

Суржден весник

на Република Македонија

Број 15

25 јануари 2013, петок

година LXIX

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

Стр.		Стр.	
582.	Закон за изменување и дополнување на Законот за земјоделство и рурален развој.....	594.	Национална стратегија за развој на културата за период 2013-2017....
2		595.	Одлука именување претседател, членови и нивни заменици на општинската изборна комисија Кичево..
583.	Закон за изменување на Законот за јавните набавки	596.	Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за именување претседател, членови и нивни заменици на изборна комисија на град Скопје.....
7		597.	Одлука за изменување и дополнување на Одлуките за формирање на општинските изборни комисии.....
584.	Закон за изменување и дополнување на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување	598.	Правилник за формата и содржината на сервисната книшка за автоматите за игри на среќа .....
585.	Закон за изменување и дополнување на Законот за високото образование.....	599.	Правилник за критериумите за избор на згрижувачко семејство, видот и бројот на корисниците кои можат да се сместат во едно згрижувачко семејство и видот и обемот на услугите од социјална заштита што му се обезбедуваат на сместеното лице.....
9		600.	Правилник за барањата во однос на квалитетот на освежителните безалкохолни пијалоци.....
586.	Закон за студентскиот стандард.....		
24			
587.	Закон за изменување и дополнување на Законот за ученичкиот стандард.....		
40			
588.	Закон за изменување и дополнување на Законот за државните службеници		
41			
589.	Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните службеници		
42			
590.	Закон за изменување на Законот за социјалната заштита		
43			
591.	Закон за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување.....		
44			
592.	Закон за дополнување на Законот за внатрешната пловидба.....		
45			
593.	Закон за дополнување на Законот за Владата на Република Македонија	47	

Стр.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

48

1. **Закон** за ратификација на Договорот за економска и техничка соработка во областа на инфраструктурата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Народна Република Кина.....

2. **Закон** за ратификација на Амандман на Статутот на Меѓународната финансиска корпорација.....
 3. **Закон** за ратификација на Договорот меѓу Република Македонија и Република Србија за правна помош во граѓански и кривични предмети.....
Огласен дел.....

Стр.

1-44

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

582.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО И РУРАЛЕН РАЗВОЈ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделство и рурален развој, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07-469/1
23 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО И РУРАЛЕН РАЗВОЈ

Член 1

Во Законот за земјоделство и рурален развој („Службен весник на Република Македонија“ број 49/10, 53/11 и 126/12), во членот 2 по точката 32 се даваат две нови точки 33 и 34, кои гласат:

„33. **Капитална поврзаност** е директно или индиректно поседување, контролирање или држење на 5% или повеќе акции или емитувани удели со право на глас, од страна на еден субјект во друг;“

34. **Семејна поврзаност** е поврзаност на лица кои се сметаат за членови на исто семејство и се во следнovo сродство: маж и жена; родител и дете; брат и сестра (било целосно или полукурвно сродство); баба или дедо и внуци; чичко, вуйко, тетин, стрина, вуйна или тетка и внук или внука; родители на сопружниците и зет или снаа; девер, шура или бацанак и јатрва, снаа, золва или шура.“

Точките 33 и 34 стануваат точки 35 и 36.

Член 2

Во членот 14 став (1) по зборот „корисници“ се даваат зборовите: „и земјоделските задруги регистрирани согласно со Законот на земјоделски задруги“.

Член 3

Членот 15 се менува и гласи:

„(1) Министерството води единствен регистар на земјоделски стопанства (во натамошниот текст: ЕРЗС).

(2) Во ЕРЗС задолжително се запишуваат земјоделски стопанства кои:

1) бараат остварување на правото за користење на средства од мерките согласно со овој закон и

2) се запишани во регистрите формирани согласно со законите од областа на земјоделството, сточарството, рибарството и аквакултурата, ветеринарството, безбедноста на храна и здравје и заштита на растенијата.

(3) Основа за водење на ЕРЗС и неговото поврзување со други регистри е единствениот идентификациски број на земјоделското стопанство (во натамошниот текст: ИДБР).

(4) ИДБР се одредува при упис на земјоделското стопанство во ЕРЗС при што на едно земјоделско стопанство му се доделува еден ИДБР.

(5) Употребата на ИДБР е задолжителна во сите регистри формирани согласно со закон.

(6) Носителот на семејно земјоделско стопанство и членовите на семејното земјоделско стопанство се семејно поврзани и може да се запишат само во едно семејно земјоделско стопанство во регистарот од ставот (1) на овој член.

(7) Носител на семејно земјоделско стопанство е член на семејното земјоделско стопанство кој е овластен од другите членови на семејното земјоделско стопанство.

(8) Местото на живеење на носителот и членовите на семејно земјоделско стопанство задолжително е на иста адреса на живеење.

(9) Во случај кога адресата на живеење е и седиште на правно лице носител на земјоделско стопанство се запишува едно земјоделско стопанство во регистарот од ставот (1) на овој член.

(10) Едно правно лице може да е запишано како носител на едно земјоделско стопанство.

(11) Доколку едно правно лице носител на земјоделско стопанство учествува во сопственичка структура на друго правно лице носител на земјоделско стопанство, односно постои капитална поврзаност меѓу правни лица носители на земјоделски стопанства, во ЕРЗС се запишуваат како едно земјоделското стопанство.

(12) Носителот на земјоделското стопанство е обврзан секоја промена на податоците во ЕРЗС да ја пријави во Министерството во рок од 15 дена од настанатата промена.

(13) Барање за промена на податоците во единствениот регистар на земјоделски стопанства може да поднесе и друг овластен член на семејното земјоделско стопанство од редот на наследници на земјоделски имот на семејното земјоделско стопанство во случај на смрт на носителот на семејното земјоделско стопанство.

(14) Барање за промена на податоците во единствениот регистар на земјоделски стопанства за земјоделско стопанство чии носител е правно лице може да поднесе овластеното лице на правното лице - носител на земјоделското стопанство или овластен застапник на правното лице - носител на земјоделското стопанство.

(15) По исклучок од ставовите (12), (13) и (14) на овој член, промена на податоци во ЕРЗС може да се врши врз основа на податоци од инспекциски надзор на Државниот инспекторат за земјоделство, извршена контрола од Агенцијата врз основа на примени барања за користење на средства согласно со овој закон, извршена контрола од Агенцијата за храна и ветеринарство и врз основа на податоците од Интегриран систем за администрација и контрола.

(16) Министерството издава решение за запишување и решение за бришење од ЕРЗС.

(17) За промена на податоците во ЕРЗС Министерството издава ново решение за запишување во ЕРЗС.

(18) Содржината и формата на решението за запишување во ЕРЗС и решението за бришење од ЕРЗС ги пропишува министерот.

(19) Министерот ги пропишува видот на податоците, постапката и начинот за запишување и доделување на ИДБР и за промена на податоци и бришење, содржината и формата на обрасците и потребната придржана документација за запишување, промена на податоци и бришење и начин и рок за ракување, употреба, објавување и чување на податоците од ЕРЗС.

(20) Податоците од ЕРЗС се објавуваат во збирна форма, особено по земјоделски култури, по големина на земјоделски стопанства, по општини и на ниво на Република Македонија.

(21) Право на увид во податоците од ЕРЗС има носителот на семејното земјоделско стопанство или друг овластен член на семејното земјоделско стопанство или овластено лице на правното лице - носител на земјоделското стопанство или овластен застапник на правното лице - носител на земјоделското стопанство во секое време по претходно поднесено барање до Министерството или со електронски пристап на овие лица по претходно добиен кориснички пристап од Министерството.“

Член 4

По членот 15 се додаваат нов наслов и нов член 15-а, кои гласат:

„Категории на земјоделски стопанства

Член 15-а

Земјоделските стопанства кои најмалку 50% од вкупниот годишен нето приход го остваруваат од вршење на земјоделска дејност се категоризираат во четири категории, и тоа:

- прва категорија - семејни земјоделски стопанства со остварен годишен нето приход од вршење на земјоделска дејност до износот на годишниот нето износ на минималната плата за претходната година, согласно со податоците од Министерството за труд и социјална политика,

- втора категорија - семејни земјоделски стопанства со остварен годишен нето приход од вршење на земјоделска дејност од износот на годишниот нето износ на минималната плата за претходната година, согласно со податоците од Министерството за труд и социјална политика до годишниот износ на минимална основица за пресметка и плаќање на придонесите од задолжително социјално осигурување,

- трета категорија - семејни земјоделски стопанства и земјоделски стопанства со остварен годишен нето приход од вршење на земјоделска дејност од годишниот износ на минимална основица за пресметка и плаќање на придонесите од задолжително социјално осигурување до остварен годишен нето приход од вршење на земјоделска дејност до 2.000.000 денари и

- четврта категорија - земјоделски стопанства со остварен годишен нето приход од вршење на земјоделска дејност над 2.000.000 денари.“

Член 5

Во членот 30 ставот (5) се менува и гласи:

„Семејното земјоделско стопанство на регистриран откупувач запишан во регистарот од членот 33 од овој закон е должно продажбата да ја врши врз основа на писмен договор склучен согласно со членот 32 од овој закон.“

Член 6

Во членот 31 став (6) алинеја 4 зборовите: „располагаат со“ се заменуваат со зборовите: „имаат во сопственост“.

Член 7

Во членот 74 став (3) по алинејата 2 се додава нова алинеја 3, која гласи:

„- други активности согласно со овој закон или согласно со Законот на земјоделски задруги.“

Во ставот (4) по алинејата 1 се додава нова алинеја 2, која гласи:

„- земјоделска задруга регистрирана согласно со Законот за земјоделски задруги.“

Ставот (5) се менува и гласи:

„Видот на поддршката од ставот (3) на овој член, видот на корисниците од ставот (4) на овој член, висината на поддршката и поблиските услови за користење на помошта во насока на остварување на целите од ставот (2) на овој член и видот на механизмот на поддршка од членот 92 од овој закон се уредува со програмите од членот 7 од овој закон и/или со Законот за земјоделски задруги.“

Ставовите (6) и (7) се бришат.

Во ставот (8) кој станува став (6) зборовите: „ставот (6)“ се заменуваат со зборовите: „ставот (3)“.

Ставовите (9) кој станува став (7) се менува и гласи:

„(7) Поддршката од ставот (3) на овој член се доделува врз основа на одобрен деловен план на организационата форма изготвен за плански период од најмалку пет години.“

Ставот (10) кој станува став (8) се менува и гласи:

„(8) Во деловниот план треба да се содржани особено следниве активности:

- инвестициони активности за унапредување на физичкиот потенцијал на организационата форма од ставот (4) на овој член и/или на земјоделските стопанства
- основачи/членови за земјоделско производство и/или за инвестиции во складирање, доработка и маркетинг и
- информативни и промотивни активности за земјоделските производи кои ги произведува.“

Ставовите (11), (12) и (13) стануваат ставови (9), (10) и (11).

Член 8

Во членот 90 став (1) по зборовите: „производствени капацитети“ се додаваат зборовите: „видот на дејноста и постигнати финансиски резултати“.

Во ставот (2) броевите „70, 71, 72, 73, 81, 86 и 87“ се заменуваат со броевите „70, 71, 72, 73, 74, 81, 86 и 87“.

Член 9

Членот 106 се менува и гласи:

„(1) Помош за воведување на повисоки стандарди на квалитет на земјоделски производи се доделува за воведување и одржување на следниве повисоки стандарди на квалитет на земјоделски производи:

- органско производство,
- заштита на земјоделски и прехранбени производи со географски или традиционален назив и
- стандарди за безбедност во примарно земјоделско производство.

(2) Помошта од ставот (1) на овој член може да се додели во вид на:

- дополнителна финансиска помош до 1 денар по единица земјоделски производ употребен како сировина за производи со повисок квалитет согласно со закон,

- финансиска помош за надоместокот на трошоците за воведување или за примена на ознаки за квалитетот во максимален износ до 300.000 денари или 5% од вредноста на продадените земјоделски производи со повисоки стандарди на квалитет, но не повеќе од 300.000 денари,

- финансиска помош за трошоците за регистрација на заштитени ознаки со географски или традиционален назив,

- финансиска помош за контрола и сертификација на органско производство и/или заштитени ознаки со географски или традиционален назив,

- финансиска помош за изработка на елаборат или спецификација за регистрација на заштитени ознаки со географски или традиционален назив,

- до дополнителна помош до 20% на директните плаќања за спроведени стандарди за безбедност и

- финансиска помош за трошоците за лабораториски анализи и сертификација при воведување и одржување на стандарди за безбедност во примарното земјоделско производство.

(3) Корисниците и висината на поддршката се утврдуваат со програмите од членот 7 од овој закон.“

Член 10

Во членот 112 зборовите: „задруга формирана“ се заменува со зборовите: „правно лице со дејност од областа на земјоделството формирано“.

Член 11

Во членот 114 став (1) во воведната реченица зборот „задругата“ се заменува со зборовите: „правното лице“.

Алинејата 1 се менува и гласи:

„- да е регистрирано како правно лице со дејност од областа на земјоделството согласно со Законот за трговските друштва или Законот за задругите или Законот за земјоделски задруги.“.

Во ставот (2) зборот „Задругата“ се заменува со зборовите: „Правното лице“.

Член 12

Во членот 121 став (1) алинеја 2 зборот „задругата“ се заменува со зборовите: „правното лице“.

Член 13

Во членот 122 став (1) зборот „задруга“ се заменува со зборовите: „правно лице“.

Во ставот (2) во воведната реченица зборот „задругата“ се заменува со зборовите: „правното лице“.

Алинејата 1 се менува и гласи:

„- да е регистрирана како правно лице со дејност од областа на земјоделството согласно со Законот за трговските друштва или Законот за задругите или Законот за земјоделски задруги.“.

Во ставот (3) зборот „задругата“ се заменува со зборовите: „правното лице“.

Член 14

Во членот 124 став (3) алинеја 1 зборот „задругата“ се заменува со зборовите: „правното лице“.

Член 15

Во членот 128 став (1) алинеја 2 зборот „задругата“ се заменува со зборовите: „правното лице“.

Член 16

Во членот 135 став (1) зборот „Задругата“ се заменува со зборовите: „Правното лице“

Во ставот (2) алинеја 5 зборот „задругата“ се заменува со зборовите: „правното лице“.

Член 17

Во членот 145 став (1) алинеја 1 зборовите: „по површина“ се бришат.

Алинејата 2 се брише.

Во ставот (5) бројот „146“ се заменува со бројот „147“.

Член 18

Во членот 150 став (1) по зборот „поддршка“ се става точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Член 19

Во членот 158 во воведната реченица зборот „задругата“ се заменува со зборовите: „правното лице“.

Член 20

Во членот 166 по алинејата 2 се додава нова алинеја 3, која гласи:

„- вршат продажба без склучен писмен договор (член 30 став (5)),“.

Член 21

Поблиските прописи утврдени во овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 22

Започнатите постапки пред влегувањето на сила на овој закон ќе продолжат согласно со Законот за земјоделство и рурален развој („Службен весник на Република Македонија“ број 49/10, 53/11 и 126/12).

Член 23

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за земјоделство и рурален развој.

Член 24

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а одредбите од членот 3 ставови (9), (10), (11), (16), (17) и (18) од овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2014 година.

L I GJ PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR BUQESI DHE ZHVILLIM RURAL

Neni 1

Në Ligjin për buqesi dhe zhvillim rural ("Gazeta Zyrat e Republikës së Maqedonise" numer 49/10, 53/11 dhe 126/12), në nenin 2 pas pikes 32 shtohen dy pika të reja 33 dhe 34, si vijojne:

„33. **Lidhshmeri kapitale** eshte posedimi i drejtptredrejtate apo i terthorte, kontrolli apo mbajtja e 5% ose më shume aksioneve apo pjesemarrjeve të emetuara me të drejte vote, nga një subjekt në tjeter.

34. **Lidhshmeri familjare** eshte lidhshmeria e personave që konsiderohen anetare të familjes së njejtë dhe Jane në farefisni si vijon: burre dhe grua; prind dhe femije; vella dhe moter (qofte farefisni e plote ose gjysmegjakut); gjyshe apo gjysh dhe niper, xhaxha, daje, burre i tezes, grua e ax-

hes, grua e dajes apo teze dhe nip ose mbese; prinderit e bashkeshorteve dhe dhender apo nuse; kunat, mik apo baxhanak dhe kunate, nuse, kunate ose mik.”

Pikat 33 dhe 34 behen pika 35 dhe 36

Neni 2

Нë nenin 14 paragrafi (1) pas fjalet "shfrytezues" shtohen fjalet: "dhe kooperativa bujqesore të regjistruar në pajtim me Ligjin për kooperativa bujqesore".

Neni 3

Neni 15 ndryshohet si vijon:

"(1) Ministria mban register unik të ekonomive bujqesore (në tekstin e metejme: RUEB).

(2) Në RUEB detyrimisht regjistrohen ekonomite bujqesore, të cilat:

1) kerkojnë realizim të së drejtës për shfrytezim të mjetave nga masat në perputhje me kete ligj dhe

2) Jane të regjistrara në regjistrat e formuar në pajtim me ligjet nga sfera e bujqësisë, blektorise, peshkatarise dhe akuakultures, veterinarise, sigurise së ushqimit dhe shendetit dhe mbrojtjes së bimeve.

(3) Baze për mbajtjen e RUEB dhe lidhjen e tij me regjistrat tjere eshte numri unik identifikues i ekonomise bujqesore (në tekstin e metejme: NRID).

(4) NRID percaktohet gjate regjistrimit të ekonomise bujqesore në RUEB, me ç'rast një ekonomie bujqesore i ndahet një NRID.

(5) Perdorimi i NRID eshte i detyrueshem në të gjitha regjistrat e formuar në pajtim me ligjin.

(6) Bartesi i ekonomise bujqesore familjare dhe anetaret e ekonomise bujqesore familjare jane të lidhur familjarisht dhe mund të regjistrohen vetem në një ekonomi bujqesore familjare në regjistrin nga paragrafi (1) i ketij nenii.

(7) Bartesi i ekonomise bujqesore familjare eshte anetar i ekonomise bujqesore familjare që eshte i autorizuar nga anetaret tjere të ekonomise bujqesore familjare.

(8) Vendbanimi i bartesit dhe anetareve të ekonomise bujqesore familjare detyrimisht eshte në adresen e njejtë të jetesës.

(9) Në rast kur adresa e jetesës eshte edhe seli e personit juridik bartes i ekonomise bujqesore regjistrohet një ekonomi bujqesore në regjistrin nga paragrafi (1) i ketij nenii.

(10) Një person juridik mund të jete i regjistruar si bartes i një ekonomie bujqesore.

(11) Nese një person juridik bartes i ekonomise bujqesore merr pjese në strukture pronesore të personit tjeter juridik bartes i ekonomise bujqesore, perkatesisht ekziston lidhshmeri kapitale ndermjet personave juridike bartes të ekonomive bujqesore, në RUEB regjistrohen si një ekonomi bujqesore.

(12) Bartesi i ekonomise bujqesore detyrohet që çdo ndryshim të të dhenave në RUEB ta paraqese në Ministri në afat prej 15 ditesh nga ndryshimi i krijuar.

(13) Kerkese për ndryshimin e të dhenave në regjistrin unik të ekonomive bujqesore mund të parashtroje edhe anetari tjeter i autorizuar i ekonomise bujqesore familjare nga radhet e trashegimtarëve të prones bujqesore të ekonomise bujqesore familjare në rast të vdekjes së bartesit të ekonomise bujqesore familjare.

(14) Kerkese për ndryshimin e të dhenave në regjistrin unik të ekonomive bujqesore për ekonomi bujqesore bartes i së ciles eshte person juridik, mund të parashtroje personi i autorizuar i personit juridik-bartes i ekonomise bujqesore ose perfaqesuesi i autorizuar i personit juridik-bartes i ekonomise bujqesore.

(15) Me perjashtim nga paragrafet (12), (13) dhe (14) të ketij nenii, ndryshimi i të dhenave në RUEB mund të kryhet në baze të të dhenave nga mbikeqyrja inspekuese e Inspektoratit Shteteror të Bujqësise, kontrollit të kryer nga Agjencija në baze të kerkesave të pranuara për shfrytezim të

mjeteve në pajtim me kete ligj, kontrollit të kryer nga Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarise dhe në baze të të dhenave nga Sistemi i integruar për administratë dhe kontroll.

(16) Ministria leson aktvendim për regjistrim dhe aktvendim për shlyerje nga RUEB.

(17) Për ndryshimin e të dhenave në RUEB, Ministria leson aktvendim të ri për regjistrim në RUEB.

(18) Permbajtjen dhe formen e aktvendimit për regjistrim në RUEB dhe aktvendimit për shlyerje nga RUEB i percakton ministri.

(19) Ministri i percakton llojin e të dhenave, proceduren dhe menyren e regjistrimit dhe ndarjes së NRID edhe për ndryshimin e të dhenave dhe shlyerje, permbajtjen dhe formen e formulareve dhe dokumentacionin e nevojshem perçeljes për regjistrim, ndryshimin e të dhenave dhe shlyerjen, si dhe menyren dhe afatini për manipulim, perdonim, shpalje dhe ruajtjen e të dhenave nga RUEB.

(20) Të dhenat nga RUEB shallen në forme permblledhese, sidomos sipas kulturave bujqesore, sipas madhësise së ekonomive bujqesore, sipas komunave dhe në nivel të Republikës së Maqedonisë.

(21) Të drejtë shikimi në të dhenat nga RUEB ka bartesi i ekonomise bujqesore familjare apo anetari tjeter i autorizuar i ekonomise bujqesore familjare ose personi i autorizuar i personit juridik – bartes i ekonomise bujqesore ose perfaqesuesi i autorizuar i personit juridik - bartes i ekonomise bujqesore në çdo kohe sipas kerkeses së parashtruar paraprakisht në Ministri ose me qasje elektronike të ketyre personave pas marrjes së qasjes shfrytezuese paraprake nga Ministria.”

Neni 4
Pas nenit 15 shtohet nen i ri 15-a, si vijon:

"Kategorite e ekonomive bujqesore

Neni 15-a

Ekonome bujqesore të cilat së paku 50% nga të hyrat e pergjithshme vjetore neto i realizojne nga kryerja e veprimtarisë bujqesore kategorizohen në kater kategori, si vijon:

- kategoria e pare – ekonomi bujqesore familjare me të hyra vjetore neto të realizuara nga kryerja e veprimtarisë bujqesore deri në shumen e shumes vjetore neto të rrogës minimale për vitin paraprak, në pajtim me të dhenat nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale,

- kategoria e dyte - ekonomi bujqesore familjare me të hyra vjetore neto të realizuara nga kryerja e veprimtarisë bujqesore nga shuma e shumes vjetore neto të rrogës minimale për vitin paraprak, në pajtim me të dhenat nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale deri në shumen vjetore neto të realizuara nga kryerja e veprimtarisë bujqesore deri në bazë minimale për llogaritje dhe pagesë të kontributive nga sigurimi i detyrueshem social,

- kategoria e trete - ekonomi bujqesore familjare dhe ekonomi bujqesore me të hyra vjetore neto të realizuara nga kryerja e veprimtarisë bujqesore nga shuma vjetore e bazës minimale për llogaritje dhe pagesë të kontributive nga sigurimi i detyrueshem social deri në të hyra vjetore neto të realizuara nga kryerja e veprimtarisë bujqesore deri në 2 000 000 denare dhe

- kategoria e katert - ekonomi bujqesore me të hyra vjetore neto të realizuara nga kryerja e veprimtarisë bujqesore mbi 2 000 000 denare.”

Neni 5

Në nenin 30 paragrafi (5) ndryshohet si vijon:
"Ekonomia bujqesore familjare e bleresit të regjistruar në regjistrin nga neni 33 i ketij ligji, detyrohet që shitjen ta kryeje në baze të marreveshjes me shkrim të lidhur në perputhje me nenin 32 të ketij ligji."

Neni 6

Në nenin 31 paragrafi (6) alineja 4 fjalet: "disponojne me" zevendesohen me fjalet: "kane në pronesi".

Neni 7

Нë nenin 74 paragrafi (3) pas alinese 2 shtohet aline e re 3, si vijon:

"- aktivitete tjera në pajtim me kete ligj ose në pajtim me Ligjin për kooperativa bujqesore".

Нë paragrafin (4) pas alinese 1 shtohet aline e re 2 , si vijon:

"- kooperativa bujqesore e regjistruar sipas Ligjit për kooperativa bujqesore".

Paragrafi (5) ndryshohet si vijon:

"Lloji i perkrahjes nga paragrafi (3) i ketij neni, lloji i shfrytezuesve nga paragrafi (4) i ketij neni, lartesia e perkrahjes dhe kushtet e peraferta për shfrytezimin e ndihmes në drejtim të realizimit të qellimeve nga paragrafi (2) i ketij neni dhe lloji i mekanizmit të perkrahjes nga neni 92 i ketij ligji, rregullohet me programet nga neni 7 i ketij ligji dhe/o se me Ligjin për kooperativa bujqesore."

Paragrafet (6) dhe (7) shlyhen.

Нë paragrafin (8) i cili behet paragraf (6) fjalet: "paragrafi (6)" zevendesohen me fjalet: "paragrafi (3)".

Paragrafi (9) i cili behet paragraf (7) ndryshohet si vijon:

"(7) Perkrahja nga paragrafi (3) i ketij neni ndahet në baze të planit të miratuar afarist të formes organizative të perqatitur për periudhe të planifikimit prej së paku pese vjet."

Paragrafi (10) i cili behet paragraf (8) ndryshohet si vijon:

"(8) Në planin afarist duhet të permbahen vecanerisht aktivitetet në vijim:

- aktivitete investuese për perparimin e potencialit fizik të formes organizative nga paragrafi (4) i ketij neni dhe/o se të ekonomive bujqesore - themelues/anetare për prodhimtarri bujqesore dhe/o se për investime në magazinim perpunim plotesues dhe marketing dhe

- aktivitet informitative dhe promovuese për prodhimet bujqesore që i prodhon."

Paragrafet (11), (12) dhe (13) behen paragrafe (9), (10) dhe (11).

Neni 8

Нë nenin 90 paragrafi (1) pas fjalave: "kapacitete prodhuese", shtohen fjalet: "lloji i veprimtarise dhe rezultatet e arritja financiare".

Нë paragrafin (2) numrat "70, 71, 72, 73, 81, 86 dhe 87" zevendesohen me fjalet: "70, 71, 72, 73, 74, 81, 86 dhe 87".

Neni 9

Neni 106 ndryshohet si vijon:

"(1) Ndihme për vendosjen e standardeve më të larta të cilesise së prodhimeve bujqesore ndahet për vendosje dhe mirembajtje të standardeve më të larta në vijim të cilesise së prodhimeve bujqesore:

- prodhimtari organike,

- mbrojtje e prodhimeve bujqesore dhe ushqimore me emer gjeografik ose tradicional dhe

- standarde për sigurine në prodhimtarine bujqesore primare.

(2) Ndihma nga paragrafi (1) i ketij neni mund të ndahet në forme të:

- ndihmes plotesuese financiare deri 1 denar për njës prodhime bujqesore të perdorur si lende e pare për prodhime me cilesi më të larte në pajtim me ligjin,

- ndihme financiare për kompensim të shpenzimeve për vendosje ose për aplikim të shenjave për cilesine në shumen maksimale deri 300 000 denare ose 5% të vleres së prodhimeve bujqesore të shitura me standarde më të larta të cilesise, por jo më shume se 300 000 denare,

- ndihme financiare për shpenzimet për regjistrim të shenjave të mbrojtura me emrin gjeografik apo tradicional,

- ndihme financiare për kontroll dhe certifikim të prodhimitarise organike dhe/o se shenja të mbrojtura me emer gjeografik apo tradicional,

- ndihme financiare për perpilimin e elaboratit ose specifikim për regjistrim të shenjave të mbrojtura me emrin gjeografik apo tradicional

- ndihme plotesuese deri 20% të pagesave të drejtperdreja për standarde të zbatuara për siguri dhe

- ndihme financiare për shpenzime për analiza laboratorike dhe certifikim gjate vendosjes dhe mirembajtjes së standardeve për siguri në prodhimtarine primare bujqesore.

(3) Shfrytezuesit dhe lartesia e perkrahjes percaktohen me programet nga neni 7 i ketij ligji."

Neni 10

Нë nenin 112 fjalet: "kooperativë e formuar" zevendesohen me fjalet: "personi juridik me veprimtari nga sfera e bujqesise i formuar".

Neni 11

Нë nenin 114 paragrafi (1) në fjaline hyrese, fjalë "kooperativë" zevendesohen me fjalet: "personi juridik".

Alineja 1 ndryshohet si vijon:

"- të jete i regjistruar si person juridik me veprimtari në sferën e bujqesise në pajtim me Ligjin për shoqeri tregtare ose Ligjin për kooperativa ose Ligjin për kooperativa bujqesore".

Нë paragrafin (2) fjalë "Kooperativa" zevendesohet me fjalet: "Personi juridik".

Neni 12

Нë nenin 121 paragrafi (1) alineja 2 fjalë "kooperativë" zevendesohet me fjalet: "personit juridik".

Neni 13

Нë nenin 122 paragrafi (1) fjalë "koperativë" zevendesohet me fjalet: "personi juridik".

Нë paragrafin (2) në fjaline hyrese, fjalë "kooperativë" zevendesohet me fjalet: "personi juridik".

Alineja 1 ndryshohet si vijon:

"- të jete i regjistruar si person juridik me veprimtari nga sfera e bujqesise në pajtim me Ligjin për shoqeri tregtare ose Ligjin për kooperativa ose Ligjin për kooperativa bujqesore".

Нë paragrafin (3) fjalë "kooperativë" zevendesohet me fjalet: "personi juridik".

Neni 14

Нë nenin 124 paragrafi (3) alineja 1 fjalë "kooperativë" zevendesohet me fjalet: "personit juridik".

Neni 15

Нë nenin 128 paragrafi (1) alineja 2 fjalë "kooperativë" zevendesohet me fjalet: "personit juridik".

Neni 16

Нë nenin 135 paragrafi (1) fjalë "kooperativë" zevendesohet me fjalet: "Personi juridik".

Нë paragrafin (2) alineja 5 fjalë "kooperativë" zevendesohet me fjalet: "personi juridik".

Neni 17

Нë nenin 145 paragrafi (1) alineja 1 fjalet: "për siperfaqe" shlyhen.

Alineja 2 shlyhet.

Нë paragrafin (5) numri "146" zevendesohet me numrin "147".

Neni 18

Нë nenin 150 paragrafi (1) pas fjalës "perkrahje" vihet pike, ndersa fjalet deri në fund të fjalës shlyhen.

Член 2

Во членот 7 став (1) точката 6 се менува и гласи:
„носител на семејно земјоделско стопанство од прва, втора и трета категорија согласно со Законот за земјоделство и рурален развој.“.

Член 3

Во членот 10 став (1) точката 4 се менува и гласи:
„носител на семејно земјоделско стопанство од втора и трета категорија согласно со Законот за земјоделство и рурален развој.“.

Член 4

Во членот 10-а ставот (5) се менува и гласи:
„Граѓанинот кој не е дефиниран како обврзник за плакање на придонес по една од основите од членот 10 став (1) точки од 1 до 14 од овој закон правата од здравствено осигурување во тековната година ги остварува согласно со прописите од областа на здравственото осигурување, врз основа на поднесена изјава во тековната година за остварените нето приходи во претходната година.“

Ставот (6) се брише.

Член 5

Во членот 10-б ставот (1) се менува и гласи:
„Граѓаните кои не се дефинирани како обврзници за плакање на задолжителен придонес за здравствено осигурување според членовите 10 и 10-а од овој закон, можат да станат обврзници за плакање на придонес за задолжително здравствено осигурување заради користење на правата на здравствени услуги дефинирани во законот кој го уредува системот на здравственото осигурување, врз основа на поднесена изјава во тековната година за остварените нето приходи во претходната година.“

Ставот (2) се брише.

Член 6

Во членот 13 став (1) точката 3 се менува и гласи:
„Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија е обврзник за пресметка на придонесите за носител на семејно земјоделско стопанство од прва, втора и трета категорија согласно со Законот за земјоделство и рурален развој и за лицата од членот 7 ставови (1) точки 3, 4, 7 и 12 и (2) и членот 8 став (1) точка 5 од овој закон, а обврзници за уплата на придонесите се лицата сами за себе;“.

По точката 3 се додава нова точка 3-а, која гласи:

„3-а) Фондот за здравствено осигурување на Македонија е обврзник за пресметка на придонесите за носител на семејно земјоделско стопанство од втора и трета категорија согласно со Законот за земјоделство и рурален развој и за лицата од членот 10 став (1) точки 5, 7, 9, 11 и 12 и членот 10-б од овој закон, а обврзници за уплата на придонесите се лицата сами за себе;“.

Член 7

Во членот 14 став (1) точка 5 по зборот „работодавач“ се додаваат зборовите: „или просечната плата во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, доколку нема податок за просечна плата на работникот остварена во година пред упатување на работа во странство“.

Во точката 6 по зборовите: „што ја прима во странство“ се додаваат зборовите: „или просечната плата во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, доколку нема податок за просечна плата на работникот остварена во година пред упатување на работа во странство и платата што ја прима во странство“.

Во точката 12 зборовите: „индивидуален земјоделец“ се заменуваат со зборовите: „носител на семејно земјоделско стопанство од прва и втора категорија согласно со Законот за земјоделство и рурален развој“.

Во точката 14 по алинејата 8 се додава нова алинеја 9, која гласи:

„- носител на семејно земјоделско стопанство од трета категорија согласно со Законот за земјоделство и рурален развој.“

Ставот (2) се менува и гласи:

„По лично барање, осигуреникот - самовработено лице, верско лице и носител на семејно земјоделско стопанство од прва, втора и трета категорија согласно со Законот за земјоделство и рурален развој, придонесите може да ги плаќа и на повисока основница.“

Член 8

Во членот 22 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Обврзникот за плакање на придонеси ја известува Управата за јавни приходи, доколку обврзникот за пресметка и уплата на придонесите постапи спротивно на ставот (1) на овој член.“

Член 9

Одредбите од членовите 1, 2, 3, 6 и 7 ставови 3, 4 и 5 од овој закон ќе се применуваат од 1 октомври 2013 година.

Член 10

Се овластува Законодавно-правната Комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување.

Член 11

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ**PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR KONTRIBUTE NGA SIGURIMI I DETYRUESHEM SOCIAL****Neni 1**

Në Ligjin për kontribute nga sigurimi i detyrueshem social ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numri 142/2008, 64/2009, 156/2009, 166/10, 53/11, 185/11 dhe 44/12), në nenin 4 pika 11 ndryshohet si vijon:

""Bartes i ekonomise buqesore familjare" eshte personi i moshes madhore i cili eshte perjegjes për menaxhim me ekonomine buqesore dhe i cili paraqitet në emer dhe për llogari të ekonomise buqesore familjare dhe si i tillë eshte i regjistruar në Regjistrin unik të ekonomive buqesore në Ministrinë e Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujerave;".

Neni 2

Në nenin 7 paragrafi (1) në pikën 6 ndryshohet si vijon: "bartesi i ekonomise buqesore familjare i kategorisë së pare, të dyte dhe të trete në pajtim me Ligjin për buqesi dhe zhvillim rural;".

Neni 3

Në nenin 10 paragrafi (1) në pikën 4 ndryshohet si vijon:

"bartesi i ekonomise buqesore familjare i kategorisë së pare, të dyte dhe të trete në pajtim me Ligjin për buqesi dhe zhvillim rural;".

Neni 4

Нë nenin 10-a paragrafi (5) ndryshohet si vijon:
 "Qytetari që nuk eshte i definuar si detyres për pageset të kontributit sipas njerëz prej bazave nga neni 10 paragrafi (1) pikat nga 1 deri në 14 të ketij ligji, të drejtat e sigurimit shendetesor në vitin rrjedhes i realizon në pajtim me rregullat nga sfera e sigurimit shendetesor, në baze të deklarates së parashtruar në vitin rrjedhes për të hyrat e realizuara neto në vitin paraprak."

Paragrafi (6) shlyhet.

Neni 5

Нë nenin 10-b paragrafi (1) ndryshohet si vijon:
 "Qytetaret që nuk Jane të definuar si detyres për pageset të kontributit të detyrueshem për sigurim shendetesor sipas neneve 10 dhe 10-a të ketij ligji, mund të behen detyres për pageset të kontributit për sigurim të detyrueshem shendetesor për shfrytezimin e të drejtave të sherbimeve shendetore të percaktuara në ligjin që e rregullon sistemin e sigurimit shendetesor, në baze të deklarates së parashtruar në vitin rrjedhes për të hyrat e realizuara neto në vitin paraprak."

Paragrafi (2) shlyhet.

Neni 6

Нë nenin 13 paragrafi (1) në piken 3 ndryshohet si vijon:

"Fondi i Sigurimit Pensional dhe Invalidor i Maqedonise eshte obligues për llogaritjen e kontributeve për bartesin e ekonomise bujqesore familjare i kategorisë së pare, të dyte dhe të trete në pajtim me Ligjin për bujqesi dhe zhvillim rural dhe për personat nga neni 7 paragrafet (1) pikat 3, 4, 7 dhe 12 dhe paragrafi (2) dhe neni 8 paragrafi (1) pika 5 të ketij ligji, ndersa detyres për pageset të kontributit Jane personat për vetveten;".

Pas pikes 3 shtohet pike e re 3-a, si vijon:

"3-a) Fondi i Sigurimit Shendetesor i Maqedonise eshte obligues për llogaritjen e kontributeve për bartesin e ekonomise bujqesore familjare i kategorisë së pare, të dyte dhe të trete në pajtim me Ligjin për bujqesi dhe zhvillim rural dhe për personat nga neni 10 paragrafi (1) pikat 5, 7, 9, 11 dhe 12 dhe neni 10-b të ketij ligji, ndersa detyres për pageset të kontributeve Jane personat për vetveten;".

Neni 7

Нë nenin 14 paragrafi (1) pika 5 pas fjalet "punehene-si" shtohen fjalet: "ose rroga mesatare në Republike e publikuar në janar në vitin rrjedhes sipas të dhenave të Entit Shteteror të Statistikes, nese nuk ka të dhena për rrogen mesatare të punetorit të realizuar në vitin para dergimit në pune jashte vendit".

Në piken 6 pas fjalet: "që e merr jashte vendit" shtohen fjalet: "ose rroga mesatare në Republike e publikuar në janar në vitin rrjedhes sipas të dhenave të Entit Shteteror të Statistikes, nese nuk ka të dhena për rrogen mesatare të punetorit të realizuar në vitin para dergimit në pune jashte vendit dhe rrogen që e merr jashte vendit".

Në piken 12 fjalet: "bujk individual" zevendesohet me fjalet: "bartes të ekonomise bujqesore familjare i kategorisë së pare dhe të dyte në pajtim me Ligjin për bujqesi dhe zhvillim rural".

Në piken 14 pas alineate 8 shtohet aline e re 9, si vijon:

"-bartes i ekonomise bujqesore familjare i kategorisë së trete në pajtim me Ligjin për bujqesi dhe zhvillim rural."

Paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Me kerkese personale, i siguruari-person i vetepunesuar, person fetar dhe bartes i ekonomise bujqesore familjare i kategorisë së pare, të dyte dhe të trete në pajtim me Ligjin për bujqesi dhe zhvillim rural, kontributet mund t'i paguaje edhe me baze më të larte."

Neni 8

Нë nenin 22 pas paragrafit (1) shtohen paragrafi (2), si vijon:

"(2) Detyresi për pageset të kontributive e njofton Drejtorene e të Hyrave Publike nese obliguesi për llogaritje dhe pageset të kontributive vepron në kundershtim me paragrafin (1) të ketij nenit."

Neni 9

Dispozitat e neneve 1, 2, 3, 6 dhe 7 paragrafet 3, 4 dhe 5 të ketij ligji do të zbatohen nga 1 tetori 2013.

Neni 10

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvenes i Kuvendit të Republikës së Maqedonise që të percaktoje tekste të spastruar të Ligjit për kontributet nga sigurimi i detyrueshem socijal.

Neni 11

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrta e Republikës së Maqedonise".

585.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за високото образование,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07-486/1

23 јануари 2013 година

Скопје

Претседател

на Република Македонија,

Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република

Македонија,

Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ****Член 1**

Во Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11 и 51/11), во членот 22 ставот 1 се менува и гласи:

„Научен институт може да врши високообразовна дејност за студии од втор и трет циклус само во рамките на научната област за кој е основан во состав на универзитет како негова единица, после пет години од основањето, ако е успешно завршена евалуацијата на научноистражувачката работа, ако е акредитиран за вршење на овој вид студии и има решение за почеток со работа на начин и според услови утврдени со статутот на универзитетот.“

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Научен институт во состав на универзитет како негова единица може да врши високообразовна дејност во втор и трет циклус на студии во соработка со единица која изведува студиски програми од исто или сродно научно поле.“

Член 2

Во членот 26 по ставот 2 се додаваат два нови става 3 и 4, кои гласат:

„Услов за почеток на постапката за основање на приватна високообразовна установа од домашно и/или странско, правно и/или физичко лице е претходно добиено одобрение од страна на Владата на Република Македонија.“

Под домашно лице согласно со ставот 3 на овој член се подразбира лице регистрирано во Централниот регистар на Република Македонија, кое исполнува услови за вршење на високо образована и научна дејност согласно со законските прописи од оваа област.“

Член 3

Во членот 34 ставот 7 се брише.

Член 4

Во членот 39 по ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„При статусни измени на јавна високообразовна установа се формира матична комисија за статусни измени. За прашањата на именувањето и работата на матичната комисија за статусни измени се применуваат одредбите на членот 34 од Законот за високото образование.“

Член 5

Во членот 45 поднасловот „Внатрешна организација на универзитет и на неговите единици“ се заменува со зборовите: „Применувачка дејност на високообразовните установи“.

По ставот 6 се додаваат пет нови става 7, 8, 9, 10 и 11, кои гласат:

„Универзитетот основа најмалку еден центар за кариера. Центарот за кариера води посебна евидентија за поранешни студенти (алумни) и организира саеми за кариера на секој факултет/универзитет каде што има центар за кариера.

Центрите за кариера се формираат заради организирање на практична настава за студентите за подготовкa на стручен кадар кој ќе применува современи иновативни техники и технологии во наставата. Центрите за кариера се состојат од профил на советници кои имаат познавања од областа на образоването.

Центрите за кариера имаат обврска да формираат работни групи (од претставници од технички факултети и стопански комори) и да организираат месечни средби со присуство и на претставници од Агенцијата за СДИ за потребите од кадар на пазарот на трудот и намалување на јазот меѓу побарувачката и понудувачката на работна сила.

Универзитетот или единица во негов состав, како и високообразовна школа/установа има обврска да склучи најмалку два договора за соработка со универзитетот од првите 500 високо рангирани универзитети согласно со Шангајската листа, односно 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма, како и акредитирана високообразовна установа на еден од првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking.

Универзитетот или единица во негов состав, како и високообразовна школа/установа има обврска да склучи најмалку два договора за двојна диплома (double degree) или заедничка студиска програма (joint degree) со Универзитет од првите 500 високо рангирани универзитети согласно со Шангајската листа, односно 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма, како и акредитирана високообразовна установа на еден од првите 200 најдобро рангирани универзитети

од соодветното научно подрачје, согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking.“

Член 6

Во членот 57 алинејата 2 се менува и гласи:

„- го утврдува и го објавува конкурсот за запишувanje на студиите од прв, втор и трет циклус, по претходна согласност од Владата на Република Македонија.“

Член 7

Во членот 62 став 4 бројот „100“ се заменува со бројот „120“.

Член 8

Во членот 63 по ставот 4 се додаваат два нови става 5 и 6, кои гласат:

„Наставно-научниот совет за прашањата од ставот 1 на овој член одлучува со јавно гласање.

По исклучок од ставот 5 на овој член за одредени прашања утврдени со статутот, наставно-научниот совет може да одлучи да гласа тајно.“

Член 9

Во членот 66 став 1 бројот „11“ се заменува со бројот „15“.

Член 10

Во членот 67 став 1 зборовите: „може да“ се бришат.

По ставот 3 се додаваат три нови става 4, 5 и 6, кои гласат:

„Обврска на одборот за соработка и доверба е да врши промоција на веќе постоечките одбори од страна на универзитетите, разгледување на активностите на одборот на редовните седници на ректорска конференција на јавните универзитети, односно интеруниверзитетската конференција, да дава мислење до сенатот на универзитетот по однос на студиска програма. Сенатот на универзитетот задолжително го доставува мислењето по однос на студиската програма до Одборот за акредитација и евалуација пред нејзиното одобрение.

Одборите за соработка и доверба со јавноста на високообразовните установи имаат советодавна улога и во нив членуваат претставници на општината/градот Скопје каде што е формиран одборот, основачот, релевантни претставници на деловната заедница или нестопанството од делокругот на студиските програми, како и министерството надлежно за работите од областа на високото образование.

Поблиските критериуми и надлежностите на одборите за соработка и доверба со јавноста ги пропишува министерот надлежен за работите од високото образование со подзаконски акт.“

Член 11

Во членот 70 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Член на Одборот за акредитација и евалуација може да биде само лице кое исполнува услови за ментор на докторски труд.“

Ставовите 3, 4, 5 и 6 стануваат ставови 4, 5, 6 и 7.

Член 12

Во членот 72 по ставот 6 се додава нов став 7, кој гласи:

„Одборот во делот на евалуацијата презема активности согласно со утврдените надлежности во упатството за евалуација и правилникот за организацијата, работата, начинот на одлучување, методологијата за акредитација и евалуација, како и другите прашања во врска со Одборот за акредитација и евалуација на високото образование.“

кото образование кој се носи по претходно обезбедено позитивно мислење од страна на министерот надлежен за работите од областа на високото образование.“

Член 13

По членот 77-а се додава нов член 77-б, кој гласи:

„База на податоци во високообразовната дејност

Член 77-б

За следење на високообразовната дејност во Република Македонија, како и заради изготвување на показатели на квалитет и остварување на високообразовната дејност и начин и зачестеност на нивното приирање министерството надлежно за работите од областа на високото образование обезбедува услови за формирање и обезбедување на база на податоци за високообразовната дејност. Базата на податоци ја формира и одржува министерството надлежно за работите од областа на високото образование. Државниот просветен инспекто-рат врши контрола и ги следи информациите/показателите од базата на податоци.

Начинот и постапката за водење на базата на податоци ја пропишува министерот надлежен за работите од областа на високото образование.

Факултетите се должни да доставуваат податоци за базата на податоци што ја води министерството надлежно за работите од областа на високото образование, како и да вршат редовна консултација и координација со Одборот за акредитација и евалуација заради достава на информации околу наставните програми и слично.

Факултетите се должни на квартално ниво да ги доставуваат податоците до министерството надлежно за работите од областа на високото образование.”

Член 14

Во членот 81 ставот 2 се менува и гласи:

„Советот за секоја буџетска година, најдоцна 15 дена по донесувањето на буџетот за тековната фискална година, за работите на високото образование, согласно со Програмата за високообразовна дејност, му го предлага вкупниот износ на средствата од Буџетот на Република Македонија за финансирање на универзитетите и самостојните високообразовни установи на Министерството надлежно за работите од областа на високото образование.“

Член 15

Во членот 83 став 1 по алинејата 11 се додаваат две нови алинеи 12 и 13, кои гласат:

„- советот има обврска да предлага мерила на универзитетот или единици во негов состав за финансирањето на научноистражувачката дејност, како и да го поттикнува финансирањето на базичните истражувања најмногу до 10% од вкупните средства кои се издвојуваат за финансирање на научноистражувачката дејност и

- советот има обврска да го известува министерството надлежно за работите од областа на високото образование во случај на намалување на финансирањето во областите на научноистражувачката дејност.“

Член 16

Во членот 87-а став 1 се додава нова реченица која гласи: „Расположливите средства во вредност од 40% дефинирани во овој став се користат за инвестирање во научноистражувачки проекти, распишување на конкурси за финансирање од страна на универзитетите, како и за покривање на трошоците на соработникот/асистентот кој има обврска да оствари минимум еден студиски престој во траење од не помалку од еден месец, а не повеќе од три месеци во период од три години на првите 500 рангирани универзитети согласно со Шангајски-

та листа, односно првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, односно првите 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking.“

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Подготвувањето и распределбата на 40% од расположливите средства, наведени во ставот 1 на овој член се врши согласно со правилник за внатрешна распределба на финансите, кој го носи универзитетот, а по претходно одобрение на министерот надлежен за работите од областа на високото образование.“

Член 17

По членот 95 се додава нов член 95-а, кој гласи:

„Член 95-а

Еден наставник истовремено може да биде ментор на најмногу 12 кандидати годишно кои изработуваат магистерски трудови.

Право да биде ментор на магистерски труд има само наставник кој објавил најмалку шест труда во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт фактор и кој добил акредитација од Одборот за акредитација и евалуација во високото образование.

Одборот за акредитација и евалуација во високото образование води регистар на ментори на магистерски и докторски трудови, кој се ажурира на секои три месеци.

Содржината, формата и начинот на водење на регистарот од ставот 3 на овој член ги пропишува министерот со подзаконски акт.

Менторите на студентите од втор циклус на студии е потребно да имаат објавено трудови во следниве библиографски списанија со индексирани трудови: Ebsco, Emerald, Scopus и Thomson Reuters.“

Член 18

Во членот 96 по ставот 12 се додава нов став 13, кој гласи:

„Минимум критериуми за ментор на магистерски и докторски трудови, кои треба да ги исполнува лице се утврдени во одредбите на Уредбата за нормативите и стандардите за основање на високообразовна установа и вршење високообразовна дејност.“

Ставовите 13, 14, 15, 16, 17, 18 и 19 стануваат ставови 14, 15, 16, 17, 18, 19 и 20.

Член 19

Во членот 98 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Стручните називи и академски степени „дипломиран“, „магистер“ и „доктор“ се дефинираат во Уредбата за Националната рамка на квалификации согласно со Меѓународната Фраскатиева класификација на научните полинња.“

Член 20

Во членот 99 став 3 по зборот „посебно“ се додаваат зборовите: „Во овие 10% изборни наставни предмети задолжително да се вклучат предмети од областа на претприемништво и иновации на оние факултети каде што се изучуваат овие предмети“.

Член 21

Во членот 100 ставот 4 се менува и гласи:

„Покрај програмите за стручно, односно професионално усовршување, универзитетот и неговите единици, односно високата стручна школа, високообразовната установа има обврска да организира различни облици на неформално учење и тоа најмалку по два курсе-

ви/обуки годишно по студиска програма и слично, ако тоа не влијае на изведувањето на студиските програми за стекнување на високо образование.“

По ставот 4 се додава четири нови става 5, 6, 7 и 8, кои гласат:

„Универзитетот или единица во негов состав, високообразовна установа, односно високата стручна школа има обврска да организира студиски престој за минимум 30 од своите студенти, во траење од не помалку од еден месец, а не повеќе од три месеци на првите 500 рангирани универзитети согласно со Шангајската листа, односно првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, односно првите 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking.

Студентите од ставот 5 на овој член е потребно да имаат остварено просечен просек од над 9 до моментот на избор за студиски престој, како и да имаат познавање на английскиот јазик кое кандидатот го докажува со потврда за познавање на јазикот и тоа (TOFEL) - најмалку 74 бода за електронско полагање преку компјутер не постар од две години од денот на издавањето, (IELTS) - најмалку 6 бода не постар од две години од денот на издавањето, (TOLES) - базично познавање (Foundation level), (ILEC) - положен со успех најмалку B2 (B2) и Кембриџ сертификат за прелиминарен английски (Cambridge Certificate of Preliminary English) - (B1).

Факултетот, односно високата стручна школа, високообразовната установа има обврска да реализира визитинг за 3% од своите професори годишно, на првите 500 рангирани универзитети согласно со Шангајската листа, односно првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, односно првите 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking.

Трошоците за престој, школарина, осигурување, транспорт и слично, кои произлегуваат од активностите утврдени во ставовите 5 и 7 на овој член, универзитетот или единица во негов состав, високообразовна установа, односно високата стручна школа ги исплаќа од приходите со кои самостојно располагаат единиците, високообразовна установа, односно високата стручна школа.“

Член 22

Во членот 102 по ставот 4 се додаваат два нови ставови 5 и 6, кои гласат:

„Студиските програми на английски јазик универзитетите ги доставуваат на мислење пред истите да бидат акредитирани од страна на Одборот за акредитација и евалуација до министерството надлежно за работите од областа на високото образование најдоцна до 15 мај во тековната година.

Одборот за акредитација и евалуација одобрува студиска програма на английски јазик на универзитетите, врз основа на прибавено позитивно мислење од министерството надлежно за работите од областа на високото образование.“

Член 23

Членот 106 се менува и гласи:

„По исклучок од одредбите на овој закон времетраењето на студиите за звањата кои се стекнуваат на секој циклус на студии кои се поврзани со вршење на регулирани професии е:

1) основните студии од областа на медицината опфаќа најмалку шест години на школување или 5.500 часа на теоретска и практична обука која се изведува на универзитет;

2) специјализираната обука за медицина опфаќа теоретска и практична обука на универзитет или на универзитетска болница или, каде што е соодветно, установа за здравствена нега, одобрена за таа цел од страна на министерството надлежно за работите од областа на здравството;

3) специјализацијата од областа на медицината се уредува со посебен закон;

4) обуката за сестри со општ профил трае најмалку три години или опфаќа 4.600 часа теоретска и клиничка обука, при што периодот на теоретската обука претставува најмалку една третина и периодот на клиничката обука претставува најмалку една половина од минималното траење на обуката;

5) специјализираната стоматолошка обука опфаќа теоретска и практична обука во универзитетски клинички центар одобрен за таа цел од страна на министерството надлежно за работите од областа на здравството;

6) специјализацијата од областа на стоматологијата се уредуваат со посебен закон;

7) основната обука за ветеринари опфаќа курс за теоретска и практична обука во редовна форма со минимално траење од пет години, која ја опфаќа како минимум програмата описана со прописите на Европската унија, спроведена во универзитет кој обезбедува обука врз основа на решение на министерот надлежен за работите од областа на високото образование;

8) специјална редовна обука за акушерки која вклучува теоретска и практична обука со минимално траење од три години (курс I), која како минимум ја опфаќа програмата описана со прописите на Европската унија;

9) основната обука за фармацевти опфаќа курс за теоретска и практична обука во редовна форма со траење од најмалку пет години, која ја опфаќа како минимум програмата описана со прописите на Европската унија, спроведена во универзитет кој обезбедува обука врз основа на решение на министерот надлежен за работите од областа на здравството и која вклучува најмалку:

а) четиригодишна редовна теоретска и практична обука обезбедена на универзитет и

б) шестмесечно стажирање во аптека отворена за јавноста или во болница, под надзор на фармацевтскиот оддел на болницата;

10) обуката за архитект опфаќа најмалку четиригодишна редовна обука или шестгодишна обука, која опфаќа редовна обука во траење од три години на универзитет или на соодветна образовна институција. Обуката треба да води кон успешно полагање на испит на универзитетско ниво и

11) основната обука за наставници во основно и средно образование опфаќа курс за теоретска и практична обука во редовна форма со траење од најмалку четири години спроведена во универзитет кој обезбедува обука врз основа на решение на министерот надлежен за работите од областа на високото образование.“

Член 24
По членот 106 се додава нов член 106-а, кој гласи:

„Студиски програми за правни студии

Член 106-а

Студиските програми за правни студии од прв циклус (дипломски правни студии) траат три години, односно шест семестри, содржат најмалку 180 кредити и со нив се стекнува стручниот назив „правник“.

Студиските програми за стручни правни студии од втор циклус кои содржат најмалку 60 кредити (дипломски правни студии), траат една година (два семестра) и

со нивното завршување, заедно со првиот циклус, по вкупно стекнатите 240 кредити и одбрана на завршен дипломски труд, се стекнува стручниот назив „дипломиран правник“.

Студиските програми за стручни правни студии од втор циклус кои содржат 120 кредити (последипломски стручни студии) траат две години (четири семестри) и со нивното завршување заедно со првиот циклус, по вкупно стекнатите 300 кредити и одбрана на стручен магистерски труд со нив се стекнува стручниот назив „магистер по право“.

Студиските програми за академски студии по правни науки со 90 кредити (последипломски научни студии) траат две години и со нивното завршување и одбрана на магистерски труд со нив се стекнува називот „магистер по правни науки“.

Обврската од членот 99 став 3 од овој закон за соодносот на задолжителите и изборните наставни предмети не се однесува на студиските програми за правни студии.“

Член 25

По членот 110 се додава нов член 110-а, кој гласи:

„Член 110-а

Владата на Република Македонија со одлука го утврдува бројот на квоти на студенти ослободени од плаќање на уписнина на докторски и магистерски студии и специјализации кои се доделуваат на годишно ниво врз основ на Националната програма за високо образование и научноистражувачка дејност.

Владата на Република Македонија со одлука го утврдува бројот на квоти за запишани студенти по студиски програми, како и бројот на студенти кои ќе бидат ослободени од плаќање на уписнина во рамки на државните квоти.

Обврската за исплата на уписнината на студентите од ставот 2 на овој член во рамките на државните квоти останува на факултетите.

Право на бесплатно школување имаат студенти со завршен просек од над 9 во претходната година.“

Член 26

Во членот 112 по ставот 7 се додаваат три нови става 8, 9 и 10, кои гласат:

„Одлука за распоредот на часовите и наставата дојнесува деканатската управа на предлог на внатрешните организациони единици на факултетот.

Вкупниот број на часови на секој циклус се распределуваат рамномерно меѓу сите наставници од иста или сродна научна област.

На наставникот кој не го исполнува минимумот број на часови за наставна дејност за учебната година, со решение на деканот му се определуваат часови на настава од сродна научна област.“

Член 27

Во членот 114 по ставот 5 се додава нов став 6, кој гласи:

„Уверението или документот за завршното оценување се издава врз основа на податоците во пријавите за испитите за секоја предметна програма, потпишани од наставникот.“

Член 28

По членот 120 се додаваат четири нови члена 120-а, 120-б, 120-в и 120-г, кои гласат:

„Член 120-а

За политиките на науката и развојот на севкупната научноистражувачка дејност и технолошки развој во Република Македонија, како стручно и советодавно те-

ло на Владата на Република Македонија се формира Национален совет за високо образование, наука, иновации и технологија (во натамошниот текст: Националниот совет).

Националниот совет донесува деловник за работа и поднесува на Владата на Република Македонија извештај за својата работа најмалку еднаш годишно.

Работата на Националниот совет е јавна.

Член 120-б

Владата на Република Македонија донесува решение за именување на претседател и членови на Националниот совет.

Националниот совет е составен од 17 члена, и тоа од министерот надлежен за работите од областа на високото образование, претседателот на МАНУ, претставник од ректорската конференција, шест члена именувани од Владата, по еден претставник од шесте научни подрачја од редот на наставно-научниот и истражувачкиот кадар од интеруниверзитетската конференција и двајца претставници од деловната заедница.

Шесте члена именувани од Владата на Република Македонија, како и претставниците од деловната заедница мора да бидат лица доктори на науки, со минимум еден степен образование завршен на првите 500 рангирани универзитети согласно со Шангајската листа, односно првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, односно првите 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking, како и минимум пет години работно искуство и одлично познавање на англискиот јазик.

Претставниците од деловната заедница, членови на Националниот совет, не може да бидат лица сопственици, основачи, вработени, професори, асистенти на приватна високообразовна установа или високообразовна школа, или нивни блиски роднини до второ колено.

Мандатот на членовите на Националниот совет е две години.

Претседател на Националниот совет е министерот надлежен за работите од областа на високото образование.

При именување на членовите на Националниот совет се применува начелото на соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници и се почитуваат критериумите на стручност и компетентност.

Националниот совет одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број на членовите.

Стручните и административно-техничките работи на Националниот совет ги врши Министерството.

На претседателот и членовите на Советот им следи надоместок за работата во Советот, чија висина ја утврдува Владата врз основа на присуството на седниците на Советот.

Член 120-в

Надлежности на Националниот совет се давање на предлози и мислења за:

- појдовни основи и насоки на Владата за националната програма за високо образование и научноистражувачка дејност,

- научното истражување, управување со научната политика,

- прописи од областа на научноистражувачката дејност,

- приоритетни области и програми за научно истражување и технолошки развој,

- усогласеност на националната програма со стратешките потреби на Република Македонија,

- мерки за развој на Република Македонија во сите сегменти, засновани врз научна основа,
- развој на посебните политики на барање на министерот од областа на високото образование и начините за нивно финансирање,
- најзначајните програми и проекти за развој на Република Македонија,
- следење на резултатите и ефектите од развојот на Република Македонија врз научна основа,
- иницијативи во врска со програмите и проектите за меѓународна соработка од особен државен интерес,
- иницијативи во врска со програмите и проектите за меѓународна соработка,
- светските и европските трендови во научно-истражувачката дејност и предлага мерки за нивно преточување во Република Македонија,
- годишните програми на субјектите за вршење на научно-истражувачката дејност,
- бараните средства од Буџетот на Република Македонија за реализација на годишните програми за научно-истражувачката дејност,
- изведување на внатрешната и надворешната евалуација на научно-истражувачката дејност и за подготвувањето на подзаконските акти кои ја уредуваат оваа материја,
- реализацијата на меѓународната соработка и
- создавање и одржување на базите на податоци за системот на научно-истражувачката дејност и
- други прашања кои ќе ги побара Владата.

**Националната програма за високо образование
и научно-истражувачка дејност**

Член 120-г

Националната програма за научно-истражувачката дејност на Република Македонија (во натамошниот текст: националната програма) произлегува од националните развојни стратешки документи на Република Македонија.

Во националната програма се утврдуваат појдовните основи, целите, содржината и обемот на задачите во областа на науката, начинот на нејзиното координирање и начинот на финансирање на научно-истражувачката дејност, проекции за потребите од кадри за науката и показателите за следење на ефикасноста на остварувањето на научно-истражувачката дејност, меѓународната димензија, поврзаност со стопанството и институционалната мрежа, развојот на високото образование и размената на искуства со другите високообразовни установи ширум светот во насока на исполнување на препораките од Болоњскиот процес.

Националната програма е основа за насочување и утврдување на обемот на средствата од Буџетот на Република Македонија за вршење на научно-истражувачката дејност.

Националната програма се реализира преку годишни програми чија реализација ја следи министерот надлежен за работите од областа на високото образование.

Националната програма ја донесува Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија за период од четири години, а по претходно мислење на Националниот совет, МАНУ и Интеруниверзитетската конференција.

Владата на Собранието на Република Македонија на две години му поднесува извештај за спроведувањето на програмата и за состојбата на научно-истражувачката дејност и високото образование во земјата.“

Член 29

Насловот на членот 123 и членот 123 се менуваат и гласат:

„Асистенти - докторанти

Член 123

На факултетите се избираат асистенти - докторанти на научни, односно уметнички области утврдени со правилникот на единицата.

Асистентите - докторанти се избираат за време од пет години по пат на јавен конкурс и засноваат работен однос на определено време.

Асистентите - докторанти учествуваат во наставно-образовниот процес во обем определен со правилникот на единицата.

Асистентите - докторанти можат да држат предавања и да спроведуваат испити само во присуство на својот ментор.

Асистентот - докторант задолжително се запишува на докторски студии најдоцна до првиот објавен конкурс од страна на докторската школа, а трошоците за докторските студии на асистентот ги покрива високообразовната установа.

Доколку асистентот - докторант не одбрани докторска дисертација до истекот на времето за кое е избран, му престанува работниот однос.

Високообразовната установа и асистентот - докторант склучуваат договор со кој ги уредуваат меѓусебните права и обврски.

Објавата на огласот за прием на асистентите - докторанти се објавува во најмалку три дневни весници, на ¼ страна од страна на универзитетот или единица во негов состав, високообразовна установа, односно високообразовна школа.“

Член 30

По членот 125 се додава нов член 125-а, кој гласи:

„Критериуми за избор во асистент - докторант

Член 125-а

За асистент - докторант може да биде избрано лице кое има завршено втор циклус студии од соодветно научно, односно уметничко подрачје, има остварено просечен успех од најмалку 8,50 на прв и втор циклус на студии, има познавање од англиски јазик кое кандидатот го докажува со потврда за познавање на јазикот и тоа (TOEFL) - најмалку 74 бода за електронско полагање преку компјутер не постар од две години од денот на издавањето, (IELTS) - најмалку 6 бода не постар од две години од денот на издавањето, (TOLES) - базично познавање (Foundation level), (ILEC) - положен со успех најмалку B2 (B2) и Кембриџ сертификат за преиминарен англиски (Cambridge Certificate of Preliminary English) - (B1), како и да покажува способност за наставно-научна, односно наставно-уметничка дејност.

Постапката за избор во асистент - докторант се спроведува согласно со одредбите на членовите 131 и 132 од овој закон.“

Член 31

Во членот 132 по ставот 5 се додава нов став 6, кој гласи:

„Рецензентската комисија во рефератот ги вреднува вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатите од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот. Рецензентската комисија ги вреднува остварувања на кандидатот во рок од три месеци.“

Ставовите 6, 7 и 8 стануваат ставови 7, 8 и 9.

Член 32

Во членот 133 по ставот 13 се додава нов став 14, кој гласи:

„Лице избрано во наставно-научно звање или соработничко звање на кое му мирува работниот однос поради вршење на функција на избрано или именувано лице, не може да изведува настава и да спроведува испити, не може да биде ментор или член на комисија за оценка или одбрана на магистерски труд и докторска дисертација и не може да прима надоместок од високообразовната установа за извршена наставна, научноистражувачка или применувачка дејност.“

Член 33

Во членот 136 став 2 на крајот се додава нова реченица која гласи: „Предвремен избор во повисоко звање по истекот на половина од времето за кое е извршен изборот во постојното звање може да се спроведе за лицата кои докторирале или магистрирале на еден од првите 200 високо рангирани универзитети согласно со Шангајската листа.“

По ставот 2 се додаваат три нови става 3, 4 и 5, кои гласат:

„Предвремен избор во повисоко звање пред истекот на најмалку половина од времето за кое е извршен изборот во постојното звање, може да се спроведе за лицата кои стекнале постдокторски научноистражувачки статус на еден од првите 50 високо рангирани универзитети согласно со последното утврдено рангирање на Шангајската листа, доколку на овие универзитети раководеле научен проект.

Решение за исполнување на условите и стекнување на звањето од ставовите 2 и 3 на овој член донесува деканот.

Лице кое магистрирало или докторирало на еден од првите 200 рангирани универзитети согласно со последното рангирање на Шангајската листа, односно првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, односно првите 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking, од научна област за која нема доволно научноистражувачка дејност во Република Македонија, може да поднесе барање за поддршка од Министерството за образование и наука кое во соработка со деканатот од соодветниот факултет, може да покренат постапка за работен однос, согласно со условите утврдени со овој закон.“

Ставовите 3, 4 и 5 стануваат ставови 6, 7 и 8.

Член 34

Во членот 140 по ставот 2 се додаваат два нови става 3 и 4, кој гласи:

„Универзитетот, високообразовната установа, односно високообразовната школа задолжително носат програма за вклучување на визитинг професори од првите 500 рангирани универзитети согласно со последното рангирање на Шангајската листа, односно првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, односно првите 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking во студиските програми на своите факултети, односно единици во состав. Програмата се носи за период од две години.“

Универзитетот, високообразовната установа, односно високообразовната школа согласно со програмата за вклучување на визитинг професори од ставот 3 на овој член, има обврска пред почетокот на учебната година да ангажира визитинг професори од првите 500 рангирани универзитети согласно со последното рангирање на Шангајската листа, односно првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, односно првите 100 најдобро рангирани уни-

верзитети по МБА програма согласно со Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking во студиските програми на своите факултети.“

Член 35

По членот 146-а се додава нов член 146-б, кој гласи:

„Член 146-б

На наставник кој раководел или учествувал во научен проект на еден од првите 50 рангирани универзитети согласно со последната објавена Шангајска листа, му се исплаќа месечен надоместок во износ од 30% од платата што ја примал во период од една година, со тоа што учесникот добива 20% за три години, а раководителот добива 50% за првата година и 20% за наредните две години.

Наставниците имаат право на поврат на патните и дневните трошоци и трошоци за котизација за учество на најмалку два меѓународни конференции годишно организирани/одржани во една од ОЕЦД земјите, доколку пријавиле научен труд од предметната материја.

Наставниците кои предаваат на студиски програми за високообразовна установа од Република Македонија издава двојна или заедничка диплома со универзитет рангиран меѓу првите 200 најдобро рангирани универзитети согласно со Шангајската листа имаат право на месечен надоместок од 15% од последната исплатена плата во месеците во кои се одвиваат предавањата.

На наставник вработен на универзитет, за секој објавен труд во научно списание со импакт фактор, чиј автор е наставникот, може да му се исплати еднократен надоместок во висина од една последна нето плата која му била исплатена на наставникот.

Странски професори кои предаваат на студиски програми за кои високообразовна установа од Република Македонија издава двојна или заедничка диплома со универзитет рангиран меѓу првите 200 најдобро рангирани универзитети имаат право на надоместок на патните и дневните трошоци, доколку истите не им се покриени и постојат услови за тоа.

Надоместоците од ставовите 2, 3 и 4 на овој член се исплаќаат од приходите со кој самостојно располагаат единиците на универзитетот.

Надоместокот од ставот 5 на овој член се исплаќа од приходите кои универзитетот ги стекнал од единиците наменети за финансирање на интегрираните дејности.“

Член 36

Членот 151 се менува и гласи:

„Студент може да студира на две или повеќе студиски програми од прв циклус на студии истовремено (паралелно студирање), на една или повеќе високообразовни установи.“

Студентот е ослободен од плаќање на трошоците за студирање на втората и секоја наредна студиска програма на која ќе биде запишан доколку:

- првата студиска програма ја има успешно завршено на првата академска година и ја завршува секоја наредна академска година со просек на оцените над 9 и

- втората и секоја наредна студиска програма на која ќе биде запишан е од научното подрачје на биотехничките, техничко-технолошките или природно-математичките науки со исклучок на студиските програми од научните полиња на воено-техничките науки, сообраќај и транспорт, индустриско инженерство и менаџмент, контрола на квалитет, животна средина и географија.

За потребите на паралелното студирање, високообразовните установи посебно ги прилагодуваат активностите предвидени со студиските програми.

На дадена студиска програма најголемиот број на студенти за паралелно студирање може да биде до десет студенти.

Високообразовните установи, паралелното студирање го уредуваат со посебен правилник со кој поблиску се уредуваат начинот и условите за студирање.“

Член 37

По членот 159 се додава нов член 159-а, кој гласи:

„Член 159-а

На високообразовна установа во Република Македонија која издава заедничка диплома со универзитет од листата на 500 најдобро рангирани универзитети согласно со последната Шангајска листа, без спроведување на постапка за еквиваленција и признавање на високообразовни квалификации, може да се запише студент кој претходно стекнал образование на акредитирана високообразовна установа во држава потписник на Конвенцијата за признавање на високообразовни квалификации на подрачјето на Европа (“Службен весник на Република Македонија“ број 47/2002).

Без спроведување на постапка за еквиваленција и признавање на високообразовни квалификации може да се запише студент кој претходно стекнал образование на акредитирана високообразовна установа на еден од првите 100 најдобро рангирани универзитети по МБА програма согласно со последното рангирање на Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking.

Без спроведување на постапка за еквиваленција и признавање на високообразовни квалификации може да се запише студент кој претходно стекнал образование на акредитирана високообразовна установа на еден од првите 200 најдобро рангирани универзитети од соодветното научно подрачје, согласно со последното рангирање на Шангајскиот Цио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement-World University Ranking.“

Член 38

Во членот 161-в став (3) во вториот ред зборовите: „заверена со апостил печат“ се бришат.

Член 39

Во членот 162 по ставот 6 се додава нов став 7, кој гласи:

„Ако министерството надлежно за работите од областа на високото образование утврди дека правилник, одлука, решение или друг акт на Одборот за акредитација и евалуација е спротивен на одредбите на законот, министерот надлежен за работите од областа на високото образование донесува решение за поништување на актот на Одборот за акредитација и евалуација и поведува постапка за одговорност на членовите на Одборот пред надлежните органи во земјата.“

Член 40

Во членот 167-а по ставот 17 се додаваат осум нови става 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 25, кои гласат:

„Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице на високообразовната установа доколку не ги достави или нецелосно ги достави податоците потребни за ажурирање на базата на податоци за високообразовна дејност до Министерството надлежно за работите од областа на високото образование, односно не постапи согласно со членот 77-б од овој закон.“

Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице на високообразовната установа доколку не формира центар за кариера, односно не постапи согласно со членот 45 од овој закон.

Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице на високообразовната установа доколку не постапи согласно со членот 45 став 10 од овој закон.

Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на лице од високообразовната установа доколку не постапи согласно со членот 133 став 13 од овој закон.

Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече на високообразовната установа доколку не постапи согласно со членот 99 став 3 од овој закон.

Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече на високообразовната установа доколку не постапи согласно со членот 100 ставови 5 и 6 од овој закон.

Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече на високообразовната установа доколку не постапи согласно со членот 140 ставови 3 и 4 од овој закон.

Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече на високообразовната установа доколку не постапи согласно со членот 123 став (4) од овој закон.“

Член 41

Одредбата од членот 1 став 1 од овој закон што се однесува на членот 22 став 1 од Законот за високото образование, ќе се применува за научните институти кои вршат високообразовна дејност за студии од втор и трет циклус, кои ќе бидат основани по влегувањето во сила на овој закон.

Член 42

Ставот 10 од членот 5 од овој закон која се однесува на членот 45 од Законот за високото образование, ќе се применува по една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Ставот 11 од членот 5 од овој закон кој се однесува на членот 45 од Законот за високото образование, ќе се применува по три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 43

Одредбата од членот 7 на овој закон која се однесува на членот 62 од Законот за високото образование, ќе се применува од 1 јануари 2014 година.

Член 44

Одредбата од членот 11 од овој закон што се однесува на членот 70 став 3, ќе се применува од 1 јануари 2015 година.

Постојните членови на Одборот за акредитација и евалуација продолжуваат да ја извршуваат оваа функција до именување на нов состав во согласност со овој закон.

Член 45

Одредбата од членот 17 од овој закон која се однесува на членот 95-а од Законот за високото образование, ќе се применува по две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 46

Одредбата од членот 18 од овој закон која се однесува на членот 96 став 13 од Законот за високото образование, ќе се применува по две години од денот на влегувањето во сила на овој закон. Имајќи ја предвид и одложената примена на членот 96 став 6 кој ќе почне да се применува од 1 јануари 2015 година.

Член 47

Одредбата од членот 21 од овој закон која се однесува на членот 100 ставови 4, 5, 6 и 7 од Законот за високото образование, ќе се применува почнувајќи од академската 2014/2015 година.

Член 48

Одредбата од членот 23 од овој закон која се однесува на членот 106 од Законот за високото образование, ќе се применува почнувајќи од академската 2013/2014 година.

Член 49

Одредбата од членот 24 од овој закон која се однесува на членот 106-а ставови 1, 2, 3 и 4 од Законот за високото образование, ќе се применува почнувајќи од академската 2014/2015 година.

Член 50

Одредбата од членот 29 од овој закон која се однесува на членот 123 од Законот за високото образование, ќе се применува за асистентите - докторанти кои засновале работен однос шест месеци по влегување во сила на овој закон.

Член 51

Одредбата од членот 34 од овој закон која се однесува на членот 140 ставови 3 и 4 од Законот за високото образование ќе се применува една година по влегувањето во сила на овој закон.

Член 52

Најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се конституира Националниот совет за високо образование, наука, иновации и технологија.

До конституирање на Националниот совет за високо образование, наука, иновации и технологија продолжува со работа Советот за развој и финансирање на високото образование и Националниот комитет за развој на научно-истражувачката дејност и технолошкиот развој во Република Македонија.

Член 53

Подзаконските акти кои произлегуваат од овој закон, ќе бидат донесени во рок од три месеци по влегувањето во сила на овој закон.

Член 54

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за високото образование.

Член 55

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**L I GJ
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT
PËR ARSIM TË LARTE**

Neni 1

Нë Ligjin për arsim të larte ("Gazeta Zyrta e Republikës së Maqedonise" numer 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11 dhe 51/11), në nenin 22 параграф (1) ndryshon si вијон:

"Instituti shkencor mund të kryeje veprimitari të arsimit të larte për studime të ciklit të dyte dhe të trete vetem në suazat e sferes së shkences për të cilin eshte themeluar në perberje të universitetit si njesi e tij, pas pese vitesh nga themelimi, nese me sukses eshte kryer evalvimi i punes hu-

lumtuese shkencore, nese eshte i akredituar për kryerjen e ketij lloji studimesh dhe ka aktvendim për fillim të punes, në menyre dhe sipas kushteteve të percaktuara me statutin e universitetit."

Pas paragrafit 2 shtohet paragraf i ri 3, si вијон:

"Instituti shkencor në perberje të universitetit si njesi e tij mund të kryeje veprimitari të arsimit të larte në cikel të dyte dhe të trete, në bashkepunim me njesine e cila realizon programe studimore të sferes së njejtë ose të ngashme."

Neni 2

Në nenin 26 pas paragrafit 2 shtohen dy paragafe të rinj 3 dhe 4, si вијоне:

"Kusht për fillimin e procedures për themelimin e institucionit të larte arsimor nga personi vendas dhe/ose i huaj, juridik dhe/ose fizik, eshte pelqimi i marre paraprakisht nga Qeveria e Republikës së Maqedonise.

Me person vendas sipas paragrafit 3 të ketij neni nenuktohet personi i regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonise, i cili ploteson kushtet për kryerjen e veprimitarise së arsimit të larte dhe shkencore në pajtim me dispozitat ligjore të kesaj sfere."

Neni 3

Në nenin 34 paragrafi 7 shlyhet.

Neni 4

Në nenin 39 pas paragrafit 3 shtohet paragrafi i ri 4, si вијон:

"Gjate ndryshimeve të statusit të institucioneve të larta arsimore, formohet komisioni amë për ndryshime të statusit. Për ceshtjet e emerimit dhe punes së komisionit amë për ndryshime të statusit zbatohen dispozitat e nenit 34 të Ligjit për arsim të larte."

Neni 5

Në nenin 45 nentitulli "Organizimi i brendshem i universitetit dhe i njesive të tij" zevendesohet me fjalet: "Veprimtarie aplikative e institucioneve të arsimit të larte".

Pas paragrafit (6) shtohen pese paragafe të rinj 7, 8, 9, 10 dhe 11 si вијоне:

"Universiteti themelon më së paku një qender për karriere. Qendra për karriere mban evidence të vecante për studentet e meparshem (alumni) dhe organizon panaire për karriere në çdo fakultet/universitet ku ka qender për karriere.

Qendrat për karriere formohen për organizimin e mesim- i praktik për studente për perqatitje të kuadrit profesional i cili do të aplikoje teknika dhe teknologji moderne innovative në arsim. Qendrat për karriere perbehen nga profili i keshilltareve të cilët kane njohuri nga fusha e arsimit.

Qendrat për karriere kane për obligim të formojne grupe të punes (nga perfaqesues të fakulteteve teknike dhe odave ekonomike) dhe të organizojne takime mujore me prezence edhe të perfaqesuesve të Agjencise për SDI për nevojat e kuadrit të tregut të punes dhe zvogelinim e hendekut ndermjet kerkeses dhe ofertes së krahut të punes.

Universiteti ose njesia në perberje të tij, si edhe shkolla/institucioni i arsimit të larte ka për obligim të lidhe së paku dy marreveshje për bashkepunim me universitet prej 500 universiteteteve të para të ranguara larte sipas listes së Shangait, respektivisht 100 universitetë më të mira të ranguara me programin MBA, si dhe institucion të larte arsimor të akredituar në një nga 200 universitetet e para të ranguara më mire të sferes perkatese shkencore, në pajtim me Universitetin Xio Tong të Shangait, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking.

Universiteti ose njesia në perberje të tij, si edhe shkolla/institucioni i arsimit të larte ka për obligim të lidhe së paku dy marreveshje për diplome të dyfishte (double degree) ose program të perbashket studimor (joint degree) me Universitet prej 500 universiteteteve të para të ranguar larte

sipas listes së Shangait, respektivisht 100 universitetë të ranguara më mire me programin MBA, si dhe institucion të larte arsimor të akredituar të një nga 200 universitetet e para të ranguara më mire të sferes perkatese shkencore, perkatesisht me Universitetin Xhio Tong të Shangait, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking.

Neni 6

Në nenin 57 alineja 2 ndryshon si vijon:

"- e percakton dhe shpall konkursin për regjistrimin e studimeve të ciklit të pare, të dyte dhe të tretë, me pëlqim paraprak të Qeverise së Republikës së Maqedonise".

Neni 7

Në nenin 62 paragrafi 4 numri "100" zevendesohet me numrin "120".

Neni 8

Në nenin 63 pas paragrafit 4 shtohen dy paragafe të rinj 5 dhe 6, si vijojne:

"Keshilli arsimor - shkencor për ceshtjet nga paragrafi 1 i ketij neni vendos me votim publik.

Me perjashtim të paragrafit 5 të ketij neni për ceshtje të caktuara të percaktuara me statut, keshilli arsimor - shkencor mund të vendose për votim të fshehte."

Neni 9

Në nenin 66 paragrafi 1 numri "11" zevendesohet me numrin "15".

Neni 10

Në nenin 67 paragrafi (1) fjalet: "mund të" shlyhen.

Pas paragrafit 3 shtohen tre paragafe të rinj 4, 5 dhe 6, si vijojne:

"Obligim i Keshillit për Bashkepunim dhe Mirebesim eshte që të kryeje promovimin e keshillave tanime ekzistuese nga universitetet, shqyrtimin e aktiviteteve të keshillit në mbledhje të rregullta të konferencës së rektoreve të universiteteve publike, respektivisht konferencës nderuniversitare, t'i jape mendim Senatit të Universitetit për programin studimor. Senati i Universitetit në dytërimisht paraqet mendim për programin studimor të Keshillit për Akreditim dhe Evalvimi para miratimit të tij.

Keshillat për Bashkepunim dhe Mirebesim me publikun të institucioneve të arsimit të larte kane rol keshilledhene dhe në to janë anetare perfaqueses të komunes/qytetit të Shkupit ku eshte formuar Keshilli, themeluesi, perfaques relevante të komunitetit afarisht ose joekonomik nga fusheveprimi i programeve studimore, si dhe ministria kompetente për ceshtjet e arsimit të larte.

Kriteret dhe kompetencat më të aferta të Keshillit për Bashkepunim dhe Mirebesim me publikun i percakton ministri kompetent për ceshtjet e arsimit të larte me akt nenojor."

Neni 11

Në nenin 70 pas paragrafit 2 shtohet paragraf i ri 3, si vijon:

Anetar i Keshillit për Akreditim dhe Evalvimi mund të jetë vetem personi që i ploteson kushtet për mentor të punimit të doktoratures."

Paragafet 3, 4, 5, dhe 6 behen paragafe 4, 5, 6 dhe 7.

Neni 12

Në nenin 72 pas paragrafit 6 shtohet paragraf i ri 7, si vijon:

"Keshilli në pjesen e evalvimit ndermerr aktivitete në pajtim me kompetencat e percaktuara në udhezimin për evalvim dhe rregulloren për organizimin, punën, menyren e vendimmarrjes, metodologjine për akreditim dhe evalvim,

si dhe ceshtje tjera lidhur me Keshillin për Akreditim dhe Evalvimi të Arsimit të Larte i cili miratohet pas mendimit pozitiv paraprak të marre nga ministri kompetent për ceshtjet e arsimit të larte."

Neni 13

Pas nenit 77-a shtohet neni i ri 77-b, si vijon:

"Baza e të dhenave në veprimtarine e arsimit të larte

Neni 77-b

Për ndjekjen e veprimtarise së arsimit të larte në Republikën e Maqedonise si dhe për perpilimin e indikatoreve të cilesise dhe realizimin e veprimtarise së larte arsimore dhe menyres dhe shpeshtimin e grumbullimit të tyre, ministria kompetente për ceshtjet nga sféra e arsimit të larte siguron kushtë përmimin dhe sigurimin e bazes së të dhenave për veprimtarine e arsimit të larte. Bazen e të dhenave e formon dhe mban ministria kompetente për ceshtjet e arsimit të larte. Inspektorati Shteteror i Arsimit kryen kontroll dhe i mbikeqyr informatat/indikatoret e bazes së të dhenave.

Menyren dhe proceduren e mbajtjes së bazes së të dhenave i percakton ministri kompetent për punet nga sféra e arsimit të larte.

Fakultetet Jane të obliguara të paraqesin të dhena përbazën e të dhenave që e mban ministria kompetente për ceshtjet e arsimit të larte, si dhe të kryejne konsultim dhe koordinim të rregullt me Keshillin për Akreditim dhe Evalvimi për depozitimini e të dhenave rrëth programeve arsimore dhe ngjashem.

Fakultetet Jane të obliguara që në nivel tremujor t'i paraqesin të dhenat në ministrinë kompetente për ceshtjet e arsimit të larte."

Neni 14

Në nenin 81 paragrafi 2 ndryshohet si vijon:

"Keshilli për çdo vit buxhetor, më së voni 15 dite pas miratimit të buxhetit për vitin rrjedhes fiskal, për punet e arsimit të larte, në pajtim me Programin për veprimtarine e arsimit të larte, ia propozon shumen e per gjithshme të mjetave nga Buxheti i Republikës së Maqedonise për financimin e universiteteve dhe institucioneve të pavarura të larta arsimore, Ministri kompetente për ceshtjet e sfères së arsimit të larte."

Neni 15

Në nenin 83 paragrafi 1 pas alinese 11 shtohen dy aline të reja 12 dhe 13, si vijojne:

"- Keshilli ka për obligim t'i propozoje mites universitetit, ose njesive në perberje të tij, për financimin e veprimtarise shkencore kerkimore, si dhe të nxise financimin e kerkimeve bazike më së shumti deri në 10% nga mjetet e per gjithshme që ndahen për financimin e veprimtarise shkencore kerkimore dhe

- Keshilli ka për obligim që ta njoftoje ministrinë kompetente për punet e sfères së arsimi të larte në rast të zgjegjimit të financimit në sférat e veprimtarise shkencore kerkimore."

Neni 16

Në nenin 87-a paragrafi 1 shtohet fjali e re si vijon: "Mjetet në disponim në vllere prej 40% të percaktuara në kete paragraf shfrytëzohen për investim në projekte shkencore – kerkimore, paraqitjen e konkurseve për financim nga universitetet, si dhe për mbulimin e shpenzimeve të bashkepunetorit/asistentit i cili ka për obligim të realizoje së paku një qendrim studimore në kohezgjatje jo më pak se një muaj dhe jo më shume se tre muaj në periudhe prej tri vitesh në 500 universitetet e para të ranguara sipas listes së Shangait, respektivisht 200 universitetet e para më mire të ranguara të sfères perkatese shkencore, respektivisht në

100 universitetet e para më mire të ranguara me programin MBA në pajtim me Universitetin e Shangait Xhio Tong, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking."

Pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2) si vijon:

Pergatitja dhe ndarja e 40% të mjeteve në disponim, të theksuara në paragrafin 1 të ketij neni behet në pajtim me rregulloren për ndarje të brendshme të financave, të cilin e miraton universiteti, me pelqim paraprak të marre nga ministri kompetent për punet e sferes së arsimit të larte."

Neni 17

Pas nenin 95 shtohet nen i ri 95-a, si vijon:

"Neni 95-a

Një mesimdhene njekohesish mund të jete mentor i më së shumti 12 kandidateve në nivel vjetor të cilet pergaatin punime të magjistrature.

Të drejtë të jete mentor i punimit të magjistrature ka vetem mesimdhene i cili ka publikuar së paku gjashte punime në revista shkencore nderkombetare ose një punim në reviste me faktor impakti dhe që ka marre akreditim nga Keshilli për Akreditim dhe Evalvimi.

Keshilli për Akreditim dhe Evalvimi në arsimin e larte mban regjister të mentoreve të punimeve të magjistrature dhe doktoratures, që azhurnohet në çdo tre muaj.

Permbajtjen, formen dhe menyen e mbajtjes së regjistrat nga paragrafi 3 i ketij neni i perçaktion ministrin me akt nenligjor.

Mentoret e studenteve të ciklit të dyte të studimeve nevojitet të kene publikuar punime në revista bibliografike me punime të indeksuara si vijon: Ebsco, Emerald, Scopus dhe Thomson Reuters."

Neni 18

Në nenin 96 pas paragrafit 12 shtohet paragraf i ri 13, si vijon:

"Kriteret minimale për mentor të punimeve të magjistrature dhe doktoratures që duhet t'i plotesojo personi, janë të percaktuara në dispozitat e Dekretit përmormat dhe standartet përmormanit të larte arsimor dhe kryerjen e veprimtarise së larte arsimore."

Paragrafet 13, 14, 15, 16, 17, 18 dhe 19 behen 14, 15, 16, 17, 18, 19 dhe 20.

Neni 19

Në nenin 98 pas paragrafit 1 shtohet paragraf i ri 2, si vijon:

"Titujt profesionalë dhe shkallet akademike "i diplomuar", "magjister" dhe "doktor" definohen me Dekretin përmormanit të kualifikimeve në pajtim me Klasiifikimin Nderkombetar Fraskatieve të fushave shkencore."

Neni 20

Në nenin 99 paragrafi 3 pas fjalës "vecanerisht" shtohen fjalët: "Në keto 10% lende zgjedhore arsimore detyrimisht të perfshihen lende nga sfera e sipermarresise dhe inovacioneve të ketyre fakulteteve ku mesohen keto lende".

Neni 21

Në nenin 100 paragrafi 4 ndryshohet si vijon:

"Përvec programeve përmjet kualifikuese, perkatesisht profesionalë, universiteti dhe njesite e tij, perkatesisht shkolla e larte profesionalë, institucion i arsimit të larte ka përmormanit të organojo forme të ndryshme të mesimit joformal e së paku nga dy kurse/trajnime në vit përmor studimor dhe ngjashem, nese kjo nuk ndikon në realizimin e programeve studimore përritjen e arsimit të larte."

Pas paragrafit 4 shtohen kater paragrade të rinj 5, 6, 7 dhe 8, si vijojne:

"Universiteti ose njesia në perberje të tij, institucion i arsimit të larte, perkatesisht shkolla e larte profesionalë ka përmormanit të organojo qendrim studimor përmjet së paku 30

prej studente të vet, në kohezgjatje jo më pak se një muaj e jo më shume se tre muaj në 500 universitetet e para të ranguara sipas listes së Shangait, perkatesisht 200 universitetet e para të ranguara më mire nga sfera perkatese shkencore, perkatesisht 100 universitetet e para të ranguara më mire me programin MBA sipas Universitetit Xhio Tong të Shangait, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking.

Studentet nga paragrafi 5 i ketij neni nevojitet të kene realizuar note mesatare mbi 9 deri në momentin e zgjedhjes përmjet qendrim studimor, si dhe të kene njohuri të gjuhes angleze të cilën kandidati e deshmon me vertetim përmjet njohjen e gjuhes, si vijon (TOEFL) - së paku 74 pike përmjet testit elektronik nepermjet kompjuterit, jo më i vjetër se dy vjet nga dita e leshimit, (IELTS) - së paku 6 pike, jo më i vjetër se dy vjet nga dita e leshimit, (TOLES) - njohuri bazike (Foundation level), (ILEC) - i dhene me sukses së paku B2 dhe certifikate të Kembrixhit përmjet anglishtës preliminare (Cambridge Certificate of Preliminary English) - (B1).

Fakulteti perkatesisht shkolla e larte profesionale, institucion i arsimit të larte ka përmormanit të realizojë vizite përmjet njohurit, që dalin nga aktivitetet e perçaktuarës së paragrafit 5 dhe 7 të ketij neni, universiteti ose njesia në perberje të tij, institucion i arsimit të larte, perkatesisht shkolla e larte profesionale i paguan nga të hyrat me të cilat disponojne në menyre të pavarrur njesite, institucion i arsimit të larte, perkatesisht shkolla e larte profesionale."

Neni 22

Në nenin 102 pas paragrafit 4 shtohen dy paragrade të rinj 5 dhe 6, si vijojne:

"Programet studimore në gjuhen angleze universitetet i dorezojnë përmormanit para se të njejtat të akreditohen nga Keshilli përmormanit të Akreditimit dhe Evalvimi, në ministrinë kompetente përmjet arsimit të larte më së voni deri më 15 maj në vitin rrjedhes.

Keshilli përmormanit të Akreditimit dhe Evalvimi u miraton program studimor në gjuhen angleze universitetevë, në baze të mendimit pozitiv të marre nga ministria kompetente përmjet arsimit të larte.

Neni 23

Neni 106 ndryshohet si vijon:

"Me perjashtim të dispozitave të ketij ligji kohezgjatja e studimeve përmjet titujt që merren në çdo cikel të studimeve të cilet janë të lidhur me ushtrimin e profesioneve të rreguluarës sës:

1) studimet themelore nga sfera e mjekësise perfshijne së paku gjashte vjet shkollimi ose 5 500 orë të trajnimit teorik dhe praktik që realizohet në universitet;

2) trajnimi i specializuar përmjet shkollimit teorik dhe praktik në universitet ose në spital universitar ose ku eshte adekuat, institucion përmormanit të shendetesor, i lejuar përmjet këtë qellim nga ministria kompetente përmjet arsimit të larte;

3) specializimi nga sfera e mjekësise rregullohet me ligj të vecante;

4) trajnimi përmjet infermierës me profil të perçaktuar të zgjat së paku tre vjet ose perfshin 4 600 orë trajnimi teorik dhe klinik, me ç'rast periudha e trajnimit teorik paraqet së paku një të treten dhe periudha e trajnimit klinik paraqet së paku gjysmen e kohezgjatjes minimale të trajnimit;

5) trajnimi i specializuar i stomatologjisë perfshin trajnimi teorik dhe praktik në qendren klinike universitare të lejuar përmjet këtë qellim nga ministria kompetente përmjet arsimit të larte;

6) specializimi nga sfera e stomatologjise rregullohet me ligji të vecante;

7) trajnimi themelor për veterinere perfshin kurs për trajnim teorik dhe praktik në formen e rregullt me kohezgjatje minimale prej pese vitesh, i cili perfshin si minimum programin e pershkruar me rregullat e Bashkimit Evropian, të realizuar në universitetin i cili siguron trajnim në baze të aktvendimit të ministrit kompetent për ceshtjet e arsimit të larte;

8) trajnim i rregullt special për mami i cili perfshin trajnim teorik dhe praktik me kohezgjatje minimale prej tre vitesh (kursi I), i cili si minimum e perfshin programin e per-piluar me rregullat e Bashkimit Evropian;

9) trajnimi themelor për farmaciste perfshin kurs për trajnim teorik dhe praktik në formen e rregullt me kohezgjatje prej së paku pese vitesh, i cili perfshin si minimum programin e pershkruar me rregullat e Bashkimit Evropian, të realizuar në universitetin i cili siguron trajnim në baze të aktvendimit të ministrit kompetent për punet e shendetesise dhe i cili perfshin së paku:

(a) trajnim të rregullt teorik dhe praktik katervjecar i siguruar në universitet dhe

(b) stazh gjashtemujor në barnatore të hapur për publikun ose në spital, nën mbikeqyrje të njesise farmaciste të spitalit;

10) trajnim për arkitekt perfshin së paku trajnim të rregullt katervjecar ose trajnim gjashtevjecar, i cili perfshin trajnim të rregullt në kohezgjatje prej tre vitesh në universitet ose në institucion perkates arsimor. Trajnimi duhet të shpije në dhenien e suksesshem të provimit në nivel universitar.

11) trajnimi themelor për mesimdhenes në arsimin filloj dhe të mesem perfshin kurs për trajnim teorik dhe praktik në formen e rregullt me kohezgjatje prej së paku kater vitesh i realizuar në universitetin i cili siguron trajnim në baze të aktvendimit të ministrit kompetent për punet e arsimit të larte."

Neni 24

Pas nenit 106 shtohet nen i ri 106-a si vijon:

"Programe studimore për studime juridike

Neni 106-a

Programet studimore për studime juridike të ciklit të pare (studimore juridike universitare) zgjasin tre vjet, perkatesisht gjashte semestra, permbajne së paku 180 kredi dhe me to fitohet titulli profesional "jurist".

Programet studimore për studime juridike profesionale të ciklit të dyte që permbajne së paku 60 kredi (studime juridike universitare, zgjasin një vit (dy semestra) dhe me perfundimin e tyre, bashkerisht me ciklin e pare, pasi të fitohen gjithsej 240 kredi dhe pas mbrojtjes së punimit të perfunduar të diplomes, fitohet titulli profesional "jurist i diplomuar".

Programet studimore për studime juridike profesionale të ciklit të dyte që permbajne 120 kredi (studime juridike pasuniversitare, zgjasin dy vite (kater semestra) dhe me perfundimin e tyre, bashkerisht me ciklin e pare, pasi të fitohen gjithsej 300 kredi dhe pas mbrojtjes së tezes profesionale të magistratures me ato fitohet titulli profesional "magjister i drejtësise".

Programet studimore për studime akademike të shkencave juridike me 90 kredi (studime shkencore pasuniversitare) zgjasin dy vjet dhe me perfundimin e tyre dhe mbrojtjen e tezes së magistratures fitohet titulli "magjister i shkencave juridike".

Obligimi nga neni 99 paragrafi 3 të ketij ligji për raportin e lendeve mesimore të detyrueshme dhe zgjedhore nuk ka të beje me programet studimore për studime juridike."

Neni 25

Pas nenit 110 shtohet nen i ri 110-a, si vijon:

"Neni 110-a

Qeveria e Republikës së Maqedonise me vendim e perçakton numrin e kuotave të studenteve të liruar nga pagesa e regjistrimit në studime të doktoratures dhe magistratures dhe specializime që ndahen në nivel vjetor në baze të Programit nacional për arsim të larte dhe veprimitari hulumtuese shkencore.

Qeveria e Republikës së Maqedonise me vendim e perçakton numrin e kuotave për studentet e regjistruar në programet studimore, si dhe numrin e studenteve që do të lirohen nga pagesa e regjistrimit në kuader të kuotave shteterore.

Obligimi për pagesen e regjistrimit të studenteve nga paragrafi 2 i ketij nenit në kuader të kuotave shteterore iu mbetet fakulteteve.

Të drejtë për shkollim falas kane studentet me mesatare mbi 9 në vitin paraprak."

Neni 26

Në nenin 112 pas paragrafit 7 shtohen tre paragrafe të rinj 8, 9 dhe 10, si vijojne:

"Vendim për orarin e oreve dhe mesimit miraton Drejtoria e Dekanatit, me propozim të njesive të brendshme organizuese të Fakultetit.

Numri i pergjithshem i oreve të çdo cikli ndahen në menyre të barabarte ndermjet të gjithë mesimdheneve nga sfera e njejtë ose e ngjashme shkencore.

Mesimdhenezit i cili nuk e ploteson numrin minimal të oreve për aktivitetin mesimor për vitin shkollor, me aktvendim të dekanit i caktohen orë mesimi nga sfera e ngjashme shkencore."

Neni 27

Në nenin 114 pas paragrafit 5 shtohet paragraf i ri 6, si vijon:

"Certifikata ose dokumenti për vleresimin e kryer les-hohet në baze të të dhenave në fleteparaqitjet për provime për çdo program lendor, të nenshkuara nga mesimdhene-si."

Neni 28

Pas nenit 120 shtohen kater nene të reja 120-a, 120-b 120-v dhe 120-g, si vijojne:

"Neni 120-a

Për politikat e shkencës, dhe zhvillimin e veprimitarise përgjithshme shkencore dhe zhvillimin teknologjik në Republikën e Maqedonise, si trup profesional dhe keshilledhenes i Qeverisë së Republikës së Maqedonise formohet Keshilli Nacional për arsimin e larte, shkencen, inovacionet dhe teknologjite (në tekstin e metutjeshem: Keshilli Naci-onal).

Keshilli Nacional miraton rregullore për pune dhe Qe-verise së Republikës së Maqedonise më së paku njehere në vit i dorezon raport për punen e tij.

Puna e Keshillit Nacional eshte publike.

Neni 120-b

Qeveria e Republikës së Maqedonise miraton aktven-dim për emerimin e kryetarit dhe anetareve të Keshillit Na-cional.

Keshilli Nacional perbehet nga shtatembedhjete aneta-re, si vijon: Ministri kompetent për punet e arsimit dhe shkencës, kryetari i ASHAM-it, perfaqesuesi nga konferen-ca e rektorit, gjashte anetare të emeruar nga Qeveria, nga një perfaqesues prej gjashte zonat shkencore nga radha e kuadrit mesimor-shkencor dhe hulumtues nga konferenca nderuniversitare, dy perfaqesues nga komuniteti i biznesit.

Të gjashte anetaret e emeruar nga Qeveria e Republikës së Maqedonise, si dhe perfaqesuesit nga komuniteti i biznesit doemos duhet të jene persona doktore shkencë, me minimum një shkalle të arsimit të kryer në 500 universitet e para të ranguara sipas listes së Shangait, perkatesisht 200 universitetet e para të ranguara më mire nga sfera shkencore perkatese, perkatesisht 100 universitet e para të ranguara më mire me programin MBA në pajtim me universitetin e Shangait Xhio Tong, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking., si dhe minimum pese vjet pervoje pune dhe njo-huri të shkelqyeshme të gjuhes angleze.

Perfaqesuesit nga komuniteti biznesit, anetaret e Keshillit Nacional, nuk mund të jene persona pronare, themelues, të punuesuar, profesore, asistente në institucionin privat të arsimit të larte ose shkollen për arsim të larte, ose fajfisë si tyre i afert deri në brezin e dyte.

Mandati i anetarit të Keshillit Nacional të Qeverise eshte dy vjet.

Kryetari i Keshillit Nacional eshte ministri kompetent për punet e arsimit dhe shkencës.

Gjate emerimit të anetareve të Keshillit Nacional zbatohet parimi i perfaqesimit të drejtë dhe adekuat të qytetareve që u perkasin të gjitha komuniteteve dhe respektohen kriteret e profesionalizmit dhe kompétences.

Keshilli Nacional vendos me shumice votash nga numri i pergjithshem i anetareve.

Punet profesionale dhe administrative teknike të Keshillit Nacional i kryen Ministria.

Kryetarit dhe anetareve të Keshillit u takon kompensim për punen në Keshill, shumen e të cilit e percakton Qeveria në baze të prezences në mbledhjet e Keshillit.

Neni 120-v

Kompetencat e Keshillit Nacional jane dhenia e propozimeve dhe mendimeve për:

- baza dhe drejtime nisese të Qeverise për Programin nacional për arsimin e larte dhe veprimtarite shkencore-hulumtuese,

- hulumtim shkencor, menaxhim me politikat shkencore,

- rregulla nga sfera e veprimtarise shkencore-hulumtuese,

- sferat dhe programet prioritare për hulumtim shkencor dhe zhvillimin teknologjik,

- harmonizim i Programit nacional me nevojat strategjike të Republikës së Maqedonise,

- masat për zhvillimin e Republikës së Maqedonise në të gjitha segmentet, të vendosura mbi baze shkencore,

- zhvillim i politikave të vecanta me kerkese të ministrit nga sfera e arsimit të larte dhe shkaqet për financimin e tyre,

- programet dhe projektet më të rendesishme për zhvillimin e Republikës së Maqedonise,

- percjellje e rezultateve dhe efekteve për zhvillimin e Republikës së Maqedonise mbi baze shkencore,

- Iniciativat lidhur me programet dhe projektet për bashkepunim nderkombetar me interes të vecante shteteror,

- iniciativat lidhur me programet dhe projektet për bashkepunim nderkombetar,

- trendet boterore dhe evropiane në veprimtarine shkencore-hulumtuese dhe propozon masa përfutjen e tyre në Republikën e Maqedonise,

- programet vjetore të subjekteve për ushtrimin e veprimtarise shkencore-hulumtuese,

- mjetet e kerkuara nga Buxheti i Republikës së Maqedonise për realizimin e programeve vjetore për veprimtarine shkencore-hulumtuese,

- realizimin e evalvimit të brendshem dhe të jashtem të veprimtarise shkencore-hulumtuese dhe përfertatitjen e akteve nenligjore të cilat e rregullojnë kete materie,

- realizimin e bashkepunimit nderkombetar,

- krijimin dhe mirembajtjen e bazave të të dhenave përsistemin e veprimtarise shkencore hulumtuese dhe - ceshtje tjera të cilat do t'i kerkojë Qeveria.

Programi nacional për arsimin e larte dhe veprimtarie shkencore hulumtuese

Neni 120-g

Programi nacional për veprimtarie shkencore hulumtuese i Republikës së Maqedonise (në tekstin e metutjeshem: programi nacional) del nga dokumentet strategjike zhvillimore nationale të Republikës së Maqedonise.

Në Programin nacional percaktohen bazat nisese, qelli-met, permbajtja dhe vellimi i detyrave në sférën e shkences, menya e bashkerendimit të tyre dhe menya e financimit të veprimtarise shkencore-hulumtuese, projekcionet për nevojat e kuadrove për shkencen dhe indikatoret për percjellen e efikasitetit të realizimit të veprimtarise shkencore-hulumtuese, permisa nderkombetare, lidhshmeria me ekonomine dhe rrjetin institucional, zhvillimi i arsimit të larte dhe shkembimi i pervojave me institucionet tjera të arsimit të larte në tere boten për plotesimin e rekomandimeve nga procesi i Bolonjes.

Programi nacional realizohet nepermjet programit vjetor, realizimin e të cilit e percjell ministri kompetent për punet nga sfera e arsimit të larte.

Programin nacional e miraton Kuvendi i Republikës së Maqedonise me propozim të Qeverise së Republikës së Maqedonise për periudhen prej kater vitesh, ndersa pas mendimit paraprak të Keshillit Nacional, ASHAM-it dhe Konferencës Nderuniversitarë.

Qeveria e Republikës së Maqedonise Qeveria në çdo dy vjet i dorezon raport për realizimin e programit dhe përgjendjen e veprimtarise shkencore-hulumtuese dhe arsimit të larte në vend."

Neni 29

Titulli i nenit 123 dhe nenit 123 ndryshohen si vijojne:

"Asistente-doktorante

Neni 123

Në fakultete zgjidhen asistente - doktorante të sferave shkencore perkatesisht artistike të percaktuara me rregulloren e njesise.

Asistentet-doktorante zgjidhen me mandat pesevjecar nepermjet konkursit publik dhe vendosin marredhenie pune me orar të caktuar.

Asistentet-doktorante marrin pjese në procesin mesimor në vellimin e percaktuuar me rregulloren e njesise.

Asistentet-doktorante mund të mbajne ligjerata dhe të realizojne provime, vetem në prani të mentorit të tij.

Asistenti-doktorant detyrimisht regjistrohet në studime të doktoratures deri në Konkursin e pare të shpallur nga Shkolla e doktorature, ndersa shpenzimet e asistentit për studime të doktoratures i mbulon institucioni i arsimit të larte.

Nese asistenti-doktorant nuk mbron disertacion të doktoratures deri në skadimin e afatit kohor për të cilin eshte zgjedhur, i nderpritet marredhenia e punes.

Institucioni i arsimit të larte dhe asistenti-doktorant lidhin marreveshje me të cilën rregullohen të drejtat dhe obligimet e ndersjella.

Shpallja e konkursit për pranimin e asistenteve-doktorante publikohet në së paku tri gazeta ditore, në $\frac{1}{4}$ e faqes nga Universiteti ose njesia në perberje të tij, perkatesisht shkolla e arsimit të larte."

Neni 30

Pas nenit 125 shtohet nen i ri 125-a, si vijon:

"Kritere për zgjedhjen e asistentit-doktorant

Neni 125-a

Asistent-doktorant mund të zgjidhet personi i cili ka kryer ciklin e dyte të studimeve nga sfera perkatese shkencore, perkatesisht artistike, ka realizuar sukses mesatar prej së paku 8,50 në ciklin e pare dhe të dyte të studimeve, ka njoftuar të gjuhes angleze të cilën kandidati e deshmon me certifikate për njoftjen e gjuhes, dhe atë (TOEFL) - së paku 74 pike për dhenien elektronike të provimit nepermjet kompjuterit, jo më e vjetër se dy vjet nga dita e leshimit, (IELTS) - së paku 6 pike, jo më e vjetër se dy vjet nga dita e leshimit, (TOLES) - njofturi bazike (Foundation leve), (ILEC) - e dhene me sukses së paku B 2 (B2) dhe certifikate Kembrixi për gjuhe angleze paraprake (Cambridge Certificate of Preliminary English) (B1); si dhe të tregojë aftesi për veprat shkencore-mesimore, perkatesisht mesimor-artistike.

Procedura për zgjedhje në asistent-doktorant zbatohet në pajtim me dispozitat e nenit 131 dhe nenit 132 të ketij ligji."

Neni 31

Në nenin 132 pas paragrafit (5) shtohet paragraf i ri (6), si vijon:

"Komisioni recensues në referat i vlereson realizimet e pergjithshme shkencore, profesionale dhe realizimet tjera të kandidateve nga fillimi i karrieres deri në ditën e paraqitjes, në baze të gjithe dokumentacionit të parashtruar që eshte me rendesi për zgjedhjen. Komisioni recensues i vlereson realizimet e kandidatit në afat prej tre muajsh"

Paragrafet 6, 7 dhe 8 behen paragrafe 7, 8 dhe 9.

Neni 32

Në nenin 133 pas paragrafit 13 shtohet paragraf i ri 14, si vijon:

"Personi i zgjedhur në titullin mesimor-shkencor ose titullin bashkepunetor të cilin i pushon marredhenia e punes për shkak të ushtrimit të funksionit të personit të emeruar ose të zgjedhur, nuk mund të realizoje mesimin dhe të realizoje provime, nuk mund të jetë mentor ose anetar i komisionit për vleresim ose mbrojtje të tezes së magistraturës dhe disertacionit të doktoratures dhe nuk mund të pranoje kompensim nga institucioni i arsimit të larte për veprat shkencore-hulumtuese ose të aplikueshme."

Neni 33

Në nenin 136 paragrafi 2 në fund shtohet fjalia si vijon: "Zgjedhja e parakohshme në titullin më të larte pas skadimit të gjysmes së periudhes kohore për të cilin eshte bere zgjedhja në titullin ekzistues mund të realizohet për personat të cilat kane doktoruar ose magjistruar në njerin prej 200 universitetave të para të rangut të larte në pajtim me listen e Shangait."

Pas paragrafit 2 shtohen tre paragrafe të rindj 3, 4 dhe 5, si vijojne:

Zgjedhje e parakohshme në titull më të larte para kallimit të së paku gjysmes së kohes për të cilin eshte bere zgjedhja në titullin ekzistues, mund të realizohet për personat që e kane marre statusin shkencor-hulumtuese pas doktoratures në njerin prej 50 universitetave të pare të ranguara lartë sipas rangimit të fundit të percaktuar në listen e Shangait, nese në keto universitete kane udhehequr projekt shkencor.

Aktvendim për permbushjen e kushteve dhe fitimin e titullit nga paragrafet 2 dhe 3 të ketij nenj miraton dekani.

Personi i cili ka magjistruar ose ka doktoruar në njerin prej 200 universitetave të para të ranguara në pajtim me rangimin e fundit në listen e Shangait, perkatesisht 200

universitetet e para të rangut më të mire nga sfera shkencore perkatese, perkatesisht 100 universitetet e para të rangut më të mire sipas programit MBA në pajtim me universitetin e Shangait Xhio Tong, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking, nga sfera shkencore për të cilën nuk ka vepratari të mjaftueshme shkencore-hulumtuese në Republikën e Maqedonisë, mund të parashtroje kërkesë për perkrahje nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës e cila në bashkepunim me dekanatin nga fakulteti perkates, mund të ngrenë procedure përmarrëdhene pune, në pajtim me kushtet e percaktuara më kete ligji."

Paragrafet 3, 4 dhe 5 behen paragrafe 6, 7 dhe 8.

Neni 34

Në nenin 140 pas paragrafit 2 shtohen dy paragrafe të rindj 3 dhe 4, si vijojne:

"Universiteti, institucioni i arsimit të larte, perkatesisht shkolla e arsimit të larte detyrimisht miraton program për perfshirjen e visiting-profesoreve nga 500 universitetet e para të ranguara në pajtim me rangimin e fundit në listen e Shangait, perkatesisht 200 universitetet e para të rangut më të mire nga sfera shkencore perkatese, perkatesisht 100 universitetet e para të rangut më të mire sipas programit MBA në pajtim me universitetin e Shangait Xhio Tong, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking në programet studimore të fakulteteve të tyre, perkatesisht njesive në perberje". Programi miratohet për periudhën prej 2 vitesh.

Universiteti, institucioni i arsimit të larte, perkatesisht shkolla e arsimit të larte në pajtim me programin për perfshirjen e visiting-profesoreve nga paragrafi 3 i ketij nen, ka për obligim që para fillimit të vitit shkollor të angazhoje visiting-profesore nga 500 universitetet e para të ranguara në pajtim me universitetin e Shangait Xhio Tong, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking në programet studimore të fakulteteve të tyre."

Neni 35

Pas nenit 146-a shtohet nen i ri 146-b, si vijon:

"Neni 146-b

Mesimdhenesit i cili ka udhehequr ose ka marre pjese në projektin arsimor të njerit nga 50 universitetet e para të radhitura në pajtim me listen e fundit të shpallur të Shangait, i paguhet kompensim mujor në shume prej 30% të rrogës që e ka pranuar në periudhë prej një viti, me çka pjese-marresi merr 20% për tre vite, ndersa udheheqesi merr 50% për vitin e pare dhe 20% për dy vitet e ardhshme.

Mesimdhenesit kane të drejtë për kthimin e shpenzimeve rrugore dhe ditore dhe shpenzimet për kuotizimin për pjesemarrje në së paku dy konferencat nderkombetare në vit të organizuara/të mbajtura në njerin nga shtetet e OECD-së, nese kane paraqitur pune shkencore nga materia në fiale.

Mesimdhenesit të cilet ligjerojnë në programet studimore për të cilet institucioni i larte arsimor i Republikës së Maqedonisë jep diplome të dyfishte ose të perbashket me universitet të radhitur nder 200 universitetet e rangut më të lart në pajtim me listen e Shangait kane të drejtë për kompensim mujor prej 15% nga rroga e paguar e fundit, në muajt në të cilet mbahen ligjerata.

Mesimdhenesit të punesuar në universitet, për çdo punim të publikuar në reviste shkencore me faktor impakti, autor i të cilit eshte mesimdhenesi, mund t'i paguhet kompensim i njefishte në lartesi të një rroge të fundit neto që i eshte paguar mesimdhenesit.

Profesoret e huaj të cilet ligjerojnë në programet studimore për të cilet institucioni i larte arsimor i Republikës së Maqedonisë lezon diplome të dyfishte ose të perbashket me universitet të radhitur nder 200 universitetet e para të

rangut më të larte kane të drejtë për kompensim të rrogave dhe të shpenzimeve ditore, nese ato nuk u Jane mbuluar ose nese ekzistojne kushte për kete.

Kompensimet nga paragrafet 2, 3 dhe 4 të ketij nenit pagaun nga të hyrat me të cilat në menyre të pavarrur disponojne njesite e universitetit.

Kompensimi nga paragrafi 5 paguhet nga të hyrat të cilat universiteti i ka fituar nga njesite e dedikuara për finanicmin e veprimitarive të integruara."

Neni 36

Neni 151 ndryshohet si vijon:

"Studenti mund të studioje në dy ose më shume programe studimore njekohesish të ciklit të pare të studimeve (studim paralel), një ose më shume institucionale të arsimtë larte.

Studenti eshte i liruar nga pagesa e shpenzimeve për studimin e programit të dyte studimor dhe të çdo programit të ardhshem studimor në të cilin do të regjistrohet nese:

- në programin e pare studimor e ka kryer me sukses vitin e pare akademik dhe e perfundon çdo vit të ardhshem akademik me note mesatare mbi 9 dhe

- nese programi i dyte dhe çdo program i ardhshem studimor ku do të regjistrohet eshte nga sfera shkencore e shkencave bio-teknike, teknike teknologjike ose të shkencave matematiko-natyrore, komunikacion dhe transport, inxhinieri industriale dhe menaxhment, kontroll të kualitetit, mëdës jetesor dhe gjeografji.

Për nevojat e studimit paralel, institucionet e arsimtë larte në vecanti i pershtatin aktivitetet e parapara me programet studimore.

Në programin e dhene studimor numri më i madh i studenteve për studim paralel mund të jete deri në dhjetë studente.

Institucionet e arsimtë larte, studimin paralel e rregullojnë me rregullore të vecante me të cilën më afer rregullohen menra dhe kushtet për studim".

Neni 37

Pas nenit 159 shtohet nen i ri 159-a, si vijon:

"Neni 159-a

Në institucionin e larte arsimor në Republiken e Maqedonisë që jep diplome të perbashket me Universitetin nga lista e 500 universiteteve të rangut më të larte në pajtim me listen e fundit të Shangait, pa zbatimin e procedures për ekuivalencen dhe pranimin e kualifikimeve të larta arsimore, mund të regjistrohet studenti i cili arsim paraprak ka ndjekur në institucionin e larte arsimor të akredituar në shtetin nenshkrues të Konventes për pranimin e kualifikimeve të larta arsimore në rajonin e Evropes (Gazeta Zyrta e Republike së Maqedonisë, numer 47/2002).

Pa zbatimin e procedures për ekuivalencen dhe pranimin e kualifikimeve të larta arsimore mund të regjistrohet studenti i cili paraprakisht arsimin e ka kryer në institucionin e larte arsimor të akredituar në një nga 100 universitetet e para të rangut më të larte pas programit të MBA-së në pajtim me radhitjen e fundit të universitetit të Shangait Xhio Tong, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Ranking.

Pa zbatimin e procedures për ekuivalencen dhe pranimin e kualifikimeve të larta arsimore mund të regjistrohet studenti i cili paraprakisht arsimin e ka kryer në institucionin e larte arsimor të akredituar në një nga 200 universitetet e pare të rangut më të larte të sferes shkencore në pajtim me radhitjen e fundit të universitetit të Shangait Xhio Tong, US News and Report dhe Times Higher Education Supplement-World University Rankging."

Neni 38

Në nenit 161-v paragrafi (3), fjalet në rendin e dyte: "e verifikuar me vulen apostil" shlyhet.

Neni 39

Në nenit 162 pas paragrafit 6 shtohet paragraf i ri 7, si vijon:

"Nese ministria kompetente për punet e arsimit të larte percakton se rregullorja, vendimi, aktvendimi ose ndonje akt tjeter i Keshillit për Akreditim dhe Evalvimi eshte në kundershtim me dispozitit e ligjit, ministri kompetent për punet e arsimit të larte miraton aktvendim për asgjesimin e aktit të Keshillit për Akreditim dhe Evalvimi dhe ngre procedure për periegjegjësi të anetareve të Keshillit para organeve kompetente në vend."

Neni 40

Në nenit 167-a, pas paragrafit 17 shtohen tete paragrafe të rindj 18, 19, 20, (21), 22, 23, 24 dhe 25, si vijon:

"Gjobe në shume prej 5 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet personit perjegjes të institucionit të larte arsimor nese nuk i dorezon ose nese i dorezon të paplota të dhenat e nevojshme për azhurnim të bazes së të dhenave për veprimtarine e arsimit të larte te Ministria kompetente për punet nga sfera e arsimit të larte, respektivisht nuk vepron në pajtim me Nenin 77-b të ketij ligji.

Gjobe në shume prej 5 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet personit perjegjes të institucionit të larte arsimor nese nuk formon Qender për karriere, respektivisht nuk vepron në pajtim me nenin 45 të ketij ligji.

Gjobe në shume prej 5 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet personit perjegjes të institucionit të larte arsimor nese nuk vepron në pajtim me nenin 133, paragrafi 13 të ketij ligji.

Gjobe në shume prej 5 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet institucionit të larte arsimor nese nuk vepron në pajtim me nenin 99, paragrafin 3 të ketij ligji.

Gjobe në shume prej 5 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet institucionit të larte arsimor nese nuk vepron në pajtim me nenin 100, paragrafi 5 dhe 6 të ketij ligji.

Gjobe në shume prej 5 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet institucionit të larte arsimor nese nuk vepron në pajtim me nenin 140, paragrafin 3 dhe 4 të ketij ligji.

Gjobe në shume prej 5 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet institucionit të larte arsimor nese nuk vepron në pajtim me nenin 123, paragrafin 4 të ketij ligji."

Neni 41

Dispozita e nenit 1 paragrafi 1 të ketij ligji që ka të beje me nenin 22 paragrafi 1 të Ligjit për arsim të larte, do të zbatohet për institutet shkencore që kryejnë veprimitari të arsimit të larte për studime të ciklit të dyte dhe të trete, që do të themelohen pas hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 42

Paragrafi 10 i nenit 5 të ketij ligji që ka të beje me nenin 45 të Ligjit për arsim të larte do të zbatohet pas një viti nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Paragrafi 11 i nenit 5 të ketij ligji që ka të beje me nenin 45 të Ligjit për arsim të larte do të zbatohet pas tre vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 43

Dispozita e nenit 7 të ketij ligji që ka të beje me nenin 62 të Ligjit për arsim të larte, do të zbatohet nga 1 janari 2014.

Neni 44

Dispozita e nenit 11 të ketij ligji që ka të bëjë me nenin 70 paragrafi 3, do të zbatohet nga 1 janari 2015.

Anëtarët ekzistues të Keshillit për Akreditim dhe Evalvimi vazhdojnë ta kryejnë këtë funksion deri në emërimin e përbërjes së re në pajtim me këtë ligj.

Neni 45

Dispozita e nenit 17 të ketij ligji që ka të beje me nenin 95-a të Ligjit për arsim të larte, do të zbatohet pas dy vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 46

Dispozita e nenit 18 të ketij ligji e cila ka të beje me nenin 96 paragrafin 13 të Ligjit për arsim të larte, do të zbatohet pas dy viteve nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji. Duke pasur parasysh edhe zbatimin e prolonguar të nenit 96, paragrafi 6, që do të filloje të zbatohet nga 1 Janari 2015.

Neni 47

Dispozita e nenit 21 të ketij ligji që ka të beje me nenin 100 paragrafet 4, 5, 6 dhe 7 të Ligjit për arsim të larte, do të zbatohet duke filluar nga viti akademik 2014/2015.

Neni 48

Dispozita e nenit 23 të ketij ligji që ka të beje me nenin 106 të Ligjit për arsim të larte, do të zbatohet duke filluar nga viti akademik 2013/2014.

Neni 49

Dispozita e nenit 24 të ketij ligji që ka të beje me nenin 106-a paragrafet 1, 2, 3 dhe 4 të Ligjit për arsim të larte, do të zbatohet duke filluar nga viti akademik 2014/2015.

Neni 50

Dispozita e nenit 29 të ketij ligji që ka të beje me nenin 123 të Ligjit për arsim të larte, do të zbatohet për asistentet doktorantet të cilet kane themeluar marredhenie pune gjashte muaj pas hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 51

Dispozita e nenit 34 të ketij ligji që ka të beje me nenin 140, paragrafet 3 dhe 4 të Ligjit për arsimin e larte, do të zbatohet një vit nga dita pas hyrjes në fuqi të ketij Ligji.

Neni 52

Më së voni në afat prej gjashte muajve nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji konstituohet Keshilli Nacional për Arsim të Larte, Shkencë, Inovacione dhe Teknologji.

Deri në konstituimin e Keshillit Nacional për Arsim të Larte, Shkencë, Inovacione dhe Teknologji, vazhdon me pune Keshilli për Zhvillim dhe Financim të Arsimit të Larte dhe Komiteti Nacional për Zhvillimin e Veprimtarise Shkencore Hulumtuese dhe Zhvillimin Teknologjik në Republikën e Maqedonise.

Neni 53

Aktet nenligjore që dalin nga ky ligj, do të miratohen në afat prej tre muajsh pas hyrjes në fuqi të ketij Ligji.

Neni 54

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvenes i Kuvendit të Republikës së Maqedonise që të percaktoje tekstu të spastruar të Ligjit për arsim të larte.

Neni 55

Ky ligj hyn në fuqi në diten e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

586.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
СТУДЕНТСКИОТ СТАНДАРД**

Се прогласува Законот за студентскиот стандард, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07-488/1
23 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН
ЗА СТУДЕНТСКИОТ СТАНДАРД

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ**Член 1**

Со овој закон се уредува дејноста студентски стандард, основањето, организацијата, функционирањето и управувањето во установите за студентскиот стандард како дел од системот на образоването и стипендирањето на студентите.

Член 2

(1) Студентскиот стандард се остварува во установи за студентски стандард кои се организираат како државен студентски дом и приватен студентски дом (во натамошниот текст: студентски домови).

(2) Студентски домови се основаат за остварување на интереси и потреби за престој на студентите кои студираат надвор од местото на живеење.

(3) Студентските домови имаат својство на правно лице и се запишуваат во Централниот регистар на Република Македонија.

Член 3

Дејноста студентски стандард што се остварува во студентските домови е од јавен интерес.

Член 4

Секој редовен студент, под еднакви услови утврдени со овој закон, има право да престојува во студентски дом.

Член 5

(1) Во студентскиот дом е забрането верско образование, како и политичко и верско организирање и дејствување.

(2) Во просториите на студентскиот дом се забранува истакнување на партиски и верски обележја.

Член 6

(1) Студентскиот дом има печат.

(2) Во средината на печатот е грбот на Република Македонија, а од страната името на Република Македонија и името (називот) и седиштето на студентскиот дом.

Член 7

(1) Студентскиот дом има статут.

(2) Согласност на статутот на државниот студентски дом дава Министерството за образование и наука (во натамошниот текст: Министерството).

(3) Согласност на статутот на приватниот студентски дом дава основачот.

Член 8

Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата), во согласност со развојните документи, донесува програма за остварување и развој на дејноста студентски стандард.

Член 9

Под студентски стандард, во смисла на овој закон, се подразбира обезбедување на сместување, исхрана, школарина, стипендији, како и задоволување на работните, културните, информативните, спортско-рекреативните и други заеднички потреби на студентите.

Член 10

(1) Студентски дом е установа која на студентите им обезбедува сместување, исхрана, грижа за здравјето, културно-забавни, спортско-рекреативни и други активности.

(2) За студентите може да се организира сместување и во приватен студентски дом.

(3) Доколку во студентскиот дом останат слободни места може да се пополнат со редовни ученици од средните училишта согласно со Законот за ученичкиот стандард.

II. ОСНОВАЊЕ И ПРЕСТАНОК СО РАБОТА НА СТУДЕНТСКИТЕ ДОМОВИ

Член 11

(1) Државен студентски дом основа Владата.

(2) Приватен студентски дом може да основа до машно или странско правно и физичко лице врз основа на одобрение, согласно со овој закон.

Член 12

(1) Услови за основање на државен студентски дом се:

- доволен број студенти,
- да се обезбедени потребни средства за основање и работа,
- да се обезбедени опрема, простор и соодветен кадар и
- други услови определени со закон.

(2) Условите наведени во ставот (1) алинеи 2, 3 и 4 на овој член се однесуваат и при основање на приватни студентски домови.

(3) Нормативите и стандардите за опрема, простор и кадар ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на образоването (во натамошниот текст: министерот).

(4) Поблиските прописи за исхрана на студентите во студентските домови ги пропишува министерот врз основа на мислење од надлежна установа од оваа дејност.

Член 13

(1) Покрај условите утврдени во членот 12 од овој закон, за основање на приватен студентски дом основачот треба да приложи банкарска гаранција дека ќе биде во состојба да ги надомести средствата кои студентите ги уплатиле на приватниот студентски дом кој престанал со работа и другите трошоци кои ќе ги имаат студентите заради префлувањето во друг студентски дом во Републиката.

(2) Висината на банкарската гаранција од ставот (1) на овој член ја утврдува министерот во зависност од бројот на примените студенти во студентскиот дом, како и од висината на надоместокот кој се уплаќа за сместувањето и исхраната на студентите.

Член 14

Постапката за основање приватен студентски дом започнува со доставување на барање за одобрение за основање на приватен студентски дом кон кое се приложува елаборат за основање и предлог основачки акт за основање на приватен студентски дом.

Член 15

(1) Елаборатот за основање на приватен студентски дом особено ги содржи: податоците за основачот, бројот на легла за студенти, просторните услови и опрема за остварување на дејноста, изворот на финансиските средства за вршење на дејноста, можноста за обезбедување на потребниот број кадри кои можат да бидат вработени во студентскиот дом и план за начинот на кој ќе бидат исполнети другите услови кои се утврдени во нормативите и стандардите за основање на приватен студентски дом.

(2) Барањето за одобрение за основање на приватен студентски дом со елаборатот за основање на приватен студентски дом и предлог основачкиот акт за основање на приватен студентски дом се доставува до Министерството.

(3) За утврдување на исполнетоста на условите од членовите 12 и 13 од овој закон, министерот формира комисија составена од двајца претставници од Министерството и еден претставник од Државниот просветен инспекторат.

Член 16

Одлука за давање одобрение за основање на студентски дом донесува Владата по претходно мислење од Министерството, доколку се исполнети условите утврдени во членовите 12 и 13 од овој закон.

Член 17

Со одлуката од членот 16 од овој закон се утврдува:

- потребниот кадар, опрема и простор според утврдени нормативи и стандарди,
- бројот на студентските легла и
- почеток со работа на студентскиот дом.

Член 18

Основачот е должен при основањето на студентски дом да формира комисија која во согласност со закон извршува подготовкa за започнување со работа на студентскиот дом.

Член 19

(1) Студентскиот дом започнува со работа по добивање на решение за верификација.

(2) Решението за верификација го донесува Министерството.

(3) По поднесеното барање за верификација Министерството донесува решение за верификација, односно решение за одбивање на барањето за верификација во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на барањето.

(4) Против решението од ставот (2) на овој член може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

(5) Министерството води Регистар на студентските домови основани на територијата на Република Македонија (во натамошниот текст: Регистарот).

(6) Начинот на верификацијата на студентскиот дом, како и формата, содржината и начинот на водење на Регистарот од ставот (5) на овој член ги пропишува министерот.

Член 20

(1) Доколку Министерството не донесе решение за верификација, односно не донесе решение за одбивање на барањето за верификација во рокот утврден во членот 19 став (3) од овој закон, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена од истекот на тој рок да поднесе барање до писарницата на министерот заради донесување на решение од страна на министерот.

(2) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот.

(3) Министерот е должен во рок од пет работни дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот (1) на овој член до писарницата на министерот да донесе решение со кое барањето за донесување на решение за верификација е уважено или одбиено. Доколку министерот нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Министерството.

(4) Кон барањето за донесување на решение од ставот (1) на овој член, подносителот на барањето доставува и копија од барањето за донесување на решението за верификација од членот 19 став (2) од овој закон.

(5) Доколку министерот не донесе решение по барањето во рокот од ставот (3) на овој член, подносителот на барањето може за тоа да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

(6) Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето од ставот (5) на овој член да изврши инспекциски надзор во Министерството и да утврди дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го извести подносителот на барањето за утврдената состојба при извршениот надзор.

(7) Инспекторот од Државниот управен инспекторат од ставот (6) на овој член, по извршениот надзор согласно со закон, донесува решение со кое го задолжува министерот во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го уважи или одбие барањето и за преземените мерки во истиот рок да го извести инспекторот и да му достави примерок од актот со кој е одлучено по барањето.

(8) Доколку министерот не одлучи во рокот од ставот (7) на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој министерот ќе одлучи по поднесеното барање, за што во истиот рок ќе го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање. Инспекторот во рок од три работни дена го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(9) Доколку министерот не одлучи и во дополнителниот рок од ставот (8) на овој член, инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(10) Доколку инспекторот не постапи по известувањето од ставот (6) на овој член, подносителот на барањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на директорот на Државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, приговорот се поднесува во писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

(11) Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена од денот на приемот да го разгледа приговорот од ставот (10) на овој член и доколку утврди дека инспекторот не поставил по известувањето од подносителот на барањето од ставот (6) на овој член или не поднел пријава согласно со ставот (9) на овој член, директорот на Државниот

управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција за инспекторот и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој инспекторот ќе изврши надзор во Министерството дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(12) Доколку инспекторот не постапи и во дополнителниот рок од ставот (11) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(13) Во случајот од ставот (12) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна во рок од еден работен ден, ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

(14) Во случајот од ставот (13) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(15) Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот (11) на овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од осум работни дена.

(16) Доколку министерот не одлучи во рокот од ставот (8) на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

(17) Постапката пред Управниот суд е итна.

Член 21

(1) Владата може до го одземе одобрението за основање на приватен студентски дом по предлог на Државниот просветен инспекторат, ако:

- основачот основа приватен студентски дом спротивно на одлуката од членот 16 од овој закон и

- се утврди дека приватната установа повеќе не ги исполнува условите од членовите 12 и 13 од овој закон или не ги спроведува одредбите од овој закон и подзаконските акти што произлегуваат од него.

(2) Одобрението за основање на приватен студентски дом може да престане и по барање на основачот.

Член 22

(1) Со денот на донесувањето на актот за одземање, односно престанок на одобрението, приватниот студентски дом престанува со работа.

(2) Врз основа на актот за одземање, односно престанок на одобрението, приватниот студентски дом се брише од Регистарот од членот 19 став (5) од овој закон.

(3) Основачот е должен на студентите од приватниот студентски дом што престанал со работа да им обезбеди соодветно сместување и исхрана на трошок на основачот до крајот на студиската година.

(4) Актот од ставот (2) на овој член се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

(5) Основачот по донесувањето на актот за престанувањето со работа на студентскиот дом, во рок од три дена од денот на донесувањето на актот, го известува Централниот регистар на Република Македонија за бришење на студентскиот дом од соодветниот регистар.

III. ПРОГРАМА ЗА РАБОТА

Член 23

(1) Работата во студентските домови во текот на студиската година се утврдува со годишна програма.

(2) Годишната програма за работа на државните студентски домови ја донесува управниот одбор на студентскиот дом на предлог на директорот на студентскиот дом најдоцна до 1 ноември во тековната година.

(3) Годишната програма за работа на приватните студентски домови ја донесува органот на управување на студентскиот дом најдоцна до 1 ноември во тековната година.

IV. СТУДЕНТИ

Член 24

(1) Право на сместување и исхрана во државните студентски домови имаат студентите кои се школуваат надвор од местото на живеење.

(2) Запишување и прием во државните студентски домови се врши по пат на конкурс кој го објавува Министерството во средствата за јавно информирање најдоцна до 15 јули.

(3) Запишувањето и приемот на студентите во приватните студентски домови се врши по пат на конкурс, кој го објавува основачот.

(4) Конкурсите од ставовите (2) и (3) на овој член се објавуваат во средствата за јавно информирање што се издаваат на македонски јазик и во средствата за јавно информирање што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на Република Македонија и во единиците на локалната самоуправа.

(5) Конкурсот од ставот (2) на овој член ги содржи следниве критериуми за прием на студентот: успехот во учењето, редовноста во студирањето и семејно-материјалната положба на студентот. Во конкурсот се содржи и бројот на расположливите места, потребните документи и роковите за пријавување на конкурсот за запишување на студентите во студентските домови и рокот за сместување во студентските домови.

(6) Од бројот на расположливите места во државниот студентски дом 40% од местата се за студенти од членот 25 ставови (1) и (2) од овој закон, а 25% се за студентите кои постигнале особено висок успех во учењето.

(7) Студентите за прием во државен студентски дом поднесуваат електронска пријава, која е достапна на интернет страницата на Министерството.

Член 25

(1) При бодирањето на поднесените електронски пријави од членот 24 став (7) од овој закон децата без родители и родителска грижа, децата со посебни потреби, децата на корисници на социјална парична помош и постојана парична помош, децата на самохран родител, децата на невработени родители, децата на корисници на надоместок по основ на престанок на работен однос од деловни причини, за кои вкупните приходи во семејството се до минималната плата утврдена во Република Македонија, добиваат до 100 бода, во зависност од успехот во учењето и/или од должината на времетраењето на примањето на социјална парична помош и постојана парична помош, освен децата без родители и родителска грижа и децата со посебни потреби за кои вкупните приходи во семејството може да бидат и над минималната плата утврдена во Република Македонија.

(2) При бодирањето на поднесените електронски пријави од членот 24 став (7) од овој закон децата на самохран родител, децата на невработени родители и децата на корисници на надоместок по основ на престанок на работниот однос од деловни причини за кои вкупните приходи во семејството се над минималната плата утврдена во Република Македонија, добиваат до 50 бода и се бодираат до 50 бода за семејно-материјалната положба на студентот.

(3) Начинот на прием на студентите во државните студентски домови го пропишува министерот.

Член 26

(1) Студентскиот дом со примените студенти склучува договор за користење на услугите.

(2) Со договорот за користење на услугите се уредуваат меѓусебните права, обврски и одговорности на студентите и на студентскиот дом.

Член 27

(1) При користењето на услугите во студентските домови студентот е должен да се придржува на куќниот ред што го донесува управниот одбор.

(2) На студентите кои не се придржуваат на утврдените куќен ред може да им се изрече воспитна мерка писмена опомена, опомена пред отстранување и забрана на користење на услугите во студентскиот дом.

(3) Воспитните мерки писмена опомена и опомена пред отстранување се изрекуваат за полесни повреди на куќниот ред на студенскиот дом.

(4) Полесна повреда на куќниот ред на студенскиот дом е:

- недолично и неодговорно однесување кон другите студенти и вработените во студентскиот дом,

- неодговорно однесување кон имотот и инвентарот на студентскиот дом со што се предизвикува помала материјална штета,

- не почитување на забраната за пушење во студентскиот дом,

- непристојно однесување во ресторант на студенскиот дом,

- не одржување на хигиената во собата и заедничките простории во студентскиот дом и

- пуштање на гласна музика.

(5) Забраната на користење на услуги во студентскиот дом може да се изрече само за потешки повреди на куќниот ред на студенскиот дом.

(6) Потешка повреда на куќниот ред на студенскиот дом е:

- ненавремено непријавување на дефекти на уредите кои би предизвикале материјална штета,

- внесување и употреба на алкохол или наркотични средства,

- не придржување кон прописите за заштита од болест, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материјали и повреда на прописите за заштита на животната средина,

- навредливо или насилиничко однесување,

- неодговорно однесување кон имотот и инвентарот на студентскиот дом со што се предизвикува поголема материјална штета,

- ненамирени трошоци за сместување во студентскиот дом повеќе од три месеци,

- предизвикување на национална или расна нетрпливост,

- не преземање или делумно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на довериенот инвентар,

- спречување на вршење на контрола во собата од овластено лице од студентскиот дом,

- отстапување на користење на собата на друго лице со стекнување на материјална корист и

- повторување на полесните повреди на куќниот ред.

(7) Забраната на користењето услуги во студентскиот дом може да се изрече во траење до една година.

(8) Изречената воспитна мерка од ставот (2) на овој член влијае на редоследот и приемот на кандидатите при конкурирањето за прием во студентските домови.

(9) Против изречената воспитна мерка, студентот има право на приговор во рок од осум дена од денот на доставувањето на одлуката до органот определен со статутот на установата.

(10) Одлуката по приговорот е конечна.
 (11) Студентите кои не се придржуваат на куќниот ред и/или ќе направат штета на студентскиот дом, покрај изречената воспитна мерка ја надоместуваат и направената штета.

(12) Начинот на надоместувањето на штетата се уредува со статутот на студентскиот дом.

Член 28

Начинот на изрекување на воспитните мерки поблиску се утврдува со статутот на студентскиот дом.

Член 29

Престојот во студентскиот дом на студентот му престанува ако студентот:

- го завршил образованието,
- не се пријави во роковите што се определени со конкурсот,
- се испише,
- не го почитува куќниот ред и
- во други случаи утврдени со закон и статутот на студентскиот дом.

Член 30

Телесното казнување и психичкото малтретирање на студентот е забрането.

V. ДОКУМЕНТАЦИЈА И ЕВИДЕНЦИЈА

Член 31

(1) Во студентските домови за примените студенти се води документација и евиденција.

(2) Документација во студентските домови е главната книга каде што се води евиденција за примените студенти.

(3) Евиденција во студентските домови е досието што се води за секој применен студент.

(4) Главната книга на примените студенти е документ од трајна вредност.

(5) Главната книга во студентските домови се води и издава на македонски јазик со употреба на кирилското писмо.

(6) За студентите од припадниците на заедниците кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, досието се води и издава на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на Република Македонија и во единиците на локалната самоуправа.

(7) Формата, содржината и начинот на водењето на документацијата и евиденцијата во студентскиот дом ги пропишува министерот.

VI. ЦЕНА ЗА ПРЕСТОЈУВАЊЕ НА СТУДЕНТИТЕ ВО СТУДЕНТСКИТЕ ДОМОВИ

Член 32

(1) Цената за сместување и исхрана во државните студентски домови се утврдува врз основа на реалните трошоци согласно со нормативи и стандарди за овој вид услуги.

(2) Министерството за студентите кои се сместени во државен студентски дом партиципира во цената за сместување и исхрана до 50% од утврдената цена согласно со ставот (1) на овој член, а разликата до вкупната цена ја доплаќа студентот.

(3) Министерството за студентите кои се сместени во приватен студентски дом, а со кој Министерството има склучено договор за сместување на студенти, партиципира во цената за сместување и исхрана до 50% од утврдената цена согласно со ставот (1) на овој член, а разликата до вкупната цена ја доплаќа студентот.

(4) Министерството за студентите кои се сместени во државен студентски дом деца без родители и родителска грижа, деца со посебни потреби, деца на невработени родители, деца на самохрани родители, деца на корисници на социјална парична помош и постојана парична помош и деца на корисници на надоместок по основ на престанок на работниот однос од деловни причини, целосно ја плаќа цената за сместување и исхрана од ставот (1) на овој член, освен за деца на самохрани родители, деца на невработени родители и деца на корисници на надоместок по основ на престанок на работниот однос од деловни причини за кои вкупните приходи во семејството се над минималната плата утврдена во Република Македонија.

(5) Министерството за студентите кои се сместени во приватен студентски дом, а со кој Министерството има склучено договор за сместување на студенти деца без родители и родителска грижа, деца со посебни потреби, деца на самохрани родители, деца на корисници на социјална парична помош и постојана парична помош и деца на корисници на надоместок по основ на престанок на работниот однос од деловни причини, целосно ја плаќа цената за сместување и исхрана од ставот (1) на овој член, освен за деца на самохрани родители, деца на невработени родители и деца на корисници на надоместок по основ на престанок на работниот однос од деловни причини за кои вкупните приходи во семејството се над минималната плата утврдена во Република Македонија.

(6) Нормативите и стандардите од ставот (1) на овој член ги утврдува министерот, по предлог на стручна комисија која ја формира министерот составена од двајца претставници од Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија, двајца претставници од Министерството и еден претставник од Комората на инженери и архитекти на Македонија.

Член 33

(1) Висината на цената за сместување и исхрана во државните студентски домови се утврдува со програмата од членот 8 од овој закон.

(2) Висината на цената за сместување и исхрана во приватниот студентски дом ја определува органот определен од основачот.

(3) Министерството може да додели средства на државните студентски домови за трошоци за тековно работење во однос на режии за греење, електрична енергија, потрошена вода и слично, доколку настанат непредвидливи ситуации кои ги зголемиле трошоците, а не можеле да се предвидат и планираат во нивните буџети, по поднесено писмено барање со образложение од државниот студентски дом до Министерството и по претходна согласност од Министерството за финансии.

(4) Средствата од ставот (3) на овој член се доделуваат по претходно донесена одлука од основачот.

VII. УПРАВУВАЊЕ И РАКОВОДЕЊЕ СО СТУДЕНТСКИТЕ ДОМОВИ

Член 34

(1) Орган на управување во државниот студентски дом е управниот одбор.

(2) Управниот одбор на државниот студентски дом е составен од седум члена, и тоа: тројца претставници од основачот, двајца од редот на вработените во студентскиот дом, еден претставник од здружението на студентите од универзитетот каде што студентскиот дом е придржана членка и еден претставник од универзитетот каде што студентскиот дом е придржана членка, а врз принципите на стручност и компетентност.

(3) Претставниците од здружението на студентите од универзитетот, од основачот и од Министерството не можат да бидат именувани од редот на вработените во државниот студентски дом.

(4) Претставниците на основачот за државните студентски домови ги именува и разрешува Владата.

(5) Претставниците на вработените, на здружението на студентите од универзитетот и на универзитетот се избираат и разрешуваат на начин утврден со статутите на студентските домови и универзитетите, односно статутите на здруженијата на студентите.

(6) Членовите на управниот одбор се именуваат за период од четири години, со право на уште еден избор.

(7) Претставникот од здружението на студентите од универзитетот се именува за период додека е со статус на редовен студент.

(8) Управниот одбор од редот на своите членови избира претседател.

(9) Одлуките на управниот одбор се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на одборот.

Член 35

Управниот одбор на државниот студентски дом:

- донесува статут,
- донесува годишна програма за работа и ја доставува до Министерството најдоцна до 31 декември во тековната година за наредната година,
- донесува извештај за работата во претходната година и го доставува до Министерството најдоцна до 31 јануари во тековната година,
- донесува годишен финансиски план и го доставува до Министерството до 30 ноември во тековната година за наредната година,
- донесува завршна сметка и ја доставува до Министерството,
- објавува јавен оглас за избор на директор,
- врши интервју со кандидатите за директор,
- предлага кандидат за директор од пријавените кандидати на објавениот јавен оглас за именување на директор,
- предлага цена за сместување и исхрана,
- одлучува по приговори и жалби на вработените во студентскиот дом,
- одлучува по приговори и жалби на студенти и
- врши и други работи утврдени со овој закон и статутот на државниот студентски дом.

Член 36

Органот на управување во приватниот студентски дом и неговиот делокруг ги определува основачот.

Член 37

(1) Директорот е раководен орган на студентскиот дом и е одговорен за законитоста во работата и за материјално-финансиското работење на студентскиот дом.

(2) За директор на државен студентски дом се избира лице кое покрај општите услови утврдени со закон ги исполнува и следниве услови: има завршено високо образование - VII/1 степен на образование или студии од втор циклус со стекнати 240 ЕКТС и има пет години работно искуство по завршувањето на високото образование.

(3) Мандатот на директорот на државниот студентски дом трае четири години со право на повторен избор.

(4) Доколку директорот на студентскиот дом бил избран два мандата последователно за директор на студентскиот дом, истиот веќе не може да биде избран за директор на тој студентски дом.

(5) Директорот на државниот студентски дом го именува и разрешува министерот по предлог на управниот одбор на студентскиот дом.

(6) Директорот на приватниот студентски дом го именува и разрешува основачот.

Член 38

(1) Директорот на студентскиот дом ја организира и раководи со работата на студентскиот дом, самостојно донесува одлуки од делокругот на неговата работа утврдена со закон и актите на студентскиот дом и го застапува пред трети лица.

(2) Во остварувањето на обврските и раководењето од ставот (1) на овој член директорот:

- предлага годишна програма за работа и презема мерки за нејзино спроведување,
- извршува одлуки на управниот одбор,
- врши исплакање на средства согласно со годишниот финансиски план на студентскиот дом,
- врши избор на вработени,
- врши сместување на примени студенти,
- предлага до Министерството број на студенти кои треба да престојуваат во следната студиска година,
- одлучува за распоредување на вработените,
- одлучува за престанок на работниот однос на вработените,
- поднесува извештај за реализација на годишната програма и за материјално-финансиското работење на установата до управниот одбор и до Министерството и
- врши и други работи предвидени со закон, статут и други акти на студентскиот дом.

Член 39

(1) Управниот одбор на државниот студентски дом, три месеци пред истекот на мандатот на постојниот директор, донесува одлука за распишување јавен оглас за избор на директор.

(2) Во објавениот јавен оглас во јавните гласила се содржани условите кои треба да ги исполнува кандидатот за директор, потребната документација, времето на траење на јавниот оглас и рокот во кој ќе се изврши изборот.

(3) Пријавените кандидати ги доставуваат потребните документи согласно со огласот до управниот одбор.

(4) Пристигнатите документи ги прегледува тричленска комисија од редот на членовите на управниот одбор која работи согласно со статутот на студентскиот дом.

(5) Комисијата е должна во рок од пет дена по завршувањето на огласот да ги разгледа пристигнатите документи.

(6) На кандидатите кои не ги исполнуваат условите предвидени во огласот им се враќаат документите со образложение.

(7) Управниот одбор може да побара дополнителни документи од кандидатите кои ги исполнуваат условите, согласно со одредбите од статутот на студентскиот дом.

(8) Членовите на управниот одбор вршат интервју со кандидатите кои ги исполнуваат условите за директор.

(9) Управниот одбор на државниот студентски дом, во рок од седум дена од извршениот разговор со кандидатите му предлага на министерот кандидат за избор на директор.

(10) Министерот, во рок од 15 дена од денот на приемот на предлогот за кандидат за директор, врши избор на директор на државен студентски дом.

(11) Кандидатите кои не се избрани, во рок од осум дена од денот на приемот на одлука за избор, имаат право на жалба по однос на спроведувањето на постапката за избор на директор до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(12) Против одлуката на Комисијата од ставот (11) на овој член, кандидатот има право да поведе управлен спор пред надлежниот суд.

Член 40

(1) На директорот на студентскиот дом му престанува мандатот, ако:

- сам тоа го побара,
- трајно ја загуби способноста за вршење на должноста директор и
- со навршување на 64 години старост.

(2) Директорот на државниот студентски дом се разрешува пред истекот на мандатот, ако:

- е направена повреда при извршување на закони, други прописи и општи акти, утврдени од страна на Државниот просветен инспекторат,
- не ја остварува програмата за работа на студентскиот дом,
- по негова вина е нанесена штета на студентскиот дом или студентите и на Републиката,
- дозволи организирање дејности и активности што се во спротивност со програмата за работа,
- дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот финансиски план на студентскиот дом и
- во други случаи утврдени со закон.

Член 41

(1) Доколку постојат одредени сознанија за постапување на директорот спротивно на закон и статутот на студентскиот дом, управниот одбор свикува седница на која се донесува заклучок во писмена форма кој се доставува до директорот.

(2) Директорот има право во рок од седум дена од приемот да се изјасни за наводите во заклучокот.

(3) Доколку управниот одбор не го прифати изјаснувањето на директорот, свикува седница во рок од три дена и во присуство на претставници од Државниот просветен инспекторат и универзитетот каде што студентскиот дом е придрожна членка врши интервјуирање на директорот. Претставникот од Државниот просветен инспекторат дава мислење за оправданоста на разрешувањето на директорот.

(4) Доколку управниот одбор оцени дека е неопходно, доставува предлог за разрешување на директорот до министерот.

(5) Разрешениот директор во рок од 15 дена од денот на приемот на одлуката за разрешување има право на жалба по однос на спроведување на постапката за разрешување до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(6) Против одлуката на Комисијата од ставот (5) на овој член кандидатот има право да поведе управен спор пред надлежниот суд.

Член 42

(1) Министерот, во рок од три дена од денот на разрешувањето на директорот, именува вршител на должноста директор од редот на вработените во студентскиот дом кој ги исполнува условите за директор.

(2) Вршителот на должноста директор ги врши работите до именувањето на нов директор, но не подолго од шест месеци од денот на неговото именување.

Член 43

Директорот кој не е повторно избран на јавен оглас или е разрешен не по своја вина пред истекот на мандатот за времето за кое е избран, се распоредува во студентскиот дом на работно место соодветно на неговата стручна подготовка.

Член 44

(1) Во државните студентски домови се формира совет на станари кој го сочинуваат претставници од студентите кои престојуваат во студентскиот дом.

(2) Советот на станари ги врши следниве работи:

- разгледува прашања и дава мислење за подобрување на животот и работата на студентите во студентскиот дом,
- соработува со директорот и со други вработени во студентскиот дом и
- врши други работи од интересот за престојот на студентите во домот.

(3) Работата, бројот на членовите, начинот на изборот и организацијата на советот на станари се утврдува со статутот на студентскиот дом.

VIII. ФИНАНСИРАЊЕ НА ДЕЛНОСТА ВО СТУДЕНТСКИТЕ ДОМОВИ

Член 45

Средства за финансирање на државните студентски домови се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија согласно со Законот за буџетите, Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија, како и од корисниците на услуги.

Член 46

За остварување на дејноста на приватните студентски домови средствата ги обезбедува основачот.

Член 47

(1) Студентските домови можат да стекнуваат средства и од:

- партиципација на корисниците на услуги,
- продажба на производи и услуги кои се резултат на вршење на дополнителна дејност и
- легати, донацији, завештанија и други извори.

(2) Средствата од ставот (1) на овој член ќе се користат согласно со финансискиот план на студентскиот дом.

IX. СТИПЕНДИРАЊЕ НА СТУДЕНТИ

Член 48

(1) Со цел за отварирање, стимулирање и негување на надарени студенти од различни области на науката, техниката, културата, уметноста и спорот, Министерството доделува стипендии на студентите.

(2) Основни критериуми за доделување на стипендији се:

- постигнатиот успех во образоването,
- студиската програма на која е запишан студентот и
- материјалните можности на студентите и нивните семејства.

Член 49

(1) Доделување на студентски стипендии на студенти кои студираат во Република Македонија се врши врз основа на конкурс кој го објавува Министерството.

(2) Доделување на студентски стипендии на студенти кои студираат во странство се врши врз основа на конкурс кој го објавува Министерството.

(3) Конкурсите од ставовите (1) и (2) на овој член ги содржат видот, бројот и висината на стипендите, како и потребните документи и рокови за доделување на стипендии.

(4) Од вкупниот број на стипендии од ставот (1) на овој член 50% се за студенти од социјалните категории, 30% се за студенти кои постигнале особен успех во учењето и 20% се за студенти кои се запишани на студиски програми од научните подрачја на природно-математичките, техничко-технолошките, биотехничките и/или медицинските науки.

(5) Видот на студентските стипендии и начинот на доделувањето на студентските стипендии ги пропишува министерот.

(6) Против решенијата на Министерството за доделување на стипендии на студенти, во рок од осум дена од денот на приемот на решението, може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(7) Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен одлучува по поднесената жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на жалбата.

Член 50

Корисници на студентски стипендии можат да бидат редовни студенти, државјани на Република Македонија, доколку ги исполнуваат условите и критериите согласно со овој закон.

Член 51

(1) Министерството може да доделува стипендии на странски државјани согласно со одлука на Владата, доколку доделувањето на стипендијата е од интерес за Републиката.

(2) Начинот на доделувањето на студентските стипендии од ставот (1) на овој член го пропишува министерот.

Член 52

Министерството може да партиципира со средства во здруженија, сојузи, научни институции и други организации кои создаваат услови за откривање, стимулирање, проширување и продлабочување на знаењата од областа на науката, техниката, културата, уметноста и спортут кај студентите, согласно со закон.

X. НАДЗОР

Член 53

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството.

(2) Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Државниот просветен инспекторат, согласно со закон.

(3) Државниот просветен инспекторат, во рок од 30 дена од денот на завршувањето на сместувањето на студентите во државниот студентски дом, врши инспекциски надзор и во рок од 60 дена од денот на завршувањето на сместувањето на студентите во државниот студентски дом поднесува извештај до Министерството и Владата.

Член 54

Кога Министерството ќе оцени дека статутот или друг акт на студентскиот дом не е во согласност со Уставот или закон, има право да го запре извршувањето на актот до донесување на одлука на Уставниот суд на Република Македонија.

Член 55

Студентскиот дом е должен да овозможи непречено вршење на стручниот надзор и увид во документацијата и евиденцијата што се води во студентскиот дом.

Член 56

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор, државниот просветен инспектор утврди дека за прв пат е сторена неправилност од членот 58 ставови (1) алинеја 2 и (2) алинеја 4 од овој закон е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено

врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или студентскиот дом каде што е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

(2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува министерот.

(3) Едукацијата ја организира и спроведува Државниот просветен инспекторат во рок не подолг од осум дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

(4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за едно или повеќе лица, односно за еден или за повеќе студентски домови.

(5) Доколку во закажаниот термин лицето или студентскиот дом над кој се спроведува едукација не се јави на едукацијата ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

(6) Доколку лицето или студентскиот дом над која се спроведува едукација се јави на закажаната едукација и истата ја заврши ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку државниот просветен инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, поднесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекциски надзор.

(8) Доколку државниот просветен инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, поднесува барање за поведување прекршочна постапка пред надлежен суд.

(9) Државниот просветен инспекторат води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот.

Член 57

Државниот просветен инспектор за извршените контроли изготвува квартални извештаи и ги објавува на веб страницата на Државниот просветен инспекторат на унифициран квартален преглед.

XI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 58

(1) Глоба во износ од 2.000 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на вработен во студентскиот дом, ако:

- телесно казни студент, односно психички го малтретира (член 30),

- документацијата и евиденцијата ги води спротивно на членот 31 од овој закон и

- смести студент спротивно на членот 49 став (1) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на студентскиот дом, ако:

- дозволи организирање и дејствување на политички партии и верски организации и истакнува партиски и верски обележја (член 5),

- започне со вршење на дејност пред донесувањето на решение за исполнетост на условите за почеток со работа и вршење на дејност (член 19 став (1)),

- користи печат со несоодветна содржина (член 6 став (2)),

- не донесе годишна програма за работа (член 23 ставови (2) и (3)),

- го спречи или попречува државниот просветен инспектор во вршењето на работите на просветната инспекција, не му ги даде потребните податоци и не ги изврши пропишаните мерки (член 56) и

- дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот финансиски план (член 38 став (2) али-неја 3).

(3) Глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршоците од ставот (2) на овој член.

(4) Глоба во износ од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко или правно лице, ако основа приватна установа спротивно на одредбите од овој закон.

(5) Глоба во износ од 2.500 до 3.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (4) на овој член.

(6) Глоба во износ од 5.000 до 10. 000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице, ако смеши студент спротивно на членот 49 став (1) од овој закон.

Член 59

Прекршочната постапка за прекршоци предвидени од овој закон ја води надлежен суд.

Член 60

Пред поднесување на барање за прекршочна постапка за прекршоците предвидени во овој закон, Државниот просветен инспекторат води постапка за по-рамнување согласно со Законот за прекршоци.

XII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 61

Постојните студентските домови во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ја усогласат својата организација, работа, статутите и другите општи акти со одредбите од овој закон.

Член 62

Директорите на државните студентски домови именувани пред влегувањето во сила на овој закон продолжуваат да ги вршат своите функции до истекот на времето за кое се именувани.

Член 63

Претседателите и членовите на управните одбори на државните студентски домови избрани, односно именувани пред влегувањето во сила на овој закон продолжуваат да ги вршат своите функции до истекот на времето за кое се именувани.

Член 64

Постојниот Државен студентски центар „Скопје“ во Скопје продолжува со работа како Државен студентски дом „Скопје“ во Скопје.

Член 65

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 66

Започнатите постапки пред денот на влегувањето во сила на овој закон ќе завршат согласно со одредбите од Законот за ученичкиот и студентскиот стандард („Службен весник на Република Македонија“ број 37/98 и 40/2003).

Член 67

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за ученичкиот и студентскиот стандард („Службен весник на Република Македонија“ број 37/98 и 40/2003).

Член 68

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ PËR STANDARDIN STUDENTEVE

I. DISPOZITA THEMELORE

Neni 1

Me kete Ligj rregullohen veprimtaria e standardit të studenteve, themelimi, organizimi, funksionimi dhe menaxhimi në institucionet për standardin e studenteve si pjesa e sistemit të arsimit dhe dhienia e bursave studenteve.

Neni 2

(1) Standardi i studenteve realizohet në institucione për standard të studenteve të cilat organizohen si konvikt shteteror i studenteve dhe konvikt privat i studenteve (në tekstin e metejme: konvikte të studenteve).

(2) Konviktet e studenteve themelohen për realizim të interesave dhe nevojave për qendrim të studenteve të cilet studiojne jashte vendbanimit të tyre.

(3) Konviktet e studenteve kane cilesi të personit juridik dhe regjistrohen në Regjistrin Qendorr të Republikës së Maqedonise.

Neni 3

Veprimtaria e standardit të studenteve që realizohet në konviktet e studenteve eshte me interes publik.

Neni 4

Çdo student i rregullt, me kushte të barabarta të percatuar me kete ligj, ka të drejtë të qendroje në konvikt të studenteve.

Neni 5

(1) Në konviktin e studenteve eshte i ndaluar arsimi fetar, si dhe organizimi dhe veprimi politik dhe religioz.

(2) Në hapesirat e konviktit të studenteve ndaloher paraqitje e simboleve partiale dhe fetare.

Neni 6

(1) Konvikti i studenteve ka statut.

(2) Pelqim të statutit të konviktit shteteror të studenteve jep Ministria e Arsimit dhe Shkences (në tekstin e metejme: Ministria).

(3) Pelqim të statutit të konviktit privat të studenteve jep themeluesi.

Neni 7

(1) Konvikti i studenteve ka statut.

(2) Pelqim të statutit të konviktit shteteror të studenteve jep Ministria e Arsimit dhe Shkences (në tekstin e metejme: Ministria).

Neni 8

Qeveria e Republikës së Maqedonise (në tekstin e metejme: Qeveria), në pajtim me dokumentet zhvillimore, misionar program për realizim dhe zhvillim të veprimtarise së standardit të studenteve.

Neni 9

Me standard të studenteve sipas ketij ligji, nenkuptohen sigurimi i vendosjes, ushqimit, shpenzimeve të shkollimit, bursave, si dhe plotesimi i nevojave kulturore, informative, rekreativo-sportive dhe nevojave tjera të perbashketa të studenteve.

Neni 10

(1) Konviki i studenteve eshte institucion i cili studenteve u siguron vodosje, ushqim, kujdes për shendetin, aktivitete kulturore festive, rekreative sportive dhe të tjera.

(2) Për studentet mund të organizohet vodosje edhe në konvikt privat të studenteve.

(3) Nese në konviktin e studenteve mbeten vende të lira mund të plotesohen me nxenes të rregullt nga shkollat e mesme në pajtim me Ligjin për standardin e nxenesve.

II. THEMELIMI DHE PUSHIMI I PUNES SË KONVIKTEVE TË STUDENTEVE

Neni 11

(1) Konvikt shteteror të studenteve themelon Qeveria.

(2) Konvikt privat të studenteve mund të themeloje personi fizik ose juridik i vendit ose i huaj në baze të licences, në pajtim me kete ligj.

Neni 12

(1) Kushte për themelim të konviktit shteteror të studenteve jane:

- numri i mjaftueshem i studenteve,
- të sigurohen mjete të nevojshme për themelim dhe punë,
- të sigurohen pajisje, hapesire dhe kuader adekuat dhe - kushte tjera të percaktuara me ligj.

(2) Kushtet e permendura në paragrafin (1) alinete 2, 3 dhe 4 të ketij neni vlejne edhe gjate themelimit të konvikteve private të studenteve.

(3) Normativat dhe standartet për pajisje, hapesire dhe kuader i percakton ministri kompetent për punet nga fusha e arsimit (në tekstin e metejme: inistri).

(4) Dispozitat më të aferta për ushqim të studenteve në konviktet e studenteve i percakton ministri në baze të mendimit nga institucioni kompetent i kesaj veprimtarie.

Neni 13

(1) Krahas kushteve të caktuara në nenin 12 të ketij ligji, për themelim të konviktit privat të studenteve themeluesi duhet të parashtroje garanci bankare se do të jete në gjendeje t'i kompensoje mjetet të cilat studentet ia kane paguar konviktit privat të studenteve që ka pushuar së punuari dhe shpenzimet tjera të cilat do t'i kene studentet për shkak të transferimit në konvikt tjeter të studenteve në Republikë.

(2) Lartesine e garancise bankare nga paragrafi (1) i ketij nenii, e percakton ministri varesisht nga numri i studenteve të pranuar në konviktin e studenteve, si dhe nga lartesia e kompensimit që paguhet për vodosje dhe ushqim të studenteve.

Neni 14

Procedura për themelim të konviktit privat të studenteve fillon me parashtrimin e kerkeseve për leje për themelim të konviktit privat të studenteve me të cilin parashtrohet elaborat për themelim dhe propozim të aktit themelues për themelim të konviktit privat të studenteve.

Neni 15

(1) Elaborati për themelim të konviktit privat të studenteve vecanerisht i permban: të dhenat për themeluesin, numrin e shtretereve për student, kushtet hapesinore dhe pajisjen për realizim të veprimtarise, burimin e mjeteve financiare për kryerjen e veprimtarise, mundesine për sigurim të numrit të nevojshem të kuadrove që mund të jene të punesuar në konviktin e studenteve dhe planin për menyre se si do të plotesohen kushtet të cilat Jane caktuar në normativat dhe standartet për themelim të konviktit privat të studenteve.

(2) Kerkesa për leje për themelim të konviktit privat të studenteve me elaboratin për themelim të konviktit privat të studenteve dhe propozimakti themelues për themelim të konviktit privat të studenteve parashtrohet në Ministri.

(3) Për konfirmimin e permbushjes së kushteve nga neten 12 dhe 13 të ketij ligji, ministri formon komision prej dy perfaqesuesve të Ministrise dhe një perfaqesuesi të Inspektoratit Shteteror të Arsimit.

Neni 16

Vendim për dhenie të lejes për themelim të konviktit të studenteve merr Qeveria pas mendimit paraprak nga Ministria, nese jane plotesuar kushtet e percaktuara në neten 12 dhe 13 të ketij ligji.

Neni 17

Me vendimin nga nenii 16 i ketij ligji percaktohen:

- kuadri i duhur, pajisja dhe hapesira sipas normativave dhe standardeve të caktuara,
- numri i shtretereve të studenteve dhe
- fillimi i punes së konviktit të studenteve.

Neni 18

Themeluesi eshte i obliguar që gjate themelimit të konviktit të studenteve të formoje komision i cili në pajtim me ligjin kryen perqatitje për fillim me pune të konviktit të studenteve.

Neni 19

(1) Konviki i studenteve fillon me pune pas marrjes së aktvendimit për verifikim.

(2) Aktvendimin për verifikime e miraton Ministria.

(3) Lidhur me kerkesen e parashtruar për verifikim Ministria merr aktvendim për verifikim, perkatesisht aktvendim për refuzim të kerkeses për verifikim në afat prej 60 ditesh nga dita e parashtrimit të kerkesen.

(4) Kunder aktvendimit nga paragrafi (2) të ketij nenii, mund të parashtrohet ankesa te Komisioni Shteteror për Vodosje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte në afat prej 15 ditesh nga dita e pranimit të aktvendimit.

(5) Ministria mban Regjister të konvikteve të studenteve të themeluara në territorin e Republikës së Maqedonise (në tekstin e metejme: Regjister).

(6) Menyren e verifikimit të konviktit të studenteve, si dhe formen, permbajtjen dhe menyren e mbajtjes së regjistrat nga paragrafi (5) i ketij nenii, i percakton ministri.

Neni 20

(1) Nese Ministria nuk miraton vendim për verifikim, respektivisht nuk miraton vendim për refuzimin e kerkesen për verifikim në afatin e percaktuar në nenin 19 paragrafi (3) e ketij ligji, parashturesi i kerkesen ka të drejtë që në afat prej tri diteve të punes nga skadimi i ketij afati të parashtroje kerkese te sekretaria e ministrit për miratimin e vendimit nga ana e ministrit.

(2) Formen dhe permbajtjen e kerkesen nga paragrafi (1) i ketij nenii, i percakton ministri.

(3) Ministri, eshte i obliguar që brenda pese ditesh punë nga dita e paraqitjes së kerkesen nga paragrafi (1) i ketij nenii në sekretarine e ministrit, të miratoje vendim me të cilin kerkesa për miratimin e vendimit për verifikim eshte pranuar ose refuzuar. Nese ministri nuk ka sekretari, kerkesa parashtrohet në sekretarine e selise së Ministrise.

(4) Me kerkese për miratimin e aktvendimit nga paragrafi (1) i ketij nenii, parashtruesi i kerkesen dorezon kopje nga kerkesa për miratimin e vendimit për verifikim nga nenii 19 paragrafi (2) i ketij ligji.

(5) Nese ministri nuk miraton aktvendim në afatin nga paragrafi (3) i ketij nenii, parashtruesi i kerkesen mund ta njoftojë Inspektoratin Shteteror Administrativ në afat prej pese diteve të punes.

(6) Inspektorati Shteteror Administrativ eshte i obliguar që në afat prej dhjete diteve nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi (5) i ketij nenii, të kryeje mbikeqyrje në Mini-

stri nese eshte zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri diteve të punes nga dita e mbikeqyrjes ta informoje parashtruesin e kerkeses për gjendjen e konstatuar gjate mbikeqyrjes së kryer.

(7) Inspektor i Inspektoratit Shteteror Administrativ të paragrafit (6) të ketij neni, pas mbikeqyrjes së kryer në perputhje me ligjin, merr aktvendim me të cilin e obligon ministrin që brenda dhjetë ditesh të vendose për kerkesen e parashtruar, perkatesisht ta pranoje ose refuzoje kerkesen dhe për masat e marra në të njejtin afat të informoje inspektorin dhe t'i dorezojne një kopje të aktit me të cilin eshte vendosur për kerkesen.

(8) Nese Ministri nuk vendos në afatin nga paragrafit (7) të ketij neni, inspektori do të parashtroje kerkeset për iniciimin e procedures kundervajtse për kundervajtje të caktuar në Ligjin për inspektim administrativ dhe do të caktuar afat ploteses prej pese diteve të punes, në të cilin ministri do të vendose për kerkesen e parashtruar përfasare në afatin e njeje do ta njoftoje inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftim dorezohet kopje nga akti me të cilin ka vendosur për kerkesen e parashtruar. Inspektori në afat prej tri diteve të punes e informon parashtruesin e kerkeses për masat e ndermarrja.

(9) Nese ministri nuk vendos edhe në afatin shtese nga paragrafi (8) i ketij neni, inspektori në afat prej tri diteve të punes do të parashtroje kallezim te prokurori publik kompetent dhe në kete afat do ta informoje parashtruesin e kerkeses për masat e ndermarrja.

(10) Nese inspektori nuk vepron për njoftimin nga paragrafi (6) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses në afat prej pese diteve të punes, ka të drejte të parashtroje ankeset te sekretaria e drejtorit të Inspektoratit Shteteror Administrativ. Nese drejtori nuk ka sekretari, kerkesa parashtruhet në sekretarine e selise së Inspektoratit Shteteror Administrativ.

(11) Drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ eshte i obliguar që në afat prej tri diteve të punes nga dita e pranimit që ta shqyrtonte ankesen nga paragrafi (10) i ketij neni dhe nese konstaton se inspektori nuk ka vepruar sipas njoftimit nga parashtruesi i kerkeses nga paragrafi (6) i ketij neni ose nuk ka paraqitur kallezim sipas paragrafit (9) të ketij neni, drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ do të parashtroje kerkeset për iniciimin e procedures kundervajtse për kundervajtje të perçaktuar në Ligjin për inspektim administrativ dhe do të perçaktoje afat ploteses prej pese diteve të punes në të cilin inspektori do të kryej mbikqyrje në Ministri nese eshte zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri diteve të punes nga dita e mbikeqyrjes së kryer ta informoje parashtruesin e kerkeses për masat e ndermarrja.

(12) Nese inspektori nuk vepron edhe në afatin shtese nga paragrafi (11) i ketij neni, drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ në afat prej tri diteve të punes do të parashtroje kallezim te prokurori publik kompetent dhe në afat prej tri ditesh do ta informoje parashtruesin e kerkeses për masat e ndermarrja.

(13) Në rastin nga paragrafi (12) të ketij neni, drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ menjehere, e më së voni në afat prej një dite pune, do të autorizoje inspektor tjetër që ta kryeje mbikeqyrjen menjehere.

(14) Në rastin nga paragrafi (13) i ketij neni, drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ në afat prej tri diteve të punes do ta informoje parashtruesin e kerkeses për masat e ndermarrja.

(15) Nese drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ nuk vepron në pajtim me paragrafin (11) të ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund të parashtroje kallezim te prokurori publik në afat prej tete diteve të punes.

(16) Nese ministri nuk vendos në afatin nga paragrafi (8) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund të ngrite konktest administrativ para gjykates kompetente.

(17) Procedura para Gjykates Administrative eshte urgjente.

Neni 21

(1) Qeveria mund që ta heqe lejen për themelimin e konviktit privat të studenteve me propozim të Inspektoratit Shteteror të Arsimit, nese:

- themeluesi, themelon konvikt privat të studenteve në kundershtim me vendimin nga neni 16 i ketij ligji dhe
- konstatohet se institucioni privat tanime nuk i ploteson kushtet nga nenet 12 dhe 13 të ketij ligji ose nuk i zbaton dispozitat e ketij ligji dhe aktet nenligjore që dalin prej tij.

(2) Leja për themelimin e konviktit privat të studenteve mund të shfuqizohet edhe me kerkesen e themeluesit

Neni 22

(1) Në diten e miratimit të aktit për marrjen, respektivisht shfuqizimin e lejes, konviki privat i studenteve pushon nga puna.

(2) Në baze të aktit për marrjen, respektivisht shfuqizimin e lejes, konviki privat i studenteve fshihet nga regjistri nena neni 19 paragrafi (5) i ketij ligji.

(3) Themeluesi eshte i obliguar që studenteve të konviktit privat të studenteve që pushon së punuar t'u siguroje vendosje dhe ushqim perkates në llogari të themeluesit deri në fund të vitit studimor.

(4) Akti na paragrafi (2) i ketij neni shpallet në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

(5) Themeluesi pas miratimit të aktit për shuarjen e punes së konviktit të studenteve, brenda tri diteve nga dita e hyrjes në fuqi të aktit, e njofton Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonise për fshirjen e konviktit të studenteve nga regjistri adekuat.

III. PROGRAMI I PUNES

Neni 23

(1) Puna në konviktet e studenteve gjate vitit studimor percaktohet me program vjetor.

(2) Programin vjetor të punes së konvikteve shteterore të studenteve e miraton keshilli drejtues i konviktit të studenteve me propozimim të drejtorit të konvikt të studenteve më së voni deri më 1 nentor të vitit rrjedhes.

(3) Programin vjetor të punes së konvikteve private të studenteve e miraton organi udheheqes i konviktit me propozim të drejtorit të konvikt të studenteve më së voni deri më 1 nentor të vitit rrjedhes.

IV. STUDENTET

Neni 24

(1) Të drejte vendosjeje dhe ushqimi në konviktet shteterore të studenteve kane studentet që shkollohen jashtë vendbanimit të tyre.

(2) Regjistrimi dhe pranimi në konviktet shteterore të studenteve kryhet permes konkursit që e shpall Ministria në mjetet e informimit publik më së voni deri më 15 korrik.

(3) Regjistrimi dhe pranimi i studenteve në konviktet private të studenteve behet permes konkursit, që e publikon themeluesi.

(4) Konkurset nga paragrafet (2) dhe (3) të ketij neni shpallen në mjetet e informimit publik që botohen në gjuhen maqedonase dhe në mjetet e informimit publik që botohen në gjuhen që e flasin së paku 20% të qytetareve të Republikës së Maqedonise në njesine e vetadministrimit lokal.

(5) Konkursi nga paragrafi (2) i ketij neni i permban kriteret në vijim për pranimin e studentit: suksesin në mesim, irregullshmerine në studime dhe gjendjen familjare materiale të studentit. Në konkurs permbahen edhe numri i vendeve në disponim, dokumentet e nevojshme dhe afatet për paraqitje në konkurs për regjistrimin e studenteve në konviktet e studenteve dhe afati për vendosjen në konviktet e studenteve.

(6) Nga numri i vendeve në disponim në konviktin shteteror të studenteve 40% të vendeve jane për studente nga neni 25 paragrafet (1) dhe (2) të ketij ligji, kurse 25% jane për studente që kane arritur sukses vecanerisht të larte në mesim.

(7) Studentet për pranim në konvikt shteteror të studenteve parashtruprojekte elektronike, që eshte e pranishme në faqen e internetit të Ministritës.

Neni 25

(1) Gjate vleresimit me pika të fleteparaqitjeve të parashtrura elektronike nga neni 24 paragrafi (7) i ketij ligji, femijet pa prinder dhe perkujdesje prinderore, femijet me nevoja të vecanta, femijet shfrytezues të ndihmes sociale në para dhe ndihmes së perershme në para, femijet e prindit vetembajtes, femijet e prinderve të papunesuar, femijet e shfrytezuesve të kompensimit në baze të pushimit të marrëdhene së punes për shkaqe afariste, për të cilet të hyrat e pergjithshme në familje jane deri në pagën minimale të percaktuar në Republiken e Maqedonise, marrin deri në 100 pika, varesisht nga suksesi në mesim dhe/o se kohezgjatja e marrjes së ndihmes sociale në para dhe ndihmes së perershme në para, pavec femijeve pa prinder dhe perkujdesje prinderore dhe femijeve dhe femijeve me nevoja të vecanta për të cilet të hyrat e pergjithshme në familje mund të jene edhe mbi pagën minimale të percaktuar në Republiken e Maqedonise.

(2) Gjate vleresimit me pika të fleteparaqitjeve të parashtrura elektronike nga neni 24 paragrafi (7) i ketij ligji, femijet e prindit vetembajtes, femijet e prinderve të papunesuar dhe femijet e shfrytezuesve të kompensimit në baze të pushimit të marrëdhene së punes, komepensimi në baze të pushimit të marrëdhene së punes për shkaqe afariste për të cilat të hyrat e pergjithshme në familje jane mbi pagën minimale të percaktuar në Republiken e Maqedonise, marrin 50 pika vleresojnë me 50 pika për gjendjen familjare materiale të studentit.

(3) Menyren e pranimi të studenteve në konvikte shteterore të studenteve e percakton ministri.

Neni 26

(1) Konviki i studenteve me studentet e pranuar lidh marreveshje për shfrytezin e sherbimeve.

(2) Me marreveshje për shfrytezin e sherbimeve rregullohen të drejtat, obligimet dhe perjegjesite e ndersjella të studenteve dhe të konviktit të studenteve.

Neni 27

(1) Gjate shfrytezimit të sherbimeve në konviktet e studenteve, studenti eshte i obliguar që t'i permabhet rendit shtepiak që miratohet nga kehsilli drejtues.

(2) Studente që nuk i permabhen rendit të percaktuar shtepiak mund t'u shqiptohet mase edukuese: paralajmerim me shkrim, paralajmerim para perjashtimit dhe ndalim për shfrytezin e sherbimeve të konviktit të studenteve.

(3) Masat edukuese paralajmerim me shkrim dhe paralajmerim para perjashtimit shqiptohen për shkelje më të lehta të rendit shtepiak.

(4) Shkelje më e lehte e rendit shtepiak të konviktit të studenteve eshte:

- sjellja e pahijshme dhe e papergjegjshme ndaj studenteve tjere dhe të punesarve në konviktin e studenteve,

- sjellja e papergjegjshme ndaj prones dhe inventarit të konviktit të studenteve me cfare shkaktohet dëm më i vogel material,

- mosrespektimi i ndalimit për pirje duhane në konviktin e studenteve,

- sjellja e pahijshme në restoranin e konviktit të studenteve,

- mosmbajtja e higienes së dhomes dhe hapesirat e perbashketa në konviktin e studenteve dhe

- leshimi i muzikes së zhurmshme.

(5) Ndalmi për shfrytezin e sherbimeve në konviktin e studenteve, mund të shqiptohet vetem për shkelje më të renda të rendit shtepiak të konviktit të studenteve.

(6) Shkelje më e rende e rendit shtepiak të konviktit të studenteve eshte:

- mosparaqitja në kohe e defekteve të pajisjeve që do të shkaktonin dëm material,

- futja dhe perdorimi i alkoolit dhe mjeteve narkotike,

- mosrespektimi i rregullave përmbrnjte nga semundja, zjarri, shperthimi, veprimi i demshem i helmeve dhe materieve tjera të rrezikshme dhe shkellja e rregullave përmbrnjte ambientit jetesor,

- sjellja ofenduese ose e dhunshme,

- sjellja e papergjegjshme ndaj prones dhe inventarit të s konviktit të studenteve me cfare shkaktohet dëm më i madh material,

- shpenzime të pashlyera për vendosje në konviktin e studenteve më shume se tre muaj,

- shkaktimi i urrejtjes nacionale ose racore,

- mosrespektimi ose respektimi i pjeserishem i masave përgarantimin e sigurise së inventarit të marre,

- pengimi i kryerjes së kontrollit në dhome nga persona të autorizuar të konviktit të studenteve,

- dhenia për shfrytezin të dhomes personit tjeter përfitime materiale dhe

- perseritja e shkeljeve më të lehta të rendit shtepiak.

(7) Ndalmi për shfrytezin e sherbimeve në konviktin e studenteve mund të shqiptohet në kohezgjatje deri në një vit.

(8) Masa e shqiptuar edukative nga paragrafi (2) i këtij neni ndikon edhe në renditjen dhe pranimin e kandidateve gjate konkurimit për pranim në konviktet e studenteve.

(9) Kunder mases së shqiptuar edukuese, studenti ka të drejte ankese në afat prej tete ditesh nga dita e dorezimit të vendimit, te organi i percaktuar me statutin e institucionit.

(10) Vendimi ndaj ankeses eshte perfundimtar.

(11) Studentet që nuk i permabhen rendit shtepiak dhe/o se bejne dëm në konviktin e studenteve, krahas mases së shqiptuar edukative e kompensojne edhe demin e kryer.

(12) Menyra e kompensimit të demit rregullohet me statutin e konviktit të studenteve.

Neni 28

Menyra e shqiptimit të masave edukative më afersisht percaktohet me statutin e konviktit të studenteve.

Neni 29

Qendrimi në konviktin e studenteve i perfundon studentit nese:

- e ka kryer arsimimin,

- nuk paraqitet në afatet e percaktuara në konkurs,

- cregjistrohet,

- nuk e respekton rendin shtepiak dhe

- në raste tjera të percaktuara me ligj dhe statutin e konviktit të studenteve.

Neni 30

Denimi fizik dhe maltretimi psikik i studentit eshte i ndaluar.

V. DOKUMENTACIONI DHE EVIDENCA

Neni 31

(1) Në konvikte të studenteve për studentet e pranuar mbahet dokumentacion dhe evidence.

(2) Dokumentacioni në konviktet e studenteve eshte libri kryesor ku mbahet evidence për studentet e pranuar.

(3) Evidence në konviktet e studenteve eshte dosja që mbahet për çdo student të pranuar.

(4) Libri kryesor për studentet e pranuar eshte dokument me vlerë të perershme.

(5) Libri kryesor në konviktet e studenteve mbahet dhe leshohet në gjuhen maqedonase me perdonimin e alfabetit cirilik.

(6) Për studentet e pjestareve të bashkesive që flasin gjuhe zyrtare, të ndryshme nga gjuhja maqedonase, dosja mbahet dhe jetep në gjuhen maqedonase dhe alfabetin e sah cirilik dhe në një gjuhën dhe alfabetin që e flasin së paku 20% të qytetareve të Republikës së Maqedonise dhe në njesite e vetadministrimit lokal.

(7) Formen, permbytjen dhe menyren e mbajtjes së dokumentacionit dhe evidencës në konviktin e studenteve, i percakton ministri.

VI. ÇMIMI PËR QENDRIM TË STUDENTEVE NË KONVIKTET E STUDENTEVE

Neni 32

(1) Cmimi për vendosje dhe ushqim në konviktet shteterore të studenteve percaktohet në baze të shpenzimeve reale në pajtim me normativat dhe standardet përkate tloj të sherbimeve.

(2) Ministria për studentet që janë të vendosur në konvikt shteteror të studenteve participon në cmimin e vendosjes dhe ushqimit deri në 50% nga cmimi i percaktuar në pajtim me paragrafin (1) të ketij nenit, kurse dallimin deri në cmimin e pergjithshem e paguan studenti.

(3) Ministria, për studentet që janë të vendosur në konvikt privat të studenteve, e me të cilin Ministria ka lidhur marreveshje për vendosje të studenteve, participon në cmimin për vendosje dhe ushqim deri në 50% nga cmimi i percaktuar në pajtim me paragrafin (1) të ketij nenit, kurse dallimin deri në cmimin e pergjithshem e paguan studenti.

(4) Ministria për studentet që janë të vendosur në konvikt shteteror të studenteve: femije pa prinder dhe kujdes prinderor, femije me nevoja të vecanta, femije i prinderve të papunesuar, femije i prinderve të vetembajtur, femije i shfrytezuesve të ndihmes sociale në para dhe ndihmes së perhershme në para dhe femije i shfrytezuesve të kompensimit në baze të pushimit të marredhenies së punes për arsyet afariste për të cilat të hyrat e pergjithshme në familje janë mbi rrogen minimale të percaktuar në Republikën e Maqedonisë.

(5) Ministria për studentet që janë vendosur në konvikt privat të studenteve, e me të cilin Ministria ka lidhur marreveshje për vendosje të studenteve femije pa prinder dhe kujdes prinderor, femije me nevoja të vecanta, femije të prinderve të vetembajtur, femije të shfrytezuesve të ndihmes sociale në para dhe ndihmes së perhershme në para dhe femije të shfrytezuesve të kompensimit në baze të pushimit të marredhenies së punes për arsyet afariste, në teresi e paguan cmimin e vendosjes dhe ushqimit nga paragrafi (1) i ketij nenit, përvet përfundit të prinderve vetembajtes, femije të prinderve të papunesuar dhe femije të shfrytezuesve të kompensimit në baze të pushimit të marredhenies së punes për arsyet afariste për të cilat të hyrat e pergjithshme në familje janë mbi rrogen minimale të percaktuar në Republikën e Maqedonisë.

(6) Normativat dhe standardet nga paragrafi (1) i ketij nenit i percakton ministri, me propozim të komisionit profesional që e formon ministri, i perbere nga dy perfaqesues të Agjencise për Ushqim dhe Veterinari të Republikës së Maqedonise, dy perfaqesues nga Ministria dhe një perfaqesues nga Doma e Inxhinierive dhe Arkitekteve të Maqedonise.

Neni 33

(1) Lartesia e cmimit për vendosje dhe ushqim në konviktet shteterore të studenteve percaktohet me programin nga nenit 8 i ketij ligji.

(2) Lartesine e cmimit për vendosje dhe ushqim në konvikt privat të studenteve e percakton organi i percaktuar nga themeluesi.

(3) Ministria mund t'u ndaje mjete konvikteve shteterore të studenteve për shpenzime për pune rrjedhese në aspekt të regjive për ngrohje, energji elektrike, ujit të harxhuar etj., nese krijohen situata të paparashikueshme që i kane rritur shpenzimet, e që nuk kane mundur të parashihen dhe planifikohen në buxhetet e tyre, pas parashimit të kerkesave me shkrim me arsyetim nga konviktet shteteror i studenteve në Ministri dhe pas pelqimit paraprak të Ministritë së Financave.

(4) Mjetet nga paragrafi (3) i ketij nenit ndahen pas vendimit të marre paraprakisht nga themeluesi.

VII. MENAXHIMI DHE UDHEHEQJA ME KONVIKTET E STUDENTEVE

Neni 34

(1) Organi i menaxhimit në konviktin shteteror të studenteve eshte keshilli drejtues.

(2) Keshilli drejtues i konviktit shteteror të studenteve perbehet nga shtate anetare, si vijon: tre perfaqesues nga themeluesi, dy nga radhet e të punesarve në konviktin e studenteve, një perfaqesues i shoqates së studenteve nga universiteti ku konvikt i studenteve eshte antar shoqerues dhe një perfaqesues i universitetit ku konvikt i studenteve eshte anetar shoqerues, në baze të parimeve të profesionalitetit dhe kompetencës.

(3) Perfaqesuesit nga shoqata e studenteve të universitetit, nga themeluesi dhe nga Ministria nuk mund të emerohen nga radhet e të punesarve në konviktin shteteror të studenteve.

(4) Perfaqesuesit e themeluesit për konviktet shteterore të studenteve i emeron dhe shkarkon Qeveria.

(5) Perfaqesuesit e të punesarve, të shoqates së studenteve nga universiteti dhe të universitetit zgjidhen dhe shkarkohen në menyre të percaktuar me statutet e konvikteve të studenteve dhe universiteteve, perkatesisht statutet e shoqatave të studenteve.

(6) Anetaret e keshillit drejtues emerohen në periudhe prej kater viteve, me të drejtë rizgjedhjeje.

(7) Perfaqesues i shoqates së studenteve të universitetit, emerohen për periudhe deri sa eshte me status të studientit të rregullt.

(8) Keshilli drejtues nga radhet e anetareve të saj e zgjedh kryetarin.

(9) Vendimet e keshillit drejtues miratohen me shumice votash nga numri i pergjithshem i anetareve të keshillit.

Neni 35

Keshilli Drejtues i konviktit shteteror të studenteve:

- e miraton statutin,
- e miraton programin vjetor për pune dhe e dorezon te Ministria më së voni deri më 31 dhjetor të vitit rrjedhes përvitin e ardhshem,

- miraton raport për punen në vitin paraprak dhe e dorezon te Ministria më së voni deri më 31 janar të vitit rrjedhes,
- miraton plan vjetor financiar dhe e dorezon te Ministria deri më 30 nentor të vitit rrjedhes përvitin e ardhshem,

- miraton llogari perfundimtare dhe e dorezon te Ministria,
- shpall konkurs publik për zgjedhje të drejtorit,

- bën interviste me kandidatet përdrejtore,
- propozon kandidat përdrejtore nga kandidatet e parqitur përdrejtore përvitit rrjedhes përvitin e ardhshem,

- propozon cmim përvendosje dhe ushqim,

- vendos përkundershtime dhe ankesa të të punesarve në konviktin e studenteve,

- vendos për kundershime dhe ankesa të studenteve dhe

- kryen edhe pune tjera të percaktuara me kete ligj dhe statutin e konviktit shteteror të studenteve.

Neni 36

Organin e menaxhimit në konviktin privat të studenteve dhe fusheveprimin e tij i percakton themeluesi.

Neni 37

(1) Drejtori eshte organ udheheqes i konviktit të studenteve dhe eshte perqjejes për ligjshmerine në pune dhe për punen materiale-financiare të konviktit të studenteve.

(2) Drejtor i konviktit shteteror të studenteve zgjedhet personi i cili krahas kushteve të perqjithshme të percaktuara me ligj i ploteson edhe kushtet në vijim: ka kryer arsim të larte - shkalla VII/1 e arsimit ose studime të ciklit të dyte me 240 ECTS të fituara dhe ka pese vite pervoje pune pas perfundimit të arsimit të larte.

(3) Mandati i drejtorit të konviktit shteteror të studenteve eshte kater vite me të drejtë rizgjedhjeje.

(4) Nese drejtori i konviktit të studenteve, ka qene i zgjedhur dy mandate të njepasnjeshme drejtor i konviktit të studenteve, ai nuk mund të zgjidhet më drejtor i atij konviktit të studenteve.

(5) Drejtorin e konviktit shteteror të studenteve e emeron dhe shkarkon ministri, me propozim të keshillit drejtues të konviktit të studenteve.

(6) Drejtorin e konviktit privat të studenteve e emeron dhe shkakon themeluesi.

Neni 38

(1) Drejtori i konviktit të studenteve e organizon dhe udheheq punen e konviktit të studenteve, në menyre të paravar miraton vendim nga fusheveprimi i punes së tij, i percaktuara me ligj dhe aktet e konviktit të studenteve dhe e perfaqeson para personave të tretë.

(2) Në realizimin e obligimeve dhe udheheqjen nga paragrafi (1) i ketij neni, drejtori:

- propozon program vjetor për pune dhe ndermerr masa për zbatimin e tij,

- zbaton vendime të keshillit drejtues,

- kryen pagese të mjeteve në pajtim me planin vjetor financiar të konviktit të studenteve,

- kryen zgjedhjen e të punuesuarve,

- kryen vendosjen e studenteve të pranuar,

- i propozon Ministritse numrin e studenteve që duhet të qendrojnë në vitin vijues studimor,

- vendos për sistemimin e të punuesuarve,

- vendos për nderprerjen e marredhenies së punes të të punuesuarve,

- parashtron raport për realizimin e programit vjetor dhe për punen materiale financiare të institucionit te keshilli drejtues dhe te Ministria dhe

- kryen edhe pune tjera të parapara me ligj, statut dhe akte tjera të konviktit të studenteve.

Neni 39

(1) Keshilli Drejtues i konviktit shteteror të studenteve, tre muaj para kalimit të mandatit të drejtorit ekzistues, miraton vendim për shpalljen e konkursit publik për zgjedjen e drejtorit.

(2) Në kokursin e shpallur publik në mediumet publike permbahen kushtet që duhet t'i plotesoje kandidati për drejtor, dokumentacioni i nevojsphem, kohezgjatja e konkursit publik dhe afati në të cilin do të kryhet perzgjedhja.

(3) Kandidatet e paraqitur duhet t'i dorezojne dokumentet e nevojshme në pajtim me konkursin te keshilli drejtues.

(4) Dokumentet e arritura i shqyrton komision treanetaresh nga radhet e anetareve të keshillit drejtues që punon në pajtim me statutin e konviktit të studenteve.

(5) Komisioni detyrohet që në afat prej pese diteve pas perfundimit të konkursit t'i shqyrtoje dokumentet e arritura.

(6) Kandidateve që nuk i plotesojn kushtet e parapara në konkurs u kthehen dokumentet me arsyetim.

(7) Keshilli drejtues mund të kerkoste dokumente shtese nga kandidatet që i plotesojn kushtet, në pajtim me dispozitat e statutit të konviktit të studenteve.

(8) Anetaret e keshillit drejtues kryejne interviste me kandidatet që i plotesojn kushtet për drejtor.

(9) Keshilli drejtues i konviktit shteteror të studenteve, në afat prej shtate diteve nga intervista e realizuar me kandidatet i propozon ministrit kandidat për drejtor.

(10) Ministri, në afat prej 15 diteve nga dita e pranimit të propozimit për kandidat për drejtor, e kryen zgjedhjen e drejtorit të konviktit shteteror të studenteve.

(11) Kandidatet të cilet nuk Jane zgjedhur në afat prej tete diteve nga dita e pranimit të vendimit për zgjedhje kanë të drejtë të ankeses në lidhje me zbatimin e procedures për zgjedhjen e drejtorit në Komisionin Shteteror për Vendimarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte.

(12) Kunder vendimit të Komisionit nga paragrafi (11) i ketij neni, kandidati ka të drejtë të ngrite procedure administrative në gjykaten kompetente.

Neni 40

(1) Drejtorit të konviktit të studenteve i nderpritet mandati nese;

- kete vete e kerkon,

- e humb në menyre të perhershme aftesine për kryerjen e detyres së drejtorit dhe

- me mbushjen e moshes 64 vjec.

(2) Drejtori i konviktit shteteror të studenteve shkarkohet para kalimit të mandatit, nese:

- eshte kryer shkejje gjate zbatimit të ligjeve, rregullave tjera dhe akteve të perqjithshme, të percaktuara nga Inspektorati Shteteror i Arsimit,

- nuk e realizon programin për pune të konviktit të studenteve,

- me faj të tij i eshte shkaktuar dëm konviktit të studenteve ose studenteve dhe Republikës,

- lejon organizim të veprimtarive dhe aktivitetave që janë në kundershtim me programin për pune,

- lejon pagese të mjeteve të cilat nuk Jane të percaktuara në planin vjetor financiar të konviktit të studenteve dhe

- më raste tjera të percaktuara me ligj.

Neni 41

(1) Nese ekzistojne njohuri të caktuara për veprim të drejtorit në kundershtim me ligjin dhe statutin e konviktit të studenteve, keshilli drejtues cakton mbledhje në të cilën miratohet konkluzion në forme të shkruar që i dorezohet drejtorit.

(2) Drejtori ka të drejtë që në afat prej shtate diteve nga pranimi të prononcohet për konstatimet në konkluzion.

(3) Nese keshilli drejtues nuk e pranon prononcimin e drejtorit, cakton mbledhje në afat prej tri ditesh dhe në prani të perfaqesuesve nga Inspektorati Shteteror i Arsimit dhe universiteti ku konviktii i studenteve eshte anetar shoqerues kryen interviste me drejtorin. Perfaqesuesi i Inspektoratit Shteteror të Arsimit jep mendim për arsyeshmerine e shkarkimit të drejtorit.

(4) Nese keshilli drejtues vlereson se eshte e domosdoshme, dorezon propozim për shkarkimin e drejtorit te ministri.

(5) Drejtori i shkarkuar në afat prej 15 diteve nga dita e pranimit të vendimit për shkarkim ka të drejtë në ankesë në lidhje me zbatimin e procedures për shkarkim në Komisionin Shteteror për Vendimarrje në procedure administrative dhe procedure të marredhenies së punes në shkalle të dyte.

(6) Kunder vendimit të Komisionit nga paragrafi (5) i ketij neni, kandidati ka të drejte të ngrite kontest administrativ në gjykaten kompetente.

Neni 42

(1) Ministri, në afat prej tri ditesh nga dita e shkarkimit të drejtorit, emeron ushtrues detyre të drejtorit nga radhet e të punesuarve në konviktin e studenteve i cili i ploteson kushtet përdrejtore.

(2) Ushtruesi i detyres drejtor i kryen punet deri në emerimin e drejtorit të ri, por jo më gjajtë se gjashtë muaj nga dita e emerimit të tij.

Neni 43

Drejtori i cili nuk eshte rizgjedhur në konkurs publik ose eshte i shkarkuar jo me faj të tij para kalimit të mandatit përdor kohen përdor të cilën eshte zgjedhur, sistemohet në konvikt të studenteve në vend pune perkates me perqatitjen e tij profesionale.

Neni 44

(1) Në konviktet shteterore të studenteve formohet Keshilli i Banoreve të cilin e perbejne perfaqsesues nga studentet të cilet qendrojnë në konviktin e studenteve.

(2) Keshilli i Banoreve i kryen punet në vijim:

- shqyrton ceshtje dhe jep mendim përmiresim të jetes dhe punes së studenteve në konviktin e studenteve,
- bashkepunon me drejtorin dhe me të punesar tjera në konviktin e studenteve dhe
- kryen pune tjera me interes përdorimin e studenteve në konvikt.

(3) Puna, numri i anetareve, menyra e zgjedhjes dhe organizimi i keshillit të banoreve percaktohet me statutin e konviktit të studenteve.

VIII. FINANCFMI I VEPRIMTARISE NË KONVIKTET E STUDENTEVE

Neni 45

Mjetet përfincancim të konvikteve shteterore të studenteve sigurohen nga Buxheti i Republikeve së Maqedonise në pajtim me Ligjin përbuxhet, Ligjin pëtrezimi i Buxhetit të Republikeve së Maqedonise, si dhe nga shfrytezuesit e sherbimeve.

Neni 46

Pëtrezimi i veprimtarise së konvikteve private të studenteve mjetet i siguron themeluesi.

Neni 47

(1) Konviktet e studenteve mund të marrin mjete edhe nga:

- participimi i shfrytezuesve të sherbimeve,
- shitja e prodhimeve dhe sherbimeve që janë rezultat i veprimtarise plotuese së konviktit të studenteve.
- legate, donacione, testamentë dhe burime tjera.

(2) Mjetet nga paragrafi (1) të ketij neni do të shfrytezojnë në pajtim me planin finanziar të konviktit të studenteve.

IX. DHENIA E BURSAVE TË STUDENTEVE

Neni 48

(1) Me qellim të zbulimit, stimulimit dhe kultivimit të studenteve me priorje nga sfera të ndryshme të shkences, teknikes, kultures, artit dhe sportit, Ministria ndan bursa përdorë studente.

(2) Kriterë kryesore përdorjen e bursave janë:

- suksesi i arritur në arsim,
- programi studimor në të cilin eshte regjistruar studenti dhe
- mundesite materiale të studenteve dhe familjeve të tyre.

Neni 49

(1) Ndarja e bursave të studenteve për studente të cilet studiojnë në Republikën e Maqedonise behet në baze të konkursit që e shpalloj Ministria.

(2) Ndarja e bursave të studenteve për studente të cilet studiojnë jashtë vendit behet në baze të konkursit që e shpalloj Ministria.

(3) Konkursi i paragrafit (1) dhe (2) të ketij neni, i permbytje llojin, numrin dhe lartesinë e bursave, si dhe dokumentet e nevojshme dhe afatet përdorjen e bursave.

(4) Nga numri i përgjithshem i bursave nga paragrafi (1) i ketij neni 50% janë për studente nga kategorite sociale, 30% janë për studentet të cilet kane arritur sukses të veçante dhe 20% janë për studente të cilet janë të regjistruar në programe studimore nga sferat shkencore të shkencave natyrore-matematikore, teknike teknologjike, bioteknike dhe/ose të mjekekës.

(5) Llojin e bursave të studenteve dhe menyren e ndarjes së bursave të studenteve i percaktokon ministri.

(6) Kunder aktvendimeve të Ministrise përdorjen e bursave të studenteve, në afat prej tete diteve nga dita e pranimit të aktvendimit, mund të parashtohet ankesa te Komisioni shteteror përvendimmarrje në procedure administrative dhe procedure të marredhenies së punes në shkallë të dyte.

(7) Komisioni shteteror përvendimmarrje në procedure administrative dhe procedure të marredhenies së punes në shkallë të dyte vendos për ankesen e parashtuar në afat prej 15 diteve nga dita e pranimit të ankeses.

Neni 50

Shfrytezuesi i bursave të studenteve mund të jene studentë të rregullt, shtetas të Republikeve së Maqedonise, nese i plotesojne kushtet dhe kriteret në pajtim me kete ligji.

Neni 51

(1) Ministria mund t'u ndaje bursa shtetasve të huaj në pajtim me vendim të Qeverise, nese ndarja e burses eshte me interes për Republikën.

(2) Menyren e ndarjes së bursave të studenteve nga paragrafi (1) i ketij neni, i percaktokon ministri.

Neni 52

Ministria mund të përcaktojë me mjete në shoqata, lidhje, institucione shkencore edhe organizata tjera të cilat krijojnë kushte përbuxhet, stimulimin, zgjerimin dhe thellimin e njohurive nga sfera e shkences, teknikes, kultures, artit dhe sportit të studentet, në pajtim me ligjin.

X. MBIKEQYRJA

Neni 53

(1) Mbikeqyrje mbi zbatimin e dispozitave të ketij ligji dhe rregullave të miratuar në baze të ketij ligji kryen Ministria.

(2) Mbikeqyrje inspektouese mbi zbatimin e dispozitave të ketij ligji dhe rregullave të miratuar në baze të ketij ligji kryen Inspektorati Shteteror i Arsimit, në pajtim me ligjin.

(3) Inspektorati Shteteror i Arsimit, në afat prej 30 diteve nga dita e perfundimit të vendosjes së studenteve në konviktin shteteror të studenteve, kryen mbikeqyrje inspektouese dhe në afat prej 60 diteve nga dita e perfundimit të vendosjes së studenteve në konviktin shteteror të studenteve parashtron raport te Ministria dhe Qeveria.

Neni 54

Kur Ministria do të vleresoje se statuti ose akti tjeter i konviktit të studenteve nuk eshte në pajtim me Kushtetutën ose ligjin, ka të drejte ta nderprese zbatimin e aktit deri në miratimin e vendimit të Gjykatës Kushtetuese të Republikeve së Maqedonise.

Neni 55

Konviki i studenteve detyrohet që të mundesojo kryerje të papenguar të mbikeqyrjes profesionale dhe qasjë në dokumentacionin dhe evidencen që mbahet në konviktin e studenteve.

Neni 56

(1) Nese gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese, inspektori shteteror i arsimit percakton se për here të pare eshte bere parregullsi nga neni 58 paragrafet (1) alineja 2 dhe (2) alineja 4 të ketij ligji, eshte i detyruar të perpiloje procesverbal në të cilin do ta percaktoje parregullsine e kryer me sugjerim përmes menjanimin e parregullsise së percaktuar në afat prej tete ditesh dhe me dorezim të njekohshem të fteses përmes zbatimin e edukimit të personit ose konviktit të studenteve ku eshte percaktuar parregullsia gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese.

(2) Formen dhe permbytjen e fteses përmes edukimit, si dhe menyren e zbatimit të edukimit i percakton ministri.

(3) Edukimin e organizon dhe zbaton Inspektorati Shteteror i Arsimit, në afat jo më të gjate se tete dite nga dita e zbatimit të mbikeqyrjes inspektuese.

(4) Edukimi mund të zbatohet përmes shume parregullsi të percaktuara të njejtave ose të njellojta përmes një ose më shume persona, perkatesisht përmes një ose më shume konvikte të studenteve.

(5) Nese në terminin e caktuar personi ose konviki i studenteve përmes cilin zbatohet edukimi nuk paraqitet në edukim, do të konsiderohet se edukimi eshte zbatuar.

(6) Nese personi ose konviki i studenteve përmes cilin zbatohet edukimi paraqitet në edukimin e caktuar dhe e perfundon atë, do të konsiderohet se eshte edukuar në lidhje me parregullsinë e percaktuar.

(7) Nese inspektori shteteror i arsimit gjate zbatimit të mbikeqyrjes kontrolluese konstaton se nuk janë menjanuar parregullsitë e percaktuara nga paragrafi (1) i ketij neni, parashtron kerkese përmes ngritisjeve e procedurave kundervajtse në gjykaten kompetente.

(8) Nese inspektori shteteror i arsimit gjate zbatimit të mbikeqyrjes kontrolluese konstaton se nuk janë menjanuar parregullsitë e percaktuara nga paragrafi (1) i ketij neni, parashtron kerkese përmes ngritisjeve e procedurave kundervajtse në gjykaten kompetente.

(9) Inspektorati shteteror i arsimit mban evidence përmes edukimit e zbatuar në menyre të percaktuara nga ministri.

Neni 57

Inspektori shteteror i arsimit përmes kontrollit e kryera perpilon raporte tremujore dhe i publikon në ueb faqen e Inspektoratit Shteteror i Arsimit në pasqyre të unifikuar tremujore.

XI. DISPOZITA KUNDERVAJTESE

Neni 58

(1) Gjobe në shume prej 2 000 deri në 2 500 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet përmes kundervajtje të punesarit të konviktit e studenteve, nese:

- e ndeshkon fizikisht studentin, perkatesisht psikikisht e keqtrajton (neni 30),
- dokumentacionin dhe evidencen e mbani në kundershtim me nenin 31 të ketij ligji dhe
- e vendos studentin në kundershtim me nenin 49 paragrafi (1) të ketij ligji.

(2) Gjobe në shume prej 3 000 deri në 5 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet përmes kundervajtje të konviktit të studenteve, nese:

- lejon organizim dhe veprim të partive politike dhe organizatave fetare dhe vendos shenja partiake dhe fetare (neni 5),

- fillon kryerjen e veprimtarise para miratimit të akvendimit përmes kushteve përmes fillimit të punes dhe kryerjes së veprimtarise (neni 19 paragrafi (1)),

- shfrytezon vule me permbytje joadekuante (neni 6 paragrafi (2)),

- nuk miraton program vjetor përmes planin financiar vjetor (neni 38 paragrafi (2) alineja 3).

- e ndalon ose pengon inspektoret shteteror të arsimit në kryerjen e puneve të inspekcionit arsimor, nuk ia jep të dhenat e nevojshme dhe nuk i zbaton masat e percaktuara (neni 56) dhe

- lejon pageset e cilat nuk jane percaktuara në planin financiar vjetor (neni 38 paragrafi (2) alineja 3).

(3) Gjobe në shume prej 2 000 deri në 3 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit persegjeges në personin juridik përmes kundervajtje nga paragrafi (2) i ketij neni.

(4) Gjobe në shume prej 4 000 deri në 6 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit persegjeges në personin juridik, nese themelon institucion privat në kundershtim me dispozitat e ketij ligji.

(5) Gjobe në shume prej 2 500 deri në 3 500 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit persegjeges në personin juridik përmes kundervajtje nga paragrafi (4) i ketij neni.

(6) Gjobe në shume prej 5 000 deri në 10 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit persegjeges në personin juridik nese e vendos studentin në kundershtim me nenin 49 paragrafi (1) të ketij ligji.

Neni 59

Proceduren kundervajtse përmes kundervajtje të parapara në kete ligji e udheheq gjykata kompetente.

Neni 60

Para parashtrimit të kërkesave përmes proceduren kundervajtse përmes kundervajtjeve e parapara në kete ligji, Inspektorati Shteteror i Arsimit udheheq proceduren përmes kundervajtjeve përmes kundervajtjeve e parapara në pajtim me Ligjin përmes kundervajtjeve.

XII. DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 61

Konviktet ekzistuese të studenteve përmes shume parashtrit të kundervajtjeve e parapara në kete ligji, Inspektorati Shteteror i Arsimit udheheq proceduren përmes kundervajtjeve e parapara në pajtim me Ligjin përmes kundervajtjeve.

Neni 62

Drejtoret e konviktve shteterore të studenteve përmes shume parashtrit të kundervajtjeve e parapara në kete ligji, Inspektorati Shteteror i Arsimit udheheq proceduren përmes kundervajtjeve e parapara në pajtim me Ligjin përmes kundervajtjeve.

Neni 63

Kryetaret e anetaret e keshillave drejtore të konviktve shteterore të studenteve përmes shume parashtrit të kundervajtjeve e parapara në kete ligji, Inspektorati Shteteror i Arsimit udheheq proceduren përmes kundervajtjeve e parapara në pajtim me Ligjin përmes kundervajtjeve.

Neni 64

Qendra ekzistuese Shteterore e Studenteve "Skopje" në Shkup e vazhdon punen si Konvikt Shteteror i Studenteve "Skopje" në Shkup.

Neni 65

Aktet nenligjore të parapara me kete ligji, do t'i miratojnë afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 66

Procedurat e filluara para dites së hyrjes në fuqi të ketij ligji do t'i perfundojnë në pajtim me dispozitat e Ligjit përmes standardin e nxenesve dhe studenteve ("Gazeta Zyrta e Republike së Maqedonise" numer 37/98 dhe 40/2003).

Neni 67

Me diten e hyrjes në fuqi të ketij ligji shfuqizohet Ligji për standardin e nxenesve dhe studenteve ("Gazeta Zyrta e Republikës së Maqedonise" numer 37/98 dhe 40/2003).

Neni 68

Ky ligj hyn në fuqi në diten e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrta e Republikës së Maqedonise".

587.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УЧЕНИЧКИОТ СТАНДАРД

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за ученичкиот стандард, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07-489/1
23 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

**ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА УЧЕНИЧКИОТ СТАНДАРД**

Член 1

Во Законот за ученичкиот стандард („Службен весник на Република Македонија“ број 52/2005, 117/2008, 17/11 и 135/11), по членот 56 се додава нов член 56-а, кој гласи:

„Член 56-а

Против решенијата на Министерството за доделување на стипендии на ученици, во рок од осум дена од денот на приемот на решението, може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен одлучува по поднесената жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на жалбата.“

Член 2

Во членот 62 став 13 зборовите: „надлежната комисија на Владата“ се заменуваат со зборовите: „Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен“.

Член 3

Во членот 64 став 16 зборовите: „Второстепена комисија на Владата, надлежна за решавање на прашања од работните односи“ се заменуваат со зборовите: „Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен“.

Член 4

Во членот 66 став 5 зборовите: „второстепена комисија на Владата надлежна за решавање на прашања од областа на работните односи“ се заменуваат со зборовите: „Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен“.

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ

**PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E
LIGJIT PËR STANDARDIN E NXENESVE**

Neni 1

Нë Ligjin për standardin e nxenesve ("Gazeta Zyrta e Republikës së Maqedonise" numer 52/2005, 117/2008, 17/11 dhe 135/11), pas nenit 56 shtohet nen i ri 56-a, si vijon:

"Neni 56-a

Kunder aktvendimeve të Ministrise për ndarjen e bursave të nxenesve, në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit te aktvendimit, mund të parashtror ankesë në Komisionin Shteteror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte.

Komisioni Shteteror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte vendos për ankesen e parashtruar ne afat prej 15 ditesh nga dita e pranimit te ankeses."

Neni 2

Нë nenin 62 параграфи 13 ѕфаlet: "komisionin kompetent të Qeverise" зевендошени me ѕфаlet: "Komisionin Shteteror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte".

Neni 3

Нë nenin 64 параграфи 16 ѕфаlet: "Komisionin e shkalles së dyte të Qeverise, kompetent për zgjidhjen e ceshtjeve nga marredheniet e punes" зевендошени me ѕфаlet: "Komisionin Shteteror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte".

Neni 4

Нë nenin 66 параграфи 5 ѕфаlet: "Komisionin e shkalles së dyte të Qeverise, kompetent për zgjidhjen e ceshtjeve nga sfera e marredhenieve të punes" зевендошени me ѕфаlet: "Komisionin Shteteror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte".

Neni 5

Ку ligj hyn në fuqi në diten e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrta e Republikës së Maqedonise".

588.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ
И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДРЖАВНИТЕ
СЛУЖБЕНИЦИ**

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за државните службеници,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07 – 490/1
23 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

**ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ДРЖАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ****Член 1**

Во Законот за државните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 59/2000, 112/2000, 34/2001, 103/2001, 43/2002, 98/2002, 17/2003, 40/2003, 85/2003, 17/2004, 69/2004, 81/2005, 61/2006, 36/2007, 161/2008, 6/2009, 114/2009, 35/10, 167/10, 36/11, 6/12 и 24/12), во членот 15 став (2) по зборовите: „на сите заедници“ се додаваат зборовите: „Во Комисијата, во делот на спроведување на структурирано интервју, може да учествува и стручно лице - психолог од Агенцијата, без право на одлучување.“

Член 2

Во членот 17 ставот (3) се менува и гласи:

„По завршувањето на испитот за државен службеник, врз основа на резултатите од образоването и од испитот, Комисијата за селекција спроведува структурирано интервју со петмината најуспешни кандидати кои го положиле испитот. Структурираното интервју треба да содржи ситуациони прашања со кои се проценуваат аспекти на интегритетот на личноста на кандидатот.“

Ставот (5) се менува и гласи:

„Врз основа на резултатите од образоването, од испитот и интервјуто, Комисијата за селекција објавува ранг-листа на тројцата најуспешни кандидати.“

По ставот (5) се додаваат три нови става (6), (7) и (8), кои гласат:

(6) Во рок од пет дена тројцата најуспешни кандидати објавени на ранг-листата се тестираат со единствен психолошки тест со аспекти на интегритетот на личноста на кандидатот, односно може да се тестираат со тест батерија составена од психолошки тест и тест за интегритет, а трошоците за тестирањето паѓаат на товар на кандидатот.

(7) Ангажираното лиценцирано стручно лице во мислењето од спроведениот единствен психолошки тест, односно тест батеријата од ставот (6) на овој член ја проценува соодветноста на кандидатот за работното место за кое се избира и истото го доставува до органот од членот (3) став (2) од овој закон.

(8) Мислењето од спроведениот единствен психолошки тест, односно тест батеријата од ставот (6) на овој член со кое е проценето дека кандидатот е соодветен за работното место, може да се користи и за друг јавен оглас за вработување, во период од три години од неговото издавање.“

Член 3

Во членот 17-а став (1) по зборовите: „ранг-листата од членот 17 став (5) на овој закон“ се додаваат зборовите: „и мислењето од членот 17 став (7) од овој закон“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„Секретарот, односно функционерот кој раководи со органот од членот 3 став (2) од овој закон каде што не се именува секретар, не може да изврши избор на кандидат по објавениот јавен оглас за кој во мислењето од спроведениот единствен психолошки тест, односно тест батеријата од членот 17 став (6) од овој закон е проценето дека истиот не е соодветен за работното место за кое се избира.“

Ставовите (3) и (4) се бришат.

Ставовите (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (12), (13), (14) и (15) стануваат ставови (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (12) и (13).

Член 4

Во член 17-б ставот (1) се менува и гласи:

„Со единствениот психолошки тест, односно тест батеријата од членот 17 став (6) од овој закон, се проверуваат социјалните особини, аспекти на интегритетот на личноста како совесност, одговорност и способност за почитување на правила, пристапот кон учењето, како и останатите психолошки особини во функција на извршувањето на работите и задачите во државната служба и истите треба меѓународно да се признати.“

Ставот (2) се брише.

Ставот (3) кој станува став (2) се менува и гласи:

„(2) За спроведување на единствениот психолошки тест, односно тест батеријата од членот 17 став (6) од овој закон, Агенцијата ангажира лиценцирани стручни лица од независна акредитирана професионална институција.“

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR NËPUNËS SHTETËRORË

Neni 1

Në Ligjin për nepunes shteterore („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise“) numer 59/2000, 112/2000, 34/2001, 103/2001, 43/2002, 98/2002, 17/2003, 40/2003, 85/2003, 17/2004, 69/2004, 81/2005, 61/2006, 36/2007, 161/2008, 6/2009, 114/2009, 35/10, 167/10, 36/11, 6/12 dhe 24/12), në nenin 15 paragrafin (2) pas fjalet: „të gjithë bashkesive“ shtohen fjalet: „Në Komision, në pjesen e realizimit të intervistes strukturore, mund të marre pjesë edhe personi profesional – psikologu nga Agjencia, pa të drejtë vendimarrjeje.“

Neni 2

Në nenin 17 paragrafi (3) ndryshohet si вијон:

„Pas perfundimit të provimit për nepunes shteteror, në baze të rezultateve nga arsimimi dhe nga provimi, Komisioni për Seleksionim realizon interviste strukturore me pese kandidatet më të suksesshem që e kane dhene provimin. Intervista strukturore duhet të permbate pyetje të situatave me të cilat vleresoher aspektet e integritetit të personalitetit të kandidatit.“

Paragrafi (5) ndryshohet si вијон:

„Në baze të rezultateve nga arsimimi, nga provimi dhe intervista, Komisioni për Seleksionim shpall rang liste të tre kandidateve më të suksesshem.“

Pas paragrafit (5) shtohen tre paragrafe të rinj (6), (7) dhe (8) si vijojne:

"(6) Në afat prej pese ditesh, tre kandidatet më të suksesshem të shpallur në rang liste testohen me test unik psikologjik me aspekte të integritetit të personalitetit të kandidatit, perkatesisht mund të testohen me bateri test të perberë nga testi psikologjik dhe testi për integritet, e shpenzimet e testimit Jane në llogari të kandidatit.

(7) Personi profesional i licencuar i angazhuar në mendimin nga testi unik psikologjik i realizuar, perkatesisht bateri testi nga paragrafi (6) i ketij neni e vlereson pershatshmerine e kandidatit për vendin e punes për të cilin zgjidhet, dhe të njejtin e dorezon atë te organi nga neni (3) paragrafi (2) të ketij ligji.

(8) Mendimi nga testi unik psikologjik i realizuar, perkatesisht bateri testi nga paragrafi (6) i ketij neni me të cilin eshte vleresuar se kandidati eshte i pershatshem përvendin e punes, mund të shfrytezohet edhe përkonkurs tjetër publik përvunesim, në periudhe prej tre vitesh nga dhenia e tij".

Neni 3

Në nenin 17-a paragrafi (1) pas fjalet: "rang-lista nga neni 17 paragrafi (5) të ketij ligji" shtohen fjalet: "dhe mendimin nga neni 17 paragrafi (7) të ketij ligji."

Paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Sekretari, perkatesisht funksionari që udheheq me organin nga neni 3 paragrafi (2) të ketij ligji ku nuk emerohet sekretar, nuk mund të kryeje zgjedhje të kandidatit sipas konkursit publik të shpallur përvë cilin në mendimin nga testi i realizuar unik psikologjik perkatesisht bateri testi nga neni 17 paragrafi (6) të ketij ligji eshte vleresuar se i njejti nuk eshte i pershatshem përvendin e punes përvë cilin zgjidhet."

Paragrafet (3) dhe (4) shlyhen.

Paragrafet (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) dhe (15) behen paragafe (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (12) dhe (13).

Neni 4

Në nenin 17-b paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

"Me testin unik psikologjik perkatesisht bateri testin nga neni 17 paragrafi (6) të ketij ligji, kontrollohen vecorite sociale, aspektet e integritetit të personit si ndergjegjshmeria, pergjegjesia dhe aftesia përvë respektimin e rregullave, qasjes ndaj mesimit, si dhe vetite tjera psikologjike në funksion të realizimit të puneve dhe detyra e në shembimin shteteror dhe të njejtat duhet të jene të pranuara nderkombetarisht."

Paragrafi (2) shlyhet.

Paragrafi (3) i cili behet paragraf (2) ndryshohet si vijon:

"(2) Përvë zbatimin e testit unik psikologjik, perkatesisht bateri testit nga neni 17 paragrafi (6) të ketij ligji, Agjencija angazhon persona të licencuar profesionale nga institucion i akredituar profesional i pavarur."

Neni 5

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republike së Maqedonise".

589.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните службеници, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07-491/1
23 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Член 1

Во Законот за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 52/10, 36/11, 6/12 и 24/12), во членот 17 став (2) по зборовите: „на сите заедници“ се додаваат зборовите: „Во Комисијата, во делот на спроведување на структурирано интервју, може да учествува и стручно лице - психолог од Агенцијата, без право на одлучување.“

Член 2

Во членот 17-б ставот (3) се менува и гласи:
„По завршувањето на испитот за јавен службеник, врз основа на резултатите од образоването и од испитот, Комисијата за селекција спроведува структурирано интервју со петмината најуспешни кандидати кои го положиле испитот. Структурираното интервју треба да содржи ситуацииони прашања со кои се проценуваат аспекти на интегритетот на личноста на кандидатот.“

Ставот (5) се менува и гласи:

„Врз основа на резултатите од образоването, од испитот и интервјутот, Комисијата за селекција објавува ранг-листа на тројцата најуспешни кандидати.“

По ставот (5) се додаваат три нови става (6), (7) и (8), кои гласат:

„(6) Во рок од пет дена тројцата најуспешни кандидати објавени на ранг-листата се тестираат со единствен психолошки тест со аспекти на интегритетот на личноста на кандидатот, односно може да се тестираат со тест батерија составена од психолошки тест и тест за интегритет, а трошоците за тестирањето паѓаат на товар на кандидатот.

(7) Ангажираното лиценцирано стручно лице во мислењето од спроведениот единствен психолошки тест, односно тест батеријата од ставот (6) на овој член ја проценува соодветноста на кандидатот за работното место за кое се избира и истото го доставува до организатор од членот (3) став (2) од овој закон.

(8) Мислењето од спроведениот единствен психолошки тест, односно тест батеријата од ставот (6) на овој член со кое е проценето дека кандидатот е соодветен за работното место, може да се користи и за друг јавен оглас за вработување, во период од три години од неговото издавање.“

Член 3

Во членот 18 став (1) по зборовите: „ранг-листата од членот 17-б став (5) на овој закон“ се додаваат зборовите: „и мислењето од членот 17-б став (7) од овој закон“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„Раководното лице на институцијата не може да изврши избор на кандидат по објавениот јавен оглас за кој во мислењето од спроведениот единствен психолошки тест, односно тест батеријата од членот 17-б став (6) од овој закон е проценет дека истиот не е соодветен за работното место за кое се избира.“

Ставовите (3), (4) и (5) се бришат.

Ставовите (6), (7), (8), (9) и (10) стануваат ставови (3), (4), (5), (6) и (7).

Член 4

Во членот 18-а ставот (1) се менува и гласи:

„Со единствениот психолошки тест, односно тест батеријата од членот 17 став (6) од овој закон се проверуваат социјалните особини, аспектите на интегритетот на личноста како совесност, одговорност и способност за почитување на правила, пристапот кон учењето, како и останатите психолошки особини во функција на извршувањето на работите и задачите во државната служба и истите треба меѓународно да се признати.“

Ставот (2) се брише.

Ставот (3) кој станува став (2) се менува и гласи:

„(2) За спроведување на единствениот психолошки тест, односно тест батеријата од членот 17 став (6) од овој закон, Агенцијата ангажира лиценцирани стручни лица од независна акредитирана професионална институција.“

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ PËR NDRYSHIMIN HE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR NEPUNES PUBLIKE

Neni 1

Нë Ligjin për nepunes publike ("Gazeta Zyrta e Republikës së Maqedonise" numer 52/10, 36/11, 6/12 dhe 24/12), në nenin 17 paragrafi (2) pas fjaleve: "për të gjitha bashkesite" shtohen fjalet: "Në Komision, në pjesen e zbatimit të interviews strukturore, mund të marre pjesë edhe personi profesional - psikologu i Agjencise, pa të drejtë vendimmarrjeje."

Neni 2

Нë nenin 17-b paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Pas perfundimit të provimit për nepunes publik, në bazë të rezultateve nga arsimimi dhe nga provimi, Komisioni për seleksionim realizon interviste strukturore me pese kandidatet më të sukseshem që e kane dhene provimin. Interviewa strukturore duhet të permbaje pyetje me të cilat vleresoher aspektet e integritetit të personalitetit të kandidatit."

Paragrafi (5) ndryshohet si vijon:

"Në baze të rezultateve nga arsimimi,nga provimi dhe intervista, Komisioni për seleksionim e shpall rang listen tre kandidateve më të sukseshem."

Pas paragrafi (5) shtohen tre paragafe të rinj (6), (7) dhe (8), si vijojne.

"(6) Në afat prej pese ditesh, tre kandidatet më të sukseshem të shpallur në rang liste testohen me testin unik psikologjik me aspekte të integritetit të personalitetit të kandidatit, perkatesisht mund të testohen me bateri test të perbere nga testi psikologjik dhe testi për integritet, ndersa shpenzimet e testit jane në llogari të kandidatit.

(7) Personi i licencuar profesionist i angazhuar përmindim të testit unik psikologjik të realizuar, perkatesisht bateri testit nga paragrafi (6) i ketij nen, e vlereson persh-

tatshmerine e kandidatit për vendin e punes për të cilin zgjidhet, e të njejtin e dorezon në organin nga nenii (3) paragrafi (2) të ketij ligji.

(8) Mendimi për testin e realizuar psikologjik, perkatesisht bateri testit nga paragrafi (6) të ketij nenii me të cilin eshte vleresuar se kandidati eshte i pershtatshem për vendin e punes, mund të shfrytezohet edhe për konkurs tjeter publik për punesim, në periudhe prej tre vitesh nga dhienia e tij".

Neni 3

Нë nenin 18 paragrafi (1) pas fjaleve: "rang-lista nga nenii 17-b paragrafi (5) të ketij ligji" shtohen fjalet: "dhe mendimi nga nenii 17-b paragrafi (7) të ketij ligji".

Paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Personi udheheqes i institucionit nuk mund të kryeje zgjedhje të kandidatit sipas konkursit të shpallur publik për të cilin në mendimin e testit të realizuar unik psikologjik perkatesisht bateri testit nga nenii 17-b paragrafi (6) të ketij ligji, eshte vleresuar se i njejtii nuk eshte i pershtatshem për vendin e punes për të cilin zgjidhet."

Paragrafet (3), (4) dhe (5) shlyhen.

Paragrafet (6), (7), (8), (9) dhe (10) behen paragafe (3), (4), (5), (6) dhe (7).

Neni 4

Нë nenin 18-a paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

"Me testin unik psikologjik, perkatesisht bateri testin nga nenii 17 paragrafi (6) të ketij ligji, kontrolllohen cilesite sociale, aspektet e integritetit të personalitetit si ndergjegjshmeria, pergjegjesia dhe aftesia për respektimin e rregullave, qasje së mesimit si dhe cilesite tjera psikologjike në funksion të kryerjes së puneve dhe detyra e sherbinin shteteror dhe të njejtat duhet të jene të pranuara nderkombetarisht."

Paragrafi (2) shlyhet.

Paragrafi (3) i cili behet paragraf (2) ndryshohet si vijon:

"(2) Për zbatimin e testit unik psikologjik, perkatesisht bateri testit nga nenii 17 paragrafi (6) të ketij ligji, Agjencia angazhon persona profesionale të licencuar nga institucioni i pavarur i akredituar profesional."

Neni 5

Ky ligj hyn në fuqi në diten e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrta të Republikës së Maqedonise".

590.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА

Се прогласува Законот за изменување на Законот за социјалната заштита,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07-492/1

23 јануари 2013 година
Скопје

Претседател

на Република Македонија,
Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

Neni 3

Нë nenin 31 paragrafi (2) fjalet: "bujqve individuale" zevendesohen me fjalet: "bartesve të ekonomise bujquesore familjare".

Neni 4

Нë nenin 38 paragrafi (6) fjalet: "bujkut individual" zevendesohen me fjalet: "bartesit të ekonomise bujquesore familjare".

Neni 5

Нë nenin 85 numri "94" zevendesohet me numrin "84".

Neni 6

Нë nenin 125 paragrafi (4) pika 3 fjalet: "buju individual" zevendesohen me fjalet: "bartesi i ekonomise bujquesore familjare".

Neni 7

Нë nenin 187 paragrafi (1) pika 1 fjalet: "bujqve individuale" zevendesohen me fjalet: "bartesve të ekonomise bujquesore familjare".

Neni 8

Нë nenin 199 pika 3 fjalet: "buqit individuale" zevendesohen me fjalet: "bartesit e ekonomise bujquesore familjare".

Neni 9

Fondi me detyre zyrtare do të kryeje ndryshim të cilesise së të siguruarit - bujk individual në të siguruar - bartes të ekonomise bujquesore familjare.

Neni 10

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvenes i Kuvendit të Republikës së Maqedonise që të percaktoje tekst të spastruar të Ligjit për sigurim pensional dhe invalidor.

Neni 11

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise", ndersa dispozitat e neneve 1, 3, 4, 6, 7 dhe 8 të ketij ligji, do të fillojnë të zbatohen nga 1 tetori 2013.

592.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВНАТРЕШНАТА ПЛОВИДБА

Се прогласува Законот за дополнување на Законот за внатрешната пловидба,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07-494/1
23 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

**ЗАКОН
ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ВНАТРЕШНАТА ПЛОВИДБА**

Член 1

Во Законот за внатрешната пловидба („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2007, 26/2009, 22/10, 23/11, 53/11 и 155/12), во членот 3 став 1 точка 4 по зборовите: „водени патишта“ се става точка и се додава нова реченица која гласи: „Пловен објект е и хидроавион како воздухоплов во момент кога плута или се движи на површината на внатрешните води.“

По точката 38 се додаваат две нови точки 38-а и 38-б, кои гласат:

„38-а. „Аеродром на водна површина“ е подрачје на вода кое ги исполнува условите согласно со прописите за воздухопловство, вклучувајќи ги сите објекти, инсталации и опрема чија намена е потполно или делумно движење, полетување, слетување и престој на хидроавиони и

38-б. „Објект на водна површина“ е објект предвиден со урбанистичко-планска документација за туристичка развојна зона, кој е приврзан за дното на водата.“

Член 2

По членот 12 се додаваат три нови члена 12-а, 12-б и 12-в, кои гласат:

„Член 12-а

На внатрешните води е дозволено обележување на дел од водната површина која може да се користи како аеродром на водна површина.

Член 12-б

Местата, односно просторот за слетување и полетување на хидроавионот вон аеродромот на водна површина ги определува и обезбедува Капетанијата.

Местата, односно просторот и режимот за движење на хидроавионот, просторот за негово закотвување и пристанување вон аеродромот на водна површина ги определува и обезбедува Капетанијата.

Местата, односно просторот од ставот 2 на овој член треба да бидат со големина со која се обезбедува сигурно растојание меѓу најистакнатите делови од хидроавионот и сите други објекти и не може да бидат места каде што има бранови со поголема висина од пропишаната согласно со типот на хидроавионот и места сојаки ветрови и водни струења.

Член 12-в

За хидроавион кој се наоѓа на водна површина вон аеродромот на површината на водата, се применуваат одредбите кои се однесуваат на безбедна и уредна пловидба на пловните објекти и пловните патишта од овој закон и прописите донесени согласно со овој закон.“

Член 3

Во членот 22 став 1 по зборот „зимовници“ се додаваат зборовите:

„аеродром на водна површина“.

Член 4

По членот 63 се додаваат три нови члена 63-а, 63-б и 63-в, кои гласат:

„Член 63-а

На внатрешните води можат да се поставуваат објекти за потребите на туристичките развојни зони, кои се предвидени со урбанистичко-планската документација за туристичка развојна зона.

Член 63-б

Објектите од членот 63-а од овој закон се поставуваат на локација согласно со урбанистичко-планската документација за туристичка развојна зона, врз основа на одобрение за локација за поставување на објект на водна површина издадено од Министерството за транспорт и врски.

Подносител на барање за добивање на одобрение за локација за поставување на објект на водна површина може да биде само правно или физичко лице кое има склучено договор за отуѓување на градежното земјиште за туристичката развојна зона во кој се предвидени објектот/те кои треба да се постават на водна површина, склучен со Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот.

Кон барањето од ставот 2 на овој член се приложува следнава документација:

- доказ за регистрација од надлежен орган за правно лице, односно копија од лична карта за физичко лице,
- извод од урбанистичко-планската документација за туристичка развојна зона во која се предвидени објектот/те кои треба да се постават на водна површина,
- договор за отуѓување на градежното земјиште за туристичка развојна зона во кој се предвидени објектот/те кои треба да се постават на водна површина, склучен со Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот
- водостопанска согласност издадена од Министерството за животна средина и просторно планирање.

Водостопанска согласност од ставот 3 алинеја 4 на овој член ја прибавува подносителот на барањето за добивање на одобрение за локација од Министерството за животна средина и просторно планирање, согласно со Законот за водите.

По прием на барањето со комплетна документација, Министерството за транспорт и врски доставува предлог за локација за поставување на објект на водна површина до Капетанијата заради давање на позитивно мислење.

Капетанијата е должна да се произнесе по барањето во рок од десет работни дена од приемот на барањето за давање на локација, во спротивно ќе се смета дека мислењето е позитивно, а ако поради не постапувањето во иднина настанат штети, обврската за надоместок на штета ќе биде на товар на органот чие не постапување ја предизвикало штетата.

Министерството за транспорт и врски издава одобрение за локација за поставување на објект на водна површина или донесува решение со кое се одбива барањето, во рок од пет работни дена од истекот на рокот од ставот 6 на овој член.

Формата и содржината на одобрението за локација за поставување на објект на водна површина ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Против решението со кое се одбива барањето од ставот 6 на овој член може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на доставувањето на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 63-в

При поставување на објектот на водна површина ќе се применуваат техничките правила на признатото здружение за класификација од членот 31 од овој закон, кое утврдува дали објектот на водна површина ги исполнува условите пропишани со техничките правила и врз основа на тоа издава соодветен сертификат со кој се потврдува дека објектот на водна површина ги исполнува барањата од техничките правила.

Објектот на водна површина може да се употребува по издаден сертификат од ставот 1 на овој член.“

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**LIGJ
PËR POTESIMIN E LIGJIT PËR LUNDRIM
TË BRENDSHEM**

Neni 1

Në Ligjin për lundrim të brendshem ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 55/2007, 26/2009, 22/10, 23/11, 53//11 dhe 155/2012), në nenin 3 paragrafi 1 pika 4 pas fjalave: "rruge ujore" vihet pike dhe shtohet fjalë re si vijon: "Objekt lundrimi eshte edhe hidroavioni si mjet fluturimi në momentin kur qendron mbi ujë ose kur leviz në siperfaqen e ujerave të brendshme."

Pas pikes 38 shtohen dy pika të reja 38-a dhe 38-b, si vijojne:

"38-a. "Aeroport në siperfaqe ujore" eshte zona ujore që i ploteson kushtet në pajtim me dispozitat për aviacion, duke i perfshire të gjitha objektet, instalimet dhe pajisjen dedikimi i të cilave eshte levizja e plote ose e pjeshtme, fluturimi, aterimi dhe qendrimi i hidroavioneve dhe

38-b. "Objekt në siperfaqe ujore" eshte objekti i parapare me dokumentacion të planit urbanistik për zone zhvillimore turistike, që eshte i lidhur me fundin e ujit."

Neni 2

Pas nenit 12 shtohen 3 nene të reja 12-a, 12-b dhe 12-v, si vijojne:

"Neni 12-a

Në ujerat e brendshme lejohet shenimi i një pjese të siperfaqe ujore që mund të shfrytezohet si aeroport në siperfaqe ujore.

Neni 12-b

Vendet, perkatesisht hapesiren për aterim dhe fluturim të hidroavionit jashte aeroportit në siperfaqe ujore i percakton dhe siguron Kapitaneria.

Vendet, perkatesisht hapesiren dhe regjimin për levizje të hidroavionit, hapesiren për ankorimin e tij dhe ndaljen jashte aeroportit në siperfaqe ujore i percakton dhe siguron Kapitaneria.

Vendet, perkatesisht hapesira nga paragrafi 2 i ketij nenii duhet të jene me madhesi me të cilen sigurohet distance e sigurt ndermjet pjeseve më të shperndara të hidroavionit dhe të gjitha objekteve tjera dhe nuk mund të jene vende ku ka vale me lartesi më të madhe nga e percaktuara sipas tipit të hidroavionit dhe vende me erera dhe rryma ujore të fuqishme.

Neni 12-v

Për hidroavionin që gjendet në siperfaqe ujore jashte aeroportit në siperfaqe ujore, zbatohen dispozitat që kane të bejne me lundrimin e sigurt dhe të rregullt të objekteve lundruese dhe vijat lundruese sipas ketij ligji dhe dispozitat e miratuarë në pajtim me kete ligj."

Neni 3

Në nenin 22 paragrafi 1 pas fjalës "venddimerime" shtohen fjalet: "aeroport në siperfaqe ujore".

Neni 4

Pas nenit 63 shtohen tri nene të reja 63-a, 63-b dhe 63-v, si vijojne:

"Neni 63-a

Në ujerat e brendshme mund të vendosen objekte për nevojat e zonave zhvillimore turistike, që Jane parapare me dokumentacionin e planit urbanistik për zone zhvillimore turistike.

Neni 63-b

Objektet nga neni 63-a të ketij ligji vendosen në lokacion në pajtim me dokumentacionin e planit urbanistik për zone zhvillimore turistike, në baze të lejes pér lokacion pér vendosje të objektit në siperfaqe ujore, të leshuar nga Ministria e Transportit dhe Lidhjeve.

Parashtrues i kerkeses pér marrje të lejes pér lokacion pér vendosjen e objektit në siperfaqe ujore mund tē jete vetem personi juridik ose fizik që ka lidhur marreveshje pér tjetersim të tokes ndertimore pér zone zhvillimore turistike nē tē cilen Jane parapare objekti/et që duhet tē vendosen nē siperfaqe ujore, tē lidhur me Agjencine pér Promovim dhe Mbështetje tē Turizmit.

Me kerkesen nga paragrafi 2 i ketij neni parashtrohet dokumentacioni nē vijim:

- deshmi pér regjistrim nga organi kompetent pér person juridik perkatesisht kopje tē leternjoftimit pér person fizik,

- certifikate nga dokumentacioni i planit urbanistik pér zone zhvillimore turistike nē tē cilen Jane parapare objekti/et që duhet tē vendosen nē siperfaqe ujore,

- marreveshje pér tjetersim të tokes ndertimore pér zone zhvillimore turistike nē tē cilen Jane parapare objekti/et që duhet tē vendosen nē siperfaqe ujore, tē lidhur me Agjencine pér Promovim dhe Mbështetje tē Turizmit dhe

- pelqim nga ekonomia ujore tē leshuar nga Ministria e Mjedisit Jetesor dhe Planifikimi Hapesinor.

Pelqimin nga ekonomia ujore tē leshuar nga Ministria e Mjedisit Jetesor dhe Planifikimi Hapesinor e merr parashtruesi i kerkeses pér marrjen e lejes pér lokacion nga Ministria e Mjedisit Jetesor dhe Planifikimi Hapesinor, nē pajtim me Ligjin pér ujera.

Pas pranimit tē kerkeses me dokumentacion tē plote, Ministria e Transportit dhe Lidhjeve parashtron propozim pér lokacion pér vendosje tē objektit nē siperfaqe ujore te Kapitaneria pér dhenien e mendimit pozitiv.

Kapitaneria eshte e obliguar që tē pranoncohet pér kerkesen nē afat prej dhjete diteve tē punes nga dita e pranimit tē kerkeses pér dhenie tē lokacionit, nē tē kunderten do tē konsiderohet se mendimi eshte pozitiv, e nese pér shkak tē mosveprimit nē tē ardhmen shkaktohen deme, obligimi pér kompensim tē demit do tē jete nē llogari tē organit mosveprimi i tē cilit e ka shkaktuar demin.

Ministria e Transportit dhe Lidhjeve leshon leje pér lokacion pér vendosje tē objektit nē siperfaqe ujore ose merr aktvendim me tē cilin refuzohet kerkesa, nē afat prej pese diteve tē punes nga kalimi i afatit nga paragrafi 6 i ketij neni.

Formen dhe permbajtjen e licences pér lokacion pér vendosje tē objektit nē siperfaqe ujore i percakton ministri e Transportit dhe Lidhjeve.

Kunder aktvendimit me tē cilin refuzohet kerkesa nga paragrafi 6 i ketij neni mund tē parashtrohet ankesa nē afat prej tete ditesh nga dita e parashtrimit tē aktvendimit te Komisioni Shteteror pér Vendimmarje nē Procedure Administrative dhe Procedure tē Marredhenies së Punes nē Shkalle tē Dyte.

Neni 63-v

Gjate vendosjes së objektit nē siperfaqe ujore do tē zbatohen rregullat teknike tē shoqates së pranuar pér klasifikim nga neni 31 i ketij ligji, e cila konstaton nese objekti nē siperfaqe i ploteson kushtet e perçaktuara me rregullat teknike dhe nē baze tē kesaj leshon certifikate me tē cilin vertetohet se objekti nē siperfaqe ujore i ploteson kerkesat sipas rregullave teknike.

Objekti nē siperfaqe ujore mund tē perdoret pas certifikates së leshuar nga paragrafi 1 i ketij neni."

Neni 5

Ky ligj hyn nē fuqi nē diten e tete nga dita e botimit nē "Gazete Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

593.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Се прогласува Законот за дополнување на Законот за Владата на Република Македонија,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2013 година.

Бр. 07-495/1

23 јануари 2013 година

Скопје

Претседател
на Република Македонија,

Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

**ЗАКОН
ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВЛАДАТА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Член 1

Во Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008, 82/2008, 10/10 и 51/11), по членот 14 се дава нов член 14-а, кој гласи:

„Член 14-а

Претседателот на Владата на Република Македонија на кој му престанала функцијата има право на лично обезбедување од шест лица вработени во организациона едница за обезбедување на лица и објекти во Министерството за внатрешни работи, како и право на користење на службено возило и возач.

Лицата од ставот 1 на овој член се избираат од страна на претседателот на Владата на Република Македонија на кој му престанала функцијата.

Претседателот на Владата на Република Македонија на кој му престанала функцијата, правото од ставот 1 на овој член го остварува во период ист со периодот на времетраењето на извршувањето на функцијата претседател на Владата на Република Македонија и започнува да го остварува од денот по престанување на функцијата.

Претседателот на Владата на Република Македонија кој ја вршел функцијата пократко од една година, правото од ставот 1 на овој член го остварува во период од една година од денот по престанување на функцијата.“

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**L I GJ
PËR PLOTESIMIN E LIGJIT PËR QEVERINE E
REPUBLIKES SË MAQEDONISE**

Neni 1

Në Ligjin për Qeverine e Republikës së Maqedonise ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008, 82/2008, 10/10 dhe 51/11), pas nenit 14 shtohet nen i ri 14-a, si vijon:

"Neni 14 - a

Kryetari i Qeverise së Republikës së Maqedonise të cilat i eshte nderprere funksioni ka të drejtë për sigurim personal prej gjashtë personave të punesar në njesine organizative për sigurim të personave dhe objekteve në Ministri e Puneve të Brendshme, si dhe të drejtë për shfrytezim të vetures zyrtare dhe shoferit.

Personat nga paragrafi 1 i ketij nenit, zgjidhen nga Kryetari i Qeverise së Republikës së Maqedonise të cilat i eshte nderprere funksioni.

Kryetari i Qeverise së Republikës së Maqedonise të cilat i eshte nderprere funksioni, të drejtën nga paragrafi 1 i ketij nenit e realizon në periudhe të njejtë me periudhen e kohezgjatjes së kryerjes së funksionit kryetar i Qeverise së Republikës së Maqedonise dhe fillon ta realizoje nga dita e nderprerjes së funksionit.

Kryetari i Qeverise së Republikës së Maqedonise i cili e ka kryer funksionin më pak se një vit, të drejtën nga paragrafi 1 i ketij nenit e realizon në periudhe prej një viti nga dita e nderprerjes së funksionit."

Neni 2

Ky ligji hyn në fuqi në diten e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

594.

Врз основа на членот 9 од Законот за културата („Службен весник на Република Македонија“ број 31/98, 49/2003, 82/2005, 24/2007, 116/10, 47/11, 51/11 и 136/12), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 24 јануари 2013 година, донесе

**НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА
ЗА РАЗВОЈ НА КУЛТУРАТА ЗА ПЕРИОДОТ
2013-2017**

1. ВОВЕД

1.1. КОНЦЕПТ И МИСИЈА НА СТРАТЕГИЈАТА

Правната основа за донесување на Националната стратегија за развој на културата е содржана во членот 9 од Законот за културата („Службен весник на Република Македонија“ број 31/98, 49/2003, 82/2005, 24/2007, 116/10, 47/11, 51/11 и 136/12), според којшто, заради остварување на националниот интерес во културата, Собранието на Република Македонија донесува Национална стратегија за период од пет години. Националната стратегија за развој на културата со Законот е дефинирана како стратешки документ со кој се утврдуваат среднорочните цели и приоритети за развојот на културата, како и организациските, финансиските и административните мерки за нејзино остварување. Акциониот план за реализација ги дефинира конкретните активности, проекти и мерки за реализација на Стратегијата во периодот од 2013 до 2017 година, при што ги посочува носителите на одделните активности, динамиката на нивната реализација, проекциите на буџетските и на вонбуџетските средства, секторските и интересекторските интереси од областа на културата, како и очекуваните ефекти и индикатори за процена во

спроведувањето на Стратегијата. Принципите и целите содржани во Стратегијата ќе имаат практична реализација преку годишните програми на Министерството за култура за финансирање на националниот интерес во културата.

1.2. МЕТОДОЛОГИЈА

Подготовката и изработката на Националната стратегија се сериозна и високостручна работа која подразбира широки теоретски познавања, практични искуства, мултидисциплинарен пристап и јасна визија.

Министерството за култура, во функција на подготовката на Националната стратегија, изработи документ – „Анализа на состојбите во областа на културата за периодот од 2005 до 2011 година“, кој даде пресек на актуелните состојби во културата. Анализата јасно ги дефинираше слабостите на постојниот систем во културата, потребите и развојните насоки кои ќе го унапредат остварувањето на културата.

Исто така, беа спроведени истражувачки активности, компаративни анализи со културните политики на други земји, консултации, анкети, дебати со установите од областа на културата, со високообразовните установи, со МАНУ, со Советот за култура и Советот за македонски јазик, со експерти од областа од земјава и од странство, со граѓански организации и други целини субјекти. Истовремено во процесот на подготовката беа вклучени и другите органи на државната управа.

На 18 октомври 2012 во Музејот за македонската борба за државност и самостојност - Скопје се одржа и јавна расправа, која беше проследена со големо присуство на многу фактори во културата. Во атмосфера на конструктивен дијалог, беа разгледани сите аспекти на Стратегијата и беа искажани афирмативни забелешки и предлози, кои по расправата беа соодветно вградени во текстот на Стратегијата.

1.3. РЕЗИМЕ

Предизвиците на новото време, глобализацијата, новите технологии и вредносните ориентации, како и начинот на животот денес, на културата ѝ даваат карактеристики на исклучително развојна сфера. Културата на денешницата е подрачје од кое извираат творечки односи и предизвици релевантни за вкупниот современ развој. Затоа улогата на државата како институционална рамка е да ги стимулира, помага, унапредува и да ги развива културните односи во општеството, односно да ја интегрира културата во функција на целокупниот општествен развој.

Спроведувањето на Стратегијата зависи од повеќе фактори поради што е неопходно континуирано и ангажирано дејствување на сите субјекти од областа на културата и од другите сфери на општествениот живот.

Иако Националната стратегија го врамува периодот од 2013 до 2017 година, во нејзините цели и приоритети се препознаваат долготочни насоки за развој на културата во РМ. Поради овој факт целите и приоритетите изразени во општиот дел на Стратегијата се значително побројни од предвидените активности во Акциониот план, односно во Акциониот план се предложени активности кои објективно можат да се реализираат во следниот петгодишен период.

2. ОСНОВНИ НАЧЕЛА И ПРИОРИТЕТИ
НА КУЛТУРНАТА СТРАТЕГИЈА

2.1. НАЦИОНАЛНИОТ ИНТЕРЕС ВО ОБЛАСТА НА
КУЛТУРАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Културата е фактор кој го поттикнува цивилизацискиот развој, ја зголемува општествената кохезија и ја профилира сликата на една држава во меѓународни рамки.

Националната стратегија за развој на културата на една држава треба да се базира на основните постулати на културните политики на современоста:

- од една страна, поддршка на традиционалните творечки и применети уметности и заштита на културното наследство и

- од друга страна, создавање општествен амбиент кој ќе овозможи имплементација на новите технологии во сферата на културата и уметноста и кој ќе го поттикне развојот на креативните индустрии, на културниот менаџмент и маркетинг и на приватните иницијативи.

Во тој контекст, Стратегијата го дефинира националниот интерес на државата во културата во широк дијапазон, како:

а) уметничко творештво во коешто спаѓаат: книжевноста, издаваштвото, сликарството, вајарството, музиката, театарот, филмот, балетот и современиот танц;

б) културното наследство во коешто спаѓаат: недвижното културно наследство, движеното културно наследство - библиотечната, музејската и дејноста за заштита на аудиовизуелните добра и духовното културно наследство и

в) областите кои се комплементарни со културата, како:

- науката и образоването,
- менаџментот и маркетингот,
- креативните индустрии, новите технологии и медиуми во производството, дистрибуцијата и рецепцијата на културата,
- алтернативните културни изразувања,
- културниот туризам,
- дигитализацијата на културното наследство и на современото творештво,
- интермедијалните и мултимедијалните креативни практики и
- меѓународната културна политика.

Стратегиски национален интерес за Република Македонија е да се поттикнува свестта кај граѓаните за нивната припадност кон државата во којашто, освен наследените традиционални и етнички обележани вредности и облици на културно изразување и идентификација, постојат и други, актуелни и перспективни облици на културно и уметничко творештво, кои го создаваат граѓанскиот амбиент на непречена и стимулативна творечка и креативна културна комуникација. Во таквиот социокултурен амбиент постојано ќе се осовременува заедничкиот културен интерес на сите граѓани на Република Македонија, независно од нивното етничко потекло, верска определеност и друг вид припадност.

За развојот на културата на Република Македонија, од стратегиска важност е таа да се заснова врз врвни уметнички, професионални и стручни критериуми за да може да се афирира не само на локално и на државно ниво, туку и во меѓународните системи на културните вредности. Само така, репрезентативните елементи што ги документираат културниот диверзитет и постојниот плурализам во Република Македонија ќе можат да се претстават како вредности од пошироко културно значење. Во тој контекст, во наредниот период Република Македонија ќе ги поттикнува врвното и елитното уметничко творештво и системот на врвни културни вредности, но, исто така, и ќе обезбедува услови за помасовна дистрибуција и рецепција на културните и на уметничките вредности.

2.2. ПРАВО НА КУЛТУРА

Универзалната декларација на Обединетите нации за човековите права од 1948 година го дефинира „правото на култура“ како дел од основните човекови права.

Прокламирањето дека секој има право слободно да учествува во културниот живот на заедницата, значи дека властите одговорни за тие заедници се должни да му обезбедат на поединецот средства и начини за учество во културниот живот.

Во Република Македонија, тргнувајќи од оваа декларација на Обединетите нации, како и од други меѓународни конвенции за заштита на човековите права, културата е утврдена како темелна вредност на општеството. Концептот на основните слободи и права на човекот и на граѓанинот, признат во меѓународното право, еуважен и во Уставот на Република Македонија и треба доследно да се имплементира во областа на културата.

Уставот на Република Македонија утврдува дека културните права се дел од основните слободи и права на човекот и на граѓанинот, затоа што со нив се гарантира слободата на уметничкото, научното и на другите видови творештво, односно се гарантираат правата кои произлегуваат од научното, уметничкото или друг вид интелектуално творештво.

Со Уставот на Република Македонија се гарантираат заштитата и афирмацијата на културното наследство и на современото културно и уметничко богатство на македонскиот народ и на другите народи кои живеат во Република Македонија. Исто така, со Уставот на Република Македонија, особено со Уставните амандмани во корпусот на културните права, се предвидува дека припадниците на различните заедници имаат право слободно да го изразуваат и да го развиваат својот културен идентитет, да основаат културни и уметнички институции, научни и други здруженија.

Тргнувајќи од фактот дека културата се остварува врз начелото на рамноправна положба на сите физички и правни лица, Националната стратегија за развој на културата се залага за доследна имплементација на граѓанскиот концепт на културата во Република Македонија при што секој граѓанин на Република Македонија, независно од неговото потекло, етничка, верска, полова и политичка припадност, има еднакво право на култура и на пристап во рецепцијата на културата.

Од особено значење е принципот на загарантираното право на естетски, уметнички и културен диверзитет да се имплементира и во однос на маргинализираните социјални групи, како и на лицата со посебни потреби, со што ќе се избегне социјалната дискриминација во сферата на културата. За таа цел, од стратегиски интерес е да се обезбедат соодветни технички и програмски предуслови за рамноправно вклучување на лицата со посебни потреби во културниот живот. Во тој контекст, се охрабруваат јавните, националните и стручните установи, во рамките на реалните можности и потреби, да вработуваат лица со посебни потреби. Исто така, државата ќе развива механизми со кои ќе се обезбедува непречен пристап до културните содржини на сите граѓани без оглед на нивната социјална положба.

2.3. СЛОБОДА НА УМЕТНИЧКОТО ИЗРАЗУВАЊЕ

Националната стратегија за развој на културата тргнува од премисата дека уметничкото изразување е сопствено и слободно. Тоа во својата основа претставува составен дел на корпусот на основни човекови права и слободи. Република Македонија е држава во која егзистираат различни културни матрици. Во вакви услови, слободата на уметничкото изразување добива уште повеќе и значење и одговорност. Одговорност во смисла на постојано негување на тенденциите за изградба на општество на социјална благосостојба и хомогенизирали поединци, кои своето уметничко изразување ќе го споделуваат со јавноста во согласност со своите афиититети и со афинитетите на средината.

Универзалните цивилизациски принципи: а) право на култура и на еднакви можности за пристап до културата; б) слободата во уметничкото изразување и в) автономијата на субјектите што ја остваруваат културата, ги поттикнуваат творечкиот и интеркултурниот дијалог и го движат општеството напред. Во општества во кои не постои слобода на уметничко изразување не постои ни слобода на дијалог, особено не на интеркултурен дијалог. Со самото тоа не постојат ни основни предуслови за прогрес, за негова модернизација и приспособување кон глобалните промени кои се незапирливи константи. Притоа, кога се зборува за слобода на уметничкото изразување, особено во услови на постоење на различни култури, плурализмот на изразувањето добива уште поголемо значење. Јавната и приватната културна, традиционална и алтернативна сцена не само што треба да бидат изедначени, туку треба и да бидат постојано поттикнувани во остварувањето на стратегиските интереси на Република Македонија. Можќа на човековата природа секојдневно да ги надминува првидно ненадминливите барери, постојано ја потенцира потребата од создавање и негување услови на конкурентност меѓу различните културни сцени и нивно постојано поместување, преклопување, па и нивно заменување. Со еден збор - нивно зближување, што е и основата на оваа стратегија.

2.4. ХАРМОНИЗАЦИЈА НА ПОЛИТИКИТЕ НА КУЛТУРЕН ДИВЕРЗИТЕТ, КУЛТУРНА ИНТЕГРАЦИЈА, МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ И ИНТЕРКУЛТУРАЛИЗАМ

Република Македонија, но и многу други држави во светот кои според структурата на населението се мултиетнички и мултирелигиски, а со самото тоа и мултикултурни, во развојот на културата се соочуваат со еден од базичните предизвици. Од една страна да ги негуваат поединчните и колективните културни вредности на заедниците, а од друга страна да развиваат систем на културни вредности кои истовремено ќе го хармонизираат општеството. Во согласност со Уставот и со законите во Република Македонија, негувањето и развивањето на културите на различните етнички заедници е составен дел на системот на уживање и практикување на загарантирани прави и слободи на секој поединец и на заедницата во целина. Сосема разбираливо, легитимно загарантирани права на слобода на негување на сопствениот културен идентитет бараат политики кои ќе го овозможат тоа, без нарушување на главниот стратегиски правец - изградба на општество на социјална благосостојба. Токму од тие причини негувањето и промоцијата на културното наследство, а со самото тоа и културниот идентитет на секој поединец или заедница, треба да биде во функција на истакнување на наталоженото заедничко културно наследство, односно на новопромовираните културни достигнувања кои ги красат сите развиени општества во светот. Културното наследство, во најширока смисла на зборот, не претставува само симбол на минатото. Тоа е и дискурс низ кој сите ние ги гледаме и ги доживуваме денешните состојби во нашето општество, но и пошироко. Токму од тие причини, негувањето и поттикнувањето на културниот диверзитет во Република Македонија треба да биде и во функција на негово доследно почитување.

2.5. КУЛТУРАТА КАКО РАЗВОЈ

Планирањето на културниот развој треба да биде засновано врз соодветна методологија, врз основа на мултидисциплинарни истражувања, факти и интерпретации.

Поради тоа, еден од основните приоритети на Националната стратегија за развој на културата е поддршката на културолошките истражувања кои ќе се реализираат преку соодветните научни установи профилирани за истражување на културата и уметноста, како и преку основање на нов институт за култура.

2.6. НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ ВО КУЛТУРАТА И КРЕАТИВНИТЕ ИНДУСТРИИ

Современите технологии и креативните индустрии во културата го поттикнуваат развојот на современата култура, особено во доменот на применетите уметности и креативните практики, во насока на препознавање на економската, производствената и на профитабилната димензија на културата. Испреплетеноста на индустријата, уметноста и науката, синергијата на техничките помагала и креативната уметност се нов поттик за развој на уметностите.

Заради поставување повисоки стандарди на визуелна естетика, културна комуникација и создавање препознатливи брендови, во иднина треба особено да се поттикнува развојот на дизајнот, во сите негови форми.

2.7. КУЛТУРЕН МЕНАЏМЕНТ И МАРКЕТИНГ

Реформите во културата не можат да се спроведат без зајакнување на администрацијата во културата и нејзино управување, и на централно и на локално ниво. Промовирањето на врвните стандарди во културата подразбира соодветна измена и на начинот на управување со културата.

Подобрувањето на управувањето во културата (менажмент во културата) ќе влијае врз изградбата на моделот на културно живеење, планирањето на културниот развој, планирањето на развојот на дејностите од областа на културата, на културните установи, производството и дистрибуцијата на културните дела, како и на културната соработка.

Подобрувањето на управувањето и зголемувањето на маркетингот во институциите од областа на културата ја мотивираат културата да постигнува врвен квалитет, како и пазарен успех (профит), економичност и ефективност во работењето.

Значаен сегмент во работењето на културните установи е кадровскиот менаџмент, односно раководењето со човечките ресурси и вработувањето кадри кои би работеле на маркетиншки план за промоција на производите на културната дејност и нивно пласирање на светската сцена.

2.8. НЕЗАВИСЕН КУЛТУРЕН СЕКТОР

Флексибилноста во културното творештво, индивидуалните иницијативи, независната културна и творечка сцена ја прават порељефна културната мапа на Република Македонија.

Значаен дел од културната понуда во нашата држава се проектите и иницијативите на независниот културен сектор. Од стратегиски интерес е на нив да се гледа како на важен фактор во создавањето и во прифаќањето на новите уметнички вредности, методологии и практики, но и како одржлив видлив и влијателен општествен сегмент кој активно учествува во социокултурните процеси. Иницијативите на независниот културен сектор се ефикасни афирматори на современата култура во државата и во странство, потоа во комуникацијата со јавноста и со граѓаните при освојувањето на потенцијално новата публика. Искусствата од независниот културен сектор, несомнено, се едукативно полезни и за другите субјекти што ја остваруваат културата.

Имајќи ги предвид овие факти, Министерството за култура во иднина, во зголемен обем, ќе поддржува проекти кои внесуваат иновативност и разновидност во културните случувања, кои се резултат на интермедијалниот и интердисциплинарниот пристап и кои се финансираат од повеќе фондови, но неопходно е овој сектор, заради сопствените потенцијали со кои располага, точно да ја дефинира и да ја одрази во практика сопствената позиција во општеството.

Министерството за култура ќе иницира обезбедување на мултимедијален простор и соодветни услови за продукција и презентација на современите културни и уметнички програми на независниот културен сектор кои ќе бидат значаен инструмент за унапредување на соработката меѓу јавниот и независниот културен сектор. Моделите на соработка и финансирање на овој простор дополнително ќе бидат утврдени преку дијалог меѓу Министерството за култура и независниот културен сектор. Развојот на заемниот дијалог ќе влијае врз решавањето на сите отворени прашања кои не се доволно елаборирани и дефинирани во поширокиот општествен контекст.

2.9. ПОТТИКНУВАЊЕ НА ДОМАШНОТО УМЕТНИЧКО ТВОРЕШТВО

Стимулирањето на домашното уметничко творештво е еден од врвните приоритети на Министерството за култура. Овој сегмент стратегиски се поддржува и се развива во сите дејности од областа на културата. Организираното поддржување на македонското творештво, од страна на националните установи и на другите релевантни субјекти, ќе придонесува за з bogатување на фондот на национални дела, а од друга страна пошироката публика ќе има можност да се запознае со актуелниот македонски творечки опус. Притоа ќе се афирмираат уште понагласено улогата и статусот на творецот и на уметникот во македонското општество.

2.10. КОНТИНУИРАНО ПОВРЗУВАЊЕ НА ДИЈАСПОРАТА СО СОВРЕМЕННИТЕ КУЛТУРНИ ТЕКОВИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Уставот на Република Македонија предвидува обврска државата да се грижи за положбата и за правата на припадниците на македонскиот народ во соседните земји и за иселениците од Македонија, да го помага нивниот културен развој и да ги унапредува врските со нив. Во таа насока, Министерството за култура ќе развива програми со кои ќе се негува македонската култура меѓу македонските малцинства во соседните земји и македонските заедници во дијаспората. Во рамките на овие програми посебно ќе се реализираат активности за промовирање и заштита на македонската култура, македонскиот јазик и дијалектите. Исто така, ќе се организираат културни манифестации во странство чија цел е зацврстување на ефективните врски со матичната земја, а ќе се отвораат и културни центри во овие земји.

2.11. КУЛТУРНАТА ЕДУКАЦИЈА НА ГРАЃАНите НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И УЛОГАТА НА МЛАДИТЕ ГЕНЕРАЦИИ

Ако интеркултурниот дијалог е битна одлика на современите цивилизации, културната едукација е основа на интеркултурните односи и, во тој контекст, таа треба да биде соодветно застапена во целокупниот образовен процес.

Образованите во културата, освен поголема застапеност на уметничките предмети (ликовно и музичко образование, книжевност, филм, театар, танц, изведувачки уметности, аудиовизуелна култура, културно наследство), подразбира и нови методологии во усвојувањето на знаењето.

Токму затоа, освен во редовните форми и степени на образование, културната едукација во Република Македонија во претстојниот период ќе се реализира и во установи од областа на културата. Установите од областа на културата на систематски начин ќе треба да ги истражуваат културните потреби на младите преку осмислување програми наменети за нив и проекти што младите самостојно ќе ги реализираат.

Создавањето услови за учество на младите во проектите на установите од областа на културата, развивањето критички однос кон културните настани, иновативноста и креативноста, свесноста за културниот плурализам и запознавањето на културата на другите поволно ќе влијаат врз развојот на младите и на нивното натамошно професионално определување.

Министерството за култура во иднина ќе создава посебни форуми за поддршка на дебитантите во културата, кои ќе овозможат развивање на нивните творечки потенцијали и ќе им дадат поттик за нивниот натамошен развој.

2.12. УЛОГАТА НА МЕДИУМИТЕ КАКО ФАКТОР КОЈ ВЛИЈАЕ ВРЗ ОБЛИКУВАЊЕТО НА КУЛТУРНИОТ АМБИЕНТ

Медиумите се клучен фактор во културната едукација на граѓаните и суштински учествуваат во креирањето на културниот амбиент. Оттука следува неопходноста од компетентна селекција на едукативните и на другите програми што ги емитуваат медиумите, како и создавање на сопствена продукција која, не само што ќе ги афирмира домашните автори и репродуктивци, туку ќе придонесе и за задоволување на потребите на сите консументи. Медиумите имаат голема одговорност во градењето на културната перцепција на граѓаните, па во иднина треба да настојуваат, со своите програми (културни и други), позитивно да влијаат врз моделирањето на доминантните културни матрици и вкусови, особено на младата популација.

Многу значаен сегмент во едукацијата е и уметничката критика, којашто треба да се профилира како развоен фактор на културата и како коректор на нејзините естетски вредности.

3. ОПШТИ ЦЕЛИ ЗА РАЗВОЈ НА КУЛТУРАТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Националната стратегија за развој на културата за периодот 2013-2017 ги има следниве општи цели и приоритети:

- Да се поттикнува развојот на културата во сета нејзина комплексност на:

а) наследниот традициски и етнокултурен идентитет на македонскиот народ и на другите народи кои живеат во Република Македонија, б) мултикултуралната реалност на македонското општество, в) естетскиот плурализам на уметничките вредности и г) хуманистичката, етичката, едукативната, забавната, економската, производствената, кохезивната и другите димензии на културата.

- Да се усогласат развојните културни политики во Република Македонија со релевантните развојни културни политики од меѓународен карактер (ОН, УНЕСКО, СЕ, ЕУ).

- Да се негува комуникацијата на одделните културни идентитети, при што ќе се подига свеста за културата како сфера од посебен општествен и национален интерес.

- Да се воспостави поволен финансиски и материјален амбиент за долготраен развој на културата со зајдобра за континуирано зголемување на буџетските средства наменети за финансирање на програмските активности во културата.

- Да се стимулира креативниот уметнички потенцијал на сите граѓани на Република Македонија независно од нивната етничка, верска, идеолошка, политичка, социјална, родова и старосна припадност.

- Да се создадат услови за соодветно образование на талентирните млади кадри, за едукација на граѓаните во областа на културата и уметноста и за примена на новите методи во културната едукација во образовниот систем во рамките на државните и приватните институции.

- Да се воспостави и да се одржува цврста соработка меѓу секторот култура и секторите образование и наука, меѓународната политика и туризмот и другите сектори кои се имплементираат во културниот сектор како основа за развој на културата и на општеството.

- Да се поттикне основањето на истражувачки установи од областа на културата (како: Институт за култура, Центар за книга, Научен центар за истражување на културното наследство во МАНУ итн.).

- Да се издвои посебен фонд за закуп на интернет простори кои ќе ја афирмираат културата на Република Македонија во меѓународни рамки и ќе ја подобрат информираноста за културната историја на Република Македонија.

- Да се поддржи издавањето на референтно списание за култура и уметност, како и издавањето на публикации релевантни за одредени дејности од областа на културата (со меѓународен карактер).

- Да се поддржуваат проекти за промоција и пласман на културата на Република Македонија во меѓународни рамки.

- Да се остварува континуирана заштита на културното наследство независно од неговото историско, цивилизациско и етнокултурно обележје.

- Да се дигитализира современото уметничко творештво како дел од современото културно богатство на Република Македонија.

- Да се создадат услови за зголемување на бројот на културните добра под заштита на УНЕСКО како културни добра со исклучително светско значење.

- Да се унапреди заштитата на интелектуалната сопственост во културата и во културното творештво.

Исполнувањето на овие услови во следниот петгодишен период треба да ја поттикне креативноста во културата во функција на севкупниот општествен развој, односно креативноста во културата да се рефлектира во сите преостанати сфери на општественото дејствување.

4. ПОСЕБНИ ЦЕЛИ ЗА РАЗВОЈ НА КУЛТУРАТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПО ОБЛАСТИ

4.1. ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

- Систематска идентификација, евидентација, документација и категоризација на културното наследство со преглед на годишни приоритети во заштитата на културното наследство.

- Вршење континуиран увид во состојбата на културното наследство и преземање мерки за непосредна заштита на културното наследство.

- Набавка и користење на современа опрема за истражување на културното наследство (што подразбира и обука на соодветни кадри) со цел да се намали ризикот од оштетување во текот на истражувањата и да се намалат трошоците.

- Создавање специјализирани лаборатории за истражување на културното наследство.

- Обезбедување оптимални услови за ревитализација на културното наследство со цел негово натамошно одржливо користење.

- Континуирана и засилена безбедносна заштита на културното наследство преку осмислени и координирани акции за спречување на дивите ископувања на архе-

олошките локалитети и отуѓување (кражби, изнесување од државата) на културните добра, како и инсталирање видеонадзор на археолошките локалитети.

- Создавање услови за депонирање на иконите од верските објекти во музеите кои поседуваат соодветни услови за нивна безбедносна заштита.

- Континуирано донесување програми за заштита на културното наследство во случај на катастрофи и природни непогоди.

- Развој на културниот туризам преку осмислени интерсекторски стратегии и преку издржана програма која треба соодветно да го презентира културното наследство.

- Презентирање на сегменти од културното наследство на Република Македонија во странство преку изложби, стручни публикации (преведени на повеќе јазици), предавања, електронски публикации и меѓународни проекти.

- Примена на нови технологии, методи, образовни и маркетиншки политики за менаџирање на културното наследство.

- Континуирана поддршка на Центарот за дигитализација со цел да се создаде база на податоци за културното наследство како функционален систем за современо користење на документација за културното наследство.

- Формирање регионален специјалистички центар за едукација, тренинг и пренос на знаења за културното наследство во рамките на ИЗИИС, како дел од мрежата на Регионални специјалистички центри под покровителство на ИКРОМ, УНЕСКО и ИКОМОС.

4.2. МУЗЕЈСКА ДЕЈНОСТ

- Осовременување на музеите и на музејските поставки со цел да се популаризираат културните вредности.

- Создавање постојани поставки во националните музеи и откуп на музејски предмети со цел збогатување на збирките.

- Осовременување на депоата на националните музеи според меѓународни стандарди за соодветно чување на движното културно наследство.

- Поддршка на развојот на новите музејски форми, како: технички музеи, музеи на архитектурата, театро-лошки музеи, музеи - галерии на истакнати поединци - уметници кои дале особен придонес во развојот на македонската уметност.

- Поддршка на проекти за унапредување на музејската едукација и дигитализација, како и афирмирање на идејата за создавање Центар за едукација.

- Разрешување на имотноправниот статус на меморијалните музеи и на спомен -собите и нивно доверување на управување на единиците на локалната самоуправа.

- Евиденција на колекциите на приватните сопственици заради нивно интегрирање во системот на заштита на културното наследство.

4.3. БИБЛИОТЕЧНА ДЕЈНОСТ

- Оптимално доближување на бројот на јавните библиотеки по жител во Република Македонија во согласност со стандардите на УНЕСКО.

- Поттикнување на развојот на библиотечниот автоматизиран информациски систем на Република Македонија.

- Дигитализација на библиотечните фондови и нивна имплементација во базите на светските дигитални библиографски центри и асоцијации.

- Поддршка на откуп на дела од домашни автори заради зголемување на библиотечниот фонд.

4.4. ЗАШТИТА НА АУДИОВИЗУЕЛНИТЕ ДОБРА

- Набавка и користење на современа дигитална опрема (што подразбира и соодветна едукација на кадарот) за заштита и презентација на аудиовизуелното наследство на новите дигитални формати.
- Реставрација и дигитализација на македонската филмска продукција.
- Защитна евидентија, валоризација и дигитализација на Архивата на Македонската радио-телевизија.
- Континуирана размена на искуства и презентирање на аудиовизуелното наследство во странство особено во рамките на Европската асоцијација на кинотеки (АЦЕ) и Меѓународната федерација на филмски архиви (ФИАФ), како и континуирана соработка со филмските архиви (кинотеки) во светот.
- Ревитализација на Споменикот на културата Хавзи-пашини конаци заради создавање услови за заштита, чување и презентација на аудиовизуелното наследство и негово натамошно користење за културни цели (едукативен центар и музеј на филмот).

4.5. ЗАШТИТА НА ДУХОВНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

- Евиденција на населени места/региони со изворни/родени говорители/носители на одреден говор или фолклорно добро преку теренски истражувања.
- Поддршка на програми за негување, меморирање и популяризација на духовното културно наследство.
- Изработка на Мапа на културниот диверзитет во Р. Македонија (во областа на духовното културно наследство - фолклорните традиции, народната култура, колективната меморија и јазиците на територијата на Македонија).

4.6. ЈАЗИЧНО НАСЛЕДСТВО И ЈАЗИЧНА КУЛТУРА

- Иницијатива за изработка на посебна развојна програма за подигнување на општото ниво на јазичната култура (говорење и пишување) во целата држава.
- Иницијатива за преземање соодветни мерки за уредување и унапредување на говорната (артикулацијска) и писмената форма на македонскиот јазик и на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија во јавната комуникација и во печатените и електронските медиуми.
- Поддршка на иницијативите за нови актуелизирали изданија на постојниот Правопис на македонскиот стандарден (литературен) јазик, за изработка и објавување на Академска граматика на современиот македонски стандарден јазик и на Етимолошки речник.
- Поддршка на активностите за евидентирање, обработка и дигитализација на корпусот на македонскиот јазик и на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија .
- Поддршка на иницијативата за основање Комисија за стандардизација на географски имиња.
- Објавување речници на македонскиот јазик и на јазиците на етничките заедници како современи стандарди за јазична едукација и интеракција.
- Грижа за јазичната разновидност преку издавање јазични прирачници.

4.7. КНИЖЕВНО ТВОРЕШТВО И ИЗДАВАЧКА ДЕЈНОСТ

- Основање Центар за книга како специјализирано, координативно и стручно тело кое ќе ги промовира писателите/авторите, преведувачите, лекторите и книгите со цел книгата да ја извршува својата културна, образовна, духовна и социјална функција.

- Соодветна финансиска поткрепа на трите сегменти на издаваштвото: творечкиот/авторскиот труд, дистрибуцијата и пласманот на книгата и социокултурната функција на издаваштвото. Во тој контекст, ќе се преземат мерки за стимулација на авторското творештво, за поддршка на младите автори, за субвенција на повеќегодишни авторски проекти и на новите иницијативи за креативно пишување и за поддршка на активности кои го поттикнуваат читањето, пред сè, кај младата популација.

- Зголемување на достапноста на малцинските книжевни творби преку поддршка и промоција на двојачни електронски изданија (македонски, албански, влашки, турски, српски и ромски).

- Поддршка на маркетингот во издаваштвото и субвенција на техничката реализација на книжевните продукти, на графичкиот и на веб дизајнот на изданијата, подготовката за печатење и печатење и примена на креативните индустрии и на дизајнот за подобар пласман на книгата.

- Финансиска поддршка на странски издавачи за преводи на дела од македонската литература со високи вредности.

- Субвенција на лексикографските изданија, на уметничката и на книжевната периодика/списанија (класични и дигитални), на повеќејазичните веб проекти и книжевни колекции со меѓународна рецепција.

- Презентација на македонската книжевност и издавачка продукција наrenomираниот меѓународни саеми организирани во европските центри (Франкфурт, Москва, Лайпциг, Париз, Варшава, Гетеборг, Болоња, Софија, Тирана и Белград).

- Практикување општа панорамска презентација на актуелната издавачка продукција, но и селективна промоција фокусирана на неколкумина автори за чиишто дела постои интерес и кај странските издавачки куки или кај земјата домаќин на саемските и на други видови манифестиации.

- Објавување електронски ДВД - изданија на печатените книги, кои можат полесно да се вградат во меѓународните мрежи и да се дистрибуираат.

- Подобрување на законската регулатива за издавачката дејност во Република Македонија.

4.8. ВИЗУЕЛНИ УМЕТНОСТИ, АРХИТЕКТУРА И ДИЗАЈН

- Стимулирање на ликовното творештво преку откуп на дела со коишто се збогатува ликовниот фонд на институциите од областа на културата.

- Осовременување на традиционалните галериски простори за презентација на ликовните проекти, а по потреба и отворање на нови.

- Систематизирање и презентирање на збирките на дела на најзначајните автори од Република Македонија кои ќе одлучат своето творештво да ѝ го остават на државата.

- Селективен пристап во изборот на колониите кои ќе бидат финансиирани од Министерството за култура, како и разрешување на сопственичиот статус на создадените дела на ликовните колонии.

- Афирмирање на потребата за основање меѓународна ликовна манифестија од врвен карактер.

- Утврдување соодветна концепција за претставување во странство со изнајмување познати галериски простори за изложби на автори од Република Македонија.

- Измена на законската регулатива заради создавање правна основа за издавање сертификати и лиценци за процена на оригиналноста, како и на естетската и културната вредност на делата.

4.9. МУЗИЧКО ТВОРЕШТВО И МУЗИЧКО-СЦЕНСКА ДЕЈНОСТ

- Афирмирање на потребата од основање концертна агенција како установа која ќе ги застапува македонските музички уметници и ќе посредува во организирање концерти низ Република Македонија и во странство.
- Поврзување на музичките институции (фестивали) од земјава со музичките институции во странство.
- Поддршка на независната и на алтернативната танцова продукција (приватни танцови театри, здруженија, независни продуценти).
- Отворање на музички нотен и книжевен центар - продавница со перспектива да прерасне во балкански музички центар.

4.10. ТЕАТАРСКА УМЕТНОСТ

- Осовременување на сценската техника на театрите со нови сценски технологии.
- Поддршка на домашни и меѓународни копродукции.
- Реализирање соработка со познати странски драмски автори, режисери или актери кои ќе работат на одредени театарски проекти во земјава со интенција ангажираните автори да помогнат во промоцијата на проектите во странство.
- Поддршка на независната и на алтернативната театарска продукција.

4.11. ФИЛМСКА УМЕТНОСТ И КИНЕМАТОГРАФСКА ДЕЈНОСТ

- Континуирано обезбедување средства за филмско производство.
- Развивање на современ препознатлив филмски израз на филмската продукција на Република Македонија.
- Создавање техничка база за продукција и постпродукција, како и афирмација и развој на идејата за создавање филмско студио.
- Поттикнување на копродукцијата со странските кинематографски продуценти.
- Привлекување странски инвестиции за филмската и за телевизиската продукција во Република Македонија преку стимулативни даночни решенија.
- Меѓународна промоција на филмското творештво на Република Македонија преку учество на филмски фестивали.
- Поддршка на програми за увоз и за презентација на значајни авторски/независни филмски дела од помалите кинематографии.
- Создавање стандардна киномрежа со арт-филмска програма во центрите за култура преку нивна адаптација за проекции на уметнички филмови и нивна фазна дигитализација.
- Афирмација на копродукциската улога на МРТ во домашната кинематографска продукција, но и на другите независни продукции наменети за телевизиско емитување.
- Афирмирање на идејата за основање Институт за филм, кој ќе ги обедини сите релевантни институции што се занимаваат со разни аспекти на аудиовизуелната дејност.
- Стимулирање на едукацијата во доменот на дефицитарни филмски кадри во Република Македонија во сите форми на редовното образование, како и преку развивање модели на соработка меѓу продукциите и високообразовните установи од оваа област.

- Развој на аматерската, алтернативната и на експерименталната кинематографија преку поддршка на соодветни организации и оригинални авторски проекти.

- Поттикнување на локалната самоуправа за афирмитетен придонес во реализацијата на филмските проекти.

- Осовременување на легислативата за аудиовизуелната дејност преку донесување нов пропис за аудиовизуелната дејност, измена и дополнување на Законот за Филмскиот фонд на Република Македонија особено во делот на финансирањето и воведување лиценци за продуценти во правниот систем на Република Македонија.

4.12. МЕЃУНАРОДНА КУЛТУРНА СОРАБОТКА И МЕЃУНАРОДНИ КУЛТУРНИ МАНИФЕСТАЦИИ

- Зацврстување на релациите со меѓународните организации, како што се: УНЕСКО, Советот на Европа, Европската Унија, Меѓународната организација на франкофонијата, Форумот на словенски култури, Алијансата на цивилизациите и други.

- Водење консистентна интеркултурна политика која ќе се реализира преку координирани, но непосредни средби на државици, дипломати, професори, уметници и експерти во рамките на значајни стручни и уметнички манифестации.

- Одржување на континуитетот во ратификацијата на меѓународните конвенции на УНЕСКО и на Советот на Европа и инициирање постапки за склучување/потпишување билатерални договори со земји со коишто не се регулирани односите, а особено со држави каде што има иселеништво од Република Македонија.

- Имплементирање на билатералните спогодби во рамките на европрограмативните процеси во прилог на јакнењето на професионалните и институционалните капацитети на културата на Република Македонија при што ќе се води поголема грижа и за проекти со европска димензија.

- Отворање културно-информативни центри во земјите со многубројно иселеништво од Република Македонија, како и во европските центри.

- Меѓународно претставување на Република Македонија во контекст на севкупната меѓународна политика на државата со координирани активности на сите сектори.

- Изработка на стратегија за меѓународно претставување на културата на Република Македонија во странство базирана на вредносни критериуми и анализа за потенцијалните консументи заради комплексно претставување на државата.

- Партиципација на македонски уметници во програмите на реномираните културни настани од типот на „Биенале на ликовната уметност и архитектура“ во Венеција и промоција на културното наследство и на современото творештво во градовите кои се прогласуваат за престолнини на културата.

- Меѓусекторска поддршка на комплексните манифестации кои ја афирмираат културата и уметноста на Република Македонија.

- Годишно претставување на културата на Република Македонија во седиштата на меѓународните организации и актуелизирање на практиката дела на познати автори од Република Македонија да се подаруваат на меѓународните организации.

- Обезбедување поддршка (ПР - агенции) за анимирање на публиката во земјата во која се реализира меѓународното претставување на Република Македонија.

- Кофинансирање со средства од буџетот на Република Македонија за европските проекти кои се дел од програмата „Креативна/творечка Европа 2014-2020“ и давање стручна поддршка во пополнувањето на апликациите од Република Македонија во европските фондови.

- Стабилна, долгорочна и селективна поддршка на традиционалните меѓународни културни манифестиции и проекти во државата (Охридско лето, Струшки вечери на поезијата, Мајски оперски вечери, Интерфест, Фестивал на филмската камера „Браќа Манаки“, Млад отворен театар, Танц-фест Скопје, Охридска ПЕН - Конференција, проектот „Разноликост“ и др.).

- Поттикнување на локалната самоуправа за активно вклучување во реализацијата на програми за меѓународно претставување на Република Македонија.

- Развивање на иницијатива за воведување на манифестија „Балканска престолнина на културата“.

- Развивање на иницијатива, во соработка со градот Скопје, нашиот главен град да се номинира за титулата „Европска престолнина на културата“.

5. ОРГАНИЗАЦИСКИ, ФИНАНСИСКИ И АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА

5.1. ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА НА КУЛТУРАТА

Децентрализацијата обезбедува хармоничен однос меѓу демографскиот, економскиот и културниот развој, како и балансирање на регионалните и локалните културни разлики, разликите меѓу заедниците и разликите меѓу центарот и периферијата.

Децентрализацијата е процес кој кореспондира со современите концепти за развој на културата, особено со плуралистичкиот концепт, во кој локалните заедници стануваат фактор на културниот развој.

Доследното спроведување на децентрализацијата е една од основните претпоставки за темелна реформа во културата¹.

Заложба на Министерството за култура е процесите на децентрализација во културата етапно да продолжат со динамика што е условена од создавањето извornи буџети на општините како предуслов за креирање и за реализација самостојна локална културна политика.

5.2. ДЕМЕТРОПОЛИЗАЦИЈА НА КУЛТУРАТА

Најголемиот број културни настани во Република Македонија се случуваат во неколку поголеми урбани средини, пред сè, во главниот град. Помалите центри, особено руралните населени места, се препуштени на еднолични и аматерски културни збиднувања. За да се надмине јазот меѓу културниот центар и периферијата, од особен интерес за државата е да се зголеми подвигноста на установите и на културните содржини. На тој начин граѓаните ќе имаат порамноправен пристап до врвните културни и уметнички вредности, независно од нивната демографска припадност и местото на живеење.

Со деметрополизацијата се создава и општествен амбиент за поттикнување на креативноста на регионално и на локално ниво во државата.

5.3 ДЕЕТАРИЗАЦИЈА И ДЕКОНЦЕНТРАЦИЈА ВО УПРАВУВАЊЕТО НА КУЛТУРАТА

Концептот на централистичко одлучување во културата во Република Македонија делумно е демократизиран со работата на Советот за култура, составен од

истакнати интелектуалци, уметници и творци од областа на културата и уметноста со коишто министерот за култура се консултира при донесувањето на важни одлуки во врска со програмските активности. Исто така, при селектирањето на проектите од областа на културата и при распределбата на средствата од Буџетот на Република Македонија се ангажираат комисии и надворешни соработници.

Во наредниот период во културата ќе се применуваат механизми на одлучување и управување кои ќе овозможат уште поголема автономија на одлучувачките инстанци. Во тој контекст, во иднина ќе се зголемат надлежностите на Советот за култура, кој освен консултивни, ќе има и одлучувачки надлежности. Исто така, ќе се инсистира на јавно презентирање на проектите, што ќе биде во функција на отчетност и запознавање на пошироката јавност со квалитетот и со ефектите од проектите што се реализирани со средства од Буџетот на Република Македонија. На овој начин ќе се процени културната продукција и на националните установи и на другите субјекти кои реализираат проекти од областа на културата.

Централното одлучување за националните установи може да се премости и преку „делегиран буџет на националните установи“, врз принципот на доделување утврден износ на средства потребни за работа на националните установи. Тие, во согласност со проектираниот средства, самостојно ќе ја програмираат работата на установата. Со ваквиот начин на финансирање, установите ќе добијат целосна автономија, а директорите и кадарот во установите ќе се мотивираат да бараат дополнителни материјални средства (донации, грантови и спонзорства), да остваруваат сопствени приходи преку: нудење квалитетни услуги, приходи од влезници, членарини и аплицирање пред европските и пред другите фондови. Истовремено, ќе се воведат и механизми за следење на ефективноста и ефикасноста на работата на управувачките структури преку склучување менаџерски договори, доставување извештаи за нивната работа и други вредносни критериуми како индикатори за нивната успешност. Законските решенија за избор на директори на националните установи ќе се унапредат преку воведување селективни механизми и мерливи вредносни критериуми кои ќе овозможат транспарентен и непристрасен избор на квалитетни кадри.

5.4. ЈАВНИ ПРИВАТНИ ПАРТНЕРСТВА ВО КУЛТУРАТА И ДРУГИ ПРИВАТНИ ИНИЦИЈАТИВИ

Развојот на современата култура подразбира имплементација на нови форми на соработка меѓу јавниот и приватниот сектор. Јавните приватни партнериства во културата се значаен инструмент за одржливиот развој на културата, а се и во функција на демонополизација на културата. Од особен интерес за развој на културата е да се поддржуваат иницијативите за концесии и јавно приватно партнество во сите сегменти на културното дејствување.

Приватната иницијатива, освен во веќе воспоставените механизми за стимулација во дејностите од областа на културата, ќе се поттикнува и во областа на заштитата на културното наследство, во делот на конзервација и реставрација на културните добра, и тоа преку

¹ Во вкупно 30 општини во Р. Македонија, 49 установи имаат статус на локални установи. Од нив, 28 се домови на културата и установи регистрирани за сценско-уметничката дејност, 13 се библиотеки, 6 се музеи и 2 се зоолошки градини.

субвенција на приватните конзерваторски работилници, атељеа за проектирање и изведување, специјализирани занаетчиски работилници, како и мали претпријатија за производство на градежни материјали за конзервација.

5.5. СОВРЕМЕНА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА КУЛТУРАТА

Техничката и просторната опременост на институциите е еден од предусловите за остварување на квалитетна културна продукција. Министерството за култура ќе продолжи да обезбедува средства за редовно одржување, санирање, опремување и осовременување на постојните објекти, како и за изградба на нови, кои се неопходни за остварување на културата.

Просторните и техничките капацитети на националните установи ќе бидат достапни и за реализирање на проекти на независниот културен сектор.

5.6. НАЦИОНАЛНИТЕ УСТАНОВИ И НИВНАТА УЛОГА ВО СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКА КУЛТУРА

Од стратегиски интерес за културата во Република Македонија е да се направат неопходните трансформации и реорганизации на културниот систем со цел да се имплементираат новите културни политики и развојни приоритети.

Мрежата на националните установи во периодот 2013-2017 година ќе се реформира врз основа на темелни анализи и компаративни истражувања кои јасно ќе ја дефинираат улогата на секоја национална установа од областа на културата во општеството. Исто така, континуирано ќе се врши и процена на работата на националните установи врз основа на научни критериуми.

Во тој контекст, потребно е да се преиспитаат и да се редефинираат следниве аспекти на мрежата на културни установи во Република Македонија:

- функционирањето на театрите во составот на центрите за култура,
- организациската поставеност на заштитата на културното наследство,
- законски предвиденото трансформирање на постојните заводи и музеи во Охрид, Битола, Прилеп, Струмица и во Штип во надлежни установи за заштита на недвижното културно наследство, конзерваторски центри, музеи и други надлежни установи за заштита на движенкото наследство,
- можноста за обединување на постојните центри за култура во Дирекција на центри за култура како координативна национална установа и
- модернизација на центрите за култура со цел да бидат функционални, економични и ефикасни во доближувањето на културата и на уметноста до пошироките социјални слоеви.

5.7. МАНИФЕСТАЦИИ И ФЕСТИВАЛИ ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА

Во Република Македонија се одржуваат голем број фестивали и манифестации финансиирани од Министерството за култура. Во наредниот период, врз осно-

ва на темелна анализа на фестивалската практика во Република Македонија, ќе се направи строга селекција, ревалоризација и, конечно, категоризација на фестивалите и на манифестациите што ќе бидат финансиирани од Министерството за култура. За таквите манифестации ќе се предвидат и повеќегодишни договори за соработка со Министерството за култура.

Преку Министерството за култура ќе се финансираат, парцијално, само оние локални манифестации што имаат интеркултурен карактер, што се во функција на зближување на културните заедници во Република Македонија и афирмираат важни сегменти од културното наследство на Република Македонија.

Селекцијата ќе се врши врз основа на следниве критериуми:

- потврдено реноме на манифестацијата, традиција и континуитет;
- оригиналност на програмската концепција со цел да се избегне дуплирање на културната функција и инфлација на слични програмски содржини;
- придонес во афирмацијата на творештвото од домашните автори;
- меѓународен и регионален карактер на манифестацијата и соодветен програмски концепт (бројност на учесниците и на државите застапени во програмата);
- одгласите за манифестацијата во меѓународните стручни кругови, во медиумите;
- долгочарни ефекти од манифестацијата врз развојот на културата во Република Македонија и
- поврзаност на манифестацијата со соодветна мрежа на меѓународни субјекти (фестивали, конференции, асоцијации).

Во наредниот период за манифестациите „Охридско лето“ и „Струшки вечери на поезијата“ ќе се формираат и посебни совети кои ќе ја дефинираат нивната програма. Во советите ќе партерираат еminentни уметници, добитници на значајни признанија што се доделуваат на манифестациите и слично.

5.8. ФИНАНСИРАЊЕ НА КУЛТУРАТА

Финансирањето на културата е битен предуслов за нејзиното остварување. Од општествен интерес е во идниот период да се настојува да се зголеми процентот на буџетските средства што се издвојуваат за програмски дејности во културата, уметноста и културолошки тести истражувања.

Министерството за култура ќе ја примени законска-та можност за повеќегодишно финансирање на некои проекти од особен интерес.

Неопходно е економската основа и материјалните претпоставки на културниот развој на Република Македонија да се прошируваат и со вонбуџетски извори на финансирање, како, на пример:

- партнерство со локалната самоуправа,
- јавно приватно партнерство,
- развој на креативните индустрии,
- аплицирање со проекти во фондовите на Европската унија и во УНЕСКО,
- спонзорства, грантови и донацији од домашни и од меѓународни фондации и од странските амбасади,
- законски, економски и даночни поволности на донаторите на културни и уметнички дејности,
- издавање под закуп на слободниот простор во установите,
- преориентација на буџетското кон фондоско финансирање,

- создавање мрежи на „пријатели на уметноста“ меѓу домашните и странските компании и

- измена на законската регулатива - членови на управните одбори на националните установи да бидат претставници на релевантни успешни домашни компании и лица со менаџерски способности и искуства.

5.9. ДАНОЧНИ И ЦАРИНСКИ ПОТТИКНУВАЊА ВО КУЛТУРАТА

Поволниот општествен амбиент за развој на културата подразбира јавна и медиумска свест дека културата не е само пасивен потрошувач на буџетски средства, туку придонесува за економскиот и социјалниот развој на државата.

Во претстојниот период е потребно да се преземат сите неопходни мерки за да се создаде поволен амбиент за развој на културата, првенствено преку воведување даночни и царински бенефиции за културата.

Иако во законодавството на Република Македонија постојат законски регулативи за даночни и царински олеснувања за културата, тие сè уште не функционираат како ефикасна економска категорија и сè уште постои сомневање дека даночните олеснувања одат на штета на фискалните приходи на државата. Во периодот 2013-2017 година ќе се преземат неопходни мерки за субјектите (спонзори, донатори) кои вложуваат средства во развојот на културата да добиваат стимултивни даночни привилегии, како и престижна морална сatisфакција (јавни признанија и награди за најуспешните донатори). Во тој контекст, со закон ќе се дефинираат јавниот интерес во културата и критериумите за негово утврдување со што ќе се поедностави административната постапка за даночните олеснувања за спонзорства и донацији во културата. Министерството за култура ќе достави и иницијативи за измена на даночните прописи (за намалување на даночите за културата) и на царинските прописи (за проширување на царинските ослободувања за предмети кои се неопходни за репродукција на културата). Исто така, Министерството за култура ќе предложи и воведување на даночни оптоварувања за субјекти кои промовираат проекти без никакви вредности и естетика.

5.10. ЗАКОНОДАВСТВОТО ВО ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА

Системските законски решенија во областа на културата во Република Македонија претставуваат само општа рамка за функционирање на системот на културата и стимултивна основа за унапредување на културните и на уметничките дејности. Суштински, за развој на културата се неопходни и соодветни законски прописи во областа на работните односи, буџетската и фискалната сфера и локалната самоуправа.

Република Македонија ги усогласува законските регулативи и практики во сферата на културата по примерот на законските обрасци во државите членки на Европската унија.

Министерството за култура ќе ги утврдува облициите за поттикнување и помагање на културата и со посебни краткорочни и долгорочни културни политики. Истовремено, ќе се инсистира на доследна имплементација на законите, особено преку елиминацијата на сите субјективни фактори кои влијаат на имплементацијата.

5.11. КАДРОВСКАТА ПОЛИТИКА ВО КУЛТУРАТА

Законските акти за вработување кадри во областа на културата подразбираат почитување и примена на формално-правните механизми: оглас за вработување и аудиција, реаудиција, тестирање и рецензија, вработување на определено работно време до пет години.

Поради спецификите на културата, правата од работец однос во културата ќе бидат регулирани со системскиот закон за културата.

За да може да се развива и да се осовременува културата, неопходно е да се создадат концепцијски, програмски, материјални и финансиски услови за перманентна обука/тренинг, специјализирање, усвршување, како и подмладување на кадрите во културата.

За таа цел, Министерството за култура ќе соработува со Министерството за образование и наука за да се осовременат облиците на едукација во областа на културата во високото образование (дипломски, постдипломски и докторски студии), како и во научноистражувачката дејност во сферата на културата и уметноста. За остварување на оваа цел, ќе се преземат и неопходни мерки за стипендирање и поддршка на младите талентирани кадри во областа на креативните индустрии, културниот менаџмент и маркетингот.

За да се надмине хроничниот недостиг од специјализиран стручен кадар во областа на непосредната заштита на сите видови културно наследство, неопходно е, во блиска иднина, да се изгради посебна стратегија за формирање и за развој на кадрите за непосредна заштита на културното наследство (тренинзи, семинари, советувања, специјализации, јавно приватно партнество, соработка со домашни и со странски невладини организации, со УНЕСКО итн.).

5.12. ВАЛОРИЗАЦИЈА НА УМЕТНИЧКИОТ И НА СТРУЧНИОТ ТРУД НА ВРАБОТЕНИТЕ ВО ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА

Еден од приоритетите на Министерството за култура е соодветна финансиска валоризација на трудот на творците, уметниците, како и на вработените во установите од областа на културата.

Со цел да се подобрат состојбите во сферата на културата и да се надминат некои диспропорции во валоризацијата на трудот, потребно е да се донесе нов колективен договор за култура со којшто ќе се утврдат критериумите и коефициентите за вреднување на сложеноста на работните места, вложениот труд и резултатите од трудот, а со тоа ќе се утврди и неопходната хиерархија на звањата во културата.

Освен тоа, ќе се преземаат и соодветни законски мерки за давање пополовни услови за стекнување право на пензија на балетските и на другите танцови уметници во Република Македонија во согласност со искуствата во државите членки на ЕУ.

Министерството за култура, имајќи ја предвид комплексноста на културата, ќе иницира и измена на законската регулатива која ќе овозможи, освен уметниците, право на поволности од средствата од Буџетот на Република Македонија (уплата на придонеси за здравствено, пензиско и инвалидско осигурување) да имаат и другите лица што вршат стручни и едукативни работи во културата.

6. АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА РАЗВОЈ НА КУЛТУРАТА ЗА ПЕРИОДОТ 2013 - 2017
ОПШТИ ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ ЗА РАЗВОЈ НА КУЛТУРАТА

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
1 Научен третман на културата како основа за поттикнување на нејзината развојна компонента.	<p>Мерка</p> <p>Склучување на договори со постојните истражувачки институти со цел обезбедување на научни анализи за сите сегменти од областа на културата.</p> <p>Основање на Институт за култура.</p> <p>Очекувани ефекти</p> <p>Планирање на развојот на културата заснован на соодветна методологија, мултидисциплинарни истражувања, факти и интерпретации.</p> <p>Индикатор</p> <p>Културата како дел од развојните процеси на државата.</p> <p>Основан Институт за култура во 2017.</p>		Министерство за култура	1.000.000,00 годишно
1.1 Поттикнување на развојот на културата со сета нејзина комплексност.	<p>Мерка</p> <p>Континуирано зголемување на буџетските средства наменети за финансирање на програмските активности во културата.</p> <p>Очекувани ефекти</p> <p>Нагласена улога на културата како двигател на општествениот развој.</p> <p>Индикатор</p> <p>Учество на културата (програмски активности) во вкупниот буџет на државата со најмалку 1%.</p>	2013-2017	Министерство за култура Министерство за финансии Влада на РМ	Собрание на РМ
1.2	<p>Мерка</p> <p>Изработка на програма со која ќе се обезбеди поголема застапеност на образовни предмети од областа на културата во воститно-образовниот процес.</p> <p>Образована млада популација со профилирана перцепција за културата и со развиена свест за културни, естетски и етички вредности.</p> <p>Индикатор</p> <p>Усвоена програма од страна на Министерство за образование и наука.</p> <p>Воведени нови предмети и методи во усвојувањето на знаењето.</p>	2013	Министерство за култура Совет за култура Совет за македонски јазик Биро за развој на образование и наука.	420.000,00
1.3				

1. 4.	Развивање на навики за културна перцепција кај децата.	Мерка Востановување на циклус програми за децата во програмата на Институциите од областа на културата. Оочекувани ефекти Востановување на систем на културни вредности кај младите. Индикатор Едуцирана млада публика со афинитети за учество во културниот живот.	2013-2017 Министерство за култура национални установи други правни и физички лица	5.000.000,00 годишно
1. 5.	Збогатување на културната понуда за лицата со посебни потреби.	Мерка Посебни програми на националните установи. Оочекувани ефекти Вклучување на лицата со посебни потреби во културниот живот. Индикатор Реализирани најмалку десет програми на годишно ниво.	2013-2017 Министерство за култура национални установи	2.000.000,00 годишно
1. 6	Примена на културниот менаџмент како ресурс за управување во културата.	Мерка Обезбедување средства за стручно усовршување во областа на културниот менаџмент. Оочекувани ефекти Зголемен број на професионално обучен кадар, подигање на професионалното ниво на менаџирање во културата. Индикатор Доделени најмалку пет стипендии на годишно ниво.	2013-2017 Министерство за култура	500.000,00 годишно
1. 7	Поддршка и стимулирање на домашното творештво.	Мерка Континуирано обезбедување на буџетски средства за создавање нови драмски текстови, музички дела од разни формати и кореографски дела од домашни автори. Оочекувани ефекти Збогатување на фондот на национални дела во рамките на целокупното македонско творештво. Можност пошироката публика да се запознае со актуелниот македонски творечки опус. Индикатор Најмалку по две создадени дела на годишно ниво.	2013-2017 Министерство за култура национални установи други правни и физички лица	5.000.000,00 годишно
1. 8	Дигитализација на музичкото, драмското, танцовото и ликовното творештво, како и на пропагандните материјали од реализираните проекти.	Мерка Овластување субјекти со надлежност да формираат бази на податоци кои ќе бидат дел од базата на Институтот за култура. Создадени записи за творештвото, оформени бази на податоци. Индикатор Дигитализиран фонд за научни интерпретации и компаративни културолошки достапен за научни истражувања.	2013-2017 Министерство за култура високообразовни установи национални установи други правни и физички лица	1.200.000,00 годишно

1.9	Унапредување на соработката меѓу јавниот и независниот културен сектор.	Мерка Отстапување на просторот на националните установи за реализација на копродукциски проекти со независниот културен сектор. Очекувани ефекти Зголемен број на копродукции. Индикатор Достапност на независниот културен сектор до инфраструктурните капацитети на националните установи.	Министерство за култура национални установи независен културен сектор 2013-2017	Не се потребни дополнителни финансиски средства
1.10	Иновативност и разновидност во културните случајувања со учество на независниот културен сектор.	Мерка Обезбедување простор и технички предуслови за отворање центар за независниот културен сектор. Утврдување модели за соработка и финансирање на Центарот. Очекувани ефекти Унапређување на соработката меѓу јавниот сектор и независниот културен сектор. Индикатор Обезбедени простор и технички предуслови за реализација на активностите на независниот културен сектор	Министерство за култура nezavisens kulturen sektor 2014	Средствата ќе се утврдат дополнително, во зависност од потребите за функционална преадаптација на просторот
1.11	Поврзување на дијаспората со современите културни текови во РМ.	Мерка Поддршка на програми за промовирање и заштита на македонската култура, јазик и дијалекти во дијаспората. Очекувани ефекти Поголема поврзаност на дијаспората со РМ. Индикатор Реализирани најмалку десет програми на годишно ниво.	Министерство за култура 2013-2017	2.000.000,00 годишно Министерство за нацвршеши работи

ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Цел	Мерки	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
2 Обучен дефицитарен кадар за вршење на непосредна заштита на културното наследство.	2.1 Стипендирање специјализации за дефицитарните кадри во оваа област (музеолошија, конзервација, библиотекарство). Размена на стручен кадар со врвни европски и светски универзитети. Очекувани ефекти Зголемено ниво на стручно оспособено вработени што позитивно ќе се одрази на квалитетот на работењето на институциите. Индикатор Најмалку пет стипендии годишно за дефицитарни стручни кадри од областа.	Мерка Стипендирање специјализации за дефицитарните кадри во оваа област (музеолошија, конзервација, библиотекарство). Размена на стручен кадар со врвни европски и светски универзитети. Очекувани ефекти Зголемено ниво на стручно оспособено вработени што позитивно ќе се одрази на квалитетот на работењето на институциите. Индикатор Најмалку пет стипендии годишно за дефицитарни стручни кадри од областа.	2013-2017	Министерство за култура	500.000,00 годишно
2.2 Завршување на процесот на ревалоризација на културното наследство.	Мерки Донесување програма за ревалоризација на културното наследство. Очекувани ефекти Објективно утврдување на обемот, значењето, категоризацијата, состојбата и режимот на заштита. Обезбедување релевантни податоци за изготвување на заштитно-конзерваторските основи. Обезбедување на податоци за соодветно и балансирано спроведување на заштитата. Индикатор Имплементирана програма преку националните установи за заштита на културното наследство кои се надлежни да вршат ревалоризација на наследството. Завршена ревалоризација на целокупното културно наследство во согласност со законските критериуми.	Мерка Донесување програма за ревалоризација на културното наследство. Очекувани ефекти Објективно утврдување на обемот, значењето, категоризацијата, состојбата и режимот на заштита. Обезбедување релевантни податоци за изготвување на заштитно-конзерваторските основи. Обезбедување на податоци за соодветно и балансирано спроведување на заштитата. Индикатор Имплементирана програма преку националните установи за заштита на културното наследство кои се надлежни да вршат ревалоризација на наследството. Завршена ревалоризација на целокупното културно наследство во согласност со законските критериуми.	2013-2017	Министерство за култура Управа за заштита на културното наследство национални установи	2.000.000,00 годишно
2.3 Валоризација на културното наследство над кое досега не е воспоставена заштита.	Мерки Донесување програма за валоризација на културното наследство над кое не е воспоставена заштита со приоритет на загрозени поединечни добра, споменички целини со нарушен интегритет и археолошки локалитети, збирки на движно културно наследство кои се најгбаат најдвор од фондовите на јавните установи, како и духовно културно наследство на кое му се заканува опасност од исчезнување. Очекувани ефекти Обезбедување релевантни податоци за вкупниот обем на културното наследство по видови. Индикатор Извршена валоризација на културното наследство и воспоставена заштита на голем број добра за кои досега основано се претпоставуваше дека поседуваат својства на културно наследство.	Мерка Донесување програма за валоризација на културното наследство над кое не е воспоставена заштита со приоритет на загрозени поединечни добра, споменички целини со нарушен интегритет и археолошки локалитети, збирки на движно културно наследство кои се најгбаат најдвор од фондовите на јавните установи, како и духовно културно наследство на кое му се заканува опасност од исчезнување. Очекувани ефекти Обезбедување релевантни податоци за вкупниот обем на културното наследство по видови. Индикатор Извршена валоризација на културното наследство и воспоставена заштита на голем број добра за кои досега основано се претпоставуваше дека поседуваат својства на културно наследство.	2013-2017	Министерство за култура Управа за заштита на културното наследство национални установи	1.500.000,00 годишно

<p>2.4</p> <p>Воспоставување на заштитна евидентија на традиционалната народна рурална и урбана архитектура, како и на граѓанска стилска урбана архитектура.</p>	<p>Мерка Донесување програма за заштитна евидентација. Ревизии на евидентите за овој вид културно наследство извршени во периодот меѓу 1975-1990. Очекувани ефекти Засокружен преглед на значајните примероци на традиционалната народна рурална и урбана архитектура, како и на граѓанска стилска урбана архитектура во нашата земја. Обезбедување документирање и проектирање на непосредната заштита на овој вид на наследство. Индикатор Евидентирани 2/3 од постоечката рурална и урбана архитектура.</p>	<p>Ревизии на народна рурална и урбана архитектура, како и на граѓанска стилска урбана архитектура во нашата земја.</p> <p>Најава за заштита на наследство на РМ за 2013-2014 година.</p>	<p>Управа за заштита на културното наследство национални установи тим од стручни лица од областа</p> <p>Управа за заштита на културното наследство национални установи тим од стручни лица од областа</p> <p>Управа за заштита на културното наследство национални установи тим од стручни лица од областа</p>
<p>2.5</p>	<p>Имплементација на нови технологии во унапредувачкото на методологијата на истражувањата и конзервацијата.</p>	<p>Мерка Набавка на современа опрема за вршење на недејствитивни истражувања. Организирање соодветни обуки за нејзино користење и имплементирање Очекувани ефекти Намалување на ризикот од оштетувања во текот на истражувањата Намалување на трошоците од истражувањата. Обучни кадри. Полесна идентификација на нови археолошки локалитети. Индикатор Набавка на еден инструмент годишно.</p>	<p>Министерство за култура</p> <p>Управа за заштита на културното наследство национални установи тим од стручни лица од областа</p> <p>Управа за заштита на културното наследство национални установи тим од стручни лица од областа</p>
<p>2.6</p>	<p>Воспоставување непосредна заштита на културното наследство.</p>	<p>Мерка Програмирање на конзерваторскиот третман на културното наследство во Годишните програми на Министерството за култура. Зачувување на културното наследство во изворна состојба и негово напомашно одржливо користење. Индикатор 2/3 од вкупното евидентирано културно наследство опфатено со конзерваторски третман</p>	<p>Управа за заштита на културно наследство национални установи тим од стручни лица од областа</p> <p>Управа за заштита на културното наследство национални установи тим од стручни лица од областа</p>
<p>2.7</p>	<p>Безбедносна заштита на културното наследство.</p>	<p>Мерки Обезбедување на археолошките локалитети заради спречување диви искутувања. Видеонадзор над културните добра. Преземање мерки за пронаоѓање на извршителите на кражби на културни добра. Спречување на дивите искутувања на археолошките локалитети. Спречување на нелегалната трговија со културни добра. Индикатор Најавлен број на нелегално изнесени културни добра надвор од РМ за 50%.</p>	<p>Министерство за внатрешни работи</p> <p>Царинска Управа на РМ Македонска православна црква Исламска Верска заедница</p> <p>Управа за заштита на културно наследство национални установи тим од стручни лица од областа</p>

<p>2.8.</p> <p>Дигитализација на културното наследство.</p>	<p>Мерка Обучување кадри. Модернизирање на постојната опрема. Очекувани ефекти Обезбедување достапноста, како и функционален систем за современо користење на документацијата и на добрато од различни видови како еден од современите стандарди во пристапот кон заштитата. Индикатор Оформена база на податоци за културното наследство. Дигитализирани сегменти на културното наследство.</p>	<p>2013-2017</p>	<p>Управа за заштита на културното наследство Центар за дигитализација на културното наследство национални установи</p>	<p>1.000.000,00 годишно</p>
<p>2.9</p> <p>Меѓународна афирмација и научна верификација на вредностите на културното наследство на РМ.</p>	<p>Мерка Мерката ќе биде спроведена со имплементација на мерките од Точките од 2.1-2.8 Вмрежување на веќе создадени бази на податоци. Учество на претставници од РМ во надлежните тела на УНЕСКО, ИКРОМ, Совет на Европа и во други меѓународни организации. Активно присуство на меѓународни семинари, научни конференции и собири. Активности за зголемување на бројот на впишани културни добра на листите на светското културно наследство Очекувани ефекти Препознатливост на културното наследство во меѓународни рамки. Научна верификација на културното наследство Индикатор Зголемен број на остварени регионални соработки во областа на заштитата на културното наследство. Впишани културни добра на листите на светско културно наследство. Застапеност во стручна периодика.</p>	<p>2013-2017</p>	<p>Управа за заштита на културното наследство Национална комисија на УНЕСКО национални установи</p>	<p>3.000.000,00 годишно</p>
<p>2.10</p> <p>Развој на културниот туризам.</p>	<p>Мерка Изработка на стратегија за културен туризам, која ќе овозможи соодветна презентација на културното наследство. Очекувани ефекти Зголемено користење на културното наследство како фактор за развој на туризмот во РМ. Индикатор Зголемен број на странски посетители на културните објекти во РМ. Брендирани културни производи.</p>	<p>2013-2017</p>	<p>Министерство за култура Министерство за економија Министерство за транспорт и врски Министерство за животна средина и просторно планирање Министерство за локална самоуправа Секретаријат за Европски прашања тим од стручни лица од областа</p>	<p>350.000,00 за изработка на Стратегија</p>

МУЗЕЈСКА ДЕЈНОСТ

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
3 Востановување постојани поставки во националните музеи.	Мерка Стручно и научно обработување на музејскиот материјал и негово систематизирање и изложување во збирки. Создавање на нови просторни услови и адаптација на постојните. Имплементација на меѓународни стандарди. Очекувани ефекти Промоција и презентација на културното наследство и афирмација на музејската дејност и музеологијата во меѓународни рамки. Индикатор Зголемен број на постојани музејски поставки во Музеите. Зголемен број на посетители.	2013-2017	Министерство за култура Национални установи тим од стручни лица од областа	3.000.000,00 годишно
3.1 Комуникација на музејот со средината во која се наоѓа и развивање на интеракцијата како метод за подигнување на свестта за значењето на културното наследство.	Мерка Основање на Центар за едукација како организациска единица во составот на Музејот на Македонија. Развивање на форми на музејска едукација како современ метод за зголемување на музејската публика. Индикатор Зголемен број на вработени кадри оспособени за развивање на програми за музејска едукација. Зголемен број на музејски посетители.	2013	Министерство за култура Музеј на Македонија	200.000,00
3.2 Осовременување на депоата на Музеите во РМ.	Мерка Приложена на меѓународни стандарди за чување на музејските предмети. Очекувани ефекти Создавање на просторни, техничко-технолошки и безбедносни услови за чување на музејските материјали. Индикатор Најмалку по едно опремено музејско депо годишно.	2013-2017	Министерство за култура Управа за заштита на културното наследство Национални музеи	1.000.000,00 годишно
3.3				

БИБЛИОТЕЧНА ДЕЈНОСТ

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
4 4.1 Развој на читателската публика и етабирање на социјалната улога на книгата.	Модернизација на библиотечниот фонд (актуелен и флексибилно приспособен кон потребите на читателите). Националните библиотеки - центри за промоција на читателската култура Индикатори Зголемување на бројот на позајмени библиотечни изданија. Зголемен број на одржани манифестации за промоција на книгата. Зголемен број на едуцирани корисници за користење на сите бази на податоци на библиотеката.	2013-2017	Министерство за култура НУБ „Св. Климент Охридски“-Скопје Други јавни библиотеки	4.200.000,00 годишно

ДЕЈНОСТ ЗА ЗАШТИТА НА АУДИОВИЗУЕЛНИТЕ ДОБРА

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
5 5.1 Конзерваторски третман и дигитализација на македонското филмско творештво.	Конзерваторски третман на целокупното аудиовизуелно наследство. Изработка на аналогни копии за македонското филмско творештво. Ставање на филмските записи на дигитална подлога. Заштитено аудиовизуелно наследство. Создавање база на податоци за македонското филмско творештво Достапност на македонската филмска продукција за натамошно користење Индикатор Дигитализирани 50% од целокупното македонско филмско творештво.	2013-2017	Министерство за култура Кинотека на Македонија	7.000.000,00 годишно

ЗАШТИТА НА ДУХОВНОТО (НЕМАТЕРИЈАЛНОТО) КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
6	<p>Збогатување на научните сознанија за духовното културно наследство.</p> <p>6.1</p> <p>Мерка</p> <p>Теренски истражувања за идентификација на носители на одредено духовно културно добро (говор, колективна културна меморија, преданија, митови, усно творештво, етнографски и фолклорни добра).</p> <p>Евиденција на најизвирните родени говорители/носители на односен говор / фолклорни добра (наследени и живи дијалекти на македонскиот јазик и на другите јазични матрици во Р.М. Создавање на Национален регистар на заштитени духовни добра и Национален регистар на носители на духовно културно наследство.</p> <p>Очекувани ефекти</p> <p>Духовното културно наследство во функција на развојот на руралниот туризам.</p> <p>Индикатор</p> <p>Зголемен број на впишани културни добра во соодветните евидентции.</p>	<p>Мерка</p> <p>Управа за заштита на културното наследство</p> <p>2013-2017</p>	<p>Управа за заштита на културното наследство</p> <p>500.000,00 годишно</p>	
6.2	<p>Употреба на духовното културно наследство како живо културно наследство</p> <p>Развивање на програми за нечување и популаризација.</p> <p>Едукација преку наставни програми.</p> <p>Развивање на работилници и други креативно-образовни практики.</p> <p>Очекувани ефекти</p> <p>Негување на традицијата.</p> <p>Зголемен број на културни производи кои носат финансиска добивка на државата, носителите, имателите или корисниците на културните добра.</p> <p>Индикатор</p> <p>Заштитено и промовирано културно наследство.</p> <p>Развиени наставни содржини за духовното културно наследство.</p> <p>Зголемено ниво на свесност кај јавноста за зачувување на духовното културно наследство.</p>	<p>Мерка</p> <p>Управа за заштита на културното наследство</p> <p>2013-2017</p>	<p>Министерство за култура</p> <p>Управа за заштита на културното наследство</p> <p>500.000,00 годишно</p>	

ЈАЗИЧНО НАСЛЕДСТВО И ЈАЗИЧНА КУЛТУРА

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
7.1 Актуелизирање и издавање на постојниот Правопис на македонскиот стандарден (литературен) јазик.	<p>Мерка Формирање тим од научни работници - македонисти кои ќе изработат елаборат во кој ќе се образложи потребата од осовременување на Правописот на македонскиот стандарден (литературен) јазик.</p> <p>Доставување на Елаборат до Министерството за образование и наука.</p> <p>Очекувани ефекти Усогласување на правописните правила на македонскиот јазик со потребите што произлегуваат од современиот развој на јазикот и збогатување на јазикот.</p> <p>Индикатор Изработен елаборат. Издаден правопис.</p>	2013	Министерство за култура Совет за македонски јазик Институт за македонски јазик	350.000,00 за изработка на Елаборат

КНИЖЕВНО ТВОРЧЕШТВО И ИЗДАВАЧКА ДЕЈНОСТ

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
8.1 Востановување специјализирано координативно и стручно тело кое ќе ги промовира писателите/авторите, преведувачите, лекторите и книгите	<p>Мерка Основање на Центар, односно Агенција за книга како посебна установа или како организацијска единица во рамките на Министерството за култура.</p> <p>Очекувани ефекти Подобрена состојба во издавачката дејност и поголем пластман на македонските автори во странство. Афирмација на книгата и неизлината културна, образовна, духовна и социјална функција.</p> <p>Индикатор Основана Агенција</p>	2015	Министерство за култура тим од стручни лица од областа	350.000,00 за изработка на Елаборат
8.2 Меѓународна промоција на македонските автори - писатели.	<p>Мерка Посебен конкурс на Министерството за култура за странски издавачи.</p> <p>Поддршка за усовршување на литературни преведувачи од други земји кои преведуваат од македонски јазик.</p> <p>Очекувани ефекти Поддршка на странски издавачи за преводи на дела од македонската литература со високи вредности. Започемен пластиман на македонската книга во странство.</p> <p>Индикатор Објавување на најмалку 20 дела од македонски автори во издание на странски издавачи.</p>	2013-2017	Министерство за култура тим од стручни лица од областа	2.000.000,00 годишно

8.3	Откуп на самостојно реализирани изданија (први изданија).	Мерка Зголемување на буџетските средства за откуп на издадени дела. Очекувани ефекти Развој на издавачката дејност. Создавање квалитетна книжевна продукција. Зголемување на фондот на библиотеките со квалитетни дела. Индикатор Реализиран откуп на најмалку 300 книги годишно.
-----	---	--

ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ, АРХИТЕКТУРА И ДИЗАЈН

9	Цел	Мерка Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
9.1	Подобрување на условите за работа во постојните галерии во националните установи.	Мерка Оспособување на најзначајните галериски простории според меѓународни стандарди. Набавка на професионална опрема. Очекувани ефекти Соодветна презентација на врвни автори од земјата и од странство. Индикатор Најмалку една осовременета галерија годишно.	2013-2017	Министерство за култура национални установи	1.500.000,00 годишно
9.2	Збогатување на ликовниот фонд на националните институции.	Мерка Континуиран откуп на дела. Очекувани ефекти Стимулирање на ликовното творештво и на авторите Индикатор Зголемен број на квалитетни откупени дела.	2013-2017	Министерство за култура национални установи	2.000.000,00 годишно
9.3	Стручна процена на оригиналноста, естетската и културната вредност на делата.	Мерка Пропишување на законски основ за издавање на сертификати. Очекувани ефекти Правна сигурност во областа. Индикатор Воведени сертификати во правниот систем.	2014	Министерство за култура Друштво на ликовни уметници на Македонија високообразовни установи	150.000,00 годишно за работа на стручните лица кои ќе вршат проценка

**МУЗИЧКО ТВОРЧЕШТВО И
МУЗИЧКО-СЦЕНСКА ДЕЈНОСТ**

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
10 Пријасници на Македонски уметници на странски реномирани фестивали и манифестации.	<p>Мерка Поврзување на музичките институции од земјата и од странство.. Потпишување на договори како основа за воспоставување соработка . Очекувани ефекти Интензивирање на меѓународната соработка. Востоставување на речиси процесот во гостувањата. Презентирање на нашите автори и изведувачи на фестивалите и манифестациите кои се членки на европската и на Светската федерација на фестивали. Индикатор Активна партцијализација на нашите уметници во меѓународни културни настани.</p>	2013-2017	Министерство за култура	600.000,00 за годишни котизации и учество на годишни конференции
10.1 Достапност на нотно издаваштво и музичка литература во РМ.	<p>Мерка Отворање на нотен и музички книжевен центар во НУ -Македонска филхармонија (нов објект). Откуп на лиценца од светски издавачки музички кукли. Очекувани ефекти Стимулирање на творештвото. Достапност на нотниот материјал за репродуктивните уметници. Индикатор Етапиран центар за нотно издаваштво.</p>	2016	Министерство за култура Македонска филхармонија	1.500.000,00 за опремување на просторија 3.000.000,00 за набавки на нотен материјал

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
11 Осовременување на театите со соодветна сценска технологија.	<p>Мерка Набавка на опрема. Очекувани ефекти Зголемување на техничко-технологиските капацитети на театрите во функција на збогатување на театарските продукции. Индикатор Осовременети 15 театри за наведениот период.</p>	2013-2015	Министерство за култура национални установи - театри	2013-2014 4.000.000,00 6.000.000,00 2015 7.000.000,00

ФИЛМСКА УМЕТНОСТ И КИНЕМАТОГРАФСКА ДЕЈНОСТ

Цел	Мерки	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носитељ на активноста	Средства
12	Меѓународна афирмација на македонската филмска продукција.	Мерка Континуирана финансиска поддршка на филмско производство. Очекувани ефекти Застаналоста на филмовите на реномираните меѓународни фестивали. Индикатор Освоени меѓународни признатија.	2013-2017	Филмски фонд на РМ филмски продуценти	250.000.000.00 годишно
12.1	Подобрување на условите за меѓународна соработка, како и привлекување на странски филмски продуценти за користење на Република Македонија како локација за снимање.	Мерка Донесување законска регулатива за поттикнување на странски вложувања во филмската и телевизиската продукција во РМ. Очекувани ефекти Развој на општата инвестициска инфраструктура, зголемување на стапката на вработеност, зголемување на глобалната конкурентност во оваа област, како и развој на туризмот и на другите услужни дејности. Индикатор Реализираани странски телевизиски и филмски продукцији во РМ.	2013-2017	Филмски фонд на РМ филмски продуценти	Во зависност од реализациите странски производции во РМ
12.2	Ставање во функција на кино салите при Центрите за култура.	Мерка Набавка на нова дигитална опрема за киноприкажување во Центрите и во Домовите на култура. Очекувани ефекти Прикажување филмови во дигитална форма. Подобрен квалитет на прикажувањето на филмовите. Индикатор 35 дигитализирани киносали. Зголемена посетеност на киносалите.	2013-2017	Филмски фонд на РМ центри за култура	10.000.000.00 годишно
12.3	Создавање на техничка филмска база.	Мерка Набавка на опрема за филмска продукција и постпродукција. Создаден технички и друг вид фондус за филмска продукција и постпродукција. Оспособен кадар за филмска продукција и постпродукција. Етаблирање на систем за рентабилно работење во филмската дејност. Индикатор Создадена техничка база.	2013-2015	Министерство за култура Филмски фонд на РМ	Јавно приватно партнерство
12.4					

МЕЃУНАРОДНА КУЛТУРНА СОРАБОТКА И МЕЃУНАРОДНИ КУЛТУРНИ МАНИФЕСТАЦИИ

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
13 Активно учество на македонските оператори во европските културни мрежки.	<p>Мерки</p> <p>Стручна помош на апликантите во фондовите на ЕУ и во другите фондови.</p> <p>Буџетска поддршка на проектите што добиле средства од ЕУ и од други фондови.</p> <p>Очекувани ефекти</p> <p>Искористување на средствата од фондовите за реализација на проекти од областа на културата</p> <p>Индикатори</p> <p>Реализирани проекти со други културни оператори, фондации и организации.</p>	2013-2017	Министерство за култура	6.000.000,00 годишно
13.1	<p>Мерки</p> <p>Изработка на стратегија за меѓународна презентација и квалиитетно меѓународно претставување во странство, базирана врз анализа на потребите и дефинирање на критериумите за селективност.</p> <p>Изработка на креативен промотивен мултимедијален проект кој ќе ги презентира синтетички традиционалните и модерните обележја на македонската култура.</p> <p>Годишно претставување во седиштето на меѓународните организации</p>	2013	Министерство за култура	10.000.000,00 годишно
13.2	<p>Мерки</p> <p>Препознатливост на културата на РМ во меѓународен контекст.</p> <p>Отворање можности за меѓународна соработка.</p> <p>Индикатори</p> <p>Три комплексни претставувања на македонската култура годишно.</p>		Министерство за надворешни работи	тим од стручни лица од областа

ОРГАНИЗАЦИСКИ, ФИНАНСИСКИ И АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА

Цел	Мерки, очекувани ефекти и индикатори	Рок на реализација	Носител на активноста	Средства
14.1 Јасно позиционирање на улогата и на придонесот на секоја национална установа во остварувањето на културата.	<p>Мерка Изработка на анализа која ќе ја почира функционалноста на установите во областа на културата. Изработка на програма или стратегија за реобликување на мрежата на националните установи.</p> <p>Очекувани ефекти Редфинирање на улогата на националните установи во современата култура.</p> <p>Индикатори Ревидирана мрежа на национални установи во согласност со потребите на културата.</p>	2014	Министерство за култура Совет за култура високо образовни установи национални установи	350.000,00 за изработка на анализа
14.2 Соодветно и балансирано вреднување на трудот на вработените во институциите од областа на културата.	<p>Мерка Донесување на нов колективен договор, селективност при вработувањето на кадрите врз основа на јасни критериуми.</p> <p>Доследна примена на законото за аудиција и реаудиција и за тестирање и речензија како основа за засновање на работен однос во национална установа и прераспределување на кадрите.</p> <p>Правило на засновање на работен однос на определено работно време во театри и музичките установи.</p> <p>Очекувани ефекти Соответна вализоризација на трудот на вработените во установите од областа на културата</p> <p>Индикатор Екипираност на институциите со квалитетни кадри.</p> <p>Донесен колективен договор</p>	2013-2017	Министерство за култура Синдикат за образование наука и култура национални установи	70.000.000,00 до крајот на 2017
14.3 Унапредување на состојбите во областа на културата.	<p>Мерка Донесување на нов системски пропис од областа на културата во кој ќе се имплементираат целите од Стратегијата за декоцентрација во управувањето со културата, делегиран буџет на националните установи итн.</p> <p>Донесување на нов закон за аудиовизуелната дејност.</p> <p>Донесување на нов закон за издаваштвото.</p> <p>Измена на законодавството во областа на културата.</p> <p>Очекувани ефекти Современа правна рамка за остварување на културата усогласена со европските практики.</p> <p>Индикатор Донесени закони</p>	2013	Министерство за култура	350.000,00 (за надворешни соработници)

Оваа стратегија влегува во сила осмистот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-509/1
24 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Велчаноски, с.р.

ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

595.

Врз основа на член 31 став (2) точка 1, а во врска со член 35 став (1) и член 33 став (1) точка 85) од Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ бр.40/06, 136/08, 148/08, 155/08, 163/08, 44/11, 51/11, 54/11 и 142/12) и 16 од Законот за територијална организација на локалната самоуправа во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.55/04, 12/05, 98/08 и 106/08) Државната изборна комисија на седницата одржана на 24.01.2013 година, Државната изборна комисија донесе

ОДЛУКА

ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ, ЧЛЕНОВИ И НИВНИ ЗАМЕНИЦИ НА ОПШТИНСКАТА ИЗБОРНА КОМИСИЈА КИЧЕВО

I.

Се формира Општинска изборна комисија Кичево со седиште во Општина Кичево во следниот состав:

За претседател на Општинската изборна комисија КИЧЕВО се избира:

ЛАТИФЕ БАЈРАМИ , вработена во Биро за развој на образованието.

За заменик претседател на Општинската изборна комисија КИЧЕВО се избираат :

ЕМАНУЕЛА САРАФИЛОСКА, вработена во Собрание на Република Македонија .

За член на Општинската изборна комисија КИЧЕВО се избираат:

ФЛУТУРА ЛАЗАМИ, вработена во Секретаријат за европски прашања .

ЛУЛВЕРИМ ИСМАИЛИ, вработена во Секретаријат за спроведување на рамковниот договор .

СВЕТО ВАСИЛЕСКИ, вработена во Министерство за животна средина, просторно планирање и води .

ИРЕНА СТЕПАНОСКА, вработена во Министерство за финансии .

За заменик член на Општинската изборна комисија КИЧЕВО се избираат :

КАДИШЕ САДИКУ, вработена во Секретаријат за спроведување на рамковниот договор .

ШЕФКИ ЈАШАРИ , вработена во Секретаријат за спроведување на рамковниот договор .

ДРАГАН КАРАНФИЛОСКИ , вработена во Град Скопје .

РИСТЕ ЛАЗАРОВСКИ, вработена во Општина Другово.

Мандатот на претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици на Општинската изборна комисија изнесува 5 (пет) години.

II.

Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука, а по сила на закон, престанува да важи Одлуката за формирање на општинска изборна комисија Кичево („Службен весник на Република Македонија“ бр. 60/11, 65/11, 67/11 и 72/11), број 10-1861/1 од 04.06.2011 година и број 10-810/6 од 04.11.2011 година.

III.

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“ и на интернет страницата на Државна изборна комисија.

ПРАВНА ПОУКА: Против оваа одлука, согласно член 18 став 3 од Изборниот законик, лицето избрано за претседател, заменик претседател, членови или нивни заменици на општинските изборни комисии имаат право да поднесат Изјава за неприфаќање на именувањето.

Изјавата за неприфаќање се поднесува до Државната изборна комисија, во рок од 48 часа, сметано од денот на објавувањето на оваа одлука во Службен весник на Република Македонија.

Доставувањето на Изјавата преку пошта не е дозволено.

Решението на Државната изборна комисија е конечното.

Бр. 07 – 331/1
25 јануари 2013 година

Државна изборна комисија,

Претседател,

Борис Кондарко, с.р.

596.

Врз основа на член 31 став (2) точка 1 а во врска со членовите 35 став (1) и 33 став (1) точка 85) од Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ бр.40/06, 136/08, 148/08, 155/08, 163/08, 44/11, 51/11, 54/11 и 142/12), Државната изборна комисија на седницата одржана на 24.01.2013 година, Државната изборна комисија донесе

ОДЛУКА

ЗА ИМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ, ЧЛЕНОВИ И НИВНИ ЗАМЕНИЦИ НА ИЗБОРНА КОМИСИЈА НА ГРАД СКОПЈЕ

I.

Во Одлуката за именување претседател, членови и нивни заменици на Изборна комисија на град Скопје („Службен весник на Република Македонија“ бр. 77/12), се вршат следните изменувања и дополнување и тоа:

1. Во составот на Изборна комисија на град Скопје заменик претседателот ИЛИЈАЗ САБРИУ, вработен во Министерство за надворешни работи се разрешува.

За заменик претседател се именува ЙМЕР РЕЦЕПИ вработен во Секретаријат за спроведување на рамковниот договор.

2. Во составот на Изборна комисија на град Скопје членот ГУЛША НЕБИ, вработена во Секретаријатот за спроведување на рамковниот договор, се разрешува .

За член се именува АЈЛА ФЕТАИ вработена во Општина Чаир.

II.

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“ и на интернет страницата на Државна изборна комисија.

ПРАВНА ПОУКА: Против оваа одлука, согласно член 18 став 3 од Изборниот законик, лицето избрано за претседател, заменик претседател, членови или нивни заменици на општинските изборни комисии имаат право да поднесат Изјава за неприфаќање на именувањето.

За претседател се именува ЕМИЛИЈА АНДОВСКА вработена во Министерство за образование и наука.

13. Во составот на Општинската изборна комисија Велес членот ВАСКА КОСИЌ, вработен во Биро за развој на образованието, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ЛИЛИ ВЕЛКОВСКА вработена во Општина Велес.

14. Во составот на Општинската изборна комисија Берово претседателот МЕТОДИ ВЕЗЕНКОВСКИ, вработена во Министерство за образование и наука, СЕ РАЗРЕШУВА.

За претседател се именува ЉУБЧО МЕХАНЦИСКИ вработен во Министерство за труд и социјална политика.

15. Во составот на Општинската изборна комисија Ресен заменик претседател СЕВАЛЈ БАХТИЈАР, вработен во СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА РАМКОВНИОТ ДОГОВОР СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик претседател се именува ФАТИМЕ ДЕМИРИ вработена во Министерство за економија.

16. Во составот на Општинската изборна комисија Ресен, членот НЕВЕНКА ЧОНЕВСКА, вработена во ОПШТИНА РЕСЕН, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ВЕРА ИВАНОВСКА вработена во Министерство за економија.

17. Во составот на Општинската изборна комисија Карпош членот ЕМИЛИЈА БОРИСАВЛЕВИЌ вработена во Секретаријат за европски прашања, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ИВАНА ЧЕСМАЦИСКА вработена во Министерство за економија.

18. Во составот на Општинската изборна комисија Карпош заменик членот МАРТИН КОСТОВСКИ, вработен во МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува ДЕЈАН АНДРЕЕВ вработен во Агенција за храна и ветеринарство на Република Македонија.

19. Во составот на Општинската изборна комисија Неготино членот ИЛИЈА ВЕЛЈАНОВ вработен во Општина Неготино, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува РИСТЕ ТАШЕВ вработен во Општина Неготино.

20. Во составот на Општинската изборна комисија Богданци заменик членот ВЕНЕРА ЗЕЛЕВА (ВАНЕВА), вработена во Општина Богданци, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува ЖАКЛИНА ПОП ИЛИЕВА вработена во Управа за водење матични книзи.

21. Во составот на Општинската изборна комисија Шуто Оризари заменик претседателот СЛАВКО ЛАЗОВСКИ, вработен во МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик претседател се именува ЗОРАН ДИМИТРОВСКИ вработена во Управа за хидрометролошки работи.

22. Во составот на Општинската изборна комисија Новаци членот ОЛИВЕРА НЕЧАКОВСКА вработена во КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува МИРЈАНА КУЗМАНОВСКА вработена во Општина Новаци.

23. Во составот на Општинската изборна комисија Чешиново Облешево заменик членот ЈОРДАН МИТЕВСКИ вработен во Општина Кочани, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува БОРЧЕ САНДЕВ вработен во Општина Чешиново Облешево.

24. Во составот на Општинската изборна комисија Чешиново Облешево заменик претседателот СТАНКА АНГЕЛОВА, вработен во Министерство за економија, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик претседател се именува ДАНИЕЛ ТRENЧОВ вработен во Дирекција за безбедност на класифицирани информации - Штип.

25. Во составот на Општинската изборна комисија Струмица заменик членот ТАЊА КРСТЕВСКА вработена во Државен архив на Република Македонија, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува ЕВГЕНИЈА ГРАМАТИКОВА вработена во Општина Струмица.

26. Во составот на Општинската изборна комисија Радовиш членот МИЛЕ МАНЧЕВ, вработен во Општина Радовиш СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ГОЦЕ ТРАЈАНОВ вработен во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство.

27. Во составот на Општинската изборна комисија Сопиште, заменик членот НАТАЛИЈА ДОНОВСКА, вработена во МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува МАРИНА МИЛОШЕВСКА вработена во МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА.

28. Во составот на Општинската изборна комисија Штип заменик членот ПАНЧЕ КРАЛЕВ вработен во Генерален секретаријат на владата на Република Македонија, СЕ РАЗРЕШУВА.

За претседател се именува АЛЕКСАНДАР КАРАНФИЛОВСКИ вработен во Управа за хидрометролошки работи.

29. Во составот на Општинската изборна комисија Кочани претседателот МИРЈАНА АТАНАСОВА, вработен во Општина Кочани, СЕ РАЗРЕШУВА.

За претседател се именува ИРИНА ХАЦИЕВА вработена во Општина Кочани.

30. Во составот на Општинската изборна комисија Демир Капија заменик членот КОСТАДИН МАЛЕВ, вработена во Министерство за земјоделство шумарство и водостопанство се разрешува.

За заменик член се именува ПАВЛЕ ДИМОВСКИ вработен во Општина Демир Капија.

31. Во составот на Општинската изборна комисија Куманово заменик претседателот ФЛОРИМ РЕДЕПИ вработен во Секретаријат за спроведување на Рамковниот договор, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик претседател се именува ЏАВИТ АЈДИНИ вработен во Секретаријат за спроведување на Рамковниот договор.

32. Во составот на Општинската изборна комисија Петровец членот АЦО ЈАНЕВСКИ , вработен во Министерство за труд и социјална политика, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ЗОРАН ВЕЛКОВСКИ вработен во Општина Петровец.

33. Во составот на Општинската изборна комисија Прилеп, членот МАРИНА ТОЦЕВА (СПАСОВСКА), вработена во СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ЈАСМИНКА ГУРЧИНОСКА - ШИШЕВСКА вработена во Агенција за храна и ветеринарство.

34. Во составот на Општинската изборна комисија Сарај членот РАБИЈЕ СЕЛМАНИ,вработена во Секретаријат за спроведување на Рамковен договор се разрешува.

За член се именува ХУЗРИЈЕ МУРАТИ вработена во Министерство за култура.

35. Во составот на Општинската изборна комисија Битола, заменик членот ДЕЈАН КРСТАНОВ вработен во Агенција за управување со одземен имот, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува АЦО КИМОВСКИ вработена во Државен архив на Република Македонија.

36. Во составот на Општинската изборна комисија Долнени, членот АДНАН ИБРАИМИ, вработен во Секретаријатот за спроведување на рамковен договор, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува САМИ МЕРСИМИ вработен во Секретаријат за спроведување на рамковниот договор.

37. Во составот на Општинската изборна комисија Долнени, заменик членот ЈЕЛИС САДУЛОСКА вработена во Секретаријатот за спроведување на рамковен договор, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик членот се именува АЈША МУАРЕМОСКА – ТОПАЛОСКА вработена во Општина Долнени.

38. Во составот на Општинската изборна комисија Центар, членот МИРЈАНА МИТЕВСКА, вработена во Градот Скопје, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ЛАРИСА КИТАНОВ - АЦЕВСКА вработена во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство.

39. Во составот на Општинската изборна комисија Центар, заменик членот ГЕОРГИ ХАЦИВАСКОВ, вработен во Министерство за транспорт и врски, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува ВЛАТКО СТАНКОВСКИ вработена во Министерство за надворешни работи.

40. Во составот на Општинската изборна комисија Врапчиште, членот МЕНСУР ЗЕНУНИ, член на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ЕЈУП ЈАЈА вработен во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство.

41. Во составот на Општинската изборна комисија Маврово и Ростуша, заменик членот Душица Стојчева, вработена во општина Зелениково, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува ЕЛВИРА ЕЈУПИ вработена во Општина Маврово и Ростуша.

42. Во составот на Општинската изборна комисија Бутел, заменик претседателот БЕСА ГРУБИ, вработена во Министерство за образование и наука, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик претседател се именува АЈТЕН ИБРАИМИ вработена во Комисија за заштита на правото за слободен пристап до информации.

43. Во составот на Општинската изборна комисија Аеродром, членот САЊА ТРАЈАНОВСКА, вработена во Министерство за труд и социјална политика, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува НАДА ШУТИНОСКА вработена во Министерство за финансии.

44. Во составот на Општинската изборна комисија Чайр, заменик претседателот Даниела Брајковска, вработена во Министерство за надворешни работи, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик претседателот се именува ВЕРА РИСТОВСКА вработена во Министерство за труд и социјална политика.

45 . Во составот на Општинската изборна комисија Кочани, член Иван Алексиев, вработена во Министерство за култура, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува ЗОРАН ЈАЌИМОСКИ вработен во Генерален секретаријат на Владата на Република Македонија.

46 . Во составот на Општинската изборна комисија Новаци, член Оливера Нечаковска, вработена во Комисија за заштита на конкуренцијата, СЕ РАЗРЕШУВА.

За член се именува МИРЈАНА КУЗМАНОВСКА вработена во Општина Новаци.

47 . Во составот на Општинската изборна комисија Маврово и Ростуша, заменик член Душан Гогошки, вработен во Министерство за финансии, СЕ РАЗРЕШУВА.

За заменик член се именува СЛОБОДАН ЛАЈКОСКИ вработен во Општина Маврово и Ростуша .

48. Во составот на Општинската изборна комисија Долнени за заменик член се именува ИВАН НИНЕСКИ вработен во Министерство за информатичко општество и администрација.

49. Во составот на Општинската изборна комисија Могила за претседател се именува РИСТЕ ПРОЛЧЕВСКИ вработен во Генерален секретаријат на Владата на Република Македонија.

50. Во составот на Општинската изборна комисија Новаци за член се именува ЉУПЧО МОЈСОВСКИ вработен во Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството Битола.

51. Во составот на Општинската изборна комисија Новаци за член се именува БОНЕ МАЛАКОВСКИ вработен во Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството Битола.

52. Во составот на Општинската изборна комисија Зелениково за член се именува ЏЕВЦЕТ ФЕРАТИ вработен во Секретаријат за спроведување на рамковниот договор.

53. Во составот на Општинската изборна комисија Кисела Вода за заменик претседател се именува СОФИЈА СПАСОВСКА вработена во Министерство за труд и социјална политика.

Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука, а по сила на закон, престануваат да важат Одлуката за формирање на општинска изборна комисија Вранештица, Одлуката за формирање на општинска изборна комисија Другово, Одлуката за формирање на општинска изборна комисија Кичево, Одлуката за формирање на општинска изборна комисија Зајас и Одлуката за формирање на општинска изборна комисија Осломеј.

II.

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“ и на интернет страницата на Државна изборна комисија.

ПРАВНА ПОУКА: Против оваа одлука, согласно член 18 став 3 од Изборниот законик, лицето избрано за претседател, заменик претседател, членови или нивни заменици на општинските изборни комисии имаат право да поднесат Изјава за неприфаќање на именувањето.

Изјавата за неприфаќање се поднесува до Државната изборна комисија, во рок од 48 часа, сметано од денот на објавувањето на оваа одлука во Службен весник на Република Македонија.

Доставувањето на Изјавата преку пошта не е дозволено.

Решението на Државната изборна комисија е конечно.

Бр. 07 – 333/1
25 јануари 2013 година

Скопје

Државна изборна комисија,
Претседател,
Борис Кондарко, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

598.

Врз основа на член 145-а став (3) од Законот за игрите на среќа и за забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/11, 51/11, 148/11, 74/12 и 171/12), министерот за финансии, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА СЕРВИСНАТА КНИШКА ЗА АВТОМАТИТЕ ЗА ИГРИ НА СРЕЌА

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на сервисната книшка за автоматите за игри на среќа.

Член 2

Сервисната книшка е со правоаголна форма во А4 формат корица од тврд картон во сина боја и меѓусебно поврзани внатрешни страници.

Член 3

Предната страна на корицата на сервисната книшка содржи: име и лого на фирмата, во средишниот дел називот на книшката, тип на автоматот, верзија, серијски број, автомат клуб, реден број на автоматот и инвентарен број.

Страниците на сервисната книшка ги содржат следните податоци: датум и време, пломба број, состојба на електронските бројачи пред сервис, состојба на електронските бројачи по сервис, опис на дефектот, вградените резервни делови, потпис на сервисерот и потпис на одговорното лице во правното лице.

Формата и содржината на сервисната книшка е дадена во Прилог кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 20 - 42917/3-12

17 јануари 2013 година

Скопје

Министер за финансии,
м-р **Зоран Ставрески, с.р.**

ПРИЛОГ

Име и лого на фирмата

СЕРВИСНА КНИШКА ЗА АВТОМАТ ЗА ИГРИ НА СРЕЌА

ТИП НА АВТОМАТОТ _____

ВЕРЗИЈА _____

СЕРИСКИ БРОЈ _____

АВТОМАТ КЛУБ _____

РЕДЕН БРОЈ НА АВТОМАТОТ _____

ИНВЕНТАРЕН БРОЈ _____

ДАТУМ _____

ВРЕМЕ _____

ПЛОМБА БРОЈ _____

ПРЕД СЕРВИС

ЕЛЕКТРОНСКИ БРОЈАЧИ

TOTAL IN

МЕН. BET

TOTAL OUT

МЕН. WIN

TOTAL IN-OUT

МЕН. HANDPAY

TOTAL BET

МЕН. BILLS

TOTAL WON

МЕХАНИЧКИ БРОЈАЧИ

ПО СЕРВИС

ЕЛЕКТРОНСКИ БРОЈАЧИ

TOTAL IN

МЕН. BET

TOTAL OUT

МЕН. WIN

TOTAL IN-OUT

МЕН. HANDPAY

TOTAL BET

МЕН. BILLS

TOTAL WON

МЕХАНИЧКИ БРОЈАЧИ

ОПИС НА ДЕФЕКТОТ _____

Ред. Бр.

ВГРАДЕНИ РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ДЕФЕКТ РЕШЕН НЕРЕШЕН

СЕРВИСЕР

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ ВО ПРАВНОТО ЛИЦЕ

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

599.

Врз основа на член 35 став 2 од Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/09, 36/11, 51/11 и 166/12), министерот за труд и социјална политика донесе

ПРАВИЛНИК

ЗА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА ИЗБОР НА ЗГРИЖУВАЧКО СЕМЕЈСТВО, ВИДОТ И БРОЈОТ НА КОРИСНИЦИТЕ КОИ МОЖАТ ДА СЕ СМЕСТАТ ВО ЕДНО ЗГРИЖУВАЧКО СЕМЕЈСТВО И ВИДОТ И ОБЕМОТ НА УСЛУГИТЕ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ШТО МУ СЕ ОБЕЗБЕДУВААТ НА СМЕСТЕНОТО ЛИЦЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат критериумите за избор на згрижувачко семејство, видот и бројот на корисниците кои можат да се сместат во едно згрижувачко семејство и видот и обемот на услугите од социјална заштита што му се обезбедуваат на сместеното лице.

Член 2

Критериуми за избор на згрижувачко семејство кои се однесуваат на згрижувачите се:

- возраст;
- степен на образование;
- здравствена состојба;
- подобност;
- материјални услови, и
- станбени услови.

Член 3

Згрижувач може да биде лице на возраст од 18 до 65 години возраст кое има успешно завршена обука за згрижувачи.

Во случај кога се сместува дете во згрижувачко семејство, старосната разлика помеѓу згрижувачот и згриженото дете треба да е помала и приближна на природен однос родител дете, но не помала од 18 години, ниту поголема од 50 години.

По исклучок од став 1 на овој член, доколку детето кое е згрижено во згрижувачкото семејство е постаро од 16 години, а згрижувачот наполнил 65 години возраст, сместувањето во згрижувачкото семејство може да продолжи до полнолетството на детето, односно до завршување на средно образование, врз основа на наод и мислење на стручниот тим на центарот за социјална работа.

Член 4

Згрижувач може да биде лице кое има завршено најмалку основно образование.

При изборот на згрижувачко семејство, се зема во предвид највисокиот степен на образование на подносителот на барањето или на полнолетните членови на семејството.

Член 5

При изборот на згрижувачко семејство, се зема во предвид општата здравствена состојба на подносителот на барањето и на сите членови на семејството, која се докажува со потврда од матичен лекар.

Член 6

При изборот на згрижувачко семејство, се зема во предвид подобноста на подносителот на барањето и на сите членови на семејството, и тоа:

- подготвеноста за згрижување на лице во семејството, преку утврдување на мотивите за згрижување на лице, ставовите во однос на згрижување лица во семејството и спремноста за згрижување на лице
- структурата на личноста во поглед на личните ставови, способности, интереси и емоции;
- квалитетот на партниските односи во поглед на меѓусебната комуникација, доколку згрижувачката дејност ја врши брачен пар;
- квалитетот на извршување на родителското право кон сопствените деца;
- квалитетот на релациите со поширокото семејство и пошироката работна, воспитна и животна средина и
- начинот на живеење и организирање на слободното време.

Член 7

При изборот на згрижувачко семејство, се земаат во предвид материјалните услови на семејството.

Згрижувач може да биде лице чии приходи заедно со приходите од сите членови на семејството, остварени по сите основи во последните три месеци пред поднесување на барањето се поголеми од утврдениот износ на правото на социјална парична помош.

Член 8

Згрижувачкото семејство треба да има обезбеден станбени простор.

Станбениот простор и опремата во згрижувачкото семејство треба да одговара на просечна опременост на стан на семејство, согласно бројот на членовите во семејството.

Станбениот простор за сместеното лице во згрижувачкото семејство, треба да овозможува заеднички живот на лицето и членовите на згрижувачкото семејство.

Структурата и површината на станбениот простор треба да ги задоволи потребите на сите членови во семејството во поглед на адекватен дневен престој, простор за спиење, бања, кујна и трпезарија.

Станбениот простор на згрижувачкото семејство треба:

1. да се наоѓа во населено место или во негова близина;
2. да е приклучен на електрична, водоводна, канализациска мрежа, а по можност да има телефон за контакт;
3. да има обезбедено греенje;
4. собата во која престојува лицето да биде опремена согласно возрастта, специфичните потреби и интересите на сместеното лице, и
5. просторот за лицето со телесна попреченост во развојот треба да биде прилагоден согласно неговите потреби во однос на леглото, опремата, помагалата и сл.

Член 9

Видот и бројот на корисниците кои се сместуваат во згрижувачко семејство, зависи од индивидуалните потреби на корисникот, неговата возраст и потребите за згрижување, условите и можностите за грижа во згрижувачкото семејство.

Во едно згрижувачко семејство може да бидат згрижени најмногу:

- пет деца без родители или родителска грижа;
- едно дете со воспитно-социјални проблеми (занемарено, злоупотребено и социјално необезбедено дете) или дете жртва на семејно насилиство;
- едно дете, малолетен сторител на кривично дело или прекршок;
- две лица со умерени и тешки пречки во менталниот развој;
- едно лице со најтешки пречки во менталниот развој;
- две лица со трајна телесна попреченост, возрасни лица со телесна попреченост и лица со пречки во менталниот развој, кои не се во состојба сами да се грижат за себе, и
- три стари лица.

По исклучок од став 1 на овој член во едно згрижувачко семејство можат да бидат сместени најмногу пет лица, ако истите се браќа и сестри.

Член 10

Видот и обемот на услугите кои се обезбедуваат на згриженото лице, зависат од индивидуалните потреби на лицето згрижено во семејството.

Згрижувачкото семејство на лицето сместено кај него, треба да му обезбеди: сместување и згрижување, нега, општа и лична хигиена, исхрана, неопходна облека и обувки, грижа за здравјето, одржување на редовни контакти со родителот, односно други блиски роднини согласно решението на надлежниот центар за социјал-

на работа, задоволување на културните, забавните и рекреативните потреби, почитувајќи ја етничката припадност и верските обичаи на сместеното лице.

Згрижувачкото семејство за секое сместено малолетно лице покрај обезбедувањето на основните потреби, се грижи за неговиот развој, воспитание и образование и во соработка со надлежниот центар за социјална работа обезбедува потребен училиштен прибор согласно потребите и интересите на корисникот.

Член 11

Дете жртва на семејно насилиство, дете со воспитно-социјални проблеми, малолетен сторител на кривично дело или прекршок, дете или лице со попреченост, како и старо лице, може да се згрижи во згрижувачко семејство, кое поминало посебна обука за згрижување на вакви лица.

Член 12

Ако е утврдена потреба од итно згрижување на лице или дете кое е грубо занемарено или злоупотребено, или пак, кога родителот/старателот е спречен да се грижи за детето поради болест или смрт, лицето или детето првично се згрижува во згрижувачко семејство кое дало согласност за интервентно сместување на лице или дете.

Член 13

Дете или лице со развојни или здравствени проблеми, кое живее во биолошкото семејство или во згрижувачко семејство, заради превенирање на кризни ситуации и зачувување на капацитетот на семејството, согласно со неговите потреби може да биде привремено згрижено во друго згрижувачко семејство.

Член 14

Со денот на влегување во сила на овој правилник, престанува да важи Правилникот за критериумите за избор на згрижувачко семејство, видот и бројот на корисниците кои можат да се сместат во едно згрижувачко семејство и видот и обемот на услугите од социјална заштита што му се обезбедуваат на сместеното лице заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/10).

Член 15

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10 - 318/1

14 јануари 2013 година

Скопје

Министер,

Спиро Ристовски, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

600.

Врз основа на член 117 став (3) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр.157/10, 53/11 и 1/12), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство донесе

ПРАВИЛНИК ЗА БАРАЊАТА ВО ОДНОС НА КВАЛИТЕТОТ НА ОСВЕЖИТЕЛНИТЕ БЕЗАЛКОХОЛНИ ПИЈАЛОЦИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат барањата во однос на класификација, категоризација и називи на храната, физички, хемиски, физичко-хемиски и сензорни карактеристики и состав на храната од аспект на квалитет, физичко-хемиски и сензорни карактеристики и видот и количеството на сировини, адитиви и други материји кои се употребуваат во производството и преработката на храна од аспект на квалитет како и методи на земање на мостри и аналитички методи на контрола на квалитетот на храната и посебните барања за пакување и означување на освежителните безалкохолни пијалоци.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење :

1) „Освежителните безалкохолни пијалоци“ се производи добиени со посебна технолошка постапка од вода за пиење или природна минерална вода или природна изворска вода, во кои може да се додаваат ароми, шекери, засладувачи, хидролизати од скроб, овашен сок, концентриран овошен сок, сок од овошје, растителни екстракти, екстракти од овошје, екстракти од чај, жита и производи од жита, соја и производи од соја, хмель и производи од хмель, сурутка и други намирници, со или без додавање на јаглероден диоксид, минерални соли и витамини.

2) „Освежителен безалкохолен пијалок со овошен сок“ е производ кој во својот состав покрај состојките кои се дадени во точка 1) од овој став имаат одредена содржина на овошен сок.

3) „Вода со арома“ е производ добиен од природни минерални води, природни изворски води или пакувани води со додавање на соодветна арома.

4) „Сода вода“ е производ добиен со директна импрегнација на вода за пиење со јаглероден диоксид.

5) „Сируп“ е производ кој е наменет за производство или подготвување на освежителни безалкохолни пијалоци со вискозна структура добиен по пат на соодветна технолошка постапка од состојките дадени во точка 1) од овој став.

6) „Прашоци и пастили“ се производи кои се наменети за приготвување на освежителни безалкохолни пијалоци со чие растворување во вода со или без додаток на шекер или засладувач, согласно упатството дадено од производителот на означувањето, при што се добиваат освежителни безалкохолни пијалоци кои ги исполнуваат барањата за квалитет кои се пропишани со овој правилник.

7) „Освежителен безалкохолен пијалок со минерални соли“ е производ кој се произведува од состојките дадени во точка 1) од овој став со додаток на минерални соли и треба да ги исполнува барањата од член 16 точките 1), 2) и 3) од овој правилник.

8) „Ладен чај“ е производ кој се произведува од состојките од точка 1) од овој став и треба да ги исполнува барањата од член 7 точките 1) и 3) од овој правилник.

Член 3

(1) За производите за кои со овој правилник не се пропишани барањата за квалитет, се применуваат барањата кои се однесуваат на групата сродни производи.

(2) За производите од став (1) на овој член, како и за производите за кои тоа со овој правилник е изречно предвидено, производителот изготвува производствена спецификација.

(3) Производствената спецификација треба да содржи краток опис на технолошкиот процес на производство за производот, основните барања за квалитет, извештај од извршеното хемиско испитување, како и податоци од означувањето кое треба да е во согласност со Правилникот за начинот на означувањето на храната.

Член 4

Производите од овој правилник може да се пуштат во промет само во оригинално пакување.

Член 5

(1) Производите кои се ставаат во промет во оригинално пакување треба да бидат означени согласно Правилникот за начинот на означувањето на храната.

(2) Во производството и преработката на освежителните безалкохолни пијалоци може да се додаваат адитиви во количини согласно Правилникот за адитиви што може да се употребуваат за производство на храна.

(3) При производството, операторот со храна треба да ги исполнува општите барања за хигиена на храната согласно Правилник за општите барања за примарно производство и придржни операции како и општите барања за храна.

Член 6

(1) Концентрирана мешавина од две или повеќе состојки од член 2 точка 1 од овој правилник може да се ставаат во промет како „базна сировина за производство на освежителни безалкохолни пијалоци“.

(2) Базната сировина за производство на освежителните безалкохолни пијалоци може да содржи адитиви во одредено количество пропишано во Правилникот за адитиви што можат да се употребуваат за производство на храна.

(3) Количеството на адитиви во базната сировина за производство на освежителни безалкохолни пијалоци по раствортањето согласно упатствата на производителот не треба да биде поголемо од дозволеното количество пропишано во Правилникот за адитиви што можат да се употребуваат за производство на храна.

(4) Базната сировина која што се пушта во промет треба да биде означена во согласност со член 5 став (1) од овој правилник и треба да биде пропратена со извештај од извршено лабораториско испитување на барања за квалитет.

Член 7

(1) Освежителните безалкохолни пијалоци треба да ги исполнуваат следните физички и хемиски барања за квалитет:

- 1) органолептичките својства да одговараат на видот на означеноти пијалок;
- 2) да содржат најмалку 7% сува материја (мерено со рефрактометар на 20°C), освен за освежителни пијалоци без енергетска вредност, со ниска енергетска вредност или намалена енергетска вредност, вода со арома, сода вода и освежителни безалкохолни пијалоци со минерални соли;
- 3) да содржат најмногу 0,5% v/v етанол и
- 4) газираните освежителни безалкохолни пијалоци треба да содржат јаглероден диоксид, како карактеристична состојка, најмалку 2 g/L.

Член 8

(1) Освежителните безалкохолни пијалоци кои на декларацијата имаат ознака “без кофеин“ треба да содржат најмногу 0,5 mg/l кофеин.

(2) Освежителните безалкохолни пијалоци кои на декларацијата имаат ознака “тоник“ треба да содржат најмалку 15 mg/L кинин.

(3) Освежителните безалкохолни пијалоци кои на декларацијата имаат ознака “со суртка“ треба да содржат 40-49% суртка.

Член 9

(1) Освежителните безалкохолни пијалоци можат да се произведуваат и ставаат во промет со следните имиња:

- 1) освежителни безалкохолни пијалоци;
- 2) освежителни безалкохолни пијалоци со овошен сок;

- 3) вода со арома;
- 4) сода вода;
- 5) сируп за освежителни безалкохолни пијалоци;
- 6) прашок за освежителни безалкохолни пијалоци;
- 7) пастели за освежителни безалкохолни пијалоци;
- 8) освежителен безалкохолен пијалок со минерални соли;
- 9) ладен чај.

(2) Освежителните безалкохолни пијалоци од став (1) на овој член, точките 1, 2, 5, 6, 7, и 9 може да се произведуваат без енергетска вредност, со ниска енергетска или намалена енергетска вредност согласно член 29 од Правилникот за начинот на означување на храната.

(3) Името на производот може да се дополни со зборовите: “со вкус на ....“ и да се наведе карактеристичниот вкус на производот (пр. “освежителен безалкохолен пијалок со вкус на портокал“).

(4) Името на производот може да се дополни и со зборот “со“ за назначување на карактеристичното име на производот (пр. “освежителен безалкохолен пијалок со соја, млеко, мед и слично“).

Член 10

Доколку освежителните безалкохолни пијалоци се ставаат во промет без додавање на јаглероден диоксид, називот на производот треба да го содржи зборот “негазиран“ (пр. “негазиран освежителен безалкохолен пијалок“).

Член 11

(1) Освежителните безалкохолни пијалоци кои во својот состав содржат овошен сок, при означувањето може да имаат слика од соодветното овошје.

(2) Освежителните безалкохолни пијалоци од став (1) од овој член, кои се произведени од мешавина на повеќе видови сокови од овошја и зеленчуци се означува така што во списокот на состојки се наведуваат сите видови на употребени сокови во опагачки редослед согласно член 13 од Правилникот за начинот на означувањето на храната.

(3) Освежителните безалкохолни пијалоци кои во својот состав содржат овошен сок, во називот на производот задолжително треба да биде означена минималната содржина на овошен сок, овошно пире или мешавина од овие состојки и истата треба да стои во исто видно поле со името на производот (нпр.”освежителен безалкохолен пијалок со овошен сок од .....минимум ...%).

Член 12

Во називот на водите со арома треба да е содржана информација за видот на водата (пр. “минерална вода со арома од .....“).

Член 13

Јаглеродниот диоксид што се употребува за производство на сода вода треба да биде чист и без примеси при што содржината на јаглероден диоксид треба да изнесува најмалку 5 g/L.

Член 14

(1) Сирупот за освежителни безалкохолни пијалоци, кој се става во промет, треба да ги исполнит следните барања за квалитет:

1) да има воедначена сирупеста конзистенција без појава на раслојување;

2) количината на вкупната сува материја кај сирупот за освежителните безалкохолни пијалоци треба да биде најмалку 60% м/м (мерено со рефрактометар на 20°C), освен за сирупите за освежителни безалкохолни пијалоци без енергетска вредност, со ниска енергетска вредност или намалена енергетска вредност и за сирупите кои се наменети за употреба во пост микс (post-mix) апарати во кои количеството на сува материја треба да биде најмалку 40% (мерено со рефрактометар на 20°C),

3) количините на адитивите кои се додаваат во сирупите за освежителни безалкохолни пијалоци треба да бидат во согласност со Правилникот за адитиви што може да се употребуваат за производство на храна.

Член 15

Прашоците и пастилите за освежителните безалкохолни пијалоци, треба по растројување во вода да ги содржат сите состојки, по видот и количината, согласно член 2 точка 6 од овој правилник.

Член 16

(1) Вкупната содржина на минерални соли во освежителните безалкохолни пијалоци со минерални соли, не може да биде помала од 1000 mg/L, при што содржината на калиум не треба да ја надминува содржината на натриум.

(2) Освежителните безалкохолни пијалоци со минерални соли може да содржат минерали во количина кои се дадени во Табела 2:

Табела 2

Реден број	Име на минерал	Дозволено количество во mg/L
1	Натриум	Најмногу 1500
2	Калиум	Најмногу 500
3	Магнезиум	Најмалку 5
4	Калциум	Најмногу 100
5	Хлориди	Најмногу 1500

(3) Кај пијалоците кои содржат натриум повеќе од 1000 mg/L, означувањето треба да содржи и предупредување со следната содржина: "Производот не треба да се употребува кај препорачана исхрана со редуцирана содржина на натриум".

(4) Предупредувањето од став 3 на овој член, треба да се наоѓа во исто видно поле со името на производот и треба да биде напишано со букви чија големина не треба да биде помала од големината на буквите со кои се означени состојките.

Член 17

Методите на земање на мостри и аналитички методи на контрола на квалитетот на храната треба да биде согласно Правилникот за начините на земањето мостри од храна.

Член 18

Амбалажата на оригиналното пакување набавена пред денот на влегување во сила на овој правилник продолжува да се користи и по денот на влегување во сила на овој правилник и тоа:

- стаклена амбалажа со трајно втисната декларација – најмногу до пет години од денот на влегување во сила на овој правилник;

- метална, алюминиумска и композитна амбалажа со трајно втисната декларација – најмногу 18 месеци од денот на влегување во сила на овој правилник;

- етикети и останата амбалажа – најмногу 12 месеци од денот на влегување во сила на овој правилник.

Член 19

Со денот на влегувањето на сила на овој правилник престанува да се применива Правилникот за квалитетот на освежителните безалкохолни пијачки („Службен лист на СФРЈ“ број 52/83 и 56/83).

Член 20

Овој правилник влегува на сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 16 – 3986/7
18 јануари 2013 година
Скопје

Директор,
Дејан Рунтевски, с.р.

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов.

Телефон: +389-2-55 12 400.

Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2013 година изнесува 10.100,00 денари.

„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.

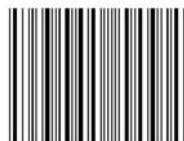
Рок за рекламирање: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.

Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2013015

20130150001

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ ЗА ЕКОНОМСКА И ТЕХНИЧКА СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ИНФРАСТРУКТУРАТА МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА КИНА

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот за економска и техничка соработка во областа на инфраструктурата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Народна Република Кина,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 21 јануари 2013 година.

Бр. 07-401/1
21 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ ЗА ЕКОНОМСКА И ТЕХНИЧКА СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ИНФРАСТРУКТУРАТА МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА КИНА

Член 1

Се ратификува Договорот за економска и техничка соработка во областа на инфраструктурата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Народна Република Кина, склучен во Скопје на 27 ноември 2012 година.

Член 2

Договорот во оригинал на македонски, кинески и английски јазик гласи:

**Договор за економска и техничка соработка
во областа на инфраструктурата
помеѓу
Владата на Република Македонија
и
Владата на Народна Република Кина**

Владата на Република Македонија и Владата на Народна Република Кина (во продолжување на договорот именувани како: Страните)

ГИ ПОТВРДУВААТ пријателските односи и меѓусебното разбирање помеѓу двете држави,

СО ЖЕЛБА за унапредување на билатералната соработка во областите кои се од значење за двете држави, посебно во областа на инфраструктурата, и се договорија за следното:

Член 1

Цел на овој договор е унапредување на соработката во областа на инфраструктурата помеѓу двете држави, заснована на принципот на солидарност, реципроцитет, меѓусебно почитување и комплементарност, врз взајемно почитување на суверенитетот, во согласност со домашните закони на двете држави и одредбите од овој договор.

Член 2

Договорот за соработка ќе опфаќа:

- Развој и имплементација на инфраструктурни проекти
- Подготовка на студии и проекти со цел модернизација, проширување и изградба на нова инфраструктура, како и реконструкција и изградба на инфраструктурни објекти, согласно договор помеѓу Страните

- Техничка помош од страна на експерти, професионалци специјализирани за обука на домашни лица за изработка на развојни планови и други работи поврзани со инфраструктурните проектни
- Одржување на тренинг курсеви
- Набавка на машини, опрема и материјали и вршење на неопходни услуги за изградба и одржување на инфраструктурни проекти
- Размена на искуства во однос на сигнализација и интегрирани системи, како и други елементи договорени помеѓу Страните
- Друг облик на соработка во областа на инфраструктурните проекти кои би ги предложила една од двете Страни

Член 3

Министерството за транспорт и врски на Република Македонија и Министерството за трговија на Народна Република Кина се задолжени за мониторинг и имплементација на Договорот.

Член 4

Активностите предвидени со оваа спогодба се реализираат со склучување на спогодби, договори, програми или проекти подгответи од надлежните институции и стопански друштва од двете држави, кои е потребно да го прецизираат работниот план, процедурите за користење на средствата и справување со други прашања од взајемен интерес со согласност од државните органи на двете држави.

Член 5

Предлози и понуди поднесени од страна на надлежните државни органи, институции и/или компании одговорни за спроведување на програми или проекти и посебни договори наведени во член 4 од овој Договор ќе бидат евалуирани во насока со конкурентноста на меѓународниот пазар, посебно во смисла на цена, услови на плаќање, услови за извршување и испорака, како и нивото и квалитетот

на опремата и услугите, а врз основа на кои ќе се потпишат договори во согласност со националните закони на двете држави.

Член 6

Страните меѓусебно ќе си пружат неопходна помош за олеснување на влезот, работата и заминувањето на лицата кои ќе вршат одредени активности согласно овој Договор, а во согласност со националните законодавства на двете држави.

Страните ќе се залагаат да им помогнат на лицата од другата држава со цел полесно заминување од државата во која завршил проектот. Сите лица треба да си заминат во домашната држава по завршувањето на проектот.

Вработувањето на локални технички лица, менаџмент и работници ќе се врши согласно законските акти, со цел креирање на повеќе работни места.

Ќе се пружа потребната аистенција со цел обезбедување на работни дозволи за техничките лица, менаџерите и работниците кои се испраќаат со цел подобра имплементација на проектот.

Неопходно е страните да ги заштитуваат правата на персоналот. Се дозволува потпишување на Меморандум за соработка со цел дефинирање на прашањата кои се однесуваат на организација и менаџмент со лицата испратени од едната во другата држава.

Член 7

Страните заеднички ги схрабруваат и поддржуваат нивните финансиски институции со цел давање на подобри, ефективни и разновидни можности за билатералните инфраструктурни проекти базирани на претходна евалуација.

Член 8

Овој Договор може да биде дополнет со претходна согласност на Страните. Дополнувањето ќе стапи на сила во согласност со процедурите утврдени во член 11 од овој Договор.

Член 9

Разликите и споровите кои можат да произлезат при толкување и/или спроведување на оваа спогодба се решаваат по пат на преговори по дипломатски пат.

Член 10

Страните се согласни дека со Договорот приоритет се дава на изградбата на инфраструктурните проекти, односно патна и железничка мрежа, мостови, електро-енергетски и телекомуникациски објекти и по потпишувањето на Договорот активно ќе ја охрабруваат соработката помеѓу банките и компаниите во двете држави со цел непрекината и успешна соработка.

Страните ќе си пружат заемна помош и поддршка да испораката и набавката на стоки, градежните работи и услугите неопходни за изградбата на објектите од ставот 1 на овој член, а посебно изградбата Источниот и Западниот дел на Коридорот: изградба на автопатска делница Миладиновци – Штип и надградба на патна делница Штип – Кочани, Коридор 8: изградба на патот Кичево – Охрид и Охрид – Св. Наум, ги спроведуваат по основ на овој Договор.

Член 11

Откако сите процедури за овој договор да стапи на сила се завршени, двете страни треба да се известат меѓусебно за тоа и договорот стапува на сила на денот кога е добиено последното известување.

Овој договор се потпишува со важност од 5 (пет) години, со можност за автоматско продолжување за наредните 5 (пет) години, доколку една од Страните не ја извести другата по писмен пат или преку дипломатски канали дека нема интерес за продолжување на Договорот, најрано 6 (шест) месеци пред датумот на истекување на определениот период.

Доколку Страните не се договорат поинаку, откажувањето на овој Договор нема да се однесува на спроведување на програмите, проектите и активностите кои се во тек.

Составена во Скопје... на 27.11.2012. Во два оригиналa, на македонски, кинески и английски јазик, при што сите текстови се еднакво веродостојни. Во случај на разлики во интерпретацијата, меродавен е текстот на английски јазик.

За Владата на

Република Македонија

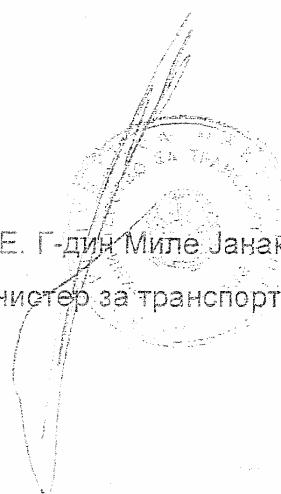
Н.Е. Г-дин Миле Јанакиески
Министер за транспорт и врски

За Владата на

Народна Република Кина

Н.Е. Г-дин Цуи Чивеи

Амбасадор на Народна Република Кина

**Agreement on economic and technical cooperation in the
field of infrastructure
between
the Government of the Republic of Macedonia
and
the Government of the People's Republic of China**

The Government of the Republic of Macedonia and the Government of the People's Republic of China (hereinafter referred to as the Parties)

CONFIRMING bonds of friendship between the two countries,

WISHING to promote bilateral cooperation in all areas of importance to both countries, especially in the field of infrastructure

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

The aim of this Agreement is to promote the cooperation in the field of infrastructure between both countries, based on the principles of solidarity, reciprocity, complementary, the mutual respect of sovereignty, in accordance with their respective domestic laws and the provisions of this Agreement.

ARTICLE 2

The cooperation under this Agreement shall be as following:

- Development and implementation of infrastructure projects
- Preparation of studies and projects for modernization, expansion and construction of new infrastructure, as well as construction and renovation of infrastructure, agreed between Parties

- Technical assistance of experts, professionals specialized in the training of national staff to draw up development plans and other areas related to the infrastructure projects
- Organizing other training courses
- Supply and/ or purchase of machinery, equipment and materials necessary for construction and maintenance of infrastructure projects
- Exchange of experiences in terms of signalization and integrated systems, as well as other elements agreed between Parties
- Any other form of cooperation in the field of infrastructure, proposed by the Parties

ARTICLE 3

Ministry of Commerce of the People's Republic of China and Ministry of Transport and Communications of Republic of Macedonia are assigned to monitor and implement this Agreement.

ARTICLE 4

Activities under this Agreement shall be implemented by conclusion of agreements, contracts, programs or projects created by competent institutions and/or companies of the two countries, which need to specify the work plan, procedures for fund's use and deal with other issues of mutual interest.

ARTICLE 5

Proposals and bids submitted by competent authorities, institutions and / or companies responsible for the implementation of programs and projects and the specific agreements referred to in Article 4 of this Agreement, shall be evaluated towards their competitiveness in the international market, especially in terms of prices, payment, conditions of executions and delivery, as well as the level and quality of equipment and services, and such contracts shall be concluded in accordance with national legislation of both countries.

ARTICLE 6

The Parties shall provide each other all necessary assistance to facilitate the entry, stay and departure from the country of the personnel accredited to carry out activities under this Agreement, in accordance with the national legislation of the two countries.

The Parties shall conduct organized and managed dispatch of technical, managing and working personnel for the projects. All personnel shall return to their native country after the completion of the projects.

Employing local technicians, management and laborers in accordance with laws and regulations with the purpose of creating more job opportunities for local communities.

Assistance in securing working permits for technical person, managers and laborers who are sent in order to better implement the project.

As if necessary, the Parties shall protect the legal rights of personnel dispatched. MOUs on personnel cooperation could be signed in necessity to clarify the issues concerning organization and management of the personnel dispatched.

ARTICLE 7

The Parties encourage and support their financial institutions to offer more convenient, effective and diversified options for bilateral infrastructure projects based on evaluation.

ARTICLE 8

This Agreement may be amended or modified by mutual written consent of the Parties. The amendments shall enter into force in accordance with the procedures determined in article 11 of this Agreement.

ARTICLE 9

Differences and disputes that may arise from the interpretation and / or implementation of this Agreement shall be settled by friendly negotiations through diplomatic channels.

ARTICLE 10

The Parties agree that the priority of cooperation at present is the construction of road and rail networks, bridges, electric power and telecommunication facilities, and shall, upon the signing of this Agreement, actively encourage cooperation of banks and enterprises from both countries for fulfillment of the above mentioned works.

The parties shall render all necessary help and support that the delivery and purchase of goods, construction works and services, necessary for the construction of facilities stipulated in paragraph 1 of this Agreement, especially for the construction of West and East Corridor: Miladinovci – Stip Motorway Project and Stip – Kocani Upgrading Project, Corridor VIII: Kicevo – Ohrid Road Project and the national road Ohrid – Sveti Naum, are performed according to provisions of this Agreement.

ARTICLE 11

After all internal procedures for this agreement's entry into force are fulfilled, both parties shall notify each other that and the Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last notification.

This Agreement shall be concluded for a period of five (5) years, with the possibility of its automatic extension for the next five (5) years, unless one of the Parties inform the other Party, in writing or through diplomatic channels, about its intention not to extend the Agreement at least six (6) months before the date of expiry of the specified period.

Unless otherwise agreed by the Parties, the cancellation of this Agreement shall not affect the implementation of programs, projects and activities which are underway.

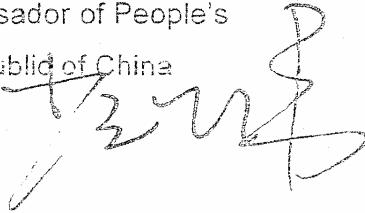
Done in Skopje on 27.11.2012 in two originals, in Macedonian, English and Chinese language, all texts being equally authentic. In case of differences in interpretation, the English text shall prevail.

For the Government of the
Republic of Macedonia

H.E. Mr. Mile Janakieski
Minister for Transport and
Communications

For the Government of the
People's Republic of China

H.E. Mr. Cui Zhiwei
Ambassador of People's
Republic of China

中华人民共和国政府和马其顿共和国政府
关于基础设施领域经济技术合作协定
(草案)

中华人民共和国政府和马其顿共和国政府(以下称双方),
重申两国间的友好关系,为加强双边全方位合作,尤其是基础设施领域的合作,达成协议如下:

第一条

本协定遵循团结、互助、互补和相互尊重主权的原则,在符合各自国内法律法规和本协定条款的前提下,旨在推动两国在基础设施领域的合作。

第二条

本协定项下的合作领域包括:

- (一) 开发和实施基础设施项目;
- (二) 开展基础设施现代化和扩建的研究和新项目建设;以及双方商定的基础设施项目的建设和改造;
- (三) 专家和专业人员提供技术支持,培训国家公职人员实施基础设施及相关领域发展规划;
- (四) 组织其他培训课程;
- (五) 为基础设施项目的建设和维护提供和(或)采购必要的机械、设备和物资;

(六)信号系统、整体系统以及双方商定的其他方面的经验交流;

(七)双方商定的在基础设施领域的其他形式的合作。

第三条

为执行本协定,中方指定中华人民共和国商务部为中方管理执行单位,马方指定马其顿共和国交通通讯部为马方管理执行单位。

第四条

本协定提及的各类活动可由两国相关机构和(或)公司通过协议、合同、计划或项目实现。上述计划、项目或具体合同应明确工作计划、融资使用程序及其他相关事宜。

第五条

根据本协定,负责第四条提及的计划、项目或具体合同执行的机构和(或)公司提出的建议和报价,须在两国法律范畴内并根据其国际市场竞争能力做出评定,特别是在价格、支付方式、执行和供货方式以及设备和服务的规模和质量方面。

第六条

双方将根据各自国内法律,对执行本协定规定活动的工程人

员的入境、居留和离境给予便利。双方将为项目组织、选派技术人员、管理人员等相关工作人员。所有人员在项目竣工后应返回本土。依法雇佣当地技术人员、管理人员和工人，以期为当地社区创造更多就业机会。协助为更好地实施项目而派驻的技术人员、管理人员和工人办理工作许可。如需要，双方将保护派出至本国的对方人员的合法权益，双方还将就派出人员的组织和管理签订人员合作谅解备忘录。

第七条

双方将鼓励并支持其金融机构通过评估为项目提供更方便、有效、多样化的选择。

第八条

本协定的修改需得到双方书面同意。修改生效应符合本协定第十一条规定。

第九条

如对本协定的解释和(或)执行时产生分歧，双方将通过外交渠道友好协商解决。

第十条

双方同意在本协定签定后首先以道路、轨道交通、桥梁、电站和通讯设施建设作为近期重点合作目标，积极鼓励双方的银行

和企业为此开展合作。

双方将为上款规定的采购、建设和服务提供必要的帮助和支持，特别是根据本协定建设马其顿东西走廊项目：米拉蒂诺维奇至史地普高速公路项目和史地普至科察尼高速公路改扩建项目，以及八号公路走廊改扩建项目：基塞沃至奥赫里德公路项目和奥赫里德至斯维提纳姆国道项目。

第十一条

完成协定生效所必须国内法律程序后缔约双方应相互书面通知，协定自后一份通知收到之日起生效。本协定有效期为5年，到期将自动延长5年，除非一方在本协定期满6个月前以书面形式或通过外交途径通知另一方不再延长。

本协定的终止不影响尚在进行的项目、计划和活动，除非双方另有约定。

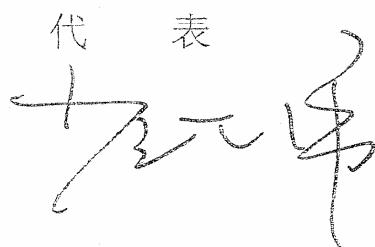
本协定于二零一二年十一月二十七日在斯科普里签订，一式两份，每份均用中文、马其顿文和英文写成，三种文本同等作准。如对文本的解释产生分歧，以英文文本为准。

马其顿共和国政府

中华人民共和国政府

代 表

代 表

Член 3

Спроведувањето на Договорот од членот 1 од овој закон, како и прашањата во врска со реализацијата на инфраструктурните проекти предвидени во Договорот поблиску ќе бидат уредени со закони.

Член 4

Министерството за транспорт и врски се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Договорот од членот 1 од овој закон.

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

20130150002

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА АМАНДМАН НА СТАТУТОТ НА МЕЃУНАРОДНАТА ФИНАНСИСКА КОРПОРАЦИЈА

Се прогласува Законот за ратификација на Амандман на Статутот на Меѓународната финансиска корпорација,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 21 јануари 2013 година.

Бр. 07-402/1
21 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горче Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА АМАНДМАН НА СТАТУТОТ НА МЕЃУНАРОДНАТА ФИНАНСИСКА КОРПОРАЦИЈА

Член 1

Се ратификува Амандманот со кој се менува членот IV Оддел 3 а) на Статутот на Меѓународната финансиска корпорација, усвоен со Резолуцијата број 256 на Меѓународната финансиска корпорација од 9 март 2012 година.

Член 2

Амандманот во оригинал на английски јазик и во превод на македонски јазик гласи:

Amendment to the Articles of Agreement of the International Finance Corporation

Article IV, Section 3 (a) of the Articles of Agreement of the International Finance Corporation shall be amended to read as follows:

Section 3. Voting

- “(a) The voting power of each member shall be equal to the sum of its basic votes and share votes.
- (i) The basic votes of each member shall be the number of votes that results from the equal distribution among all members of 5.55 percent of the aggregate sum of the voting power of all members, provided that there shall be no fractional basic votes.
- (ii) The share votes of each member shall be the number of votes that results from the allocation of one vote for each share of stock held.”

Член IV, Оддел 3 а) од Статутот на Меѓународната финансиска корпорација се менува и гласи:

Оддел 3. Гласање

- “а) Гласачката мок на секоја земја членка е еднаква на збирот од нејзините основни гласови и гласови по акција.
1. Основните гласови на секоја земја членка се бројот на гласови добиен како резултат на еднаквата распределба меѓу сите земји членки од 5,55 проценти од вкупниот збир на гласачката мок на сите земји членки, под услов да нема фракциски основни гласови.
2. Гласовите по акција на секоја земја членка се бројот на гласови добиен како резултат на доделувањето на еден глас за секој удел на акција.”

Член 3

Министерството за финансии се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Амандманот од членот 1 од овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

20130150003

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА СРБИЈА ЗА ПРАВНА ПОМОШ ВО ГРАЃАНСКИ И КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот меѓу Република Македонија и Република Србија за правна помош во граѓански и кривични предмети,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 21 јануари 2013 година.

Бр. 07-403/1
21 јануари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА СРБИЈА ЗА ПРАВНА ПОМОШ ВО ГРАЃАНСКИ И КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ

Член 1

Се ратификува Договорот меѓу Република Македонија и Република Србија за правна помош во граѓански и кривични предмети, склучен во Белград на 29 ноември 2011 година.

Член 2

Договорот во оригинал на македонски и српски јазик гласи:

**ДОГОВОР
МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА СРБИЈА ЗА
ПРАВНА ПОМОШ ВО ГРАЃАНСКИ И КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ**

Република Македонија и Република Србија (во натамошниот текст:
држави договорнички),

со желба за развој на соработката во областа на правната помош во
граѓански и кривични предмети,

со цел за поефикасно остварување на правата и интересите на
своите држави и државјани,

и за унапредување на севкупните односи и соработката меѓу двете
држави,

се договорија за следното:

Дел први

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Давање на правна помош

Член 1

(1) Државите договорнички, на барање, ќе даваат една на друга
правна помош во граѓански и кривични предмети под услови и на начин
утврден со овој договор.

(2) Под „граѓански предмети“ во смисла на овој договор се
подразбираат предмети кои се однесуваат на статусни, семејни, работни,
стопански, имотни - правни и други односи на физичките и правните лица.

(3) Под „кривични предмети“ во смисла на овој договор се
подразбираат предмети кои се однесуваат на кривични дела, стопански
престапи и прекршоци.

(4) Правната помош ја даваат судовите и другите органи на
државите договорнички кои, според прописите на својата земја се надлежни
да одлучуваат за предметите од ставовите (1) до (3) на овој член.

**Правна заштита и слободен пристап
пред судовите и другите органи**

Член 2

(1) Државјаните на едната држава договорничка на територијата на
другата држава уживаат иста правна заштита на своите лични и имотни
права како и нејзините сопствени државјани.

(2) Државјаните на едната држава договорничка на територијата на другата држава договорничка имаат слободен пристап пред судовите и другите органи. Пред овие органи тие можат да ги застапуваат своите интереси, да поднесуваат барања и да превземаат дејствија под исти услови како и нејзините сопствени државјани.

(3) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член се применуваат и на правните лица основани во согласност со законите на државата договорничка на чија територија се наоѓа нивното седиште.

Обем на правната помош

Член 3

Правната помош во смисла на овој договор опфаќа доставување писмена, известувања, предавање на предмети, како и превземање на процесни дејствија (сослушување на странки, сведоци, вештаци и други лица, запленување, односно привремено одземање на предмети, претрес, увид, вештачење и др.), примена на определени мерки (контролирана испорака, ангажирање на лице со прикриен идентитет и др.), признавање и извршување на судски и арбитражни одлуки и отстапување и преземање на кривичното гонење.

Начин на комуницирање

Член 4

(1) Заради давање на правна помош според овој договор, судовите и другите надлежни органи на државите договорнички меѓусебно комуницираат преку министерствата надлежни за работите на правосудството.

(2) Кај општите видови на давање правна помош кои се однесуваат на врачување и доставување на определени акти, документи и известувања, како и изведување на определени процесни дејствија (сослушување на странки, сведоци, земање наследнички изјави и др.), судовите и другите органи на државите договорнички комуницираат непосредно.

(3) Одредбите од став (1) на овој член не го исклучуваат комуницирањето по дипломатски, односно конзулатарен пат, ако за тоа постојат оправдани причини.

(4) Во итни случај судовите и другите надлежни органи на државите договорнички можат да комуницираат и преку Меѓународната организација на криминалистичката полиција (ИНТЕРПОЛ).

(5) Во случаите од ставовите (2) и (4) на овој член, судовите и другите надлежни органи на државите договорнички се обврзани да достават примерок од замолницата во кривичните предмети до министерството надлежно за работите од праосудството.

Обврска за изготвување на замолница

Член 5

(1) Барањето за давање на правна помош според овој договор се доставува во вид на замолница.

(2) Замолницата ја поднесува судог или друг надлежен орган на државата договорничка на која и е потребна правна помош (во натамошниот текст: држава молител) и ја доставува до надлежниот суд или до друг надлежен орган на државата договорничка од која се бара правната помош (во натамошниот текст: замолената држава).

Содржина на замолницата

Член 6

(1) Замолницата за правна помош (во натамошниот текст: замолница), доколку со овој договор не е определено поинаку, содржи:

1) име на органот на државата молител од кој потекнува замолницата;

2) име на органот до кој се доставува замолницата, а доколку не е познато негово точно име, ознаката „надлежен орган“, со името на замолената држава;

3) име и презиме, живеалиште или престојувалиште, занимање и државјанство, односно назив и седиште на странките и нивното својство во постапката;

4) име, презиме и адреса на правните застапници на странките, ако тие ги имаат;

5) ознака на списокот и опис на случајот за кој се бара правната помош, а во кривичните предмети и правната квалификација за стореното дело;

6) предмет на замолницата, а по потреба и прашањата кои треба да му се постават на лицето чие сослушување се бара;

7) име на актот и адреса на лицето до кое треба да се изврши доставувањето.

(2) Замолницата и другите акти што во нејзиниот прилог ги доставуваат судовите и другите органи на државите договорнички мора да бидат потпишани и заверени со печат на судот или органот од каде што потекнуваат.

(3) Замолената држава може да бара дополнителни објаснувања и акти кои се потребни за извршување на замолницата.

ЈАЗИК

Член 7

(1) Замолницата за правна помош од член 6 на овој договор и актите кои треба да се достават со замолницата, во согласност со одредбите од овој договор, се изготвуваат на јазикот на државата молител. Превод на јазикот на замолената држава, не е потребно да се приложи.

(2) Одговорите на замолниците со прилозите (записници, судски одлуки и др.), се доставуваат на јазикот на замолената држава.

(3) Актите кои треба да им се врачат на лицата во замолената држава, се доставуваат на јазикот на државата молител и со нив е потребно да се приложи и превод на јазикот на замолената држава.

(4) Ако преводот, во случајот од став (3) на овој член, не е приложен, врачувањето ќе се изврши само доколку примателот доброволно го прими актот.

Начин на давање на правна помош

Член 8

(1) Постапување по замолниците се врши според прописите на замолената држава.

(2) По исклучок од одредбата од став (1) на овој член, замолениот орган на барање на судот или другиот орган од кој потекнува замолницата, ќе може да постапи на начин кој посебно е означен во замолницата, ако тоа не е во спротивност со правниот поредок на замолената држава.

Отстапување на замолницата на надлежниот орган

Член 9

(1) Ако судот или друг надлежен орган до кој е упатена замолницата не е надлежен за постапување, без одложување ќе ја отстапи замолницата на надлежниот суд или на друг надлежен орган на територијата на замолената држава и за тоа ќе го извести органот на државата молител.

(2) Замолениот орган ќе ги преземе сите потребни мерки за утврдување на точната адреса, ако лицето до кое треба да се изврши доставувањето не може да се пронајде на адресата означена во замолницата.

Член 10

Замолениот орган ќе го извести органот на државата молител за постапувањето по замолницата, а доколку замолениот орган не можел да ја удоволи замолницата, за тоа веднаш ќе го извести органот на државата молител и ќе ги врати доставените акти, со наведување на причините поради кои не можел да постапи по замолницата.

Доставување на акти

Член 11

(1) Доставувањето на акти се докажува со потврда за доставување која се составува според прописите на замолената држава. Во потврдата мора да бидат назначени местото и датата на приемот и потписот на примателот или означен поинаков начин на доставување.

(2) Државите договорнички можат на своите државјани да им доставуваат акти и од нив да земаат изјави преку своите дипломатски или конзуларни претставништва, без употреба на принудни мерки.

Одбивање на правната помош

Член 12

(1) Замолената држава ќе ја одбие правната помош доколку не се исполнети условите за давање на поединечни видови на правна помош предвидени со овој договор.

(2) Замолената држава може да го одбие давањето правна помош ако смета дека удоволувањето на замолницата би го загрозило нејзиниот суверенитет или безбедноста или било во спротивност со нејзиниот правен поредок.

Трошоци за давање на правна помош

Член 13

(1) Секоја држава договорничка ги сноси трошоците за давање на правна помош кој настанале на нејзината територија, ако со овој договор не е поинаку определено.

(2) Државите договорнички нема да бараат надомест на трошоците за извршените дејствија по замолниците, освен наградата за извршеното вештачење и другите трошоци настанати по повод вештачењето, како и трошоците за привремено упатување на лицето лишено од слобода во замолената држава како сведок на територијата на државата молител.

(3) Вештачењето може да се услови со претходно полагање на аванс кај замолениот суд, ако трошоците на вештачењето ги сноси странката.

(4) На сведокот или на вештацот, кој ќе се јават на поканата на судот на државата молител, му припаѓа право на надомест на патните трошоци и трошоците за престој, во согласност со прописите на државата молител.

(5) Во поканата ќе се наведе кои надоместоци им припаѓаат на лицата од став (4) на овој член, а на нивно барање ќе им се даде аванс за покритие на трошоците.

Заштита на сведокот и вештакот

Член 14

(1) Сведокот или вештакот кој се појавува пред судските органи на државата молител, врз основа на поканата која му е доставена од судскиот орган на замолената држава, не може, без оглед на неговото државјанство, да биде подложен на судско гонење, притворен поради делото што е предмет на судската постапка во која е побарано неговото присуство или за дело кое го сторил пред да ја напушти територијата на државата молител, ниту упатен да издржува казна врз основа на некоја порано донесена судска одлука.

(2) Одредбата од став (1) не се применува ако сведокот или вештакот, иако за тоа имал можност, не ја напуштил територијата на државата молител во рок од 15 дена откако му е соопштено дека неговото присуство повеќе не е потребно или ако доброволно се врати во нејзе откако претходно ја напуштил. Во овој рок не се пресметува времето во кое сведокот или вештакот од објективни причини не можел да ја напушти територијата на државата молител.

Известување за прописите

Член 15

Државите договорнички на барање, една на друга, ќе даваат известување за прописите кои ге во сила или биле во сила на нејзината територија и по потреба ќе доставуваат текстови на тие прописи, како и објаснувања за одредени правни прашања во врска со материјата која е предмет на овој договор.

Дел втори

ПРАВНА ПОМОШ ВО ГРАЃАНСКИТЕ ПРЕДМЕТИ

1. Постапување по замолниците во граѓанските предмети

Член 16

(1) Судовите на кои се упатени замолниците ќе ги извршат колку што е можно побргу и ќе ги применат по потреба истите принудни мерки како и при извршувањето на замолниците меѓу домашните судови. Принудните мерки нема да се применуваат ако се работи за лично доаѓање на странките.

(2) Судот или друг орган од кој потекнува замолницата ќе биде, на свое барање, навремено известен за времето и местото на извршувањето на

барањото дејствие за евентуално заинтересираната страна да може на тоа да присуствува. Судовите можат да го вршат ова известување непосредно.

Член 17

(1) Државите договорнички ќе даваат една на друга помош во утврдувањето на адресата на лицата кои се наоѓаат на нивната територија, ако тоа се бара заради остварување на правата на нивните државјани во постапката пред органите надлежни за одлучување во граѓанските предмети во смисла на овој договор и ако за таа цел се дадат соодветни податоци.

(2) Барањето од став (1) на овој член се упатува до органот на другата држава договорничка на начин предвиден со член 4 од овој договор.

2. Ослободување од давањето обезбедување на парничните трошоци и ослободување од плаќањето на трошоците за судската постапка

Член 18

(1) Од државјаните на едната држава договорничка кои се јавуваат како тужители или замешувачи во постапката пред судот на другата држава договорничка, не може да се бара полагање на обезбедување на парнични трошоци (акторска кауција) поради тоа што се страници или што немаат живеалиште или престојувалиште на територијата на државата договорничка на која што и припаѓа судот.

(2) Авансот за трошоците на постапката кои ги сноси странката може да се бара од државјаните на другата држава договорничка под истите услови и во ист обем како и од сопствените државјани.

(3) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член се применуваат соодветно и врз правните лица.

Член 19

(1) Државјаните на едната држава договорничка кога се појавуваат пред судовите на другата држава договорничка уживаат ослободување од плаќање на судските такси и трошоци, како и бесплатна правна помош во текот на постапката под исти услови и во ист обем како и нејзините сопствени државјани.

(2) Молбата во смисла на став (1) на овој член странката може да ја поднесе непосредно до надлежниот суд на другата држава договорничка или до судот на државата договорничка чиј што е државјанин, ако на нејзината територија има живеалиште или престојувалиште. Судот на државата договорничка чија странка е државјанинот, ќе достави молба до надлежниот суд на другата држава договорничка на начин предвиден со член 4 на овој договор.

Член 20.

(1) Уверението за имотна состојба врз основа на кое се признава ослободувањето од плаќањето на трошоците за судска постапка од член 19 на овој договор, го издава надлежниот орган на онаа држава договорничка на чија територија молителот има живеалиште или престојувалиште.

(2) Ако молителот има живеалиште или престојувалиште на територијата на трета држава, ова уверение може да го издаде надлежното дипломатско - конзуларно претставништво на страната договорничка чиј државјанин е тој на територијата на третата држава.

(3) Судот кој одлучува за барањето за остварување на правото за ослободување од плаќањето на трошоците за судска постапка од член 19 на овој договор може, по потреба, да побара дополнителни известувања од органот на државата договорничка чиј државјанин е молителот.

3. Исправи

Ослободување од легализација

Член 21

(1) Јавните исправи што во пропишана форма ги изработил или издал судот, нотарот, извршителот или друг надлежен орган на едната држава договорничка и кои се заверени со потпис и службен печат не е потребно понатаму да се заверуваат заради употреба пред органите на другата држава договорничка. Исто така, не е потребна ниту натамошна заверка на приватните исправи ако ги заверил судот, нотар, извршител или друг надлежен орган.

(2) Одредбата од став (1) на овој член се однесува и на преписите на јавните и приватните исправи.

Доказна сила на јавните исправи

Член 22

Јавните исправи издадени од надлежните органи на едната држава договорничка имаат пред органите на другата држава договорничка иста доказна сила како и домашните јавни исправи.

Доставување на исправи за личниот статус

Член 23

(1) Државите договорнички ќе доставуваат една на друга изводи од матичните книги како и правосилни судски одлуки кои се однесуваат на личниот статус на државјаните на другата држава договорничка.

(2) Исправите и судските одлуки од став (1) на овој член се доставуваат без такси и трошоци, до надлежниот орган на другата држава договорничка.

(3) Изводите од матичните книги на умрените се доставуваат веднаш, а другите изводи кон крајот на секое тромесечје.

Постапка за признавање и извршување

Член 24

Постапката за признавање и извршување на судските и арбитражни одлуки се спроведува во согласност со домашното законодавство на државите договорнички.

Дел трети

ПРАВНА ПОМОШ ВО КРИВИЧНИТЕ ПРЕДМЕТИ

1. Основни видови на правна помош

Член 25

(1) Државите договорнички, во согласност со овој договор, даваат една на друга правна помош во кривичните предмети во најширок можен обем.

(2) Правната помош опфаќа особено:

1) извршување на процесните дејствија, како што се повикување и доставување на писмена, сослушување на обвинет, испитување на сведок, вештак и други лица, увид, претрес на простории и лица, привремено одземање на предмети;

2) примена на посебни мерки како што се надзор и снимање на телефонски и други разговори или комуникации и оптички снимања на лица, контролирана испорака, склучување на симулирани правни зделки, прикриени дејствија, пребарување на компјутерскиот систем или неговиот дел и податоците сочувани во него, како и обработка на тие податоци;

3) размена на известувања и доставување на писмена и предмети кои се во врска со кривичната постапка, доставување на податоци без замолница, сослушување преку аудио и видео-конференциска врска, формирање на заеднички истражни тимови;

4) привремено предавање на лице лишено од слобода заради испитување во својство на сведок или вештак или соочување пред надлежниот орган на државата молител.

(3) Кон замолницата за претрес на лица или простории или запленување, односно привремено одземање на предмети, се приложува еден примерок или заверен препис од одлуката.

(4) Предметите и изворниците на актите и писмената кои се доставени заради извршување на замолницата, државата молител ќе ги врати што е можно посекоро на замолената држава, доколку таа не се откаже од нив.

Покани

Член 26

Во поканата за обвинетиот, сведокот, вештакот или друг учесник во постапката кој се повикува од замолената држава, не смее да биде запретена принудна мерка во случај да не се јави на поканата. Ако поканетиот не се јави на поканата, за тоа не смее да му биде изречена санкција.

Привремено предавање на лице лишено од слобода

Член 27

(1) Доколку државата договорничка, која ја спроведува кривичната постапка заради испитување односно сослушување, во својство на сведок или вештак покани лице кое е лишено од слобода во другата држава договорничка, тоа може привремено да и биде предадено на државата молител.

(2) Државата молител е должна привремено предаденото лице да го врати во рокот кој ќе го определи замолената држава.

(3) Предавањето ќе се одбие:

- 1) ако лицето лишено од слобода не се согласи со тоа;
- 2) ако во случај на предавање би можело да дојде до продолжување на неговото лишување од слобода;
- 3) ако постојат други важни причини против неговото предавање на државата молител.

(4) Предавањето може да се одложи ако присуството на лицето лишено од слобода е потребно во кривичната постапка која се води на територијата на замолената држава.

(5) Ако трета држава треба да и го предаде на едната од државите договорнички лицето лишено од слобода, преку територијата на другата држава договорничка, другата држава договорничка, придржувајќи се до одредбите од овој договор, ќе го одобри транзитот на лицето лишено од слобода, доколку тоа лице не е државјанин на таа држава договорничка.

(6) Во случајот од став (1) на овој член предаденото лице мора да биде во притвор на територијата на државата молител, а во случајот од став (5) на овој член на територијата на државата замолена за транзит, доколку

државата од која е побарано предавањето не бара тоа лице да биде пуштено на слобода.

(7) Ако замолената држава ја удоволи замолницата, државата молител е должна да го држи во притвор лицето лишено од слобода за време на неговиот престој на нејзината територија и по превземеното дејствие за правна помош, веднаш да го врати во замолената држава доколку таа не бара да биде пуштено на слобода. Предаденото лице ја ужива заштитата предвидена во член 14 од овој договор.

Заштита на личната слобода

Член 28

(1) Лицето кое е повикано да се појави пред судот на државата молител за да одговара кривично за делото кое му се става на товар, не смее, независно од државјанството, на нејзината територија да биде гонето или притворено ниту на било кој начин смее да му се одземе или ограничи слободата за делата и осудите кои не се наведени во поканата, а потекнуваат од времето пред неговото заминување од државата молител.

(2) Кривичното гонење, лишувањето од слобода или било кое друго ограничување на личната слобода е дозволено доколку повиканиот, откако неговата присутност по изјавата на судот повеќе не е потребна, се задржи подолго од 15 дена на територијата на државата молител иако можел да ја напушти и ако по напуштањето на територијата на државата молител доброволно се врати на нејзината територија.

Присуство на дејствијата за правна помош

Член 29

(1) На изрична молба на државата молител, замолената држава ќе ја извести за местото и времето на извршувањето на замолницата.

(2) Претставниците на заинтересираните правосудни органи и лицата кои учествуваат во кривичната постапка, како и нивните правни застапници, можат да присуствуваат при превземањето на дејствија за правна помош, со согласност на надлежниот правосуден орган на замолената држава. Овие лица уживаат заштита предвидена во член 14 и 28 од овој договор.

Заеднички истражни тимови

Член 30

Ако тоа го оправдаат околностите на случајот, со спогодба на надлежните органи на државите договорничи, можат да се формираат заеднички истражни тимови.

Известувања од казнената евиденција

Член 31

(1) Државите договорнички се известуваат една со друга за сите осуди на државјаните на другата држава договорничка кои се запишани во нејзината казнена евиденција. Изводите од казнената евиденција државите договорнички ги доставуваат на секои шест месеци преку органите од член 4 став (1) од овој договор.

(2) Државите договорнички се известуваат една со друга и за другите податоци запишани во казнената евиденција.

(3) Државниот орган надлежен за водење на казнената евиденција на едната држава договорничка, на непосредно барање од правосудниот орган на другата држава договорничка, пред која се води кривичната постапка, ќе го достави изводот од казнената евиденција.

Член 32

Надлежните правосудни органи на државите договорнички, на молба, ќе си доставуваат едни на други податоци за лицата кои се државјани на другата држава договорничка, а кои се наоѓаат под истрага или против кои е покрената кривична постапка на територијата на другата држава договорничка.

Доставување на податоци без замолница

Член 33

(1) Државите договорнички можат и без претходно упатена замолница да доставуваат една на друга податоци за кривичните дела и сторителите до кои тие дошле, доколку сметаат дека тие податоци би можеле да бидат од корист за покренување или водење на кривична постапка или би можеле да доведат до упатување на замолница во согласност со одредбите на овој договор.

(2) Доставување на податоците од став (1) на овој член се врши само во случај тоа да не го попречува водењето на кривичната постапка пред домашните правосудни органи.

Одложување на давањето на правна помош

Член 34

(1) Замолената држава може да го одложи давањето на правна помош од член 27 на овој договор доколку тоа е неопходно заради непречено

водење на кривичната постапка која е во тек пред домашните правосудни органи, а која е во врска со доставената замолница.

(2) Замолената држава ќе ја извести државата молител за причините за одложувањето на давањето на правна помош од став (1) на овој член.

Одбивање на правната помош

Член 35

Државите договорнички ќе ја одбијат правната помош:

- 1) ако делото, кое е наведено во замолницата, според правото на замолената држава не е кривично дело;
- 2) ако замолницата е во врска со дело кое, според мислењето на замолената држава, е од политичка или воена природа.

2. Отстапување и преземање на кривично гонење

Член 36

(1) Ако државјанинот на едната држава договорничка или лицето кое на нејзината територија има живеалиште сториле кривично дело на територијата на другата држава договорничка, кое судски е казниво во двете држави договорнички, државата договорничка во која е сторено делото може да ја замоли другата држава договорничка да го преземе кривичното гонење.

(2) Надлежните органи на замолената држава спроведуваат кривична постапка во согласност со прописите на таа држава.

Член 37

(1) Во замолницата за преземање на кривичното гонење мора да биде описана фактичката состојба и мора да бидат наведени што е можно поцелосни податоци за обвинетиот, неговото државјанство и живеалиште или престојувалиште.

(2) Кон замолницата се приложуваат:

- 1) списите во оригинал или заверен препис;
- 2) доказ за државјанство, односно живеалиште, за лицето за кое се моли преземањето на кривичното гонење;
- 3) извод од одредбите од кривичниот закон кои се применуваат во тој кривичен предмет во државата молител;
- 4) изјави од оштетените.

(3) Изјавата на оштетеното лице која е потребна за покренување на кривичната постапка во државата молител има правно дејство и во замолената држава.

(4) Ако замолената држава не ја прифати замолницата за преземање на кривичното гонење, веднаш ќе ја извести државата молител и ќе ги врати списите кои се доставени со замолницата.

Член 38

Правосудните органи на државата молител привремено се откажуваат од мерките за гонење за делата наведени во замолницата за преземање на кривичното гонење. Од таквите мерки се откажуваат во секој случај:

- 1) ако надлежниот суд или надлежниот орган на замолената држава договорничка конечно ја запрел кривичната постапка поради недостиг на докази или затоа што стореното дело не е кривично дело;
- 2) ако обвинетиот во замолената држава договорничка е правосилно ослободен;
- 3) ако одлуката на судот која е донесена во замолената држава договорничка веќе е извршена или нема простор за извршување според законот или поради актот за помилување или амнестија или според правото на замолената држава настапила застареност.

Член 39

Замолената држава договорничка ја известува државата молител за исходот на кривичната постапка во врска со замолницата за преземање на кривичното гонење и заради тоа ја доставува правосилната одлука во оригинал или во заверен препис.

Дел четврти

ЗАВРШНИ ОДРЕДВИ

Член 40

Спорните прашања во врска со примената на овој договор државите договорнички ќе ги решаваат по дипломатски пат.

Член 41

- (1) Овој договор подлежи на ратификација.
- (2) Договорот влегува во сила со денот на приемот на последната нота, по дипломатски пат, со који државите договорнички взајемно се известуваат за спроведената постапка за потврдување во согласност со нивното законодавство.
- (3) Договорот се склучува на неопределено време. Секоја држава договорничка може писмено да го откаже Договорот по дипломатски пат, и во тој случај Договорот престанува да важи по истекот на 6 (шест) месеци од денот на приемот на известувањето за откажувањето.

(4) Со влегувањето во сила на овој договор престанува да важи Договорот меѓу Република Македонија и Србија и Црна Гора за правна помош во граѓанските и кривичните предмети, составен во Скопје на 6 јули 2004 година.

Овој договор е составен во Белград на ден 22 ноември 2011 во два оригинални примероци, секој на македонски и на српски јазик, со тоа што двета текста подеднакво се веродостојни.

ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ЗА РЕПУБЛИКА СРБИЈА

**УГОВОР
ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ И РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
О ПРАВНОЈ ПОМОЋИ У ГРАЂАНСКИМ И КРИВИЧНИМ СТВАРИМА**

Република Македонија и Република Србија (у даљем тексту: државе уговорнице),

у жељи за развијањем сарадње у области правне помоћи у грађанским и кривичним стварима,

у циљу ефикаснијег остваривања права и интереса својих држава и држављана,

и за унапређења свеукупних односа и сарадње између две државе, договориле су се следеће:

Део први

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Пружање правне помоћи

Члан 1.

(1) Државе уговорнице ће, на захтев, пружати једна другој правну помоћ у грађанским и кривичним стварима под условима и на начин утврђен овим уговором.

(2) Под "грађанским стварима" у смислу овог уговора подразумевају се предмети који се односе на статусне, породичне, радне, привредне, имовинско-правне и друге односе физичких и правних лица.

(3) Под "кривичним стварима" у смислу овог уговора подразумевају се предмети који се односе на кривична дела, привредне преступе и прекришаје.

(4) Правну помоћ пружају судови и други органи држава уговорница који су, по прописима своје земље, надлежни да одлучују о стварима из ст. (1) до (3) овог члана.

**Правна заштита и слободан приступ судовима
и другим органима**

Члан 2.

(1) Држављани једне државе уговорнице уживају на територији друге државе уговорнице исту правну заштиту својих личних и имовинских права као и њени сопствени држављани.

(2) Држављани једне државе уговорнице имају на територији друге државе уговорнице слободан приступ судовима и другим органима. Пред овим органима они могу да заступају своје интересе, подносе захтеве и предузимају радње под истим условима као и њени сопствени држављани.

(3) Одредбе ст. (1) и (2) овог члана примењују се и на правна лица основана у складу са законима државе уговорнице на чијој се територији налази њихово седиште.

Обим правне помоћи

Члан 3.

Правна помоћ у смислу овог уговора обухвата достављање писмена, обавештења, предају предмета, као и предузимање процесних радњи (саслушање странака, сведока, вештака и других лица, заплена, односно привремено одузимање предмета, претресање, увиђај, вештачење и др.), примену одређених мера (контролисане испоруке, ангажовање лица са прикривеним идентитетом и др.) , признање и извршење судских и арбитражних одлука и уступање и преузимање кривичног гоњења.

Начин комуницирања

Члан 4.

(1) Ради пружања правне помоћи према овом уговору, судови и други надлежни органи држава уговорница међусобно комуницирају преко министарстава надлежних за послове правосуђа.

(2) Код оштих видова пружања правне помоћи који се односе на уручивање и достављање одређених аката, докумената и обавештења, као и извођење одређених процесних радњи (саслушање странака, сведока, узимање наследничких изјава и др.), судови и други надлежни органи држава уговорница комуницирају непосредно.

(3) Одредбе става (1) овог члана не искључују комуницирање дипломатским, односно конзулатарним путем, ако за то постоје оправдане разлоги.

(4) У хитним случајевима судови и други надлежни органи држава уговорница могу комуницирати и преко Међународне организације криминалничке полиције (ИНТЕРПОЛ).

(5) У случајевима из ст. (2) и (4) овог члана, судови и други надлежни органи држава уговорница обавезни су да примерак замолнице у кривичним стварима доставе министарству надлежном за послове првосуђа.

Обавеза сачињавања замолнице

Члан 5.

(1) Захтев за пружање правне помоћи према овом уговору и односи се у виду замолнице.

(2) Замолницу подноси суд или други надлежни орган државе уговорице којој је правна помоћ потребна (у даљем тексту: држава молиља) и упућује је надлежном суду или другом надлежном органу државе уговорице од које се тражи правна помоћ (у даљем тексту: замољена држава).

Садржина замолнице

Члан 6.

(1) Замолница за правну помоћ (у даљем тексту: замолница), ако овим уговором другачије није одређено, садржи:

1) назив органа државе молиље од кога потиче замолница;

- 2) назив органа коме се замолница упућује, а уколико није познат његов тачан назив, ознаку "надлежни орган", уз назив замољене државе;
- 3) име и презиме, пребивалиште или боравиште, занимање и држављанство, односно назив и седиште странака и њихово својство у поступку;
- 4) име, презиме и адресу правних заступника странака, ако их имају;
- 5) ознаку списка и опис случаја за који се тражи правна помоћ, а у кривичним стварима и правну квалификацију учињеног дела;
- 6) предмет замолнице, а по потреби и питања која се имају поставити лицу чије се саслушање тражи;
- 7) назив акта и адресу лица коме треба извршити достављање.
- (2) Замолница и други акти које у њеном прилогу достављају судови и други органи држава уговорница морају бити потписани и снабдевени печатом суда или органа од кога потичу.
- (3) Замољена држава може тражити додатна обавештења и акте који су јој потребни за извршење замолнице.

Језик

Члан 7.

(1) Замолница за правну помоћ из члана 6. овог уговора и акти које треба доставити уз замолницу, сходно одредбама овог уговора, састављају се на језику државе молиље. Превод на језик замољене државе, није потребно прилагати.

(2) Одговори на замолнице са прилозима (записници, судске одлуке и др.), достављају се на језику замољене државе.

(3) Акти које треба уручити лицима у замољеној држави, достављају се на језику државе молиље и уз њих је потребно приложити и превод на језик замољене државе.

(4) Ако превод, у случају из става (3) овог члана, није приложен, уручење ће се извршити само ако прималац добровољно прими акт.

Начин пружања правне помоћи

Члан 8.

(1) Поступање по замолницама врши се по прописима замољене државе.

(2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, замољени орган ће, на захтев суда или другог органа од кога потиче замолница, моћи да поступи на начин који је посебно означен у замолници, ако то није у супротности са правним поретком замољене државе.

Уступање замолнице надлежном органу

Члан 9.

(1) Ако суд или други надлежни орган коме је замолница упућена није надлежан за поступање, замолницу ће без одлагања уступити надлежном суду или другом надлежном органу на територији замољене државе и о томе ће обавестити орган државе молиље.

(2) Замољени орган ће предузети све потребне мере за утврђивање праве адресе, ако се лице коме треба извршити достављање не може пронаћи на адреси означеног у замолници.

Члан 10.

Замољени орган обавестиће орган државе молиље о поступању по замолници, а ако замољени орган није могао да удовољи замолници, одмах ће о томе обавестити орган државе молиље и вратиће достављена акта, уз иавођење разлога због којих није могао поступити по замолници.

Достављање аката

Члан 11.

(1) Достављање аката се доказује потврдом о достављању која се саставља по прописима замољене државе. У потврди мора бити назначено место и датум пријема и потпис примаоца или означен друкчији начин достављања.

(2) Државе уговорнице могу својим држављанима да достављају акте и да од њих узимају изјаве преко својих дипломатских или конзулатарних представника, без употребе принудних мера.

Одбијање правне помоћи

Члан 12.

(1) Замољена држава ће одбити правну помоћ ако нису испуњени услови за пружање појединих видова правне помоћи предвиђени овим уговором.

(2) Замољена држава може одбити пружање правне помоћи ако сматра да би удовољење замолници угрозило њен суверенитет или безбедност или би било у супротности са њеним правним поретком.

Трошкови пружања правне помоћи

Члан 13.

(1) Свака држава уговорница сноси трошкове указивања правне помоћи који су настали на њеној територији, ако овим уговором није другачије одређено.

(2) Државе уговорнице неће захтевати накнаду трошкова за извршене радње по замолницама, осим награде за извршено вештачење и друге трошкове настале поводом вештачења; као и трошкове привременог упућивања лица лишеног слободе у замољеној држави као сведока на територију државе молиље.

(3) Вештачење се може условити претходним полагањем предујма код замољеног суда, ако трошкове вештачења сноси странка.

(4) Сведоку или вештаку, који се одазове позиву суда државе молиље, припада право на накнаду путних трошкова и трошкова боравка, сагласно прописима државе молиље.

(5) У позиву ће се навести које накнаде припадају лицима из става (4) овог члана, а на њихов захтев даће им се предујам за покриће трошкова.

ЗАПИТИТА СВЕДОКА И ВЕШТАКА

Члан 14.

(1) Сведок или вештак који се појављује пред судским органима државе молиље, на основу позива који му је достављен од судског органа замољене државе, не може, без обзира на његово држављанство, бити подвргнут судском гоњењу, притворен због дела које је предмет судског поступка у коме је тражено његово присуство или за дело које је починио пре него што је напустио територију државе молиље, нити упућен да издржава казну на основу неке раније донесене судске одлуке.

(2) Одредба става (1) не примењује се ако сведок или вештак, иако је за то имао могућности, није напустио територију државе молиље у року од 15 дана пошто му је саопштено да његово присуство више није потребно или се у њу добровољно врати пошто је напустио. У овај рок не урачунава се време у коме сведок или вештак из објективних разлога није могао да напусти територију државе молиље.

Обавештење о прописима

Члан 15

Државе уговорнице ће на захтев једна другу обвештавати о прописима који су на снази или су били на снази на њеној територији и по потреби достављати текстове тих прописа, као и објашњења о одређеним правним питањима у вези са материјом која је предмет овог уговора.

Део други

ПРАВНА ПОМОЋ У ГРАЂАНСКИМ СТВАРИМА

1. Поступање по замолницима у грађанским стварима

Члан 16.

(1) Судови којима су упућене замолнице извршиће их што је могуће пре и применити по потреби исте принудне мере као и приликом извршења замолница између домаћих судова. Принудне мере неће се примењивати ако се ради о личном доласку странаца.

(2) Суд или други орган од кога потиче замолница биће, на свој захтев, благовремено обавештен о времену и месту извршења тражене радње како би евентуално заинтересована страна могла томе да присуствује. Судови могу вршити ово обавештење непосредно.

Члан 17.

(1) Државе уговорнице пружају једну другој помоћ у утврђивању адресе лица која се налазе на њиховој територији, ако се то тражи ради остваривања права њихових држављана у поступку пред органима надлежним за одлучивање у грађанским стварима у смислу овог уговора и ако се у ту сврху пруже одговарајући подаци.

(2) Захтев из става (1) овог члана упућује се органу друге државе уговорнице на начин предвиђен чланом 4. овог уговора.

**2. Ослобођење од давања обезбеђења парничних
трошкова и ослобођење
од плаћања трошкова судског поступка**

Члан 18.

(1) Од држављана једне државе уговорнице који иступају као тужиоци или умешачи у поступку пред судом друге државе уговорнице, не може се захтевати полагање обезбеђења парничних трошкова (акторска кауција) због тога што су странци или што немају пребивалиште или боравиште на територији државе уговорнице којој припада суд.

(2) Предујам трошкова поступка које сноси странка може се захтевати од држављана друге државе уговорнице под истим условима и у истом обиму као и од сопствених држављана.

(3) Одредбе ст. (1) и (2) овог члана сходно се примењују и на правна лица.

Члан 19.

(1) Држављани једне државе уговорнице када се појављују пред судовима друге државе уговорнице уживају ослобођење од плаћања судских такси и трошкова, као и бесплатну правну помоћ у току поступка под истим условима и у истом обиму као и њени сопствени држављани.

(2) Молбу у смислу става (1) овог члана странка може поднети непосредно надлежном суду друге државе уговорнице или суду државе уговорнице чији је држављанин, ако на њеној територији има пребивалиште или боравиште. Суд државе уговорнице чија је странка држављанин, доставиће молбу надлежном суду друге државе уговорнице на начин предвиђен чланом 4.овог уговора.

Члан 20.

(1) Уверење о имовном стању на основу којег се признаје ослобођење од плаћања трошкова судског поступка из члана 19 овог уговора, издаје надлежни орган оне државе уговорнице на чијој територији молилац има пребивалиште или боравиште.

(2) Ако молилац има пребивалиште или боравиште на територији треће државе, ово уверење може издати надлежно дипломатско - конзуларно представништво државе уговорнице чији је он држављанин на територији треће државе.

(3) Суд који одлучује о захтеву за остваривање права на ослобођење од плаћања трошкова судског поступка из члана 19.овог уговора може, по потреби, тражити додатна обавештења од органа државе уговорнице чији је молилац држављанин.

3. Исправе

Ослобођење од легализације

Члан 21.

(1) Јавне исправе које је у прописаном облику саставио или издао суд, јавни бележник, извршитељ или други надлежни орган једне државе уговорнице и које су снабдевене потписом и службеним печатом није потребно даље оверавати ради употребе пред органима друге државе уговорнице. Исто тако, није потребна ни даља овера приватних исправа ако их је оверио суд, јавни бележник, извршитељ или други надлежни орган.

(2) Одредба става (1) овог члана односи се и на преписе јавних и приватних исправа.

Доказна снага јавних исправа

Члан 22.

Јавне исправе издате од надлежних органа једне државе уговорнице имају пред органима друге државе уговорнице исту доказну снагу као и домаће јавне исправе.

Достављање исправа о личном статусу

Члан 23.

(1) Државе уговорнице достављају једна другој изводе из матичних књига као и правноснажне судске одлуке које се односе на лична стања држављана друге државе уговорнице.

(2) Исправе и судске одлуке из става (1) овог члана достављају се без такса и трошкова, надлежном органу друге државе уговорнице.

(3) Изводи из матичних књига умрлих достављају се одмах, а остали изводи крајем сваког тромесечја.

Поступак за признање и извршење

Члан 24.

Поступак за признање и извршење судских и арбитражних одлука спроводи се складу са домаћим законодавством државе уговорница.

Део трећи

ПРАВНА ПОМОЋ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

1. Основни видови правне помоћи

Члан 25.

(1) Државе уговорнице, у складу са овим уговором, пружају једна другој правну помоћ у кривичним стварима у најширем могућем обиму.

(2) Правна помоћ обухвата нарочито:

1) извршење процесних радњи, као што су позивање и достављање писмена, саслушање окривљеног, испитивање сведока, вештака и других лица, увиђај, претрес просторија и лица, привремено одузимање предмета;

2) примену посебних мера као што су надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација и оптичка снимања лица, контролисана испорука, склапање симулованих правних послова, прикривене радње, претраживање рачунарског система или његовог дела и у њему сачуваних података, као и обрада тих података;

3) размену обавештења и достављање писмена и предмета који су у вези са кривичним поступком, достављање података без замолнице, саслушање аудио и видео-конференцијском везом, формирање заједничких истражних тимова;

4) привремену предају лица лишеног слободе ради испитивања у својству сведока или вештака или суочења пред надлежним органом државе молиље.

(3) Уз замолнику за претрес лица или просторија или занлену, односно привремено одузимање предмета, прилаже се један примерак или оверени препис одлуке.

(4) Предмете и изворнице аката и писмена који су достављени ради извршења замолнице, држава молиља вратиће што пре замољеној држави, уколико их се она не одрекне.

Позиви

Члан 26.

У позиву окривљеном, сведоку, вештаку или другом учеснику у поступку који се позива из замољене државе, не сме бити запрећена принудна мера у случају да се позиву не одазове. Ако се позвани не одазове позиву, за то му не сме бити изречена санкција.

Привремена предаја лица лишеног слободе

Члан 27.

(1) Уколико држава уговорница, која спроводи кривични поступак позове, ради испитивања односно саслушања, у својству сведока или вештака лице које је лишено слободе у другој држави уговорници, оно може бити привремено предато држави молиљи.

(2) Држава молиља дужна је да привремено предато лице врати у року који одреди замољена држава.

(3) Предаја ће се одбити:

- 1) ако се лице лишено слободе с тим не сагласи;
- 2) ако би услед предаје могло доћи до продужења његовог лишења слободе;
- 3) ако постоје други важни разлози против његове предаје држави молиљи.

(4) Предаја се може одложити ако је присуство лица лишеног слободе потребно у кривичном поступку који се води на територији замољене државе.

(5) Ако трећа држава треба да преда једној од држава уговорница лице лишено слободе, преко територије друге државе уговорнице, друга држава уговорница ће, придржавајући се одредаба овог уговора, одобрити транзит лица лишеног слободе, ако оно није држављанин те државе уговорнице.

(6) У случају из става (1) овог члана предато лице мора бити у притвору на територији државе молиље, а у случају из става (5) овог члана на територији државе замољене за транзит, уколико држава од које је затражена предаја не захтева да оно буде пуштено на слободу.

(7) Ако замољена држава удовољи замолници, држава молиља је дужна да лише лишену слободе држи у притвору за време његовог боравка на њеној територији и да га, по предузетој радњи правне помоћи, одмах врати замољеној држави уколико она не захтева да буде пуштено на слободу. Предато лице ужива заштиту предвиђену у члану 14. овог уговора.

Заштита личне слободе

Члан 28.

(1) Лице које је позвано да се појави пред судом државе молиље да би кривично одговорало за дело које му се ставља на терет, не сме, независно од

држављанства, на њеној територији бити гоњено или притворено нити му се на било који начин сме одузети или ограничiti слобода за дела и осуде који нису наведени у позиву, а потичу из времена пре његовог одласка из државе молиље.

(2) Кривично гоњење, лишење слободе или било какво друго ограничење личне слободе дозвољено је ако се позвани, након што његова присутност по изјави суда више није потребна, задржи више од 15 дана на територији државе молиље иако је могао напустити и ако се након напуштања територије државе молиље добровољно врати на њену територију.

Присуство радњама правне помоћи

Члан 29.

(1) На изричitu молбу државе молиље, замољена држава обавестиће је о месту и времену извршења замољнице.

(2) Представници заинтересованих правосудних органа и лица која учествују у кривичном поступку, као и њихови правни заступници, могу присуствовати приликом предузимања радње правне помоћи, уз сагласност надлежног правосудног органа замољене државе. Ова лица уживају заштиту предвиђену у чл.14 ,и 28. овог уговора.

Заједнички истражни тимови

Члан 30.

Ако то оправдавају околности случаја, споразумом надлежних органа државе уговорница, могу се формирати заједнички истражни тимови.

Обавештења из казнене евиденције

Члан 31.

(1) Државе уговорнице обавештавају једна другу о свим осудама држављана друге државе уговорнице које су уписане у њену казнену евиденцију. Изводе из казнене евиденције државе уговорнице достављају сваких шест месеци преко органа из члана 4. став (1) овог уговора.

(2) Државе уговорнице једна другу обавештавају и о другим подацима уписаним у казнену евиденцију.

(3) Државни орган надлежан за вођење казнене евиденције једне државе уговорнице, на непосредни захтев правосудног органа друге државе уговорнице, пред којим се води кривични поступак, доставиће извод из казнене евиденције.

Члан 32.

Надлежни правосудни органи држава уговорница, на молбу, достављаје једни другима податке о лицима који су држављани друге државе уговорнице, а која се налазе под истрагом или против којих је покренут кривични поступак на територији друге државе уговорнице..

Достављање података без замољнице

Члан 33.

(1) Државе уговорнице могу и без претходно упућене замољнице, достављати једна другој податке о кривичним делима и учиниоцима до којих су

дошло, уколико сматрају да би ти подаци могли бити од користи за покретање или вођење кривичног поступка или би могли довести до упућивања замолнице сходно одредбама овог уговора.

(2) Достављање података из става (1) овог члана врши се само у случају да то не омета вођење кривичног поступка пред домаћим правосудним органима.

Одлагање пружања правне помоћи

Члан 34.

(1) Замољена држава може да одложи пружање правне помоћи из члана 27. овог уговора, уколико је то неопходно ради несметаног вођења кривичног поступка који је у току пред домаћим правосудним органима, а који је у вези са достављеном замолницом.

(2) Замољена држава ће обавестити државу молиљу о разлогима за одлагање пружања правне помоћи из става (1) овог члана.

Одбијање правне помоћи

Члан 35.

Државе уговорнице одбије правну помоћ:

1) ако дело, које је наведено у замолници, по праву замољене државе није кривично дело;

2) ако је замолница у вези са делом које је, по мишљењу замољене државе, политичке или војне природе.

2. Уступање и преузимање кривичног гоњења

Члан 36.

(1) Ако је држављанин једне државе уговорнице или лице које на њеној територији има пребивалиште учинило кривично дело на територији друге државе уговорнице, које је судски кажњиво у обема државама уговорницама, држава уговорница у којој је дело учињено може замолити другу државу уговорницу да преузме кривично гоњење.

(2) Надлежни органи замољене државе спроводе кривични поступак у складу са иронисима те државе.

Члан 37.

(1) У замолници за преузимање кривичног гоњења мора бити описано чинјенично стање и морају бити наведени што потпунији подаци о окривљеном, његовом држављанству и пребивалишту или боравишту.

(2) Уз замолницу се прилажу:

1) списи у изворнику или овереном предпису;

2) доказ о држављанству, односно пребивалишту, лица за које се моли преузимање кривичног гоњења;

3) извод одредаба из кривичног закона које се у тој кривичној ствари примењују у држави молиљи;

4) изјаве оштећених.

(3) Изјава оштећеног лица која је потребна за покретање кривичног поступка у држави молиљи има правно дејство и у замољеној држави.

(4) Ако замољена држава не прихвати замолницу за преузимање кривичног гоњења, одмах ће обавестити државу молиљу и вратити јој списе који су достављени уз замолницу.

Члан 38.

Правосудни органи државе молиље привремено се одричу мера гоњења за дела наведена у замолници за преузимање кривичног гоњења. Од таквих мера се у сваком случају одустаје:

1) ако је надлежни суд или надлежни орган замољене државе уговорнице коначно обуставио кривични поступак због недостатка доказа или зато што почињено дело није кривично дело;

2) ако је окривљени у замољеној држави уговорници правноснажно ослобођен;

3) ако је одлука суда која је донесена у замољеној држави уговорници већ извршена или извршењу нема места по закону или због акта о помиловању или амнистии или је према праву замољене државе настутила застарелост.

Члан 39.

Замољена држава уговорница обавештава државу молиљу о исходу кривичног поступка у вези са замолницом за преузимање кривичног гоњења и ради тога доставља правноснажну одлуку у изворнику или овереном препису.

Део четврти

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

Спорне питања у вези са применом овог уговора државе уговорнице ће решавати дипломатским путем.

Члан 41.

(1) Овај уговор подлеже потврђивању.

(2) Уговор ступа на снагу дајом пријема последње ноте дипломатским путем, којима се државе уговорнице узајамно обавештавају о спроведеном поступку потврђивања у складу са њиховим законодавством.

(3) Уговор се закључује на неодређено време. Свака држава уговорница може Уговор писмено отказати дипломатским путем, и у том случају Уговор престаје да важи након истека 6 (шест) месеци од дана пријема обавештења о отказивању.

(4) Ступањем на снагу овог уговора престаје да важи Уговор између Србије и Црне Горе и Републике Македоније у правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, сачињен у Скопљу 6. јула 2004. године.

Овај уговор сачињен је у Београду, дана 29. новембра 2011, у два оригинална примерка, сваки на македонском и српском језику, с тим да су оба текста подједнако веродостојна.

ЗА РЕПУБЛИКУ МАКЕДОНИЈУ

ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Член 3

Министерството за правда се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Договорот од членот 1 од овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.